

Notulen

*van het verhandelde in de vergadering
van Provinciale Staten van Utrecht*

gehouden op 23 juni 2008

Notulen

van het verhandelde in de vergadering

van Provinciale Staten van Utrecht

gehouden op 23 juni 2008

ISBN 0920 - 3370

Bladwijzer

op de notulen van Provinciale Staten van Utrecht

Vergadering 23 juni 2008

Onderwerp	Bladzijde	Nummer
BESTUUR, EUROPA en MIDDELEN		
Voorstel van Gedeputeerde Staten van 8 april 2008, dienst/sector FIN, nummer PS2008BEM16, tot vaststelling van de jaarrekening 2007.	19-26	PS2008BEM16
Daartoe besloten	25	
Amendement A2, ingediend door de fractie van ChristenUnie, inzake schrappen van de post onvoorzien. <i>Het amendement is verworpen.</i>	22	PS2008BEM16
Daartoe besloten	26	
Motie M1, ingediend door de fractie van de SP, GroenLinks, D66, Mooi Utrecht, ChristenUnie, inzake bestuurskracht provincie Utrecht. <i>De motie is verworpen.</i>	24	PS2008BEM16
Daartoe besloten	26	
Voorstel van Gedeputeerde Staten van 13 mei 2008, dienst/sector FIN, nummer PS2008BEM17, tot instemming met de Voorjaarsnota 2008.	26-79	PS2008BEM17
Daartoe besloten	78	
Amendement A1, ingediend door de fractie van GroenLinks, inzake € 7.000.000 voor Soesterberg (gewijzigd). <i>Het amendement is verworpen.</i>	33-34	PS2008BEM17
Daartoe besloten	76	
Amendement A3, ingediend door de fracties van GroenLinks en D66, inzake beleidsruimte. <i>Het amendement is verworpen.</i>	32	PS2008BEM17
Daartoe besloten	76	
Amendement A4, ingediend door de fracties van VVD, CDA en PvdA, inzake de voorjaarsnota 2008. <i>Het amendement is aanvaard.</i>	36	PS2008BEM17
Daartoe besloten	76	

Onderwerp	Bladzijde	Nummer
Amendement A5, ingediend door de fracties van PvdA en VVD, inzake dekking bijdrage aankoop Perlee-orgels. <i>Het amendement is verworpen.</i>	41	
Daartoe besloten	76	
Amendement A6, ingediend door de fractie van D66, inzake de voorjaarsnota 2008. <i>Het amendement is verworpen.</i>	45	
Daartoe besloten	77	
Amendement A7, ingediend door de fracties van de PvdD en SP, inzake weidegang. <i>Het amendement is verworpen.</i>	49-50	
Daartoe besloten	77	
Amendement A8, ingediend door de fracties van de PvdD en D66, SP, inzake subsidiëring vogelopvang. <i>Het amendement is verworpen.</i>	50	
Daartoe besloten	77	
Motie M2, ingediend door de fracties van GroenLinks en D66, inzake discussie bestuurlijke toekomst Utrecht. <i>De motie is ingetrokken. (overgenomen door GS)</i>	32-33	
Daartoe besloten	69	
Motie M3, ingediend door de fracties van GroenLinks, SP, PvdD en D66, inzake mobiliteitsproblemen. <i>De motie is aanvaard.</i>	33	
Daartoe besloten	78	
Motie M4, ingediend door de fractie van de ChristenUnie, inzake leerstoel Vrede van Utrecht. <i>De motie is ingetrokken. (overgenomen door GS)</i>	38	
Daartoe besloten	71	
Motie M5, ingediend door de fracties van de ChristenUnie, PvdD en SP, inzake handhaving en veldtoezicht. <i>De motie is ingetrokken. (overgenomen door GS)</i>	40	
Daartoe besloten	76	
Motie M6, ingediend door de fracties van de PvdA, CDA en VVD, inzake versterking positie Provinciale Staten. <i>De motie is aanvaard.</i>	42-43	
Daartoe besloten	78	

Onderwerp	Bladzijde	Nummer
Motie M7, ingediend door de fracties van de PvdA, CDA, VVD en PvdD, inzake businessplan koekjesfabriek. <i>De motie is ingetrokken. (overgenomen door GS)</i> Daartoe besloten	43-44 78	
Motie M8, ingediend door de fractie van de PvdD, inzake demping van wateren <i>De motie is verworpen.</i> Daartoe besloten	51-52 78	
Motie M9, ingediend door de fractie van de SP, inzake integratienota. <i>De motie is verworpen.</i> Daartoe besloten	66 78	
Motie M10, ingediend door de fractie van de VVD, inzake criteria en prioriteiten Samenwerkingsagenda. <i>De motie is ingetrokken. (overgenomen door GS)</i> Daartoe besloten	71-72 79	
Motie M11, ingediend door de fractie van de PvdD, inzake luchtwassers. <i>De motie is verworpen.</i> Daartoe besloten	74 79	
Voorstel van Gedeputeerde Staten van 13 mei 2008, dienst/sector FIN, nummer PS2008BEM19, tot vaststelling van de herijking van reserves en voorzieningen. Daartoe besloten	80-81 81	PS2008BEM19
Voorstel van Gedeputeerde Staten van 22 april 2008, dienst/sector FIN, nummer PS2008BEM18, tot vaststelling van de nieuwe programma-indeling voor de planning- en controldocumenten met ingang van de programmabegroting 2009. Daartoe besloten	81 81	PS2008BEM18
Voorstel van Gedeputeerde Staten van 3 juni 2008, dienst/sector SDC, nummer PS2008BEM22, tot instemming met het Bestuursakkoord. Daartoe besloten	81-86 86	PS2008BEM22

Onderwerp	Bladzijde	Nummer
Motie M12, ingediend door de fracties van VVD, CDA, PvdA, GroenLinks, ChristenUnie en D66, inzake bijdrage Nota Ruimte. <i>De motie is aanvaard.</i>	82	
Daartoe besloten	85	
Motie M13, ingediend door de fracties van VVD, CDA, PvdA, GroenLinks, ChristenUnie en D66, inzake visie provincie Utrecht. <i>De motie is aanvaard.</i>	83	
Daartoe besloten	86	
Voorstel van Gedeputeerde Staten van 25 maart 2008, dienst/sector BJZ, nummer PS2008BEM11, tot vaststelling van de Europastrategie.	86-92	
Daartoe besloten	91	PS2008BEM11
Motie M14, ingediend door de fracties van GroenLinks, D66, Mooi Utrecht en ChristenUnie, inzake samenwerking met Turkije. <i>De motie is ingetrokken. (overgenomen door GS)</i>	88-89	
Daartoe besloten	92	
Voorstel van Gedeputeerde Staten van 22 april 2008, dienst/sector SGU, nummer PS2008BEM21, tot instemming met de communicatieactiviteiten van Provinciale Staten.	92-93	
Daartoe besloten	101	PS2008BEM21
Amendement A9, ingediend door de fracties van CDA, VVD, PvdA, ChristenUnie en GroenLinks, inzake communicatie PS. <i>Het amendement is aanvaard.</i>	92	
Daartoe besloten	101	
Amendement A10, ingediend door de fracties van D66, PvdD, Mooi Utrecht, SGP, SP en GroenLinks, inzake communicatie PS. <i>Het amendement is verworpen.</i>	92-93	
Daartoe besloten	101	
Initiatiefvoorstel van de fracties van het CDA, VVD, PvdA en ChristenUnie van 23 juni 2008, dienst/sector Griffie, nummer PS2008BEM20, tot oprichting van een Jongerenstaten.	102	
Daartoe besloten	109	PS2008BEM20

Onderwerp	Bladzijde	Nummer
Amendement A11, ingediend door de fracties van GroenLinks en D66, inzake initiatiefvoorstel Jongerenstaten. <i>Het amendement is verworpen.</i>	104-105	
Daartoe besloten	108	
Voorstel van Gedeputeerde Staten van 12 juni 2008, dienst/sector Griffie, nummer PS2008BEM23, tot benoeming van een bestuurder/directeur Randstedelijke Rekenkamer.	102	
Daartoe besloten	102	PS2008BEM23
MILIEU, MOBILITEIT en ECONOMIE		
Voorstel van Gedeputeerde Staten van 22 april 2008, dienst/sector MIL, nummer PS2008MME12, tot vaststelling van het beleidskader Fonds uitplaatsing hinderlijke bedrijven.	144	
Daartoe besloten	144	PS2008MME12
Voorstel van Gedeputeerde Staten van 6 mei 2008, dienst/sector ECV, nummer PS2008MME13, tot voortzetting van de Taskforce Innovatie Regio Utrecht (TFI) na 1 april 2009.	144-149	
Daartoe besloten	149	PS2008MME13
Motie M24, ingediend door alle fracties, inzake voorzetting Taskforce Innovatie.	146	
<i>De motie is aanvaard.</i>		
Daartoe besloten	149	
Voorstel van Gedeputeerde Staten van 22 april 2008, dienst/sector MIL, nummer PS2008MME16, tot vaststelling van de inhoudelijke kaders voor het provinciale fonds voor energiebesparing en duurzame energie.	101	
Daartoe besloten	101	PS2008MME16
Voorstel van Gedeputeerde Staten van 6 mei 2008, dienst/sector ECV, nummer PS2008MME14, tot vaststelling van het Actieplan Acquisitie Buitenlandse Bedrijven 2008-2011.	101-102	
Daartoe besloten	102	PS2008MME14

Onderwerp	Bladzijde	Nummer
Motie M16, ingediend door de fractie van de SP, inzake acquisitie maakindustrie. <i>De motie is ingetrokken. (overgenomen door GS)</i> Daartoe besloten	101-102 102	
Voorstel van Gedeputeerde Staten van 8 april 2008, dienst/sector ECV, nummer PS2008MME06, tot het beschikbaarstellen van maximaal € 1.084.000 voor het uitdiepen van havens in Lage Weide. Daartoe besloten	102 102	PS2008MME06
Voorstel van Gedeputeerde Staten van 6 mei 2008, dienst/sector MIL, nummer PS2008MME15, tot vaststelling van de Stimuleringsregeling Duurzaamheid, Energie en Klimaat. Daartoe besloten	149-152 152	PS2008MME15
RUIMTE, GROEN en WATER		
Voorstel van Gedeputeerde Staten van 20 mei 2008, dienst/sector SRO, nummer PS2008RGW09, tot vaststelling van de beleidslijn nieuwe Wro. Daartoe besloten	93-100	PS2008RGW09
Motie M15, ingediend door de fracties van D66 en SP, inzake beleidslijn nieuwe Wro. <i>De motie is ingetrokken.</i>	97	
Voorstel van Gedeputeerde Staten van 13 mei 2008, dienst/sector BEW, nummer PS2008RGW10, tot aanpassing van het kasritme ten behoeve van de uitvoering van het StimuleringsprogrammaWaterketen. Daartoe besloten	152-153 153	PS2008RGW10
Motie M25, ingediend door de fracties van GroenLinks en D66, inzake subsidieregeling waterketen. <i>De motie is ingetrokken. (overgenomen door GS)</i> Daartoe besloten	153 153	
Voorstel van Gedeputeerde Staten van 13 mei 2008, dienst/sector BEW, nummer PS2008RGW11, tot vaststelling van het Waterplan Utrecht 2010-2015. Daartoe besloten	102 102	PS2008RGW11

Onderwerp	Bladzijde	Nummer
Voorstel van Gedeputeerde Staten van 13 mei 2008, dienst/sector BEW, nummer PS2008RGW12, tot instemming met het concept Ruimtelijk Plan vliegbasis Soesterberg. Daartoe besloten	109-132 132	PS2008RGW12
Motie M17, ingediend door de fractie van de SP, inzake museumtunnel vliegbasis Soesterberg. <i>De motie wordt aangehouden.</i> Daartoe besloten	115-116 132	
Motie M18, ingediend door de fractie van de SP, inzake gebruik westelijke shelters op de vliegbasis Soesterberg... <i>De motie wordt aangehouden.</i> Daartoe besloten	117 132	
Motie M19, ingediend door de fractie van de SP, inzake golfbaan op vliegbasis Soesterberg. <i>De motie wordt aangehouden.</i> Daartoe besloten	117-118 132	
Motie M20, ingediend door de fractie van de SP, inzake gemotoriseerd vliegverkeer op de vliegbasis Soesterberg. <i>De motie wordt aangehouden.</i> Daartoe besloten	118 132	
Voorstel van Gedeputeerde Staten van 13 mei 2008, dienst/sector BEW, nummer PS2008RGW13, tot vaststelling van de verordening waterkering Vallei en Eem. Daartoe besloten	102 102	PS2008RGW13
Voorstel van Gedeputeerde Staten van 13 mei 2008, dienst/sector ILG, nummer PS2008RGW14, tot vaststelling van de kaderbrieven voor de op te stellen AVP-uitvoeringsprogramma's 2009. Daartoe besloten	102 102	PS2008RGW14
Voorstel van Gedeputeerde Staten van 13 mei 2008, dienst/sector ILG, nummer PS2008RGW15, tot vaststelling van de voortgangsrapportage AVP 2007. Daartoe besloten	102 102	PS2008RGW15

Onderwerp	Bladzijde	Nummer
Voorstel van Gedeputeerde Staten van 19 februari 2008, dienst/sector ILG, nummer PS2008RGW17, tot het opnieuw vaststellen van de subsidieverordening particuliere terreinbeherende natuurbeschermingsorganisaties ILG provincie Utrecht 2008.	102	PS2008RGW17
Daartoe besloten	102	
STATEN (provinciale)		
Ingekomen stukken	19	
Vaststellen van de besluitenlijst van 19 mei 2008.	19	
Beëdiging van de heer ing. Y. Lutfula als lid van Provinciale Staten.	18-19	
Afscheid van mevrouw L. Hogema als lid van Provinciale Staten	18	
WONEN, MAATSCHAPPIJ en CULTUUR		
Voorstel van Gedeputeerde Staten van 1 april 2008, dienst/sector ECV, nummer PS2008WMC14, tot vaststelling van het Plan van Aanpak Vrede van Utrecht.	132-139, 144	PS2008WMC14
Daartoe besloten	144	
Motie M21, ingediend door de fractie van GroenLinks, inzake zorgen om culturele basis. <i>De motie is aanvaard.</i>	134	
Daartoe besloten	144	
Motie M22, ingediend door de fractie van de VVD, inzake monitoring en evaluatie Plan van Aanpak Vrede van Utrecht. <i>De motie is aanvaard.</i>	138-139	
Daartoe besloten	144	
Voorstel van Gedeputeerde Staten van 22 april 2008, dienst/sector MOW, nummer PS2008WMC08, tot vaststelling van de uitvoeringsnotitie "Utrecht in beweging" en de tijdelijke regeling sportstimulering 2008 t/m 2011.	139-144	PS2008WMC08
Daartoe besloten	144	

Onderwerp	Bladzijde	Nummer
Amendement A12, ingediend door de fractie van SP, inzake uitvoeringsnotitie 'Utrecht in beweging' <i>Het amendement is ingetrokken.</i>	140	
Motie M23, ingediend door de fracties van D66, GroenLinks, PvdA, VVD, CDA, SP en Mooi Utrecht, inzake investeren in bestuurskwaliteit sportverenigingen. <i>De motie is ingetrokken.</i>	142	
Voorstel van Gedeputeerde Staten van 22 april 2008, dienst/sector ECV, nummer PS2008WMC15, tot vaststelling van het beleidskader Utrechtse Schatkamer. Daartoe besloten	101 101	PS2008WMC15
Voorstel van Gedeputeerde Staten van 3 juni 2008, dienst/sector ECV, nummer PS2008WMC17, tot verstrekking van € 300.000 aan het Nationaal Museum Van Speelklok tot Pierement voor de aankoop van de collectie Perlee-orgels. Daartoe besloten	101 101	PS2008WMC17
Voorstel van Gedeputeerde Staten van 22 april 2008, dienst/sector MOW, nummer PS2008WMC07, tot vaststelling van de subsidieverordening wonen, welzijn en zorg Wel Thuis!2 provincie Utrecht. Daartoe besloten	101 101	PS2008WMC07
Voorstel van Gedeputeerde Staten van 15 april 2008, dienst/sector MOW, nummer PS2008WMC16, tot vaststelling van de tijdelijke stimuleringsregeling Vernieuwend Bouwen en Wonen. Daartoe besloten	101 101	PS2008WMC16

Presentielijst

Vergadering 23 juni 2008

Voorzitter: R.C. Robbertsen, commissaris van de Koningin

Griffier: L.C.A.W. Graafhuis

mevr. drs. F.M. Alsem, Harmelen
E.R.M. Balemans, Utrecht
dr. F.H. Barneveld Binkhuysen, Soest
mevr. drs. C.G.M. van Benthem, Montfoort
F. Bersch, Utrecht
dr. R. Bisschop, Veenendaal
mevr. drs. U.P. Blom, Driebergen
mevr. drs. W.A. Bodewitz, Vleuten
drs. W.J. Bos, Oud Zuilen
mr. J.M. Buiting, Utrecht
ir. D.J. van den Burg, Utrecht
mevr L.C. Dekkers-Raadsen, Harmelen
mevr. drs. E. Dijk-Osseweijer, Utrecht (vanaf 16.36 uur)
mevr. drs. R.K. Dik-Faber, Veenendaal
mevr. P. Doornenbal-van der Vlist, Lopik
drs. P.W. Duquesnoy, Zeist
C.J.J. van Ee, IJsselstein
J. Fastl, Utrecht
mevr. mr. K.J. Fokker, Driebergen
mevr. drs. N.M. van Gemert, Utrecht
mevr. drs. E.A. de Graaff-van Meeteren, Cabauw
mevr. drs. J.M. de Heer-Verheij, Veenendaal
mevr. L. Hogema, IJsselstein
mevr. N.P.B. van 't Hooft, Amersfoort
mevr. A. Jonkers-Cornelisse, Eemnes
ing. D. Kili, IJsselstein
H.R.A.L. Klein Kranenburg, Hagestein
J.F.M. Kloppenborg, Utrecht
J. Konijnenbelt, Leusden
C.J. van Kranenburg MA, Driebergen
J.W.R van Lunteren, Hoogland
ir. R.J. Martens, Utrecht (tot 21.47 uur)
mevr. H. Nap, Veenendaal
drs. B. Nugteren, Utrecht
mevr. A.M.A. Pennarts-Pouw, Montfoort
drs. T.G.P.M. Ruijs, Zeist
P. Seldenrijk, Eemnes
mevr. Y. Smit, Maarssen
ir. M. Snyders, Baarn (tot 21.07 uur)
mevr. drs. R.C.M. Stadhouders, Bilthoven

mr. J.J.J. Streefland, Utrecht
mevr. ir. A.A. Swets, Utrecht (tot 20.17 uur)
mevr. drs. J.C.M. Versteeg, Utrecht
drs. R.E. de Vries, Hollandsche Rading
G.J. van der Werff, Hoogland

Afwezig:

P.C. Pollmann, Doorn
F.J. Vos, Houten

Leden van Gedeputeerde Staten

J. Binnekamp, IJsselstein
mevr. M.G. Dekker, Castricum
mr. J.H. Ekkers, Vianen
drs. R.W. Krol, Soest
mevr. A.H. Raven BA, Utrecht
J.P.A. de Wilde, Amersfoort

Opening.

De VOORZITTER: Staten van Utrecht, ik open deze vergadering. Ik heet u allen welkom; de leden van Provinciale Staten en Gedeputeerde Staten, belangstellenden, de ambtelijke organisatie en de pers.

Wij hebben een hele dag uitgetrokken voor de vergadering. De beoogde eindtijd van de vergadering is 23.00 uur. Als fracties heeft u een spreektijd opgegeven van zeven uur. Ik vraag u vriendelijk zich zoveel mogelijk te beperken in de spreektijden om ruimte te geven aan het debat via interrupties.

De heren Pollmann en Vos zijn afwezig. De heer Seldenrijk en mevrouw Fokker hebben laten weten later ter vergadering te komen.

Het is de bedoeling om ongeveer 12.30 te gaan lunchen. Om 18.00 uur is er een diner: die tijd staat vast. Ik hoop dat wij een vruchtbare vergadering hebben.

Vaststellen agenda.

De VOORZITTER: Ik stel voor agendapunten 4 en 5 om te draaien. Wij nemen dan eerst afscheid van mevrouw Hogema en vervolgens zal de heer Lutfula worden beëdigd.

Ik heb een peiling gehouden ten aanzien van agendapunt 36, de installatie van Jongerenstaten. Er was eerst een verzoek het agendapunt niet te behandelen. Daarna heb ik via de mail de indruk gekregen het agendapunt toch door te laten gaan. Vanmorgen, zo heb ik begrepen, was daarover het standpunt weer veranderd. Het lijkt mij in elk geval goed dat wij het onderwerp goed voorbereid met elkaar bediscussiëren.

Agendapunt 31 wordt direct na de dinerpauze behandeld in verband met de discussie in de gemeenteraden.

Ik stel voor aan het eind van deze dag de vergadering te schorsen, zodat wij op 4 juli 2008 de agendapunten over de behandeling van Nova en Rijnenburg toevoegen. Ik stel daarnaast voor het vragenuurtje te doen op 4 juli 2008. Wij hebben vandaag namelijk de tijd erg hard nodig.

De heer DUQUESNOY (SP): Mijnheer de Voorzitter! U zegt dat wij agendapunt 31 direct na het diner behandelen, zodat dit synchroon loopt met de gemeenteraden. Ik weet echter van de gemeente

Zeist dat het punt daar pas om 22.00 uur aan de orde wordt gesteld.

De VOORZITTER: Laten wij nu maar gewoon afspreken dat wij het onderwerp direct na de dinerpauze behandelen. Het is niet zo heel belangrijk of het een uur eerder of later wordt besproken. Het moet in elk geval deze avond gebeuren. Kunt u instemmen met het laten vervallen van het debat over de Jongerenstaten?

Mevrouw DOORNENBAL (CDA): Mijnheer de Voorzitter! Het lijkt mij goed dat wij eerst een toelichting krijgen. Niet iedereen heeft de mail hierover gelezen. Het lijkt mij goed dat degenen die het punt van de agenda willen afvoeren, dat goed onderbouwen. Dan zullen wij vervolgens onze reactie daarop geven.

De heer DE VRIES (D66): Mijnheer de Voorzitter! Wij hebben hier om verzocht, omdat wij ons onvoldoende betrokken hebben gevoeld bij de totstandkoming van het voorstel. Het is een initiatief dat in eerste instantie is ontstaan bij de fracties van de ChristenUnie en het CDA. Daarna is er een bijeenkomst geweest met jongerenorganisaties en politieke jongerenorganisaties. Daaruit is een toezegging voortgekomen dat in het verdergaande traject fracties betrokken zouden worden, om te kijken hoe dit uitgewerkt zou worden en hoe er een statenbreed gedragen voorstel geformuleerd zou worden. Ik heb moeten concluderen dat dit niet is gebeurd en dat wij een voorstel voorgelegd krijgen waarover onvoldoende gesproken kon worden tussen de verschillende fracties. Ik herinner er nog even aan dat ik in het fractievoorzittersconvent in februari heb gevraagd hierover nog een keer goed door te praten en te bekijken hoe er een voorstel komt dat mag rekenen op een breed draagvlak in onze Staten. Ik vind het daarom jammer dat het punt nu op deze manier aan de orde komt. Ik wil voorstellen het punt intern eerst goed door te spreken en het daarna in de Staten opnieuw aan de orde te laten komen.

Mevrouw DOORNENBAL (CDA): Mijnheer de Voorzitter! Ik heb twee kinderen: een kind van acht jaar en een kind van tien jaar. Zij lopen ook wel eens stampvoetend door het huis. Zo komt het nu een beetje over. Ik zal het toelichten.

Wij hebben uitgebreid de gelegenheid gegeven aan fracties om zich te laten informeren, ook naar aanleiding van het verzoek van de heer De Vries in het fractievoorzittersconvent. Ik weet dat een van de initiatiefnemers de tijd heeft genomen om ruimschoots met de heer De Vries van gedachten te wisselen en ook om toe te lichten hoe het allemaal in elkaar zit. Alle fracties waren erbij betrokken. De fracties van de PvdA en de VVD hebben toen de handschoen opgepakt om mee te doen en ermee aan de slag te gaan. De gelegenheid om mee te doen was er voor iedereen. Ik kan mij voorstellen dat je als fractie graag betrokken wilt zijn bij zo'n leuk initiatief, dat bij de jongeren zelf vandaan komt.

Aan de andere kant is het de vraag of het voorstel van de heer De Vries alleen van de fractie van D66 afkomstig is of dat het van meerdere fracties afkomstig is. Als het alleen van de heer De Vries afkomstig is, zou ik zeggen dat wij dat moeten meenemen. Misschien is twee zetels onvoldoende, maar ik wil graag weten of zijn voorstel breder gedragen wordt. Ik moet overigens wel zeggen dat ik het heel jammer vind dat zo'n leuk initiatief, afkomstig van de jongeren zelf, door een procedureverhaal een smet krijgt.

De VOORZITTER: Ik vraag dus hoe breed de vraag om het agendapunt vandaag niet te behandelen, wordt ondersteund. Ik constateer dat het agendapunt vandaag wordt behandeld.

Aldus wordt besloten.

Onderzoek geloofsbrieven van de heer ing. Y. Lutfula

Mevrouw DOORNENBAL (CDA): Mijnheer de Voorzitter! De commissie heeft de geloofsbrieven van de heer Lutfula onderzocht en akkoord bevonden. Er is volgens ons geen beletsel hem te benoemen.

De VOORZITTER: Dank u wel. Dan kunnen wij zodadelijk overgaan tot beëdiging van de heer Lutfula.

Afscheid mevrouw L. Hogema als lid van Provinciale Staten.

De VOORZITTER: Mevrouw Hogema, u bent sinds 15 maart 2007 lid van Provinciale Staten en op 23 juni 2008 neemt u al afscheid van deze Staten. Dat was dus slechts van korte duur. Je zou daaruit kunnen afleiden dat u zich niet thuis voelt in de politiek of dat u het politieke bedrijf niet meer ziet zitten. Dat is niet het geval. De reden, de oorzaak, dat u vandaag afscheid neemt, is uw verhuizing naar de provincie Limburg. U zult daar de commissaris van de Koningin inruilen voor de gouverneur. Nu, dat heeft ook iets in zich. Toch was het een korte termijn. In de tijd dat u geacteerd hebt binnen onze Staten hebt u getoond dat u heel betrokken was bij het werk van de Staten. U hebt aandacht gevraagd voor de culturele diversiteit. In het oog springend daarbij was het debat dat u al heel snel gevoerd hebt in deze Staten, waarbij het ging om de betaalbaarheid van wonen en dan met name de motie die u ingebracht heeft op 29 mei 2007. Het ging daarbij om mensen die dreigden te worden afgesloten van het energienet, met name de afsluiting van het water. U heeft toen, zo is mij verteld, die motie met verve verdedigd. Helaas is die motie verworpen. Dat lag niet aan u, maar meer aan het inhoudelijke standpunt, waar de Staten anders over dachten. Nu, zo werkt de politiek. U heeft echter betoond zeer betrokken te zijn bij het werk in deze Staten. Ik wil u heel vriendelijk en hartelijk bedanken voor uw inzet voor de Staten. Bij zo'n afscheid horen de gebruikelijke cadeaus: de oorkonden, de roemer en bloemen. Ik vraag u naar voren te komen, zodat ik u die kan overhandigen. Het ga u goed in het Limburgse. (Applaus.)

Beëdiging van de ing Y. Lutfula als lid van Provinciale Staten.

(De griffier geleidt de heer Lutfula binnen.)

De VOORZITTER: Ik verzoek u allen te gaan staan.

Mijnheer Lutfula, wij hebben al even kennis gemaakt. Dat was een heel aardig gesprek, zeker als je je realiseert wat uw herkomst is en hoe u in Nederland terecht bent gekomen en in zo'n korte tijd volledig aan alles deelneemt, ook aan het politieke bedrijf. Mijn complimenten op voorhand daarvoor. Ik lees u de belofte voor.

"Ik verklaar dat ik, om tot lid van Provinciale Staten benoemd te worden, rechtstreeks noch middellijk, onder welke naam of welk voorwendsel ook, enige gift of gunst heb gegeven of beloofd. Ik verklaar en beloof dat ik, om iets in dit ambt te doen of te laten, rechtstreeks noch middellijk, enig geschenk of enige belofte heb aangenomen of zal aannemen.

Ik verklaar en beloof dat ik getrouw zal zijn aan de Grondwet, dat ik de wetten zal nakomen en dat ik mijn plichten als lid van het provinciaal bestuur naar eer en geweten zal vervullen."

De heer LUTFULA: Dat verklaar en beloof ik.

De VOORZITTER: Dank u wel. Daarmee bent u toegelaten tot de Staten van Utrecht. Daarmee feliciteer ik u van harte. Ik wens u een heel fijne en vruchtbare tijd in de Staten van Utrecht. (Applaus.)

De VOORZITTER: Ik schors de vergadering.

Schorsing van 9.45 uur tot 9.50 uur.

De VOORZITTER: Ik heropen de vergadering.

Ingekomen stukken.

1. Brief van de Stichting Bunnik Let Op Uw Saec d.d. 19 mei 2008 betreffende Red ons landschap van verrommeling en verstening: van de 'verbunnikalisering'.
2. Brief van de Randstedelijke Rekenkamer d.d. 30 mei 2008 betreffende de ontwerpprogram-mabegroting 2009.
3. Afschrift van de brief van Driehoek Advocaten aan de raad en het college van B. en W. van Soest d.d. 5 juni 2008 betreffende het bezwaarschrift voorstel vestiging voorkeursrecht WVG Soest Noord.
4. Afschrift van de brief van LTO Noord Utrecht en het NMU aan Gedeputeerde Staten van Utrecht d.d. 9 juni 2008 betreffende nieuwe golfbanen in de provincie Utrecht.
5. Brief van ANWB Medical Care Assistance d.d. 13 juni 2008 betreffende de toelichting op de reactie concept ruimtelijk plan Soesterberg.

De heer VAN DEN BURG (VVD): Mijnheer de Voorzitter! Ik heb een verzoek bij brief nummer 4. Als afdoening staat hierbij "In handen GS ter afdoening". Het verzoek van de fractie van de VVD is deze brief te behandelen in de commissie.

De VOORZITTER: Het is gebruikelijk dat wij een dergelijke vraag volgen.

Zonder beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming besluiten Provinciale Staten overeenkomstig de voorgestelde wijzen van afdoening, met de aantekening dat ingekomen stuk 4 behandeld zal worden in de commissie Ruimte, Groen en Wonen.

Vaststellen van de besluitenlijst van 19 mei 2008.

De VOORZITTER: De voorgestelde correcties zijn doorgevoerd.

Zonder beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming stellen Provinciale Staten de besluitenlijst van 19 mei 2008 vast.

Jaarrekening 2007.

De heer BUITING (CDA): Mijnheer de Voorzitter! Ik spreek hier in mijn hoedanigheid van voorzitter van de subcommissie voor de jaarrekening. Wat betreft de leesbaarheid en de inzichtelijkheid van de jaarrekening zijn wij op de goede weg. Wel zal de subcommissie de voornemens die het college, en meer specifiek de gedeputeerde, heeft bij de herziening van de P&C-cyclus (planning- en controlcyclus) kritisch volgen, zodat volgend jaar nog een aanmerkelijke verbetering op dit vlak zal worden gerealiseerd.

De grootste zorg van de subcommissie, en ook tijdens de bespreking in de diverse commissies, is opnieuw de aanmerkelijke onderbesteding. Dit patroon kan en moet ons inziens gaan veranderen. Hiertoe zal een gedegen analyse moeten plaatsvinden van de belangrijkste contribuanten aan deze onderbesteding en zullen oplossingsrichtingen in de begroting en effectuering van beleid moeten worden geboden. Dat moet al ingaan bij de volgende begroting. Als voorbeeld wil ik noemen de grondverwerving. Ook dit jaar is dat weer een belangrijke reden voor onderbesteding. Doordat

de verwerving zoveel trager verloopt dan voorzien, blijven veel van de daarvoor gereserveerde middelen in kas. Wat nu te doen? Ik geef dit gewoon als voorbeeld: kijk eens een aantal jaren terug, kijk naar de realisatie van de grondverwerving en baseer daarop de financiële taakstelling, ook als de functionele taakstelling ambitieuzer is. En neem dan een keer een verlies als de werkelijke realisatie eens voorloopt op de financiële taakstelling. Dus neem iets meer risico bij dit soort zaken. Ofwel: calculeer op dit gebied wat scherper en met een tikje meer risico. Dat kunnen wij ons echt wel veroorloven. Dit is nog maar één voorbeeld. Voor andere onderliggende oorzaken zijn andere oplossingen geboden. Overigens adviseren wij de jaarrekening 2007 vast te stellen en wij wensen de gedeputeerde en haar staf veel wijsheid met haar verantwoordelijke taak voor het komende jaar.

Mevrouw SMIT (VVD): Mijnheer de Voorzitter! De fractie van de VVD heeft nog slechts enkele opmerkingen. Wij sluiten ons uiteraard aan bij de subcommissie voor de jaarrekening. Overigens moet ik erbij zeggen dat ik de leesbaarheid van de jaarrekening absoluut een stuk verbeterd vond. Wel heb ik nog een opmerking met betrekking tot de verantwoording over de projecten: daar moet nog heel sterk wat verbeterd worden. Dan denk ik bijvoorbeeld aan het opnemen van een risicoparagraaf en een tijdtabel, in tijd en in financiën. En in financiële zin: waar staan wij nu en wat moeten wij nog realiseren in de toekomst? Wij kunnen ons vinden in het besluit met betrekking tot de winstbestemming. Wij hebben echter nog een opmerking en een vraag over de doelstelling van de westelijke corridor. Afspraak is verevening binnen het Hart voor de Heuvelrug, maar in de doelstelling van deze te vormen reserve staat dat verevening niet mogelijk is. Mijn vraag aan het college is dan ook of er nu wel of niet wordt verevend en zo ja, of het college dan de doelstelling wil wijzigen in die zin dat verevening, zoals afgesproken, binnen het Hart voor de Heuvelrug dient te worden gerealiseerd.

De heer KILIÇ (PvdA): Mijnheer de Voorzitter! De fractie van de PvdA kan zich vinden in het advies van de subcommissie voor de jaarrekening. Ik wil een aantal opmerkingen maken.

Nog steeds is de jaarrekening lastig leesbaar, hoewel deze is verbeterd. Het kan echter nog beter, lijkt mij.

Er zijn weer veel onderbestedingen. Het is verklaarbaar, maar er zijn nog geen oplossingen gevonden. Het lijkt ons dan ook logisch dit te onderzoeken.

Van de kant van de organisatie bleek dit een lastig verslagjaar. Onze fractie is van mening dat de verslaglegging de komende jaren dan ook verbeterd kan en moet worden.

Mevrouw JONKERS (SP): Mijnheer de Voorzitter! Ik houd het kort bij dit agendapunt. Onze complimenten voor het werk en voor het advies van de subcommissie. € 35.500.000 onderbesteding, terwijl er tegelijkertijd vaak geen geld is voor wat de SP zinnige doelen vindt. Ik kom hierop later vandaag nog terug.

Wij dringen aan op een extern onderzoek naar de jaarlijks terugkerende onderbesteding. En als de SP vraagt om een extern onderzoek, dan is er echt wat aan de hand. Wat wij in dit onderzoek zeker zouden willen meenemen, is de vergelijking met de overige provincies. Kijk ook eens naar de vier grootste gemeenten in ons land. Als wij dan straks toch voor de duizendste keer de discussie over het middenbestuur gaan voeren, laten wij dan ook het lef hebben onze eigen bestuurskracht eens te meten.

De heer NUGTEREN (GL): Mijnheer de Voorzitter! In de voorbereiding naar deze vergadering is al veel gezegd over de onderbesteding. En dat bij een college dat zo'n enorme uitgave voor ogen heeft staan. Ik wil daarover niet in herhaling vallen. Ik wil nog wel een paar opmerkingen maken. Wat zijn de verwachtingen voor dit jaar? Eigenlijk had ik verwacht dat wij nu wat cijfers zouden krijgen. Ik meende dat het college die zou presenteren: de cijfers over de uitputting tot dit moment. Dat had eind juni toch mogelijk moeten zijn. De vraag is of het dit jaar lukt de begroting wel uitgevoerd te krijgen of dat wij voor de derde achtereenvolgende maal afstevenen op zo'n 25% onderbesteding.

De opmerkingen die door de collega van de fractie van de SP zijn gemaakt, herken ik heel goed. Ik kan mij daarin vinden. Wij hadden een persbericht onder de titel dat de bestuurskracht van de provincie

Utrecht onder de maat was. Ook wij pleitten voor een extern onderzoek, dus de verdere opmerkingen daarover kan ik u besparen. Wij steunen zo'n onderzoek dus.

Het rekeningsaldo is € 60.000.000. Een overschot. Het geld is deels niet uitgegeven en is er zo'n € 10.000.000 extra binnengekomen. In het voorliggende voorstel wordt voorgesteld een deel aan andere onderdelen te besteden, maar dan blijft er nog het nodige over: in elk geval € 13.000.000 schoon. Ons voorstel is daarvan € 7.000.000 te besteden aan een eenmalige impuls in Soesterberg. Dat komt straks nog aan de orde. Zoals wij allen weten ligt er een plan, waarmee Soesterberg – het voormalig vliegveld Soesterberg, om precies te zijn – zich kan ontwikkelen tot een gebied dat de Staten en zeer velen in Utrecht voor ogen staat; natuur en cultuur. In deze plannen is nog een tekort van € 7.000.000. Wij stellen voor dat gat niet te dichten met woningbouw, maar met een bijdrage van de provincie, een bijdrage uit het overschot 2007 van € 60.000.000; om precies te zijn: 1% van de totale reserves van deze provincie.

Amendement A1 (GroenLinks): € 7.000.000 voor Soesterberg.

Provinciale Staten van Utrecht, in vergadering bijeen op 23 juni 2008 ter bespreking van de voorjaarsnota 2008 (PS2008BEM17);

constaterende:

dat er een concept "ruimtelijk plan Vliegbasis Soesterberg" voor de ontwikkeling van de voormalige vliegbasis Soesterberg ligt, dat vooralsnog een financieel tekort kent van € 7.000.000 (PS2008RGW12);

overwegende:

- *dat er dit jaar een besluit zal moeten worden genomen over dit plan;*
- *dat herontwikkeling van de voormalige vliegbasis van zeer groot belang is voor de realisering van de Ecologische Hoofdstructuur en om die reden de hoogste prioriteit dient te krijgen;*
- *dat het rekeningoverschot over 2007 circa € 60.000.000 bedraagt, wat na aftrek van verschillende voorstellen een vrij besteedbaar bedrag van € 13.000.000 oplevert;*

- *dat in de voorjaarsnota voorgesteld wordt een groot deel van deze € 13.000.000 te besteden aan stortingen in stelposten voor 2009, 2010 en 2011;*

besluiten:

- *toe te voegen aan het ontwerpbesluit met betrekking tot de voorjaarsnota:*
  - a.. te reserveren voor het tekort bij de planvorming Soesterberg € 7.000.000 ten laste van het vrij aanwendbare rekeningoverschot 2008, tabel hoofdstuk2, 1e kolom;*
  - b. de stelpost 36 geheel en de stelpost 37 voor zover nodig hierop aan te passen;*
- *bij de behandeling van de voorjaarsnota 2008 bovenstaand besluit te verwerken.*

De VOORZITTER: Het amendement is voldoende ondertekend en maakt deel uit van de beraadslagen. Het amendement kan worden vermenigvuldigd en rondgedeeld.

De heer STREEFLAND (ChristenUnie): Mijnheer de Voorzitter! De jaarrekening sluit af met een positief rekeningsaldo. Over de onderbesteding is al veel gezegd, zowel vandaag als tijdens de behandeling in de commissies. Wij zullen proberen niet te veel in herhaling te vallen. Duidelijk is geworden dat het laatste woord hierover nog niet gezegd is.

Het is het college niet gelukt de taakstelling die de Staten hadden meegegeven, compleet te verwezenlijken. De inspanningen van de subcommissie voor de jaarrekening zijn niet tevergeefs gebleken, zo blijkt uit hun bevindingen, en hebben tot resultaat geleid.

Enkele kengetallen. De provincie is snel op weg naar een balanstotaal van bijna € 1 miljard. De opbrengsten van de opcenten gaan in 2008 over de grens van € 100.000.000. Ter vergelijking: in het jaar 2000 bedroeg die opbrengst € 57.000.000. Maar liefst eenderde van wat de provincie van plan was, is in 2007 niet uitgevoerd. Dat is aanzienlijk. De omvang van de bestemmingsreserves groeien naar € 643.000.000; echter slechts voor een kort moment zoals het zich laat aanzien, nu wij een paar agendapunten verderop gaan praten over de herijking van de reserves. Daarover straks derhalve meer.

Ook in 2007 heeft de provincie weer een fors batig saldo uit haar exploitatie; wat dat betreft is er niets nieuws onder de zon. Er is een indrukwekkend rijtje winstcijfers te formeren over de laatste tien jaar. Overigens worden die winstcijfers niet alleen veroorzaakt door onderbestedingen: economisch gezien zijn er meevallers aan de uitgaankant. Echter, ook door flinke meevallers aan de inkomstenkant zien wij jaar op jaar de provincie in de zwarte cijfers belanden.

Onze fractie kan in grote lijnen instemmen met het voorliggende ontwerpbesluit, behoudens enkele kanttekeningen.

Voor het plattelandsbeleid is het essentieel dat wij veel ruimte creëren voor experimenten. Uit de jaarrekening blijkt dat deze ambitie in 2007 niet is opgestart vanwege een capaciteitstekort. Tijdens de behandeling van de jaarrekening in de commissie RGW heeft onze fractie het college gevraagd of de capaciteitsproblemen intussen zijn opgelost, en zo niet, hoe het college dit tekort op korte termijn gaat wegwerken. Onze vragen zijn nog niet beantwoord, dus vragen wij gedeputeerde Krol of hij onze zorgen daarover vandaag kan en wil wegnemen.

In het besluit wordt gevraagd in te stemmen met de daar genoemde risico's. Bij de risico's zien wij het structurele weerstandsvermogen opgesomd, zijnde het niet-benutte deel van de opcenten. Het is een ieder bekend dat de opcenten vanaf 2012 gaan vervallen met de invoering van de kilometerheffing, derhalve ook ons structurele weerstandsvermogen. De vraag aan het college is of daar weerstandsvermogen voor in de plaats komt, en zo ja, welk?

Onder punt 5c wordt voorgesteld om voor € 3.300.000 de stelpost voor nog toe te wijzen middelen te spekken. Nu vanuit de voorjaarsnota die zo dadelijk wordt besproken, geen majeure afwijkingen te verwachten zijn dit jaar, zien wij de urgentie niet. Gaarne horen wij van college wat hij met die € 3.300.000 in gedachten heeft.

Dan de verhoging van de post Onvoorzien met bijna € 1.000.000. Het probleem van de onderbesteding staat hoog op de agenda. Het lukt niet de begrotingsposten te voorzien van een daadwerkelijke uitgave. Nu het al niet lukt om de voorzienbare uitgaven, zoals in de begroting zijn opgenomen, daadwerkelijk te doen, zien wij geen nut en noodzaak een pot voor onvoorziene uitgaven te

reserveren. Dit werkt ons inziens de onderbesteding in de hand. Wij willen in die zin het college de helpende hand reiken door voor te stellen deze post te schrappen. Wij willen daartoe een amendement indienen:

Amendement A2 (ChristenUnie): schrappen post onvoorzien.

Provinciale Staten van Utrecht, in vergadering bijeen op 23 juni 2008 voor de vaststelling van de jaarrekening 2007;

besluiten:

het voorliggende ontwerpbesluit 2008INT220718 als volgt te wijzigen: de verhoging van de post onvoorzien onder 6c van € 900.000 te schrappen.

Toelichting

De provincie heeft te maken met hardnekkige onderbestedingen. Blanco onvoorziene posten kunnen in de weg staan aan oplossing van dit issue.

De VOORZITTER: Het amendement is voldoende ondertekend en maakt deel uit van de beraadslagen. Het amendement kan worden vermenigvuldigd en rondgedeeld.

De heer DE VRIES (D66): Mijnheer de Voorzitter! Ik kan heel kort zijn over dit onderwerp. Een beetje parafraserend met een kreet uit de jaren zeventig, "Onderbestedingen de wereld uit, te beginnen in Utrecht", dringen wij evenals de fracties van de SP en GroenLinks aan op een onafhankelijk extern onderzoek naar het jarenlange bestaan van de onderbestedingen. Wij hopen dat wij als Staten daarmee binnenkort kunnen beginnen.

Mevrouw RAVEN (gedeputeerde): Mijnheer de Voorzitter! De jaarrekening is hét verantwoordingsdocument van het college van Gedeputeerde Staten. Die verantwoording hebben wij op vier manieren.

In de eerste plaats wordt met de jaarrekening inzicht gegeven in de prestaties die geleverd zijn: wat hebben wij met ons geld gedaan? In de tweede plaats legt het college met de jaarrekening een financiële verantwoording af. Een onderdeel van die financiële verantwoording is het geven van inzicht in prestaties die nog niet gerealiseerd

zijn. Daarbij gaat het om een bedrag, het is al een paar keer genoemd, van € 48.000.000, waarvan € 35.000.000 daadwerkelijk een onderbesteding is. Dat is een fors bedrag, maar het totale financiële volume dat wij als provincie wegzetten is met ruim € 450.000.000 ook fors. Dat betekent dat er sprake is van een onderbesteding van ongeveer 10%. Als de fractie van de SP vraagt of dat veel of weinig is, dan zeg is dat het gemiddeld is; de provincie Gelderland zit op 15%. Overigens wil onderbesteding niet zeggen dat er niet gepresteerd is en dat prestaties niet worden gerealiseerd. Zij worden echter later gerealiseerd.

De heer NUGTEREN (GL): Mijnheer de Voorzitter! Ik bestrijd absoluut niet dat er niet gepresteerd is. Laten wij dat helder zeggen. Die 10%-berekening klopt echter niet. Het gaat over de eigen begroting. Van die € 450.000.000 is ongeveer € 250.000.000 doeltoekering, doorschuiven en dergelijke. Het gaat om het bedrag van € 200.000.000 dat dit college en deze Staten zich voorgenomen hebben en waarop de onderbesteding ontstaat. Dat is dus een ander percentage dan 10%.

Mevrouw RAVEN (gedeputeerde): Mijnheer de Voorzitter! Wij kunnen de discussie voeren over percentages, maar het gaat over € 35.000.000. In de diverse commissies is uitvoerig aan de orde geweest wat daarvan de oorzaken zijn en om welke posten het gaat. Het is een fors bedrag. Dat neemt niet weg dat wij het van belang vinden Provinciale Staten tijdig te informeren over begrotingswijzigingen. Wij hebben Provinciale Staten inmiddels geïnformeerd over het pakket aan maatregelen dat wij in gang hebben gezet om de onderbesteding verder terug te brengen. Ik ben dan ook blij dat de subcommissie voor de jaarrekening constateert dat wij op de goede weg zijn. Het is terecht dat Provinciale Staten en de subcommissie ons daarbij kritisch volgen. Dat moet ook gebeuren.

Als het gaat om de vier manieren waarop wij verantwoording afleggen, dan is dat in de derde plaats dat wij met de jaarrekening verantwoording afleggen over de rechtmatigheid van het gevoerde financieel beleid. De accountant heeft vastgesteld dat de in de jaarrekening verantwoorde baten/lasten en balansmutaties rechtmatig tot stand zijn

gekomen, in overeenstemming met de begroting en met toepassing van de wettelijke regelingen en verordeningen.

Het tijdig opleveren van de jaarrekening mag als een logisch sluitstuk van de P&C-cyclus worden gezien. De jaarrekening 2007 is tot stand gekomen over een jaar dat bol heeft gestaan van grote veranderingen en wisselingen. De fractie van de PvdA had het daar over. Denk daarbij aan de reorganisatie en de consequenties die dat heeft gehad voor de gehele organisatie. Het was ook een jaar waarin belangrijke stappen zijn gezet om de P&C-cyclus voor de toekomst verder te professionaliseren. Wat dat betreft is het een goed voorstel om een aantal jaren terug te kijken om te zien hoe de begroting zich ontwikkeld heeft en wat dat betreft is het een goed voorstel dat vanuit de subcommissie voor de jaarrekening komt om op die manier goed inzicht te krijgen in de reden voor onderuitputting.

In de vierde plaats is de behandeling van de jaarrekening erop gericht om besluiten te nemen voor wat betreft de resultaatbestemming. De Staten hebben gezien dat het nettoresultaat € 25.200.000 bedraagt. Het college stelt een bedrag van circa € 12.000.000 voor aan voorstellen met een bestemming. Die voorstellen hebben betrekking op beleidsvoorstellen die voortvloeien uit het gevoerde beleid in 2007. Het college stelt vervolgens voor de resterende € 12.900.000 te betrekken bij de afweging van beleidsvoorstellen bij de voorjaarsnota. Dat heeft als voordeel dat Provinciale Staten een integrale afweging kunnen maken tussen beschikbare middelen en beleidsvoorstellen. Daarom wijst het college op het voorstel van de heer Nugteren, waarbij hij zegt dat hij bij de jaarrekening een politieke discussie wil over het te besteden bedrag. De discussie over de jaarrekening 2007 moet gaan over het afgelopen jaar. De politieke wens om in 2008 iets extra's te doen, moet worden besproken bij de behandeling van de voorjaarsnota. Bij de voorjaarsnota kijken wij vooruit en kan er eventueel nieuw beleid worden geïnitieerd. Amendementen van Provinciale Staten zijn ook te beschouwen als nieuw beleid. De politieke discussie daarover hoort volgens Gedeputeerde Staten bij de behandeling van de voorjaarsnota te gebeuren.

De heer NUGTEREN (GL): Mijnheer de Voorzitter! Ik deel de mening van de gedeputeerde niet. Er ligt een conceptbesluit, waarin allerlei middelen worden toegewezen. Mag ik uit haar woorden begrijpen dat zij niet met dit amendement uit de voeten kan omdat het procedureel niet bij dit punt hoort maar bij de voorjaarsnota zelf? Als wij het amendement bij de voorjaarsnota indienen, is het wat haar betreft dan geen probleem?

Mevrouw RAVEN (gedeputeerde): Mijnheer de Voorzitter! Ik ga niet inhoudelijk in op het amendement. Dat doet mijn collega Krol straks. Als de heer Nugteren zijn amendement straks wil indienen, moet hij dat vooral doen. Ik vind niet dat het amendement hier hoort. Dat is puur een procedureel verhaal.

De heer NUGTEREN (GL): Mijnheer de Voorzitter! Wij zullen ons erop beraden of wij het amendement bij de voorjaarsnota ook indienen.

Mevrouw RAVEN (gedeputeerde): Mijnheer de Voorzitter! Dan een aantal concrete vragen. De westelijke corridor, het ecodeuct Beekbergen. Wat is hier aan de hand? Wij hebben op dit moment een financiële dekking nodig. Het ecodeuct kán uitgevoerd worden, maar wij hebben geen financiële dekking, omdat het op dit moment niet gefinancierd kan worden uit Hart voor de Heuvelrug. Uiteraard is de afspraak dat er verevend gaat worden binnen Hart voor de Heuvelrug. In die zin kan ik mevrouw Smit tegemoet komen.

De heer Streefland sprak over de opcenten tot 2012 en dergelijke. De heer Streefland is iets te voorbarig, want de kilometerheffing is nog geen feit in 2012. De discussie over de opcenten en het belastingsgebied is nog volop bezig. Om in dat verband nu al een uitspraak te doen over het weerstandsvermogen lijkt mij te voorbarig.

Een extern onderzoek naar onderbesteding lijkt mij niet gewenst. Ik heb gezegd dat wij dat intern zullen doen. Daarmee komen wij bij de Staten terug en kunnen zij alsnog besluiten of zij voor een extern onderzoek willen gaan.

Dan het amendement van de ChristenUnie. Ik snap de redenering, maar de Staten zullen begrijpen dat wij altijd enige souplesse moeten hebben en dat wij een post Onvoorzien moeten hebben. Zo werkt dat gewoon en het komt de flexibiliteit

ten goede. Volgens mij is dat iets wat wij heel graag met elkaar willen, omdat wij heel graag tot uitvoering willen overgaan.

De VOORZITTER: Ik wijs op het amendement. Ik stel voor dat u dat schriftelijk aanvult. Het gaat namelijk over het schrappen van de post Verhóging Onvoorzien. Niet over de post Onvoorzien. Het betreft besluit 6.1.

Wenst iemand het woord te voeren in tweede termijn?

Mevrouw JONKERS (SP): Mijnheer de Voorzitter! Wij zijn blij met het intern onderzoek naar de onderbesteding, dat mevrouw Raven aankondigt. Eerlijk gezegd, hebben wij daarin niet veel vertrouwen. Ik zei het al: de situatie is al jarenlang aan de gang. Daarom dienen wij, mede namens de fracties van GroenLinks, D66, Mooi Utrecht en de ChristenUnie, een motie in:

Motie M1 (SP, GroenLinks, D66, Mooi Utrecht, ChristenUnie): Bestuurskracht provincie Utrecht.

Provinciale Staten van Utrecht, in vergadering bijeen op 23 juni 2008;

overwegende:

dat de provincie Utrecht al vele jaren achtereen kampt met onderbesteding;

dragen het college op:

een extern onderzoek te laten doen naar de bestuurskracht van de provinciale organisatie en met aanbevelingen te komen voor de behandeling van de begroting van 2009, teneinde de situatie te verbeteren.

En gaan over tot de orde van de dag.

De VOORZITTER: De motie is voldoende ondertekend en maakt deel uit van de beraadslagingen. De motie kan worden vermenigvuldigd en rondgedeeld.

De heer NUGTEREN (GL): Mijnheer de Voorzitter! Nog twee opmerkingen. In de eerste plaats vind ik dat de gedeputeerde weinig gezegd heeft over de verwachtingen voor dit jaar en hoe het zal gaan met de realisatie van de begroting die wij hebben opgesteld.

De tweede opmerking betreft het amendement. De gedeputeerde voert een argumentatie aan, waarmee ik het niet eens ben. De voorjaarsnota gaat over de toekomst. Het amendement gaat over dit jaar. Omdat ik echter vrees dat wij over het punt in het geheel geen debat zullen hebben, wil ik ons amendement aanhouden en zal ik het iets corrigeren voor de discussie over de voorjaarsnota.

De heer STREEFLAND (ChristenUnie): Mijnheer de Voorzitter! Nog een kort woord van onze kant. Wij hoorden de beantwoording van de gedeputeerde over het amendement. Jammer dat het college hiermee niet door wil gaan. Wij wilden het college eigenlijk helpen om iets te doen aan die onderbesteding, al is het een druppel op een gloeiende plaat. Wij meenden ook dat er al voldoende flexibiliteit zit in de reguliere begrotingsposten. Vandaar dat wij het amendement hebben ingediend. Wij willen het amendement dan ook staande houden. Verder hebben wij nog een vraag gesteld aan gedeputeerde Krol. Misschien kan hij die nog beantwoorden in deze termijn.

Mevrouw RAVEN (gedeputeerde): Mijnheer de Voorzitter! Tegen de heer Streefland zeg ik het volgende. Ik papagaai daarbij gedeputeerde Krol: de problemen zijn inderdaad opgelost als het gaat om die personeelsinzet. Daarop kan ik dus, namens gedeputeerde Krol, ja zeggen.

Ik vind dat de fractie van de SP zichzelf tegenspreekt. Zij was het eens met woorden van de subcommissie voor de jaarrekening, namelijk dat wij op de goede weg zijn en dat wij in de nieuwe P&C-cyclus heel nadrukkelijk duidelijk maken waarop wij toetsen en dat wij heel nadrukkelijk letten op de onderbesteding. De fractie van de SP zegt dat zij nu al een extern onderzoek wil. Ik vind dat in strijd met elkaar.

Mevrouw JONKERS (SP): Mijnheer de Voorzitter! De fractie van de SP en de andere fracties die de motie hebben ondertekend, zijn gewoon ambitieuzer dan dit college. Wij balen ervan dat er iedere keer geen geld blijkt te zijn voor allerlei goede zaken, omdat er is begroot. Tegelijkertijd maakt het college zijn eigen ambities niet waar en dat is al jarenlang de situatie.

Mevrouw RAVEN (gedeputeerde): Mijnheer de Voorzitter! Wij willen nadrukkelijk die begroting in

de gaten blijven houden en monitoren. Bij een van de zaken waarvan gezegd wordt dat het overbesteding is, de stelpost van € 6.000.000 nog toe te wijzen middelen voor 2006 en 2007, is de fractie van de SP niet gekomen met voorstellen om daar wat mee te doen.

Wat betreft de verwachtingen voor dit jaar: wij werken per kwartaal en in juli is het tweede kwartaal voorbij. Mochten er dan afwijkingen zijn die wij niet geconstateerd hebben bij de voorjaarsnota, zoals afgesproken in de P&C-cyclus, dan zullen de Staten dat na de zomer van ons vernemen. Het amendement over het ophogen van de post Onvoorzien: wij hebben nu een post Onvoorzien van € 100.000. Dat bedrag is te laag om de financiële consequenties van gebeurtenissen die onvoorzienbaar, onvermijdbaar en onuitstelbaar zijn, te dekken. Bij de bepaling van de post Onvoorzien hebben wij ook gekeken naar andere provincies. Het zal duidelijk zijn dat wij motie M1 afwijzen op basis van de argumenten die ik al genoemd heb.

De heer NUGTEREN (GL): Mijnheer de Voorzitter! Ik heb nog geen antwoord gekregen op mijn vraag hoe de uitputting dit jaar verloopt. Is dat naar wens?

Mevrouw RAVEN (gedeputeerde): Mijnheer de Voorzitter! Volgens mij heb ik antwoord gegeven op die vraag. Wij rapporteren per kwartaal. Per 1 juli is het tweede kwartaal is afgelopen. In de voorjaarsnota, die gaat over het eerste kwartaal, hebben wij geen afwijkingen geconstateerd. Na de zomer, mocht daartoe aanleiding zijn en er sprake zijn van onderuitputting, komen wij bij de Staten terug om inzicht te geven in de cijfers.

De VOORZITTER: Ik sluit de beraadslagingen en ga over tot afhandeling van dit agendapunt. Amendement A1 is aangehouden. Als eerste stel ik daarom aan de orde amendement A2, waarbij het gaat over het schrappen van de post Verhoging Onvoorzien.

Zonder hoofdelijke stemming verwerpen Provinciale Staten amendement A2. Voor het amendement hebben gestemd de fracties van de SP, GroenLinks, ChristenUnie, D66, de PvdD en Mooi Utrecht.

Zonder hoofdelijke stemming besluiten Provinciale Staten hierna overeenkomstig het voorstel.

De VOORZITTER: Dan stel ik aan de orde motie M1.

De heer BUITING (CDA): Mijnheer de Voorzitter! Ik denk dat het veel te vroeg is voor een extern onderzoek. Ik vind werkelijk dat een en ander op de goede weg is en dat wij beter vanuit eigen kracht kunnen kijken of wij er komen. Er is altijd nog wel iets 'in the pocket' voor de toekomst.

De heer VAN DEN BURG (VVD): Mijnheer de Voorzitter! Wij zijn tegen de motie en sluiten ons aan bij de argumentatie van de fractie van het CDA.

De heer BISSCHOP (SGP): Mijnheer de Voorzitter! Een korte stemverklaring. Ik wil bij een volgend, aanverwant agendapunt nog even op dit onderwerp terugkomen. Er is van alles gaande en ik denk dat de fractie van het CDA een punt heeft als zij zegt dat het op dit moment te vroeg is voor een extern onderzoek. Onze mogelijkheden zijn nog lang niet uitgeput. Vandaar dat wij deze motie niet steunen.

Zonder hoofdelijke stemming verwerpen Provinciale Staten motie M1. Voor het amendement hebben gestemd de fracties van de ChristenUnie, GroenLinks, de SP, D66, de PvdD en Mooi Utrecht.

Voorjaarsnota 2008.

Mevrouw JONKERS (SP): Mijnheer de Voorzitter! Het is tijdens de commissievergaderingen al uitvoerig aan de orde gekomen, maar het moet nogmaals gezegd: de kwaliteit van de voorjaarsnota is onder de maat. Vier pagina's voorstellen, heel veel geld en amper onderbouwing. Alsof met de presentatie van de samenwerkingsagenda van Gedeputeerde Staten het werk met betrekking tot de verantwoording aan Provinciale Staten erop zit. De voorjaarsnota is weinig inspirerend. De onderbouwing van veel voorstellen is flinterdun en daarmee voor Provinciale Staten moeilijk af te wegen. Hier zit een ambitieus college, tenminste, dat horen wij. De eerste signalen zijn na een jaar wel oké: er wordt goed samengewerkt en het stikt van de plannen. Die plannen moeten echter wel uitgewerkt worden en opgepakt worden. Dat is niet vanzelfsprekend, zo blijkt onder andere uit

de zoveelste forse onderbesteding. Ik kan mij niet aan de indruk onttrekken dat het er op papier allemaal mooi uitziet, maar dat de daadwerkelijke realisatie te wensen overlaat. Zonder zout in onze wonden te willen strooien: kijk eens naar het Nederlands voetbalelftal. Wij zagen ambitie en durf, maar in de kwartfinale was er al heel veel fut uit. Gisteravond stond Oranje op Schiphol en men durfde de fans niet eens onder ogen te komen. Dit college heeft nog drie jaar de tijd om zich te herstellen. Maar goed, naar de inhoud.

Als wij het over de visie van dit college op zijn taken hebben, dan zijn er wat rode draden te ontdekken. Zo zijn er veel terreinen waar dit college geen stap verder gaat dan wat het Rijk voorschrijft. Ik noem de Flora- en faunawet, de onteigeningambities, de nieuwe Wet ruimtelijke ordening, Natura 2000. Een ander voorbeeld. De ambitie van 10% biologisch is losgelaten, omdat de minister van LNV (Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit) dat ook gedaan heeft. In plaats daarvan gaat het college van Gedeputeerde Staten ervoor zorgdragen dat wordt voldaan aan de wettelijke eisen. Over ambitie gesproken.

De jeugdzorg verdient een structurele verhoging en geen incidentele verhoging. Als het Rijk niet over de brug komt, kunnen wij dat doen. En overigens: hoe zit het met de salarissen van de (interim-) managers in deze sector in onze provincie? Van de week nog werden wij opgeschrikt over berichten van inkomens van € 30.000 per maand. Een andere rode draad is het zwaar investeren in sectoren die zich over het algemeen prima kunnen redden. Dan heb ik het over de overheersende inzet op hoge cultuur, zoals de Vrede van Utrecht, ten opzichte van kleinschalige en veel toegankelijke culturele projecten. De Vrede van Utrecht zal de waarde van huizen vermeerderen. Ja, daarmee trekken wij weliswaar meer hogeropgeleide mensen naar onze provincie, maar wij vergeten de onderkant. Lageropgeleiden en bijvoorbeeld nieuwe Nederlanders worden nog veel te veel als probleemgroepen gezien in plaats van groepen waar grote kansen liggen. Toch komen, als wij het over allochtonen hebben, vooral de problemen aan bod, zoals discriminatie, probleemjeugd en huisvesting. Er zijn kansen en initiatieven genoeg te bedenken om de allochtone Utrechter bij de provincie te betrekken. Aan de andere kant worden er veel initiatieven ondernomen, met of zonder

hulp van de provincie. Mijn fractie zou dit college willen vragen om een nota waarin hij aangeeft welke rol de provincie momenteel speelt en welke rol zij zou kunnen spelen. Deze nota zou een geïntegreerde visie moeten bevatten, die alle gebieden overstijgt. Op die manier kan het beleid veel effectiever.

In de wijken Overvecht en Kanaleneiland is grote werkloosheid. Zelfs als er op elke lege plek in Utrecht een kantoor verrijst, hebben wij niet zoveel dienstverlenend personeel nodig dat die mensen allemaal aan de slag kunnen. In deze en andere wijken is veel armoede en sociale uitsluiting. De provincie steekt echter jaarlijks vele miljoenen in het stimuleren van sectoren die bulken van het geld. Het economisch beleid richt zich voor een groot deel op het aantrekken van werk in de zakelijke dienstverlening, waar in Utrecht nauwelijks behoefte aan is. Het is de sector waar de meeste vacatures openstaan en waar personeel zeer moeilijk te vinden is. Wat wij nodig hebben, is inzet op sectoren van werkgelegenheid waar die wél nodig is, namelijk voor lager- en ongeschoolden. Wij zullen hierop later nog terugkomen.

Neem de Tour de France. Dit bedrag kan nog hoger uitvallen dan de incidentele € 500.000. Nu, als Gedeputeerde Staten dat nu al aangeven, durf ik erom te wedden dat het gaat gebeuren. Een gemiste kans, juist om de breedtesport te stimuleren.

Er gaan nog aardig wat dingen niet goed. Bij natuur hebben wij het dan over de grote doelen, zoals de EHS (Ecologische Hoofdstructuur), verdroging, natte ecologische verbindingzones en landbouwstructurering, die alle in uitvoering zijn achtergebleven. Deze doelen kenden ook voor 2005 en in andere gebieden een beperkte voortgang. Het strategisch grondplan kan dan wel instrumenten aanreiken, maar er moet toch ook geld bij? De instrumenten moeten namelijk wel worden ingezet.

De pakketstudies naar oplossingen voor de verstoppen rond Utrecht-stad en de driehoek Amersfoort, Utrecht, Hilversum, zijn in volle gang. Daar zijn wij blij mee. Wij hopen echter wel dat de oplossingen niet, althans in eerste instantie, worden gezocht in extra asfalt, maar met name in openbaar vervoer, mobiliteitsmanagement en, waar mogelijk, ruimtelijke ordening in die zin dat

wonen en werken meer worden gecombineerd. Over openbaar vervoer gesproken: die ambities kunnen best wat hoger. Wij denken nog altijd dat gratis openbaar vervoer buiten de spits voor jongeren en ouderen een prima stap kan zijn om jongeren 'ov-minded' te maken en de ouderen mobieler. Als ten aanzien van Rijnenburg nu al wordt aangegeven dat hoogwaardig openbaar vervoer te duur is, dan leren wij dus niks van het verleden. Zitten die mensen met twee banen en goede bedoelingen weer maanden zonder vervoer en rennen zij vervolgens weer naar de autodealer om toch maar weer die tweede auto aan te schaffen. Kijk eens naar België. In Vlaanderen streeft men naar een zogenaamde basismobiliteit, waarbij onder andere geldt dat iedereen recht heeft op een bushalte maximaal 705 meter van zijn huis.

Een ander onderwerp: het klimaat. Wij hebben net een programma aangenomen, bomvol met projecten voor verbetering van het klimaat. Wat jammer is, is dat een motie van mijn collega Bersch, de "motie offensief duurzame energie", nog steeds niet is afgehandeld. Weliswaar is er een project "Stimulering duurzame energie en energiebesparing", gericht op het midden- en kleinbedrijf en gebouwen, en komt er een fonds van € 20.000.000 en is ook het stimuleren van aardgas een vorm van energieverduurzamen, maar toch hebben wij als Provinciale Staten met die motie afgesproken dat wij zo goed als mogelijk onze taakstelling van 50 Megawatt voor 2010 of snel daarna willen vasthouden. Ook al hoeft dat voor ons niet allemaal met windmolens te worden opgerekt. Kan gedeputeerde De Wilde zeggen wanneer hij met een plan van aanpak komt? Ik neem aan dat het nog ruim voor de begroting zal zijn, zodat wij de middelen daarvoor kunnen vrijmaken.

O ja, en als Defensie dan roet in de potentiële windmolenparkjes gooit, waarom komt dit college dan niet meteen met alternatieven?

Er lijkt weer een discussie over het middenbestuur te gaan ontstaan. Commissie Lodders: wij komen er later dit jaar nog over te spreken. Het bestuursakkoord: later vandaag op de agenda. De SP is niet gelukkig met de huidige structuur. Een middenbestuur zullen wij in dit landje altijd wel nodig hebben, maar de huidige provincies zijn weinig daadkrachtig en democratisch amper gelegitimeerd.

Nederland verdient beter. Utrecht verdient beter. Utrechters verdienen ook een bestuur en volksvertegenwoordigers die beter samenwerken.

Gedeputeerde Staten zijn happy met de gang van zaken rond de samenwerkingsagenda en ook een aantal gemeentelijke colleges zal happy zijn, maar Provinciale Staten staat behoorlijk buitenspel. Hierdoor gaat er veel tijd en energie in procedureel getouwtrek zitten. Dat is jammer.

Als het gaat om de bestuurskracht van de gemeenten, kan dit college maar een ding bedenken: herindelen. Ontbrekend draagvlak onder de mensen? Het maakt Gedeputeerde Staten niet uit. Waarom dat geld en die energie niet gestoken in creatievere wijzen om gemeenten te helpen om – ook in de toekomst – hun eigen broek op te houden?

Tot slot. Er is een aantal punten in deze voorjaarsnota waarop de SP stevige kritiek heeft, zoals de Europastrategie en het hoge bedrag voor de Vrede van Utrecht.

De heer VAN DEN BURG (VVD): Mijnheer de Voorzitter! Mevrouw Jonkers noemt een aantal creatieve manieren om de gemeenten te helpen in plaats van herindeling. Zou zij daarvan wat voorbeelden kunnen noemen? Ik ben erg benieuwd.

Mevrouw JONKERS (SP): Mijnheer de Voorzitter! Als je nu kijkt naar de samenwerkingsagenda, die is opgesteld in overleg met de colleges, dan zie je dat op diverse wijzen gemeenten worden geholpen; soms wordt er geld beschikbaar gesteld, soms wordt er kennis gerealiseerd, soms functioneert de provincie als een soort kenniscentrum door mensen die er verstand van hebben bij elkaar te zetten. Dat is een vorm van samenwerking. Wij denken dat je die vorm van samenwerking beter kunt structureren en dat je op die manier gemeenten kunt helpen initiatieven te nemen, waardoor zij hun eigen bestuurskracht verbeteren. En trouwens, de bestuurskracht: daaraan valt ook in onze eigen provincie nog wel wat te verbeteren.

De heer VAN DEN BURG (VVD): Mijnheer de Voorzitter! Ik begrijp dat mevrouw Jonkers het uitvoeringsprogramma van het college van harte ondersteunt.

Mevrouw JONKERS (SP): Mijnheer de Voorzitter! Ik begrijp niet waaruit de heer Van den Burg die conclusie trekt. Wij hebben, toen Gedeputeerde Staten met de samenwerkingsagenda kwam, gezegd dat het middel oké was. Samenwerking met gemeenten? Natuurlijk moet je dat doen. De wijze waarop dat gedaan kan worden, kan echter een stuk beter.

De heer VAN DEN BURG (VVD): Mijnheer de Voorzitter! Aan de ene kant hoor ik mevrouw Jonkers zeggen dat zij een voorstander is van de samenwerkingsagenda. Aan de andere kant steunt zij het college van Gedeputeerde Staten daarin niet. Dat vind ik raar.

Mevrouw JONKERS (SP): Mijnheer de Voorzitter! Het is net als met voetbal: Van Basten had ook een fantastische visie. Je moet die visie echter wel waar kunnen maken.

De VOORZITTER: Laten wij het vandaag maar niet over voetbal hebben. Iedereen heeft al wat ontwenningsverschijnselen.

Mevrouw JONKERS (SP): Mijnheer de Voorzitter! Ik ben het met u eens: laten wij het voetbal maar laten rusten. Daar hebben wij uiteindelijk allemaal een kater van.

De VOORZITTER: Dat heb ik niet proberen te zeggen.

Mevrouw JONKERS (SP): Mijnheer de Voorzitter! Terug naar de agenda van vandaag. Het zij zo: in deze voorjaarsnota zit een aantal punten dat wij pas later op de dag gaan behandelen en waarover wij pas later vandaag de discussie gaan voeren. Toch stemmen wij er al wel gedeeltelijk over, omdat het geld in de voorjaarsnota zit. Ik stel daarom voor het debat over de voorjaarsnota te voeren en de stemmingen hierover pas aan het eind van de vergadering te doen; na de behandeling van de punten die ik zojuist noemde. Op deze manier lijkt het mij zuiverder en kunnen wij elkaar serieus nemen door eerst de discussie met elkaar te voeren en naar elkaar te luisteren.

Mevrouw DOORNENBAL (CDA): Mijnheer de Voorzitter! Vandaag staat de voorjaarsnota op de agenda en dit keer is deze heel dun. Het is een overzicht van de wijzigingen in de ramingen ten opzichte van de begroting 2008; het gevolg van nieuwe inzichten, waardoor aanpassing en bijstelling nodig is. Bij ons komt het over alsof wij pas nog - in december - de grote boodschappen voor de hele week - voor de komende vier jaar - hebben gedaan, en dat de vergeten boodschappen - net voor het weekend; het zomerreces - nog even geregeld moeten worden. Het CDA ziet er de noodzaak wel van in, maar had het op prijs gesteld als deze boodschappen niet in telegramstijl waren neergekrabbeld en dat er iets meer toelichting was geweest als onderbouwing. Aan de andere kant: wij konden er zo wel heel gemakkelijk doorheen komen.

Wat opvalt, is dat de financiën van programma's veelal zo strak zijn opgesteld, dat als er iets wijzigt - en er wijzigt nogal eens iets in de uitvoering - er direct iets mis gaat in de financiële programmering. In de uitvoering maakt je dit niet erg flexibel. Straks zal de heer Van den Burg mede namens onze fractie een voorstel doen om dit enigszins te ondervangen.

Er zijn in onze provinciale organisatie programma's die zich ervoor lenen te werken met 'overprogrammering'. Door dit toe te passen kun je uitval of wijzigingen in het van tevoren gedachte uitvoeringstijdstip opvangen. Natuurlijk blijft dan gelden dat de financiële kaders van het betreffende programma in z'n totaliteit gehandhaafd blijven. Voorbeelden van programma's die zich lenen voor een dergelijke overprogrammering zijn het SMPU en de AVP (Agenda Vitaal Platteland).

Door in te stemmen met de voorstellen van deze voorjaarsnota, voor dit jaar en het komende jaar, komen wij weer een stapje verder met het programma waarmee deze coalitie vorig jaar begon. Door samen te werken met partners uit de gemeenten, de partners van het Rijk en de maatschappelijke organisaties, proberen wij met elkaar de provincie een plaats te maken waarin het prettig wonen, werken en leven is. In de komende tijd zullen wij het in deze zaal met elkaar hebben over een aantal grote onderwerpen dat van invloed zal zijn op dat wonen, werken en leven. Zo gaan wij als provincie aan de slag met de uitkomsten van

de NV Utrecht, met elkaar in of aan de slag met bestaande en al of niet gewenste woningbouwlocaties. Als het aan de fractie van het CDA ligt, zullen wij blijven aandringen op het realiseren van woningbouw op de aangewezen plaatsen. Daarbij vragen wij ons af of eventueel nieuwe grootschalige locaties iets oplossen. Dit is een discussie waarnaar wij uitzien en waaraan wij graag ons CDA-steentje bijdragen.

Ook zullen wij de komende tijd aan de slag gaan met de Arhi-discussie in het Valleigebied. Evenals in de stellingname bij Vecht en Venen, vinden wij het van belang dat de bestuurlijke toekomst voor dit gebied een duurzaam karakter heeft en een overeenkomst heeft in de identiteit van de deelnemende gemeenten. Daarbij is het ook van belang dat gemeenten niet iets 'door de strot geduwd wordt'. Er zal, om een goede toekomst te scheppen, met welke uitkomst dan ook, met respect omgegaan dienen te worden met ieders standpunt. Overleg met en een goed inzicht in het standpunt van iedere partner in het traject zijn noodzakelijk, of het nu Leusden, Woudenberg, Renswoude of Scherpenzeel is. Dat is een uitdaging voor het provinciaal bestuur van Utrecht en Gelderland, en zeker ook een uitdaging, zo niet een opdracht, voor de gemeentebesturen in die regio.

Een andere uitdaging waarvoor wij ons gesteld zien, is de toekomst van onze provincie Utrecht. Enerzijds gaat het wat het CDA betreft om de discussie naar aanleiding van het rapport van de commissie Lodders. Anderzijds gaat het specifiek om de positie van de provincie Utrecht, de positie van onze provincie ten opzichte van de Randstad en ten opzichte van onze burens in Gelderland en Flevoland. Mijn collega Buiting zal hierop straks dieper ingaan bij de bijdrage over Europa. Hoe dan ook, het is volgens het CDA in de komende periode van groot belang dat de provincie Utrecht ertoe doet, dat zij haar schakelfunctie benut van Randstad naar het achterland richting het Ruhrgebied, dat de unieke landschappen bewaard blijven en dat zij daarmee de aantrekkelijk positie houdt voor bedrijven, toeristen en inwoners. Daarbij is de discussie over de uitkomsten van het rapport Lodders een prima kans om die toegevoegde waarde en noodzaak van de provincie als middenbestuur aan te tonen.

Een laatste onderwerp stel ik nog graag aan de orde bij de voorjaarsnota. Niet alles is te sturen. Als provincie kunnen wij allerlei zaken willen en er mooi beleid voor bedenken. Het heeft echter totaal geen zin als wij niet inzien dat wij niet op alles invloed hebben en dat wij het als provincie niet alleen kunnen. Wij bouwen geen woningen, wij maken een wijk of een dorp niet leefbaar. Daarvoor moeten wij in overleg met de gemeenten. De provincie kan wel geweldige plannen hebben voor meer koeien in de wei, voor de slootkant of voor de natuur, maar voor de uitvoering zul je moeten overleggen met de eigenaren. En die verplicht je niets. Willen wij als provincie echter iets voor elkaar krijgen, dan zul je als overheid boeren en andere eigenaren iets moeten bieden om het samen voor elkaar te krijgen. Alles overziend, denk ik dat wij blij zijn dat wij aan deze coalitie meedoen. "Samenwerken" is niet voor niets het sleutelwoord van dit college. Dat willen wij graag onderstrepen en waar nodig ondersteunen.

De heer NUGTEREN (GL): Mijnheer de Voorzitter! Ruim een jaar geleden, eind mei 2007, bij de algemene beschouwing over het coalitieakkoord, heb ik de coalitie vergeleken met een ouder echtpaar. U, voorzitter, was daar toen nog niet bij, vandaar dat ik dit nog maar even herhaal. Een ouder echtpaar dat elk jaar komt kamperen, maar steeds meer moeite heeft met het neerzetten van hun tent, lees: coalitieakkoord. Het resultaat stond in 2007 schots en scheef en was niet om aan te zien en het echtpaar moddert maar door. Nu, terugblikkend, kunnen wij zien dat zij een aantal neefjes en nichtjes hebben uitgenodigd om hen te helpen. De neefjes en nichtjes zijn met z'n zessen voortvarend aan de slag gegaan: zij hebben de tent opnieuw opgezet en die staat er nu lekker strak bij. Naar de mening van de neefjes en de nichtjes is het dan ook beter dat oom en tante zich er niet meer mee bemoeien. De neefjes en nichtjes kregen echter al doende de smaak te pakken en zijn ondertussen aan de slag gegaan met de hele camping. Zij smeden plannen voor het zwembad en de campingwinkel, de verlichting langs de paden wordt energiezuinig en de tuinkabouters zullen weer rechtop worden gezet. En 's avonds spelen zij met alle kampeerders het bekende balletje-balletje-spel – u kent dat wel: met die bekertjes -, maar met dit verschil dat er onder alle bekertjes een balletje zit.

De heer VAN DEN BURG (VVD): Mijnheer de Voorzitter! Analoog aan de camping begrijp ik dat de heer Nugteren ook Den Haag wil overnemen?

De heer NUGTEREN (GL): Mijnheer de Voorzitter! Nu, die analoog wil ik niet trekken. Ik heb het over zes neefjes en nichtjes die de hele camping erbij nemen. Ik weet dus niet waarom u aan Den Haag denkt. Ik wil er nog aan toevoegen dat de neefjes en nichtjes niet alleen de camping onderhanden nemen, maar ook nog overal borden neerzetten met daarop "Samen maken wij de camping mooier". Oom en tante vinden het allemaal wel best zolang iedereen maar naar hen blijft zwaaien in het voorbijgaan en zij kibbelen alleen nog maar over het beheer van de campingwinkel en de samenvoeging van standplaatsen.

Deze Staten zijn op eenderde van hun zittingstermijn; een moment voor een eerste balans. Wij prijzen dit college omdat de vakbekwaamheid van de gedeputeerden gemiddeld groter is dan in de vorige periode. Wij prijzen dit college omdat het zich verbonden heeft aan enkele grotere projecten, zoals het fonds Bouwen en Wonen en de Vrede van Utrecht. Wij prijzen dit college omdat het het beleid van het vorige college met betrekking tot een paar grote, beeldbepalende projecten geheel heeft bijgesteld. Ik noem de Arhi-procedure Vechtstreek, ik noem de nieuwbouw van het provinciehuis, de website en ook, niet te vergeten, de jeugdzorg. Maar, dit gezegd hebbende, is er de kritiek van de fractie van GroenLinks dat de samenwerkingsagenda verworden is tot een ratjetoe van honderden projecten, waarin van een provinciale agenda amper sprake is, is er de kritiek van de fractie van GroenLinks dat het beleid voor de rest van de zittingstermijn geheel is afgeregeld en dat de voor nieuw beleid beschikbare provinciale middelen voor 98% reeds zijn vastgelegd. Dan is er de kritiek van de fractie van GroenLinks dat er ook vorig jaar weer een onderbesteding van 25% was en is er de kritiek van de fractie van GroenLinks dat het provinciebestuur sinds de verkiezingen vooral bezig is geweest met plannenmakerij.

Dit is de balans op eenderde van onze zittingstermijn. Was het dit wat de coalitiefracties voor ogen stonden, toen zij elkaar voor de negende opeenvolgende keer het jawoord gaven? Is dit, collega Doornenbal, Van den Burg en Bos, wat u verwacht had? Bent u tevreden met wat bereikt is?

Bezien vanuit de fractie van GroenLinks is de balans vooralsnog negatief. De vakbekwaamheid is gestegen, maar als politiek bestuur staat dit college wat ons betreft in de min. Dit college kan niet over de eigen schaduw heen stappen en is vooral bezig de honderden projecten te managen die het zelf in het leven heeft geroepen. Het ontbreekt echter aan visie, aan politieke kwaliteit om echt keuzes te kunnen maken en de beschikbare middelen geconcentreerd in te zetten. Het ontbreekt aan voldoende politieke soepelheid ten opzichte van de Staten om af en toe af te kunnen zien van de eigen voornemens en werkwijzen.

Aan een visie gaat dit najaar gewerkt worden, en dan gelijk tot 2040. Vergeten is dat er al een prima verhaal ligt, de Strategie voor Utrecht van begin vorig jaar. Het ergert ons in hoge mate dat dit alsmaar wordt genegeerd. Maar goed, in het najaar gaan wij dus echt aan een visie werken. Wat is dat dan nog waard? De spaarpot is vrijwel leeggeschud, want van de € 700.000.000 aan reserves die er op de bank staan – en ook via andere manieren om het te bewaren – waarover de provincie nu beschikt, is al een bedrag van € 600.000.000 vastgelegd om uit te geven in deze periode. De beleidsruimte voor de komende jaren bedraagt ongeveer 2% van de financiële raming in de voorjaarsnota. Een lachertje, ook vergeleken met de vorige periode. Over dit financiële beleid heeft onze fractie grote zorgen. In een paar jaar tijd moet € 600.000.000 uitgegeven worden; € 200.000.000 aan bestaande projecten en € 400.000.000 aan nieuw beleid, waarna er in 2011 nog € 100.000.000 rest. Hoezo naar de toekomst kijken?

De visie van dit college is samengevat in de slogan: "Samen maken wij Utrecht mooier". Niet: "Samen maken wij Utrecht sterker". Niet: "Samen werken wij aan de toekomst". Nee: "Samen maken wij Utrecht mooier", alsof Utrecht eigenlijk al af is en alleen hier en daar nog wat verf nodig heeft. Zo gedraagt het college zich ook. Een nog onbekend,

maar ongetwijfeld substantieel bedrag van het provinciaal vermogen wordt versnipperd in projecten als Spierkrachttoerisme in Woerden, zonnepanelen op het station in Houten, eenzaamheidsproblematiek in Veenendaal, verplaatsen van een visrokerij in Bunschoten, beweegcafés in Houten en parkeervoorzieningen bij Ouwehands Dierenpark. Dit, in plaats van een benadering van grote projecten, zoals in de 2010-systematiek het geval was. Maakt hier de provincie nu het verschil? Is dit de provinciale agenda? Moeten wij onze reserves op deze manier besteden? Is het dit, collega's van de coalitie, wat u verwacht had toen u het coalitieakkoord had gesloten?

Waar blijft de ambitie van het college om in 2011 gestegen te zijn van de zesde plaats van regio's in Europa naar de vijfde plaats? Wat is de agenda daarvoor, vroeg ik het college eerder al eens. Dat vraag ik nu wederom: wat is uw agenda daarvoor?

De heer BOS (PvdA): Mijnheer de Voorzitter! De heer Nugteren maakt een karikatuur van datgene wat het college aan het doen is. Ik begrijp dat wel, want in de commissie was hij er een voorstander van de overmaat aan financiering die de provincie heeft en de ruim € 400.000.000 die wij in de samenwerkingsagenda en in het uitvoeringsprogramma steken, per cheque over te maken aan de landsregering. Dat is kennelijk het beleid dat GroenLinks voorstaat. Daar past de PvdA voor.

De heer NUGTEREN (GL): Mijnheer de Voorzitter! Over karikatuur gesproken. Ik heb in de commissie gezegd dat ik heel goed kon begrijpen dat het Rijk naar de provinciale reserves en de reserves van gemeenten keek. € 2.7 miljard staat er op bankrekeningen bij de provincie en de gemeenten in Utrecht. Ik heb gezegd dat ik best begrijp dat het Rijk dat wil. Ik zou er ook niet tegen zijn, want ik ben er tegen dat wij het geld maar blijven uitgeven om te voorkómen dat het naar de landsregering gaat. Dat is ons probleem.

De heer BOS (PvdA): Mijnheer de Voorzitter! Misschien moet GroenLinks aan haar eigen kiezers in Utrecht vertellen dat zij wil dat het geld liever naar Den Haag gaat dan het te gebruiken voor goede Utrechtse projecten. Dat de heer Nugteren het met een aantal projecten niet eens is, is een kwestie van debat en discussie hier in de Staten

en daarover beslissen wij vervolgens. Maar niet op de manier zoals GroenLinks zich dat voorstelt. Laat GroenLinks het aan haar kiezers vertellen, zou ik zeggen.

De heer NUGTEREN (GL): Mijnheer de Voorzitter! Dat vertellen wij aan onze kiezers en onze kiezers vinden dit een heel redelijke gedachte. De heer Bos herhaalt zijn vooronderstelling dat wij het geld met een blanco cheque willen overmaken. Ik heb wat anders gezegd, maar dat ga ik niet herhalen. Ik vind dat de heer Bos daarmee dan ook op die manier moet omgaan.

De lifflaffende wijze waarop nu een deel van de provinciale reserve wordt ingezet, is een verkeerde reactie op de groeiende vraag naar de legitimiteit van het provinciaal bestuur. Het college heeft er kennelijk moeite mee de kritiek te accepteren van Klaartje Peters, maar ook van de oud-secretaris generaal van Economische Zaken, de heer Sweder van Wijnbergen, op het AD/UN, op de VNG en rijkscritici waarbij Rita Verdonk zich onlangs ook heeft aangesloten. Kritiek, die behelst dat de provincie het begrip "open huishouding" wel erg oprekt; twijfels aan de provinciale meerwaarde.

Het is zeker positief dat het college zich op dinsdagochtend, 10 juni 2008, naar aanleiding van de discussie over het bestuursakkoord en het rapport van de commissie Ladders heeft gerealiseerd dat een discussie over de taken van de provincie onvermijdelijk is geworden. Tegelijkertijd merkte men echter op voorhand op nog geen consequenties te willen trekken voor het eigen beleid door het ondertekenen van het bestuursakkoord. Dit is een onhoudbare stelling: het is van tweeën een: of ondertekenen en dan de consequenties aanvaarden, of niet ondertekenen.

Het bestuursakkoord is ook naar onze opvatting een positieve stap in de positionering van de provincies. Het rapport Ladders is gewoon een goed verhaal, maar één Ladders maakt nog geen provinciale zomer.

Met de kritiek op het beleid van de provincie, is ook het bestuur van de provincie ter discussie komen te staan. Het bestuurlijk klimaat binnen de provincie zou matig zijn, zoals het NRC-Handelsblad herhaaldelijk betoogde in een reeks artikelen over Utrecht onder de noemer "Dalend

bestuursgoed". Het provinciaal bestuur lijdt, volgens deze krant, aan vormen van afgeslotenheid en is naar de visie van deze krant steeds meer een partijaangelegenheid geworden van de grote drie partijen, althans de nu nog grote drie partijen. Het meest opvallende in de dagelijkse praktijk van de Staten is evenwel de matheid, de wijze waarop het dualisme functioneert. Matig, is mijn analyse en de analyse van anderen. Dit is natuurlijk, laat ik dat helder zeggen, geen kwestie van slechtheid. Het is eerder een kwestie van verstardeheid en op de achtergrond zien wij de natuurlijke spanning tussen het dagelijks bestuur, het college, en de vertegenwoordiging in de Staten. Een spanning, die wij ook elders zien en waarbij het bestuur vaak de overhand krijgt. Ik citeer: "De parlementaire meerderheid is aan het regeerakkoord gebonden. Elke discussie binnen de meerderheid wordt al vlug uitgelegd als ruzie. De oppositie kan weinig anders doen dan inspelen op wat zich aandient of wat de aandacht trekt." Ik citeerde de heer Tjeenk Willink in zijn kritiek op het functioneren van ons parlement. Hij pleit voor een versterking van het dualisme. Zijn kritiek is direct en woord voor woord toepasbaar op wat wij hier in de Staten waarnemen. Het NRC-Handelsblad stelt het nog scherper: "Het dualisme wordt met de mond beleden, maar dikke regeerakkoorden en fractiediscipline blijken de praktijk".

De mantra die alsmaar door dit college wordt uitgesproken, is dat de Staten de beleidskaders vaststellen en dat zij aan het eind van de periode mogen bepalen of de uitvoering naar wens was. Tussendoor krijgen zij 't.k.n.' leuke voortgangsrapportages in leuke kleurenstaatjes. Het dualisme zoals dat hier wordt ingevuld, is het dualisme van de procesgang, het dualisme van de ambtenarij en het college. Maar het zou moeten zijn: het dualisme van het politieke debat en het dualisme van de Staten versus het college. Dat is het niet. Dat is natuurlijk even goed te wijten aan de Staten zelf, en met name aan de coalitiefracties van het CDA, de VVD en de PvdA, die naar mijn indruk steeds de handrem aangetrokken houden in hun debatten.

Dit college is vakbekwamer dan het vorige en heeft terecht ingegrepen in een aantal beleidsvelden van het vorige college, maar het mist volgens ons visie, politiek vermogen om keuzes te maken en de politieke fijngevoeligheid.

GroenLinks is idealistisch en realistisch en neemt altijd de toekomst als richtpunt en is ook bereid compromissen te sluiten om die toekomst te beïnvloeden. Wij blijven bereid om met voorstellen te komen om eruit te halen wat erin zit. Daarom zitten wij ook nu niet bij de pakken neer, al stemt het idee – en ik zal het maar zeggen – dat dit college zijn beleid nog wel een tijdje zal doorzetten niet tot grote vreugde. Wat ons betreft zijn er de komende tijd vier thema's aan de orde.

1. De provincie moet behoedzamer met haar geld omgaan. Dit betekent dat de beleidsruimte groter moet worden en dat reservepositie niet alleen bezien moet worden in termen van 'wat kunnen wij eruit halen', maar ook als bron voor de toekomst.
2. De Staten moeten de evaluatie van de samenwerkingagenda, zoals deze na de zomer in de Staten aan de orde zal komen, benutten om de provinciale meerwaarde uitgangspunt te laten zijn voor commitment bij projecten.
3. De Staten moeten zich dit najaar naar aanleiding van het rapport van de commissie Ladders uitspreken over de gewenste taakontwikkeling van de provincie en daarbij vanzelfsprekend ook over hoe de financiële middelen worden ingezet.
4. Het is noodzakelijk dat de Staten een discussie starten over de bestuurlijke toekomst van Utrecht in relatie tot de Randstadontwikkeling.

Om dit te onderbouwen, dienen wij een aantal amendementen en moties in:

Amendement A3 (GroenLinks, D66): beleidsruimte.

Provinciale Staten van Utrecht, in vergadering bijeen op 23 juni 2008 ter bespreking van de voorjaarsnota 2008 (PS2008BEM17);

constaterende:

- dat de voorjaarsnota 2008 voor de jaren 2009, 2010 en 2011 resp. € 2.400.000 € 4.400.000 en € 3.100.000 aan beleidsruimte heeft gereserveerd;
- dat in het najaar een beleidsvisie tot 2040 ontwikkeld zal gaan worden;

overwegende:

dat het met het oog op nog niet voorziene toekomstige ontwikkelingen en planvorming het gewenst is voldoende financiële beleidsruimte ter beschikking te hebben;

besluiten:

- dat een grotere beleidsruimte gewenst is dan nu in de voorjaarsnota opgenomen;
- de passage 'in te stemmen met de voorstellen zoals vermeld in bijlage 1 en 2 van de Voorjaarsnota' te vervangen door:
"Het college van GS te verzoeken vóór de behandeling van de begroting 2009 te komen met een analyse van een gewenste omvang van de beleidsruimte voor de jaren 2009, 2010 en 2011 en de voorstellen als opgenomen in de tabel in hoofdstuk 2 voor de jaren 2009 en later vooralsnog als indicatief te zien, behoudens die voorstellen waartoe de Staten besloten hebben of besluiten."

Motie M2 (GroenLinks, D66): discussie bestuurlijke toekomst Utrecht.

Provinciale Staten van Utrecht, in vergadering bijeen op 23 juni 2008 ter bespreking van de voorjaarsnota 2008 (PS2008BEM17);

constaterende:

- dat de Staten het rapport van de commissie Ladders (Ruimte, Regie en Rekenschap) onderschrijven als onderdeel van het Bestuursakkoord;
- dat het college zal komen met een aanzet voor een discussie over de gewenste takenontwikkeling van de provincie Utrecht;

overwegende:

- dat het in het rapport Ladders geschetste profiel van provinciale taken veel taken bevat die provinciegrensoverschrijdend zijn zoals vraagstukken met betrekking tot mobiliteit, economie, wonen en natuur;
- dat in Europees perspectief Utrecht deel uitmaakt van de Randstad en dat dit ook geldt voor economische, sociale en culturele ontwikkelingen;
- dat de ontwikkelingen van gemeenten (schaalvergroting, BRU) in de provincie Utrecht kan leiden tot een herpositionering van het provinciale bestuur;

besluiten:

dat het wenselijk is om de toekomst van het provinciaal bestuur in relatie tot de ontwikkeling van de Randstad te betrekken bij de te voeren discussie over de gewenste takenontwikkeling van de provincie Utrecht.

En gaan over tot de orde van de dag.

Tot slot. Wie denkt dat wij ons vandaag beperken tot de algemene beschouwingen moet ik teleurstellen. Juist om eruit te halen wat erin zit, dienen wij een motie in met betrekking tot de spoorlijn Breda-Utrecht:

Motie M3 (GroenLinks, SP, PvdD, D66):
mobiliteitsproblemen.

Provinciale Staten van Utrecht, in vergadering bijeen op 23 juni 2008 ter bespreking van de voorjaarsnota;

constaterende:

- *dat het autoverkeer op de corridor Utrecht-Breda (A27) de laatste 10 jaar met 30-40% is gegroeid (tot nu circa 100.000 auto's per etmaal);*
- *dat een verdere groei van 25% wordt verwacht;*
- *dat de minister van Verkeer en Waterstaat zich onlangs na een door de Tweede Kamer aangenomen motie heeft verplicht tot nader onderzoek van een directe spoorverbinding Utrecht-Breda;*

overwegende:

- *dat een rapport van Bureau Goudappel Coffeng een toekomstige vervoerwaarde van 90.000 reizigers per dag op dit spoortraject heeft berekend, waarvan de helft 'nieuwe gebruikers';*
- *dat de aanleg van een spoorverbinding Utrecht-Breda de vervoerwaarde van andere verbindingen, zoals Utrecht-Almere, zal verhogen;*
- *dat een spoorverbinding Utrecht-Breda ook regionaal van betekenis kan zijn, bijvoorbeeld voor de gemeente Vianen;*

van mening zijnde:

- *dat de mobiliteitsproblemen in onze provincie om voortvarende en ambitieuze maatregelen vragen die de filedruk kunnen verminderen;*
- *dat een directe spoorverbinding Utrecht-Breda hier substantieel aan kan bijdragen;*

- *dat de spoorwegverbinding met Almere noodzakelijk blijft;*

verzoeken het college van Gedeputeerde Staten: dit standpunt over te brengen aan de minister van Verkeer en Waterstaat;

dragen het college van Gedeputeerde Staten op: deze mogelijkheid actief in te brengen in relevante verkeersstudies en zich in te zetten om, in samenhang met de verbinding Utrecht-Almere, de verbinding Utrecht-Breda te zijner tijd te doen opnemen in het Meerjarenprogramma Infrastructuur, Ruimte en Transport.

En gaan over tot de orde van de dag.

Dan dien ik opnieuw het amendement over Soesterberg in, dat ik enigszins heb gewijzigd. De strekking blijft echter hetzelfde:

Amendement A1 (GroenLinks): € 7.000.000 voor Soesterberg (gewijzigd)

Provinciale Staten van Utrecht, in vergadering bijeen op 23 juni 2008 ter bespreking van de voorjaarsnota 2008 (PS2008BEM17);

constaterende:

dat er een concept "ruimtelijk plan Vliegbasis Soesterberg" voor de ontwikkeling van de voormalige vliegbasis Soesterberg ligt, dat vooralsnog een financieel tekort kent van € 7.000.000 (PS2008RGW12);

overwegende:

- *dat er dit jaar een besluit zal moeten worden genomen over dit plan;*
- *dat herontwikkeling van de voormalige vliegbasis van zeer groot belang is voor de realisering van de Ecologische Hoofdstructuur en om die reden de hoogste prioriteit dient te krijgen;*
- *dat het rekeningoverschot over 2007 circa € 60.000.000 bedraagt, wat na aftrek van verschillende voorstellen een vrij besteedbaar bedrag van € 13.000.000 oplevert;*
- *dat in de voorjaarsnota voorgesteld wordt een groot deel van deze € 13.000.000 te besteden aan stortingen in stelposten voor 2009, 2010 en 2011;*

besluiten:

- toe te voegen aan het ontwerpbesluit met betrekking tot de voorjaarsnota:
  - a. te reserveren voor het tekort bij de planvorming Soesterberg € 7.000.000 ten laste van het vrij aanwendbare rekeningoverschot 2008, tabel hoofdstuk2, 1e kolom;
  - b. de stelpost 36 geheel en de stelpost 37 voor zover nodig hierop aan te passen;
- bij de behandeling van de voorjaarsnota 2008 bovenstaand besluit te verwerken.

De VOORZITTER: De moties en de amendementen zijn voldoende ondertekend en maken deel uit van de beraadslagingen. Zij kunnen worden vermenigvuldigd en rondgedeeld.

De heer VAN DEN BURG (VVD): Mijnheer de Voorzitter! Ter behandeling is de voorjaarsnota, en het is in dit huis gebruikelijk bij de voorjaarsnota een algemene beschouwing te geven. De VVD zal dat doen aan de hand van de volgende aspecten. Als eerste ga ik in op de provincie Utrecht op dit moment. Daarna wil ik stil staan bij de voor de provincie relevante ontwikkelingen. Tot slot wil ik ingaan op de concrete betekenis hiervan in termen van beleid en uitvoering en de visie van de VVD hierop. Op dit moment is de provincie Utrecht een provincie met een uniek karakter. Enerzijds hebben wij veel nationale landschappen en open groene ruimten. Anderzijds hebben wij verstedelijking en een sterke economische groei, de sterkste van Nederland op dit moment. Dit zie je ook een beetje terug in de ligging van Utrecht. Aan de ene kant liggen wij in de Randstad, maar aan de andere kant kijken wij nadrukkelijk naar Flevoland en Gelderland. Dit alles betekent dat wij het aan de ene kant goed geregeld hebben met elkaar. Wij hebben veel welvaart en een van de mooiste provincies - wat mij betreft de mooiste provincie - van Nederland. Aan de andere kant hebben wij problemen, met name op het gebied van woningbouw en mobiliteit.

Vanwege deze unieke positie is er voor de VVD een aantal voor de provincie Utrecht relevante ontwikkelingen. Ik noem er drie.

In 2025 zal in een groot deel van Nederland bevolkingskrimp aan de orde zijn. In Utrecht echter nog niet. Dat betekent dat de vraag naar woningen

in delen van de provincie Utrecht onverminderd groot zal blijven. Ook zullen wij naar verwachting steeds mobieler worden. Dat betekent dat, als wij niets doen, er nog meer congestieproblemen verwacht kunnen worden dan wij op dit moment al hebben. Al deze mensen willen ook werken en recreëren. Dat betekent extra druk op onze nationale landschappen en extra investeringen in die arbeidsplaatsen die wij graag willen behouden in de provincie Utrecht.

Naast deze maatschappelijke ontwikkeling hebben wij op dit moment ook bestuurlijke ontwikkelingen. De heer Nugteren refereerde er al aan. De commissie Lodders heeft decentralisatievoorstellen uitgewerkt en heeft aangegeven dat de provincies zich met name dienen te richten op het bovenlokale en regionale ruimtelijk-economisch beleid inclusief cultuur. Oftewel het regionale omgevingsbeleid. De VVD steunt deze lijn van harte en is van mening dat op basis van de adviezen van de commissie Lodders aan de slag gegaan dient te worden met een visie op Utrecht voor de lange termijn. De VVD komt daar nog op terug bij de behandeling van het agendapunt "bestuursakkoord".

De heer NUGTEREN (GL): Mijnheer de Voorzitter! Ik weet dat de fractie van de VVD, en ook andere fracties, de visie van de commissie Lodders onderschrijven. Dat doen wij ook. Een vraag die ik in dit verband heb, is de volgende De heer Van den Burg noemt de lange termijn. Kan het betekenen dat het omhelzen van het gedachtegoed van de commissie Lodders, dit ook consequenties kan hebben voor deze periode?

De heer VAN DEN BURG (VVD): Mijnheer de Voorzitter! Als ik spreek over de langere termijn, dan is dat wat mij betreft vanaf nú.

De heer SNYDERS (Mooi Utrecht): Mijnheer de Voorzitter! De heer Van den Burg zegt dat er krimp rondom ons plaatsvindt. Houdt dat in dat wij echt strategisch gaan nadenken over hoe wij in samenhang met die omgeving dit land gaan vormgeven?

De heer VAN DEN BURG (VVD): Mijnheer de Voorzitter! Begrijp ik de heer Snyders goed als hij zegt dat er volgens mij krimp zal plaatsvinden in Utrecht?

De heer SNYDERS (Mooi Utrecht): Mijnheer de Voorzitter! Niet in Utrecht, maar rondom ons. Bij ons staat de boel onder druk en komt nog meer onder druk te staan. Betekent dit voor de visie die er gaat komen, dat beide ontwikkelingen samengevat zullen worden in een beide regionen dienend concept?

De heer VAN DEN BURG (VVD): Mijnheer de Voorzitter! Ik vind, als je met elkaar een visie ontwikkelt, dat die uiteraard gericht moet zijn, in dit geval, op de provincie zelf. Het zou natuurlijk niet van bestuurlijk inzicht getuigen als je niet kijkt naar je omgeving. Dat lijkt mij evident.

De heer SNYDERS (Mooi Utrecht): Mijnheer de Voorzitter! Ik zie die visie met belangstelling tegemoet.

De heer VAN DEN BURG (VVD): Mijnheer de Voorzitter! Tot slot heeft ook Europa steeds meer invloed op de provincie. Gezien het feit dat er steeds meer regelgeving vanuit Brussel komt, is het van belang dat Utrecht Europa-proof is en blijft. Daarnaast is regionale samenwerking steeds meer een issue. De gedeputeerde Europa ziet dat gelukkig ook hetgeen blijkt uit de Europastrategie van de provincie Utrecht. Een toekomstvast verhaal waaruit visie en ambitie blijkt.

Wat betekent dit nu allemaal concreet in termen van beleid en uitvoering? Laat ik beginnen bij de samenwerkingsagenda. Laat er geen misverstand over bestaan: de VVD steunt de samenwerkingsagenda. Wij constateren echter een probleem. Zoals bekend, dienen de projecten te voldoen aan een aantal criteria om op de samenwerkingsagenda te komen. Zo moest er onder andere sprake zijn van een provinciaal belang en moest er sprake zijn van onderwerpen die passen bij de taken van de provincie. Ik heb al meerde malen gevraagd om een toets, waarin staat aangegeven aan welke criteria projecten die op de samenwerkingsagenda terecht gekomen zijn, voldoen. Ik heb echter nog steeds niets gezien.

Laat ik twee voorbeelden noemen, waarbij ik benieuwd ben in welk kader deze projecten op de samenwerkingsagenda terecht gekomen zijn. Het eerste voorbeeld is het project "eenzaamheidsproblematiek Veenendaal" onder het motto "samen zorgen wij voor een aantrekkelijke leefomgeving

voor iedereen". Het tweede voorbeeld is het project "vitale zorg in het buitengebied Wijk bij Duurstede" onder het motto "samen zorgen wij voor de kwaliteit van wonen en het stedelijk gebied". Zonder twijfel zeer sympathieke projecten, maar ik word steeds nieuwsgieriger naar een toetsing van deze projecten aan de provinciale criteria. De eerste vraag van de VVD luidt dan ook wanneer wij nu eindelijk een toetsing van de projecten op de samenwerkingsagenda aan de provinciale criteria tegemoet kunnen zien.

Als tweede concrete item wil ik stil blijven staan bij de economie van Utrecht. Zoals reeds gesteld, zal het in Utrecht nog wel een tijdje druk blijven en zullen wij keuzes moeten maken in het economische domein. De VVD staat achter de visie van de gedeputeerde Economie voor wat betreft de richting die wij als Utrecht op moeten gaan; zoals zakelijk toerisme en recreatie, zakelijke dienstverlening en life science. De VVD heeft veel vertrouwen in de ontwikkeling van de zakelijke dienstverlening, recreatie en toerisme maar heeft enige zorg bij de life science. Naast de kansen die de VVD ziet voor deze sector, zien wij ook bedreigingen. Naast beperkende randvoorwaarden als bereikbaarheid en ruimte, is de tijd wellicht nog wel de grootste bedreiging. De sector ontwikkelt zich in een razend tempo en de vraag is dan ook of wij niet te laat zijn voor de kansen die er zeker zijn, of sterk gezegd: waren. Haast en creativiteit zijn dus geboden en daarom stellen wij voor om snel en 'out of the box' tot antwoorden te komen. De VVD stelt voor om voor wat betreft het sciencepark met een breed palet aan deskundigen – dat kunnen ook deskundigen van buiten de provincie of van buiten Nederland zijn – om de tafel te gaan zitten om de kansen optimaal te benoemen en te benutten. Hierbij dient het ambitieniveau vastgesteld te worden en moet worden aangegeven hoe wij dat gaan realiseren. De tweede vraag van de VVD aan Gedeputeerde Staten luidt dan ook of het college deze aanpak vorm kan en wil geven binnen het bestaande programma Economie en Provinciale Staten nog voor het einde van dit jaar antwoord kan geven.

Als derde concrete item wil ik stil blijven staan bij mobiliteit. De VVD is tevreden met die projecten die op het gebied van mobiliteit worden aangepakt.

Het college van Gedeputeerde Staten werkt voortvarend aan de pakketstudies en pakt voortvarend door met bijvoorbeeld de aanpak van de A12 Salto. Daarnaast heeft onze gedeputeerde Mobiliteit succesvolle onderhandelingen met het streekvervoer gevoerd, zodat op dit moment de bussen weer rijden en ook mensen die geen auto bezitten weer mobiel zijn. Wel heeft de fractie van de VVD nog een vraag inzake de verbreding van het aquaduct N201. Studies hebben aangetoond dat het gezien de verkeersontwikkelingen niet nodig is om het aquaduct 'twee keer twee baans' aan te leggen. Andere studies vanuit Noord-Holland spreken dit vervolgens weer tegen, maar hoe zit het dan met de veiligheid? Een twee-baans aquaduct zonder vluchtstroken belemmert de veiligheidsdiensten in een vrije doortocht en leidt volgens ons tot potentieel gevaarlijke situaties voor weggebruikers. De vraag is of een dergelijk aquaduct voldoet aan de hiervoor geldende veiligheidseisen. De derde vraag aan het college luidt dan ook hoe het college hier tegen aankijkt.

Tot slot wil ik stil blijven staan bij de voorjaarsnota zelf. Het college heeft een stevige ambitie neergezet in het uitvoeringsprogramma "Uitvoeren met hart voor de toekomst" en de voorjaarsnota is daar een resultante van. Om deze ambitie waar te maken, is het raadzaam bij die onderwerpen die zich daarvoor lenen; zoals bijvoorbeeld de uitvoering van het AVP en het SMPU, te werken met overprogrammering. Hierdoor wordt het realistischer de doelen en resultaten zoals wij die afgesproken hebben, te realiseren. Met behulp van overprogrammering kan immers rekening gehouden worden met uitval et cetera. Hierbij dienen de financiële kaders, die in totaliteit gelden voor het betreffende onderwerp, uiteraard wel in acht genomen te worden.

Bij het volgen van de ambitie in het uitvoeringsprogramma behoort ook dynamiek. Gelet op deze dynamiek is het raadzaam om niet nu reeds de gelden toe te wijzen aan onderwerpen voor de periode 2009, 2010 en 2011. De gelden kunnen het beste toegewezen worden bij de betreffende begrotingsbehandeling, omdat daarmee optimaal ingespeeld kan worden op onderwerpen die op dat moment aan de orde zijn.

Dit alles is de reden voor de fractie van de VVD om samen met de fracties van het CDA en de PvdA het volgende amendement in te dienen:

Amendement A4 (VVD, CDA, PvdA):
voorjaarsnota 2008.

Provinciale Staten van Utrecht, in vergadering bijeen op 23 juni 2008 ter behandeling van het statenvoorstel PS 2008BEM17 inzake de voorjaarsnota 2008;

besluiten:

het besluit te schrappen en te vervangen door:

- *In te stemmen met de voorjaarsnota met betrekking tot de voorstellen van 2008;*
- *In te stemmen met de post 33 (realisatie Uitvoeringsprogramma en onttrekking reserve Uitvoeringsprogramma);*
- *De overige voorstellen die genoemd zijn in de voorjaarsnota met betrekking tot 2009 en verder te betrekken bij de betreffende begroting, waarbij afweging door Provinciale Staten opnieuw zal plaatsvinden;*
- *De stelpost 36 volledig te schrappen;*
- *De stelpost 37 volledig te schrappen;*
- *De middelen die betrekking hebben op de voorstellen met betrekking tot 2009 (met uitzondering van post 33) en verder alsmede de middelen zoals opgenomen in stelposten 36 en 37 aan de algemene reserve toe te voegen;*
- *Voor de begroting van 2009 en verder voor die onderwerpen die zich daarvoor lenen het systeem van overprogrammering te hanteren, zodat de uitvoering efficiënter, effectiever en sneller kan geschieden.*

Toelichting

Het college heeft een stevige ambitie neergezet in het uitvoeringsprogramma Uitvoeren met hart voor de toekomst.

Om deze ambitie waar te maken is het raadzaam bij die onderwerpen die zich daarvoor lenen (uitvoering AVP, SMPU, etc.) te werken met overprogrammering omdat het daarmee realistischer wordt de doelen en resultaten zoals die afgesproken zijn, te realiseren. Met behulp van overprogrammering kan immers rekening gehouden worden met uitval etc. Hierbij dienen de financiële kaders, die in totaliteit gelden voor het betreffende onderwerp, wel in acht genomen te worden.

De VOORZITTER: Het amendement is voldoende ondertekend en maakt deel uit van de beraadslagen. Het amendement kan worden vermenigvuldigd en rondgedeeld.

De heer NUGTEREN (GL): Mijnheer de Voorzitter! Ik wil graag twee dingen zeggen over het amendement. Het idee van die overprogrammering is volgens mij wel een goede gedachtegang. Die kunnen wij steunen. Ik hoor echter ook dat het uitvoeringsprogramma onverkort in de tabellen voor 2009 en de jaren daarop blijft staan. Ik vind dat een zwakgebod. Juist als je zegt dat het gaat over de dynamiek die je wilt aanbrengen bij de volgende jaren, dan moet dat gelden voor álle onderdelen van de uitgaven en de voornemens, zoals die er nu liggen, en niet alleen voor die dingen die er na het uitvoeringsplan zijn bijgekomen. Dat is namelijk de kern van het amendement en daarin kunnen wij ons niet vinden.

De heer VAN DEN BURG (VVD): Mijnheer de Voorzitter! Wij willen uiteraard over de begroting 2009 en verder de discussie aangaan. Wij hebben echter heel bewust de uitvoeringsagenda eruit 'gehoekt', omdat dat gewoon een project is dat wij de komende vier jaar willen doen. Wij willen dat dat full speed doorgaat zonder verdere discussie, wat ons betreft.

De heer NUGTEREN (GL): Mijnheer de Voorzitter! Die vier jaar is volgens ons krap drie jaar. De heer Van den Burg noemde zo-even een paar voorbeelden van projecten waarbij hij grote twijfels heeft. Dat geldt ook voor andere zaken. Het blijft toch altijd nog een kwestie van keuzes maken ten aanzien van dingen die zich nieuw aandienen en datgene wat je je al voorgenomen had. Vandaar dat wij in ons eigen amendement op dit punt hebben gezegd dat dat indicatief gedaan moest worden. Dan weet je enigszins waar je aan toe bent en heb je ook de ruimte bij ontwikkelingen in de komende jaren je daarop aan te passen.

De heer VAN DEN BURG (VVD): Mijnheer de Voorzitter! Ik heb geen twijfels geuit bij projecten van de Samenwerkingsagenda. Ik heb gezegd dat ik erg benieuwd ben naar de toetsing van de projecten aan de criteria. Dat is iets anders.

De heer VAN KRANENBURG (ChristenUnie): Mijnheer de Voorzitter! Ik wil u in gedachten meenemen naar het rijk van de Meden en de Perzen, duizenden jaren geleden. Daar was een balling, een Jood, met de naam Daniël. Een topbestuurder,

zouden wij tegenwoordig zeggen. Een absoluut topbestuurder, die carrière maakte en daarmee jaloezie opwekte van zijn omgeving. Daardoor kwam hij uiteindelijk in de leeuwenkuil terecht, maar dat verhaal kent u allemaal.

Er is nog iets bijzonders wat minder bekend is van deze Daniël. Dat is dat hij een bidkamer had. Een bidkamer, waarvan de vensters gericht waren op Jeruzalem, waar hij in zijn traditie God placeerde. Hij bad elke dag om de zegen van de Heer op zijn werk, ook in ballingschap.

De voorjaarsnota ligt voor. De aanzetten tot de begroting; dus wat wij in 2009 gaan doen. Voor ons reden om u allen, college, Statenleden, ambtenaren, de zegen die ook Daniël zocht, u allen toe te wensen bij de uitvoering van al dat werk.

Ik heb een achttal punten die ik langs wil lopen. Te beginnen met de Vrede van Utrecht, gesloten in 1713. Het markeerde het einde van zeven jaren oorlog tussen Europese mogendheden. Frankrijk, Engeland, Spanje vonden in Utrecht nota bene een acceptabele plaats voor vredesonderhandelingen. En los van de inhoud van die vrede, die toen beslist van groot belang was, is er met die onderhandelingen feitelijk een basis gelegd voor de moderne diplomatie. Kort samengevat: praten in plaats van schieten.

Helaas weten wij ook dat er na 1713 nog vele malen oorlog is gevoerd in Europa. De komst van de Europese gemeenschap in diverse verschijningsvormen door de jaren heen, heeft mede gezorgd voor een duurzame vrede, althans in het westen van Europa. Dat is een groot goed. En niet zelden wordt de Vrede van Utrecht, niet zozeer in eigen land helaas, maar wel daarbuiten, genoemd als een van de wortels van de thans zich verder ontwikkelende unie.

De ChristenUnie staat in z'n algemeenheid niet echt bekend als een enthousiast supporter van het Europese denken. En inderdaad, wij zijn zeer gehecht aan de autonomie van Nederland. Anderzijds willen wij de verworvenheden en mogelijkheden van de unie zeker niet gering achten. En tenslotte: Europa ís er gewoon. Wij hebben er mee van doen. De fractie van de ChristenUnie is ervan overtuigd dat het functioneren van de provincie Utrecht binnen Europa gediend is met een grotere bekendheid en met het doen van een bijdrage aan het Europese debat. Naar ons inzicht hebben wij

een zekere verplichting, gezien de vrede die immers indertijd in Utrecht is getekend.

De Vrede van Utrecht zal groots worden gevierd in 2013, en daar is inderdaad alle reden toe. Die viering zal evenwel een meerwaarde krijgen indien wij zouden beschikken over een wetenschappelijke onderbouwing van het belang van die vrede anno 2008 in Europees perspectief. Zo overwegend, zijn wij gekomen tot een motie, die bij uitvoering kan leiden tot het instellen van een leerstoel Vrede van Utrecht. Met deze leerstoel wordt een aantal doelen gediend:

- Het bijdragen aan de wording van Europa.
- Door deze bijvoorbeeld wisselend te plaatsen in nieuwe lidstaten, wordt de bijdrage dáár gegeven aan het onderwijs over het belang van de unie en de rol van de Vrede van Utrecht ooit daarvoor.
- Het bijdragen aan de naamsbekendheid op het terrein van kennis; tenslotte een van de speerpunten van de Europastrategie. Dat moet overigens wel slim in Brussel worden gecommuniceerd om het rendement op dit punt te optimaliseren.
- De provincie beschikt na verloop van een aantal jaren over een wetenschappelijke onderbouwing van de viering van de Vrede van Utrecht. Het zal de relevantie van die viering bevorderen.

Zoals de motie aangeeft, hebben zowel de Kamer van Koophandel als de Intendant Vrede van Utrecht als ook de universiteit kansen en mogelijkheden gezien voor en ten gevolge van een dergelijke leerstoel. De motie luidt als volgt:

Motie M4 (ChristenUnie): leerstoel Vrede van Utrecht.

Provinciale Staten van Utrecht, in vergadering bijeen op 23 juni 2008, handelende inzake de voorjaarsnota;

overwegende

- *dat de promotie van de provincie gewenst is met het oog op de ambities terzake van de viering van de Vrede van Utrecht 2013 en Utrecht Culturele Hoofdstad 2018;*
- *dat "Kennis" een belangrijk speerpunt is in de Europastrategie van de provincie;*
- *dat de Vrede van Utrecht algemeen gezien wordt als een belangrijk moment van het ontstaan van de moderne diplomatie, die uiteindelijk ook heeft geleid tot het ontstaan van de Europese Unie;*

voorts overwegende:

dat de viering van de Vrede van Utrecht temeer gewicht zou krijgen indien de relevantie van deze vrede anno 2008 in Europees perspectief nader zou worden onderbouwd;

constaterende:

dat een vluchtige verkenning bij de Universiteit Utrecht, de Intendant Vrede van Utrecht en de Kamer van Koophandel leidde tot positieve reacties inzake dit voorstel;

roepen het college op:

a. een onderzoek te doen naar de mogelijkheden, kosten en opbrengsten van het instellen van een bijzondere tijdelijke leerstoel "Vrede van Utrecht" voor de periode 2009-2013, waarbij gedacht wordt aan:

- *een 'reizende leerstoel', afwisselend te bezetten door wetenschappers uit Nederland, en uit Frankrijk, Engeland en Spanje (de toenmalige partijen betrokken bij de Vrede);*
- *een jaarlijks wisselende locatie in een nieuwe lidstaat van de Unie, zo mogelijk bij een universiteit die beschikt over een faculteit neerlandistiek;*
- *een leeropdracht die, behalve het bijdragen aan het onderwijs ter plekke over de geschiedenis en de relevantie van de Europese Unie en de relatie tot de Vrede van Utrecht, ook bestaat uit het schrijven van een wetenschappelijk werk, handelende inzake het belang van (de waarden van) de Vrede van Utrecht en de Europese Unie voor het land waar de leerstoel op dat moment gevestigd is;*

b. Provinciale Staten bij de bespreking van de begroting 2009 te informeren over de uitkomsten van het onderzoek, zo mogelijk voorzien van een tijdpad voor verdere planvorming c.q. een concreet Plan van Aanpak om te komen tot een dergelijke leerstoel.

En gaan over tot de orde van de dag.

De fractie van de ChristenUnie werd de afgelopen maanden opgeschrikt door een doos op de fractiekamer. Geen bommelding. Gelukkig niet. Het was echter een paarse doos. Het zal u bekend zijn dat de ChristenUnie niet erg gecharmeerd is van de kleur paars.

In die doos zitten de bodemkaarten voor de veengebieden. Bodemkaarten, die door een amendement van de ChristenUnie in het streekplan terecht zijn gekomen. Het zou overigens een onderzoek rechtvaardigen wie voor de kleur paars heeft gekozen.

Utrecht is de eerste provincie in ons land die de veengebieden nauwgezet in kaart heeft gebracht. Met de gedetailleerde bodemkaart wordt inzichtelijk gemaakt wat de invloed is c.q. kan zijn van de werking van de veengronden. Nu de bodemkaart er is, is het belangrijk dat de Staten daarmee voortvarend aan de slag gaan voor het maken van beleid voor de veenweidegebieden. Het staat in het najaar op de agenda. Wat ons betreft, is die bodemkaart richtinggevend in de discussie, en ook in de discussie voor de toekomstige inrichting van het Groene Hart. Het is verheugend dat de interprovinciale werkgroep voor het Groene Hart unaniem hiervoor pleit.

Een ander onderwerp. Onlangs werd ik opgeschrikt door een tabel. Ik vond die in het Nederlands Dagblad, maar het zal ongetwijfeld ook in andere kranten hebben gestaan. Daarop stond per provincie het aantal kinderen op wachtlijsten. Overall was het aantal wachtenden weer toegenomen. Overall, behalve in Utrecht. Hier was er sprake van een daling. Natuurlijk vinden wij dat er helemaal geen kinderen op wachtlijsten zouden moeten staan, maar wij constateren met vreugde dat het in Utrecht relatief goed gaat.

Daarnaast lazen wij de afgelopen week een persbericht over het elektronisch kinddossier. Voor de hele provincie wordt in samenwerking aanbesteed. De regie die de provincie hier heeft genomen, betreft een oude wens van ons, maar ook van de Staten. Het betrof namelijk een aangenomen motie; een motie uit 2004 is daarmee ingevuld. Wij verwachten veel van een dergelijk systeem. En wij wensen, nogmaals, de complimenten voor de werkers in de jeugdzorg, ambtenaren en gedeputeerde juist op dit moment uit te spreken.

Met enig verdriet constateerden wij dat de Dag van de Provincie, 17 mei, is afgevoerd middels de voorjaarsnota. Het verdriet zit niet zo heel diep, want juist op 17 mei organiseerde de provincie een Grebbeliniedag. Mijnheer Monrooij – degenen die wat langer in deze Staten zitten, kennen de naam -, voormalig statenlid, laat u complimente-

ren, want er viel veel te zien en te beleven. Juist dit soort activiteiten stond ons voor ogen met de Dag van de Provincie. En als u volgend jaar weer een dergelijke activiteit organiseert, is het wellicht een kleine moeite dat te doen onder het label "Dag van de Provincie".

De golfsport wordt steeds populairder. Nu ja, niet bij mij overigens. Er zijn in de provincie zo'n tien initiatieven voor uitbreiding of aanleg van nieuwe golfbanen. Het hoeft geen betoog dat dit tot een aanzienlijk ruimtebeslag zal leiden; per golfbaan ergens tussen de 50 en de 70 hectare. De realisatie van de EHS en de verweving van de landbouwstructuur dreigen daarmee in de knel te komen. Wij zijn geen tegenstander van golfbanen, maar het is wel belangrijk dat de provincie hier de regie voert, omdat golfbanen veel landschappelijke invloed hebben en van bovenlokaal belang zijn. Wij zijn blij met de toezegging hierover bij monde van de heer Krol. Wij gaan ervan uit dat Gedeputeerde Staten het beleid voor golfbanen op de agenda zal zetten. Graag een reactie hierop van het college.

Verder zijn er nog een paar achillespezen geconstateerd. Als het gaat om het landelijk gebied, heeft de provincie twee kwetsbare beleidsterreinen, namelijk ecologisch onderzoek en handhaving. Zij zijn uiterst kwetsbaar, zowel aan de voorkant als aan de achterkant van het beleid. Het ecologisch onderzoek moet op niveau zijn om goede plannen te kunnen maken. Een adequate handhaving is nodig om te garanderen dat de regels die wij binnenshuis bedenken, buitenshuis niet op grote schaal worden overtreden.

In de vorige statenperiode heeft de provincie fors bezuinigd op de omvang van ecologisch onderzoek. Het college heeft in een eerste notitie over de uitvoering van de Agenda Natuur volmondig erkend dat wij eigenlijk meer ecologisch onderzoek zouden moeten doen. Wij rekenen erop dat het college snel met een definitief voorstel komt om het ecologisch onderzoek op peil te krijgen.

Daarnaast vinden wij dat de handhaving eveneens een extra impuls nodig heeft. De afschaffing van de veldpolitie is desastreus geweest en veel landgoedeigenaren klagen steen en been over het onverantwoorde gedrag van recreanten. U ziet de bierblikjes aan alle kanten in de berm liggen, om maar een, wat minder ernstig, probleem te noemen. De provincie probeert nu met man en macht het veldtoezicht op de Utrechtse Heuvelrug weer op peil te krijgen.

Ik ben blij dat dit lijkt te gelukken in samenwerking met de betrokken gemeenten. Het probleem van het veldtoezicht speelt natuurlijk provinciebreed en deze operatie is dus nodig op provinciale schaal. Wij roepen het college op het onderwerp veldtoezicht/handhaving op de samenwerkingsagenda te zetten, dit met alle gemeenten te bespreken en de consequenties ervan te verwerken in de begroting 2009. Wij willen dit onderstrepen met een motie, luidende:

Motie M5 (ChristenUnie, PvdD, SP): handhaving en veldtoezicht.

Provinciale Staten van Utrecht, in vergadering bijeen op 23 juni 2008 ter bespreking van de voorjaarsnota 2008;

constaterende:

dat de afschaffing van de veldpolitie forse problemen veroorzaakt in het landelijk gebied, met name in natuurreservaten en landgoederen;

overwegende:

- dat voldoende veldtoezicht essentieel is voor de handhaving van de regels die we met elkaar hebben opgesteld;*
- dat op de Utrechtse Heuvelrug is gebleken dat de provincie in nauwe samenwerking met gemeenten het veldtoezicht kan versterken;*

besluiten Gedeputeerde Staten op te dragen:

- a. het onderwerp veldtoezicht en handhaving van de groene wetten op de Samenwerkingsagenda te zetten en dit onderwerp te bespreken met alle gemeenten en andere partners in de provincie Utrecht;*
- b. de consequenties van deze besprekingen te vertalen in concrete voorstellen en die te verwerken in de begroting 2009.*

En gaan over tot de orde van de dag.

Dan de voorjaarsnota zelf. Ik heb in de commissie reeds gemeld dat ik naarstig heb gezocht naar het stuk. Zoekend naar een fraai boekje, blijkt de voorjaarsnota gewoon op een paar A4-tjes te staan. Ik hoop voor het college dat dit een blijk is van bewust duurzaam gedrag. Ik vrees evenwel dat het het gevolg was van de beperkte omvang, in velerlei opzichten overigens, en een slordige planning: te laat om er nog een mooi boekje van te maken.

Dan de inhoud. Ik heb veel zin om er het zwijgen toe te doen. Dat zou echter te simpel zijn. Mijn probleem is in feite het volgende. Het college heeft de komende jaren ruim € 400.000.000 ingepland om te gaan uitgeven. Nu blijkt bij de voorjaarsnota dat er nog wat te verdelen valt en dan dient het college een extra boodschappenlijst in. Het ware goed dat per post expliciet zou worden aangegeven waarom het college deze boodschappen niet gewoon uit de bestaande begrotingsposten dekt. Die bijna € 14.000.000 kunnen dan gewoon in de algemene reserve of kunnen worden besteed aan zaken waaraan Provinciale Staten aandacht wil geven en waaraan het college het minst heeft gedacht.

Waarom moet een management-developmenttraject op deze incidentele wijze gedekt worden? Was werkelijk, bij de opstelling van de begroting 2008, niet te voorzien dat zoiets zou moeten gebeuren? Een ander punt. De risicoparagraaf. Kan het college werkelijk niet begroten hoeveel een nieuw personeelsinformatiesysteem, een zogenaamd E-HRM-systeem, kost? Waarom niet? Het zijn volstrekt te voorziene en calculeerbare zaken. Het boezemt geen vertrouwen in dat dit soort zaken kennelijk in de voorjaarsnota gereguleerd moet worden.

Er zou nog veel meer te melden en te vragen zijn, maar bij wijze van voorbeeld willen wij graag antwoord op deze twee vragen. Waarom staat het personeelsinformatiesysteem in de risicoparagraaf en waarom kan het niet gewoon worden begroot? Hoe komt het dat het college het kennelijk nodige management-developmenttraject niet heeft voorzien, zodat het nu ineens in de voorjaarsnota verschijnt? Ik ben benieuwd naar de reactie van het college.

De VOORZITTER: De moties zijn voldoende ondertekend en maken deel uit van de beraadslagingen. De moties kunnen worden vermenigvuldigd en rondgedeeld.

De heer BOS (PvdA): Mijnheer de Voorzitter! De voorjaarsnota is een van de eerste documenten in het kader van de P&C-cyclus. Die cyclus heeft tot doel, en ik citeer: "Tijdig, relevante, financiële stuurinformatie te geven in een compacte en leesbare vorm." In lijn met deze P&C-cyclus is ons een 'voorjaarsnota nieuwe stijl' voorgelegd.

De voorjaarsnota is inderdaad compact; alles bij elkaar, zonder bijlagen, kopbladen, is het drie pagina's. Echter, getoetst aan de doelstellingen van de P&C-cyclus, zijn wij als fractie van de PvdA nog niet erg enthousiast. Wij doen er goed aan, wat ons betreft, aan het einde van de eerste nieuwe P&C-cyclus de producten die dat heeft opgeleverd, nog eens tegen het licht te houden en te zien of dat, getoetst aan de doelstellingen van deze P&C-cyclus, inderdaad heeft geholpen en of die producten daaraan voldoen.

Wat betreft de onvermijdbare uitgaven ondersteunt de fractie van de PvdA het amendement van de fractie van de VVD. Daarbinnen, wat betreft de bijdrage van de € 300.000 bij de aankoop van de Perlee-orgels, dienen wij een amendement in om de financiering daarvan conform het oorspronkelijke voorstel van Gedeputeerde Staten te laten verlopen. Indien in de loop van de komende jaren de noodzaak zou blijken de begroting van de Utrechtse Schatkamer te verhogen, dan horen wij dat wel van Gedeputeerde Staten. Het amendement luidt:

Amendement A5 (PvdA, VVD): Dekking bijdrage aankoop Perlee-orgels.

Provinciale Staten van Utrecht, in vergadering bijeen op 23 juni 2008 ter behandeling van de voorjaarsnota 2008, paragraaf 2, Programma 5.3, nummer 35: de Bijdrage aankoop Perlee-orgels, museum "speelklok tot pierement";

besluiten:

- *in bovengenoemd besluit dit te laten vervallen;*
- *te wijzigen als volgt:*
De dekking ad. € 300.000 te vinden bij het budget van de Utrechtse Schatkamer;
- *conform de dekking te wijzigen in het voorgestelde besluit van Gedeputeerde Staten in stuk PS2008WMC17, zie agendapunt 20 van Provinciale Staten d.d. 23 juni 2008.*

Toelichting

Het oorspronkelijke voorstel van Gedeputeerde Staten behelsde dekking vanuit de Utrechtse Schatkamer; De middelen voor de Utrechtse Schatkamer bedragen voor de periode 2008 - 2011 € 4.500.000. De PvdA-fractie is, bij nader inzien, van mening dat het logischer is de dekking conform het GS-voorstel

te laten plaatsvinden. Wij voorkomen op deze wijze mogelijke onderuitputting van de Utrechtse Schatkamer. Mocht dat in de loop van dit of volgende jaren problemen opleveren, dan kunnen Gedeputeerde Staten met nadere financiële voorstellen komen.

Dan een aantal opmerkingen over, laten wij zeggen: de begroting 2009. De eerste opmerking die ik wil maken, is dat wij vandaag ook bij een ander agendapunt praten over de inrichting en de uitgangspunten voor de vliegbasis Soesterberg. Dat is, wat de fractie van de PvdA betreft, onverbrekkelijk verbonden met de herinrichting van het dorp Soesterberg. Wij verwachten dat het college in de begroting 2009, respectievelijk voor de jaren daarna, substantieel, ook in financiële zin, bijdraagt aan de ontwikkeling van het masterplan Soesterberg. Met name het dorp Soesterberg heeft geleden onder het bestaan van de vliegbasis en het is absoluut noodzakelijk de verbinding tussen de straks heringerichte vliegbasis en het dorp Soesterberg op orde brengen. Daarvoor zijn, wat ons betreft, substantiële, ook provinciale, bedragen nodig. Wij komen daarover nu niet met een amendement of een motie, maar wij verwachten in de begroting daarover teksten aan te treffen en wij zullen dan zonodig, bij de begroting 2009, daarop terugkomen.

Dan onze tweede opmerking. Er is iets wat ons hoofdpijn bezorgd. Dat gaat over de voortdurend afnemende rol van Provinciale Staten. Wij zijn met elkaar gekozen om kaders te stellen, het bestuur op de huid te zitten en met nieuwe initiatieven te komen. Maar wat, als wij bij voortduring geconfronteerd worden met onderhandelingsresultaten, waarbij Provinciale Staten soms zijn betrokken, soms erg zijn betrokken en soms helemaal niet zijn betrokken? Ik noem er een paar. Op de agenda staat vandaag het Bestuursakkoord. Hebben Provinciale Staten aan de voorkant hun invloed kunnen uitoefenen op de inhoud van dat Bestuursakkoord? Wat zou er gebeuren als wij dat akkoord zouden afwijzen? Ik noem de pakketstudies; een black box. Ik noem het proces dat op dit moment plaatsvindt in het Groene Hart, waar natuurlijk een interprovinciale commissie bezig is. Dat zie ik ook wel, maar er zijn drie gedeputeerde aan het onderhandelen en straks, ooit, komt er een onderhandelingsresultaat uit naar voren. Ik noem vrijwel alle andere programma's en projecten in het kader van Randstad Urgent.

Meestal moeten wij als Staten afwachten wat er uit die black box komt. De speelruimte is zeer beperkt als er weer een onderhandelingsresultaat op tafel ligt.

Wij erkennen natuurlijk – ook Gedeputeerde Staten zullen dat erkennen – dat wijzelf als Staten het laatste woord hebben. Iedereen weet echter dat het afwijzen van akkoorden en onderhandelingsresultaten de besluitvorming uitstelt en dat degene die het breekt, betaalt. De facto betalen Provinciale Staten dan de prijs. In formele zin beslissen zij, maar in materiële zin zijn de beslissingen al lang genomen. Een democratisch orgaan in toenemende mate als lege huls. Ik begrijp heel goed dat bovenprovinciale problemen bovenprovinciaal moeten worden aangepakt. Dat het in de ontwikkeling van de Randstad niet goed ging, heeft voor een zeker deel te maken met het gebrek aan besluitvaardigheid over de grenzen van provincies heen, maar dat kan geen argument zijn de ontwikkelingen over ons als Provinciale Staten heen te laten komen. De fractie van de PvdA wil aan Gedeputeerde Staten meegeven voor de begroting 2009: die problematiek moeten wij op korte termijn scherp hebben en aan welke bovenprovinciale projecten of programma's wij als provinciebestuur deelnemen. Per project zouden wij als Provinciale Staten aan Gedeputeerde Staten de bandbreedte mee kunnen geven voor de onderhandelingen, die vervolgens op een ander niveau plaatsvinden. Op die wijze zouden Gedeputeerde Staten weten wat de lengte van hun polsstok is en wat de positie van Provinciale Staten is in dat onderwerp. Dus: aan de voorkant een zekere bandbreedte meegeven, waarop Gedeputeerde Staten hun onderhandelingen kunnen ingaan. Dat wat betreft de korte termijn. Op de lange termijn zullen wij moeten vaststellen, hoewel er altijd wel bovenprovinciale projecten zullen blijven, dat de provincie Utrecht door haar beperkte omvang tegen eigen grenzen aanloopt. Ik zou daarom graag in 2009 een strategisch debat willen tussen Provinciale Staten en Gedeputeerde Staten, waarin wij over onze grenzen heen kijken en vaststellen wat en wie onze strategische samenwerkingspartners zijn en wat wij daarmee gaan doen in termen van politiek-inhoudelijke thema's. Ik denk daarbij bijvoorbeeld aan het WERV-gebied. Wat willen wij als provincie Utrecht met Wageningen, Ede, Rhenen en Veenendaal? Wat willen wij in het Valleigebied? Ik denk aan de stad Amersfoort en aan de uitstraling die zij heeft naar het Gelderse; Barneveld, Nijkerk.

Welke strategische allianties kunnen daar bijvoorbeeld worden ontwikkeld? De Gooi en Vechtstreek: wij werken samen in de NV Utrecht, maar welke, eventueel verdergaande, inhoudelijk gebaseerde activiteiten kunnen wij ontwikkelen en zouden wij willen ontwikkelen met de Gooi en Vechtstreek? Hetzelfde geldt voor Flevoland. Wij hebben een enorm tekort aan ruimte in onze provincie. Flevoland heeft ruimte. Er zullen echter ongetwijfeld nog meer onderwerpen zijn, die Utrecht en Flevoland binden. Wij hebben binnenkort in de commissie BEM daarover een discussie naar aanleiding van een notitie, door ons gevraagd. Natuurlijk gaat het dan ook over samenwerking in de Randstad, het Groene Hart, Utrecht, Zuid-Holland, Noord-Holland, maar ook over andere samenwerkingsactiviteiten. Ik noemde al het project Randstad Utrecht. Over dit onderwerp dien ik een motie in, mede namens de fracties van het CDA en de VVD:

Motie M6 (PvdA, CDA, VVD): versterking positie Provinciale Staten.

Provinciale Staten van Utrecht, in vergadering bijeen op 23 juni 2008;

overwegende:

dat bij de voorjaarsnota opmerkingen kunnen worden gemaakt met het oog op de begroting 2009;

constaterende:

- dat de provincie Utrecht in toenemende mate deelneemt aan tal van bovenprovinciale programma's en projecten;*
- dat Provinciale Staten feitelijk een beperkte rol, dan wel geen rol hebben, bij de uitvoering en ontwikkeling van deze programma's en projecten;*

stellen vast:

- dat indien besluitvorming over deze programma's en projecten in Provinciale Staten aan de orde komt, Provinciale Staten beslissingsbevoegd is het resultaat over te nemen of af te wijzen c.q. te amenderen;*
- dat afwijzen of amenderen met zich meebrengt dat de onderhandelaars i.c. leden van Gedeputeerde Staten worden teruggestuurd, wat schadelijk is dan wel schadelijk kan zijn voor de beeldvorming van de provincie en haar bestuur. Dit nog los van de vertraging in de besluitvorming;*

- dat daardoor echter de functie van Provinciale Staten als democratisch gekozen orgaan wordt uitgehold;

spreken als hun mening uit:

- dat Provinciale Staten vooraf meer moeten gaan sturen bij bovenprovinciale programma's en projecten;
- dat Provinciale Staten bij elk nieuw bovenprovinciaal programma of project de leden van Gedeputeerde Staten op pad sturen met een vast te leggen mandaat c.q. bandbreedte;
- dat dit mandaat een zekere bandbreedte heeft, zodat Gedeputeerde Staten enige onderhandelingsruimte hebben;
- dat leden van Gedeputeerde Staten daarmee vooraf weten dat als men thuis komt met een resultaat buiten deze bandbreedte, Provinciale Staten zich gelegitimeerd kunnen voelen het resultaat af te wijzen c.q. te amenderen;

spreken voorts als hun mening uit:

- dat de inhoudelijke samenwerking met omliggende gebieden van de provincie zoals WERV, Vallei, Gooi en Vechtstreek, Flevoland et cetera in kaart wordt gebracht;
- dat op grond van die inventarisatie mogelijk keuzen worden gemaakt met welke gebieden in strategische zin en op langere termijn prioritair wordt samengewerkt;

vragen van Gedeputeerde Staten:

over het bovenstaande met een plan van aanpak naar de Staten te komen in de tweede helft van 2008.

En gaan over tot de orde van de dag.

'Boost your body': het flesje staat op de tafels. Zelfs het wikkeltje daarvan is ontworpen door leerlingen. Het is een product van de sapfabriek in Ede. Een leerfabriek, waar jongeren van hbo, mbo en vmbo met elkaar sap produceren. Nog steeds voelen grote groepen jongeren zich niet aangesproken door het bestaande onderwijs. Op school zitten is eerder een straf dan een genoegen. Schooluitval is het gevolg. Het niet-hebben van een afgeronde opleiding maakt deze jongeren, vooral als zij wat ouder worden, een economisch-zwakke partij. De werkelijkheid is dat veel jongeren omgekeerd zouden willen leren. Niet in eerste instantie met hun hoofd, maar met hun handen. Leren met je

handen: dat is het idee achter de sapfabriek. Het productieproces als middel om leerprocessen op gang te brengen. In de sapfabriek werken vmbo-ers, mbo-ers en hbo-ers met elkaar. Drie uren per dag produceren zij sap: 'boost your body'. Als er iets stuk gaat of er moet iets worden uitgelegd, wordt de sapstraat stilgelegd. Natuurlijk, het is ook een gewone fabriek: er moet op tijd begonnen worden, er is hiërarchie en lanterfanten is er niet bij. Zij maken niet alleen sapjes, maar ook plannen voor marketing en verkoop. Ons voorstel is dat wij dat in Utrecht ook gaan doen. Een leerfabriek, maar dan: Utrechtse koekjes. Wij stellen voor onze provincie deel te laten nemen aan de ontwikkeling van een koekjesfabriek: nu in een deelname voor het maken van een businessplan en wellicht aan het einde van het jaar voor de uitvoering van het businessplan. Daarvoor dien ik een motie in, mede namens de fracties van het CDA en de VVD. Ook de fractie van de PvdD heeft zich inmiddels aangesloten. Ik nodig alle fracties uit zich aan te sluiten. De motie luidt als volgt:

Motie M7 (PvdA, CDA, VVD, PvdD): businessplan koekjesfabriek.

Provinciale Staten van Utrecht, in vergadering bijeen op 23 juni 2008;

kennis genomen hebbende van de voorjaarsnota 2008.

constaterende:

dat in Provinciale Staten van 19 mei 2008 het uitvoeringsprogramma Sociale Agenda 2008 – 2011 is vastgesteld;

overwegende:

- dat een van de twee centrale thema's in het programma Sociale Agenda, het thema Onderwijs en Arbeidsmarkt is;
- dat in de provincie Utrecht door "Maas Leerfabrieken" een initiatief wordt genomen om in de provincie een leerfabriek met als eindproduct koekjes te ontwikkelen;
- dat gegeven de ervaringen met de functionerende sapfabriek in Ede, daardoor een specifieke groep jongeren wordt aangesproken om hun opleiding op een andere dan gebruikelijke manier af te ronden, zodat zij daardoor meerwaarde hebben op de arbeidsmarkt;

*van mening zijnde:
dat de ontwikkeling van een koekjesfabriek in Utrecht
past in het programma van de Sociale Agenda;*

*spreken als hun mening uit:
dat de provincie, naast andere partijen uit het
bedrijfsleven en onderwijs, gaat participeren in de
ontwikkeling van de koekjesfabriek;*

dragen het college op:

- naast andere partijen € 35.000 bij te dragen
aan de ontwikkeling van het "businessplan
koekjesfabriek", komende uit het budget van de
Sociale Agenda;*
- op basis van het aldus tot stand gekomen
businessplan nadere voorstellen aan de Staten
te doen inzake de eventuele daaropvolgende
participatie van de provincie, echter zonder
betrokken te zijn in de exploitatie.*

En gaan over tot de orde van de dag.

De VOORZITTER: Het amendement en de moties zijn voldoende ondertekend en maken deel uit van de beraadslagingen. Zij kunnen worden vermenigvuldigd en rondgedeeld.

De heer DE VRIES (D66): Mijnheer de Voorzitter! Een dergelijk summier voorjaarsnota kan resulteren in een zeer uitgebreide of in een summier behandeling. De fractie van D66 kiest voor een summier behandeling, aangezien na vaststelling van het uitvoeringsprogramma in december de boel voor 2009 redelijk dichtgetimmerd lijkt te zijn. De voorjaarsnota is een van de sturingsinstrumenten van Provinciale Staten, maar op deze manier is daarvan eigenlijk geen sprake meer. Als ik zie hoe vaak het woord "onvermijdelijk" in het stuk voorkomt, dan denk ik: nu, het is blijkbaar ook onvermijdelijk dat dit tot ons komt op deze manier.

Er is al veel gezegd in het voorafgaande en ik wil niet in herhaling vervallen, maar er zijn nog twee punten waarvoor ik aandacht wil vragen. Dat is enerzijds de discussie over de rol en de taken van de provincie, zoals wij die ook bij de vaststelling van het Bestuursakkoord tegen zullen komen. Daaraan gekoppeld is feitelijk de rol van Provinciale Staten, zoals zo-even door de heer Bos terecht is aangekaart, en de vraag van de heer Nugteren

hoe wij nu eigenlijk omgaan met het dualisme in dit huis. Toen ik de heer Bos hoorde praten over de rol van Provinciale Staten ten opzichte van Gedeputeerde Staten, werd ik zowaar optimistisch. Ik dacht: er is een doorbraak over de rol van de provincie, houd die eens goed tegen het licht, kijk er eens naar en zie hoe wij daarmee in de toekomst verder moeten. Ik was daarover zeer optimistisch. Alleen, daarnaast is het dualisme erg interessant en belangrijk en dan zie ik toch weer een soort beweging ontstaan, waarbij er een discussie wordt geëntameerd tussen de coalitiepartijen en Gedeputeerde Staten. Zo ligt die motie namelijk hier voor ons. Het was fraai geweest als de heer Bos de gelegenheid had genomen ook de andere fracties hiervan op de hoogte te stellen dan wel erbij uit te nodigen. Nu ontstaat weer het beeld van: wij doen dit even onderling en dan kijken wij of wij eruit kunnen komen. Ik zou het jammer vinden als dat de intentie is.

De heer BOS (PvdA): Mijnheer de Voorzitter! Tegen de heer De Vries wil ik zeggen dat dat absoluut niet de intentie is. Ik nodig hem uit de motie zo dadelijk tot zich te nemen en deze als D66 te ondersteunen.

De heer DE VRIES (D66): Mijnheer de Voorzitter! Dat is niet het punt. Het gaat ons meer om het principe hoe wij met elkaar omgaan in dit huis. Dat vind ik een gemiste kans: zo formuleer ik het. Ik wil nog even inzoomen op de rol van de provincie, vooruitlopend op het volgende punt. Het is goed, en zo proef ik dat ook in de Staten, dat die discussie daadwerkelijk vorm gaat krijgen. Ik weet nog van de afgelopen statencampagne dat er buitengewoon huiverig werd gereageerd op de vraag eens te kijken waarmee wij als provincie nu eigenlijk bezig zijn en in welke hoedanigheid en in welke omgeving wij dat moeten doen. Dat daarin nu een opening ontstaat, is alleen maar winst. Die winst moeten wij pakken en wij moeten daarmee als Staten zelf serieus aan de gang gaan. Wat dat betreft is het goed dat het college van Gedeputeerde Staten vanuit zijn positie bekijkt wat men belangrijk vindt en welke rol de provincie de komende jaren moet hebben. Wij hebben bijvoorbeeld dat stuk van Randstad 2040 al voorbij zien komen. Ik vind het echter nog veel belangrijker dat wij als Provinciale Staten daarop een visie ontwikkelen

en duidelijk maken hoe wij de provincie – of misschien het opgaan van de provincie in een groter geheel – zien in de nabije toekomst. Wat mij betreft hoeft die discussie niet uitgesteld te worden tot het begin van de nieuwe periode. Wij kunnen er nu mee beginnen, onze conclusies trekken en bekijken in hoeverre deze zaken in zowel het huidige programma als in het volgende programma meegenomen kunnen worden. Het is namelijk zo, en ik citeer de prominente VVD-er Ed Nijpels die in april in Binnenlands Bestuur een aantal zeer behartigenswaardige opmerkingen hierover maakte: "Alles wat riekt naar staatkundige vernieuwing verdwijnt hier in de prullenbak. Thorbecke zou zich in zijn graf omdraaien als hij zou merken dat zijn erfenis wordt behandeld als een soort kerk waaraan je niets mag veranderen. Het kan toch niet zo zijn dat in een samenleving die zo veranderd is door de emancipatie van onze burgers, de individualisering, de veranderde houding tussen burger en overheid, ict, globalisering - echt de wereld ziet er compleet anders uit dan 150 jaar geleden - de organisatie van de overheid niet wordt aangepast." Ik denk dat dat een waarheid als een koe is en die koe staat misschien wel in onze provinciale wei. Daar moeten wij iets mee.

Een ander punt over de voorjaarsnota. Dat komt ook bij "Europastrategie provincie Utrecht" aan de orde. Ik moet het hier echter inbrengen, aangezien ik een amendement wil indienen om ervoor te zorgen dat wij de fte die wordt voorgesteld, niet schrappen. Die fte willen wij handhaven. Het gaat ons er niet om dat wij dat structureel doen, maar ons voorstel komt erop neer dat wij die fte in elk geval incidenteel voor één jaar vasthouden. Op die manier kunnen wij een echte jumpstart maken voor wat betreft de Europastrategie. Het zou doodzonde zijn als een dergelijk ambitieus stuk 'geamputeerd' wordt doordat wij onvoldoende personele bezetting willen inzetten. Ik weet dat de gedeputeerde een memo heeft opgesteld, waarin hij zegt nog eens te zullen kijken of er nog wat geschoven kan worden. Dat zijn echter zaken waarvan ik zeg dat dat nog moet blijken. Wat mij betreft zorgen wij ervoor dat wij in elk geval in 2009 de start met de Europastrategie maken en dat wij een volwaardige bezetting daarop zetten. Wat mij betreft evalueren wij daarna en komt het college bij ons terug en laat men zien wat er met

die incidentele bezetting gedaan kon worden. Misschien komen wij dan wel tot de conclusie dat wij verder kunnen met één fte minder óf dat de ambities zo hoog zijn en zo ver reiken dat wij alsnog die fte structureel opnemen in onze begroting. Ik wil daarover een amendement indienen. Het komt erop neer dat wij voor 2009 één fte incidenteel toewijzen uit de post "Beschikbaar voor nieuw beleid". Het amendement luidt als volgt:

Amendement A6 (D66): voorjaarsnota 2008 (PS-2008BEM17).

Provinciale Staten van Utrecht, in vergadering bijeen op 23 juni 2008;

overwegende:

- dat de provincie met de Europastrategie (PS2008BEM11) beoogt dat Europa maximaal bijdraagt aan de realisatie van de provinciale doelen;
- dat een dergelijk ambitieuze doel en agenda een evenzo ambitieuze inzet van personeel vergt;

constaterende:

dat Gedeputeerde Staten hebben besloten de voorgenomen extra functionele bezetting (2 fte) te halveren;

besluiten:

1. de kosten (€ 72.055) in verband met de inzet van één fte voor 2009 ter realisering van de Europastrategie incidenteel toe te wijzen;
2. dit te dekken uit de post "Beschikbaar voor nieuw beleid";
3. Gedeputeerde Staten op te dragen vóór de voorjaarsnota 2009 een evaluatie van de functionele inzet te presenteren teneinde voort- of stopzetting van de functie te kunnen afwegen in het licht van de begroting 2010.

De VOORZITTER: Het amendement is voldoende ondertekend en maakt deel uit van de beraadslagingen. Het amendement kan worden vermenigvuldigd en rondgedeeld.
Ik schors de vergadering.

Schorsing van 11.40 uur tot 11.46 uur.

De VOORZITTER: Ik heropen de vergadering.

De heer BISSCHOP (SGP): Mijnheer de Voorzitter! Vandaag, naar aanleiding van de voorjaarsnota, het eerst deel van onze algemene beschouwingen. In het najaar, bij de begrotingsbehandeling 2009, Deo Volente, deel twee.

Voor onze beschouwingen naar aanleiding van de voorjaarsnota hebben we gekozen voor het thema "zorg delen". Als wij de financiële positie van de provincie Utrecht zien, lijkt er misschien nauwelijks aanleiding tot 'zorg', maar dit thema laat zich op meerdere manieren uitwerken. We willen stilstaan bij een paar beleidsterreinen, en zijn ons ervan bewust dat we er nog veel meer onbesproken laten. Bij de begrotingsbehandeling in het najaar hopen we er nader op terug te komen.

Zorg voor financiën. "Slim beleggen binnen de grenzen van de wet", kopte onlangs het blad Binnenlands Bestuur een artikel over de vermogenspositie van onder meer de provincie Utrecht. Daarin werd duidelijk gemaakt dat Utrecht behoort tot een van de "zeer vermogende overheden", volgens een citaat, met een treasuryresultaat van € 26.400.000 over 2007. In dat licht bezien, is dan ook de raming van € 22.000.000 over 2008 uitgesproken laag. Ook mevrouw Raven komt als gedeputeerde met de portefeuille financiën in dit artikel aan het woord: "Wij zijn geen beleggingsclub die het geld eens lekker oppotten. Wij hebben voor de komende jaren een ambitieus uitvoeringsprogramma opgesteld, dat honderden miljoenen kost. We zullen als provincie een extra inspanning moeten verrichten om projecten te verwezenlijken." De constatering dat Utrecht een kapitaalcrachtige provincie is, is onmiskenbaar juist. Als SGP-fractie zijn we het van harte eens met de woorden van mevrouw Raven. Dat betekent echter dat er nogal wat moet gebeuren. Daarom vinden we het jammer dat deze voorjaarsnota, hoewel geheel in lijn met afspraken in het kader van de P&C-cyclus, veel meer het karakter heeft van een soort tussenrapportage of tussenstandmelding, dan van een echte kadernota waarin de contouren en keuzes met het oog op de begroting voor volgend jaar worden gepresenteerd. Het zou geen kwaad kunnen het met elkaar eens te hebben over de vraag hoe die extra inspanning, waarover de gedepu-

teerde spreekt, verricht moet worden om projecten te verwezenlijken en hoe die extra inspanning vorm gaat krijgen, mede gezien het aanzienlijke jaarlijks terugkerende rekeningoverschot. En in het licht van de riante inkomenspositie van de provincie is bijvoorbeeld ook de vraag gewettigd of de traditionele trendmatige verhoging van opcenten wel noodzakelijk is. Is het college bereid in het vroege voorjaar van 2009 een kadernotitie aan Provinciale Staten voor te leggen teneinde een fundamentele discussie over taakomvang en taakuitvoering van de provincie te initiëren? Dit verzoek sluit aan bij een aantal moties dat door collega-fractievoorzitters is ingediend.

Het volgende punt heb ik genoemd: Zorg voor elkaar. In het algemeen spreekt de fractie van de SGP haar waardering uit voor de wijze waarop door Gedeputeerde Staten en Provinciale Staten invulling wordt gegeven aan het karakter van de open huishouding van de provincie. Dit in tegenstelling tot wat sommige collega's als statement maken: wij achten dat een waardevolle benadering. Het beleid dat in dat kader wordt ontwikkeld, dóet er namelijk toe.

In de vorige vergadering van Provinciale Staten hebben wij bijvoorbeeld de Sociale Agenda vastgesteld, en er ligt opnieuw een 'Wel Thuis!-programma'. De denklijn daarin is ontwikkelingsgericht. Het provinciale beleid zet in op het stimuleren van innovatieve vormen van zorg. En waar de evaluatie van een project leidt tot een positief oordeel, kan dat aanbod onderdeel worden van het reguliere programma van zorgaanbieders. Zo is in de vorige Statenperiode bijvoorbeeld geïnvesteerd in het ontwikkelen van zorgboerderijen. Een onderzoekje dat we vanuit onze fractie gedaan hebben naar het resultaat daarvan – hoe het zijn vorm en vervolg heeft gekregen - maakt duidelijk dat er mede door die aanpak een voorziening is ontstaan, die in een grote behoefte voorziet. Veel mensen die extra zorg nodig hebben, profiteren hiervan. Vanuit onze Bijbelse opdracht om de zwakkeren in de samenleving bij te staan, ondersteunen we graag de zoektocht naar nieuwe vormen van zorg. Wij vinden dit, samengevat, een uitstekend voorbeeld van hoe je vanuit je open huishouding als provincie stimulerend en maatschappelijk relevant bezig kunt zijn.

"Zorg voor de omgeving". Waardering ook voor de wijze waarop het college het beleid voor het provinciale culturele erfgoed vormgeeft. Op dat punt zijn er door restauratieachterstand van bijvoorbeeld monumentale kerken, heel wat zorgen. We ondersteunen van harte het beleid dat op dit punt is ingezet, maar achten een voortvarende aanpak dringend noodzakelijk. Die aanpak staat in de steigers, dus wij wachten de begrotingsbehandeling in het najaar af om te zien in hoeverre er extra stimulans vanuit Provinciale Staten gewenst is. De komende tijd zal de zorg rond de fijnstofproblematiek aandacht blijven vragen. De SGP is niet van plan om maar af te wachten hoe die bal zal rollen, maar denkt vooral na over praktische oplossingen.

Er lijken op dit moment mogelijkheden te zijn om de gevolgen van het fijnstofprobleem te beperken. Als dat inderdaad het geval is, is dat van groot belang voor mogelijke woningbouwlocaties en dergelijke. Het is onze bedoeling om op dit punt in het najaar bij de begrotingsbehandeling terug te komen en, eventueel met voorstellen en resultaat van eigen onderzoek.

De SGP blijft de PON-lijn 'volgen'. Dat wil zeggen: we blijven in de gaten houden of deze iets kan betekenen voor het openbaar vervoer in die regio. Wij wachten het onderzoek op dat punt af, maar daarnaast hechten wij eraan te onderstrepen hoe belangrijk het naar ons oordeel is, ter wille van de veiligheid van woongebieden en woonkernen na te blijven denken over de aanleg van rond- en randwegen. Wij kunnen ons voorstellen dat ook de betrokken gemeenten zelf bij een eventuele realisatie van zo'n weg een wezenlijk aandeel leveren, maar dat neemt niet weg dat we als provincie daarin wel degelijk een stimulerende rol kunnen vervullen.

"Zorg voor werkgelegenheid". De fractie van de SGP waardeert het positief dat de provincie aandacht heeft voor innovatie en het aantrekken van internationale of nationale bedrijven. We vinden overigens wel dat er niet alleen aandacht moet zijn voor de hoogopgeleide werknemer, maar ook voor de positie van lageropgeleiden in de provincie. Er moet ook wat dit onderwerp betreft, sprake zijn van evenwicht in aandacht bij het aantrekken, en behouden, van bedrijvigheid.

Ik heb welbewust acht minuten spreektijd opgegeven. Ik nader nu de laatste anderhalve minuut. Ik

wil daarom afsluiten. Het laatste tussenkopje heb ik genoemd: "Zorgen, maar niet bezorgd zijn".

Zorg heeft de SGP als het gaat om evenementen en andere activiteiten, waarbij de zondag en de zondagsheiliging in het geding is, of evenementen die de toets van Gods Woord niet kunnen doorstaan. Er is zorg bij ons over bepaalde maatschappelijke ontwikkelingen, over veranderingen in het waarden- en normenpatroon. Je hoeft de landelijke discussies maar te volgen en je merkt dat opvattingen verschuiven. Naar onze overtuiging kan een samenleving uiteindelijk alleen zegen verwachten als ons leven zich richt naar de waarden die de Bijbel als Gods Woord ons leert.

Het uiten van onze oprechte zorgen over bepaalde ontwikkelingen is slechts één aspect en dit hangt samen met onze godsdienstige en politieke overtuiging. Onlosmakelijk verbonden daarmee is onze overtuiging dat er niets gebeurt bij toeval. Ons leven is in Gods hand. Zo belijden wij dat. En niet alleen ons leven, maar het hele wereldgebeuren. Vanuit dat besef en die afhankelijk hebben wij ook in deze provincie ons werk te doen en willen wij als SGP graag een bijdrage leveren. De fractie van de SGP wenst allen die betrokken zijn bij het besturen van onze provincie Gods zegen daarbij van harte toe.

Mevrouw BODEWITZ (PvdD): Mijnheer de Voorzitter! Natuurlijk heeft ook de PvdD verwachtingsvol uitgekeken naar de voorjaarsnota. Dat zou de eerste voorjaarsnota zijn in de provincie Utrecht voor de PvdD, die zij zou meemaken. Onze fractieassistent belde mij en vroeg of het klopte dat de voorjaarsnota maar veertien pagina's bevat. Nee, zei ik, dat kan haast niet; ik heb namelijk net de postbode twee zeer dikke enveloppen door de brievenbus horen duwen. U kent het wel: eerst zo'n schurend geluid en dan zo'n doffe dreun. Daar zit vast een stevige voorjaarsnota bij, zei ik. En wat schetste mijn verbazing? Jawel, veertien pagina's. Nu, zei ik, dan hebben zij blijkbaar heel bondig kunnen formuleren. Jawel, heel bondig. Bij de toelichting op de beleidsvoorstellen, volstaat men met één zinnetje: "Voor een bedrag van € 117.800.000". Ik houd wel van bondig, maar zo bondig had voor mij nu ook weer niet gehoeven. Bij gebrek aan beschouwingen in de voorjaarsnota zelf, leek het mij dus wel goed zelf over te gaan tot beschouwingen.

Welnu, dacht ik, laten wij het eens over dierenwelzijn hebben. Ik hoor al een aantal mensen denken: o nee, niet weer. Ja, toch wel. Wij hebben hier namelijk nog een enorme inhaalslag te plegen. Dierenwelzijn is zelden onderwerp voor de politiek geweest, met als gevolg dat wij sinds ons aantreden vorig jaar maart nog veel te agenderen hebben. Wij hadden het zelf ook liever anders gezien. Dan hadden wij tevreden achterover kunnen leunen. En eigenlijk vragen wij in onze ogen niet zo veel voor de dieren, alleen dat zij een soort-eigen gedrag kunnen en mogen vertonen, dat zij niet wreed behandeld worden en dat zij vrij zijn van chronische stress en angst. O ja, en dat zij alleen gedood worden voor vitale doeleinden of als zij ernstige landbouwschade veroorzaken of de volksgezondheid of de openbare veiligheid ernstig in gevaar brengen. Dit laatste dan wel graag alleen als er geen andere methodes zijn om dat gevaar en die schade te voorkomen. Ondanks de beperktheid van ons wenselijkstje is er hier nog heel wat dat aangepakt kan en moet worden in onze ogen.

Een mijlpaal in de geschiedenis is, wat ons betreft, dat er nu een gedeputeerde is, die dierenwelzijn in zijn portefeuille heeft. Eigenlijk is dierenwelzijn een ongelukkig gekozen term, want het gaat hier niet om welzijn. Of een poedel op een zacht kussentje in plaats van in een rieten mandje moet slapen, houdt ons niet zo zeer bezig. Het gaat ons hier vooral om het voorkomen van dierenleed, bijvoorbeeld dat dieren niet gek van verveling worden door opsluiting in te krappe hokken, dat vissen niet verminkt worden door poldergemalen, dat muskusratten niet een langzame verdringingsdood hoeven te ondergaan, dat dieren niet een nare doodsstrijd hoeven te leveren ten gevolge van onnodig gebruik van bestrijdingsmiddelen, dat vissen en andere waterdieren niet levend begraven worden door slootdemping, dat dieren een hongerdood moeten sterven doordat hun leefgebied ineens drastisch verkleind wordt, dat dieren geschoten worden zonder onderzoek naar de noodzaak of naar mogelijke alternatieven, dat dieren aangereden worden terwijl dit voorkomen had kunnen worden, enzovoort, enzovoort. Maar gelukkig zien wij ook een zeer positieve ontwikkeling, namelijk dat gedeputeerde Krol zorgdraagt voor het

stimuleren van omschakeling van gangbare naar biologische landbouw en veeteelt.

Deze voorjaarsnota willen wij aangrijpen om nog meer positieve ontwikkelingen in gang te zetten. Zo willen wij hier een lans breken voor het behoud van koeien in de wei. Ik heb begrepen dat gedeputeerde Krol hiervan ook een groot voorstander is. Ik hoop dus dat wij elkaar daarin kunnen vinden.

Op dit moment schijnen veel melkveehouders in de provincie Utrecht plannen te hebben voor aanschaf van een nieuwe stal. Dat is hét moment dat een melkveehouder de afweging maakt tussen opstallen of in de wei houden van de koeien. Weliswaar is het over het algemeen economisch voordeliger om de koeien in de wei te behouden, maar toch kiezen steeds meer boeren ervoor om hun koeien op te stallen. In tien jaar tijd is het aantal melkveebedrijven zonder beweiding in Nederland van 8% naar maar liefst 20 % gestegen. Er moet een kentering komen in deze ontwikkeling. Weidegang is beter voor de gezondheid en het welzijn van de koe. Bovendien leidt opstallen van de koe tot de uitstoot van meer fijnstof en vaak tot een hoger gebruik van krachtvoer. De productie en het transport van krachtvoer kost veel energie en het gebruik ervan draagt bij aan de vermesting. Gelukkig zien steeds meer verschillende actoren in de samenleving het belang in van het behoud van de koe in de wei. Er is dan ook een Stichting Weidegang in het leven geroepen die zich hier hard voor maakt. Zij geven kosteloos advies. Helaas hebben de Utrechtse melkveehouders tot nu toe nog maar mondjesmaat de hulp ingeroepen van deze stichting, ondanks de uitgebreide advertenties die in vele bladen zijn verschenen. Advertenties kunnen een stimulans vormen, maar persoonlijke gesprekken vormen een veel sterkere stimulans. Daarom pleiten wij ervoor dat de melkveehouders in de provincie Utrecht persoonlijk benaderd worden om hen te stimuleren een adviesaanvraag in te dienen bij de Stichting Weidegang. Wij geloven dat er op die manier veel beter resultaten geboekt kunnen worden. Het gaat er niet om dat er nog een instantie in het leven wordt geroepen die weidegang stimuleert. Het gaat puur om het gebruik maken van de faciliteiten die er al zijn. Het is dus een soort ondersteuning van bestaande faciliteiten.

Het amendement luidt als volgt:

Amendement A7 (PvdD, SP): Weidegang

Provinciale Staten van Utrecht, in vergadering bijeen op 23 juni 2008 ter bespreking en vaststelling van het Statenvoorstel nummer 2008INT220894, inzake de voorjaarsnota;

overwegende:

- dat het aantal melkveebedrijven zonder beweiding in Nederland in 10 jaar tijd van 8% naar 20% is gestegen;*
- dat dit een ongewenste ontwikkeling is om redenen als beschreven onder de toelichting van dit amendement;*
- dat op initiatief van een aantal organisaties de Stichting Weidegang in het leven is geroepen met als doel de weidegang met een financiële bijdrage te stimuleren;*
- dat het wenselijk is dat de provincie boeren individueel, dan wel groepsgewijs voorlicht over de mogelijkheden om gebruik te maken van de dienstverlening van de Stichting Weidegang;*

besluiten:

toe te voegen aan het ontwerpbesluit (i.c. de bijlage): "Uit de post "beschikbaar voor nieuw beleid" van de voorjaarsnota € 75.000 ter beschikking te stellen voor het stimuleren van weidegang van koeien."

Toelichting

Koeien in de wei zijn een belangrijk kenmerk van het landelijk gebied en het open Nederlandse landschap waar veel burgers grote waarde aan hechten. Een koe die kan weiden krijgt meer beweging, natuurlijk licht en frisse lucht. Er doen zich door de beweiding minder problemen met het beenwerk voor. Het welzijn en de levensduur van de dieren zijn dus groter dan wanneer ze zijn opgesteld.

Daarnaast heeft weidegang een milieutechnisch voordeel boven opstallen, namelijk een vermindering van de methaanemissie. Ook doet zich een lagere concentratie fijnstof voor rondom de melkveehouderij. Stallen met dieren dragen voor een groot deel bij aan de hoeveelheid fijnstof in de lucht. Blootstelling aan hoge concentraties fijnstof kan leiden tot gezondheidsaandoeningen, met name luchtwegaandoeningen.

Bovendien kan het permanent opstallen van melkkoeien leiden tot meer krachtvoergebruik in het rantsoen. Dit heeft een grotere impact op de ontbossing, het verlies van biodiversiteit en de concurrentie met plantaardige voedselproductie ten behoeve van mensen. Het transport, de bemesting en de verpakking van het ruwvoer is ook erg belastend voor het milieu.

Het beleid van het ministerie van LNV is gericht op meer weidegang en LTO geeft ook aan dat weidegang gewenst is. Om weidegang te behouden en/ of te realiseren is op initiatief van een aantal organisaties de Stichting Weidegang in het leven geroepen. Deze stichting adviseert melkveehouders op een objectieve wijze over het al dan niet toepassen van weidegang. Uit onderzoek blijkt dat beweiding economisch gezien vaak gunstiger is dan opstallen. Beweiding geeft namelijk over het algemeen een lagere kostprijs bij het verwerken; met machines het ruwvoer van het land halen is duurder dan het de koe zelf uit te laten voeren. De stichting stimuleert weidegang met een financiële bijdrage. Het advies van de stichting is gratis. Tot nu toe zijn uit het hele land 269 adviesaanvragen ingediend bij de stichting. Vanuit de provincie Utrecht zijn slechts 11 aanvragen ingediend.

Om de milieu- en landschapsopgaven van de provincie beter realiseerbaar te maken is het van groot belang om weidegang te stimuleren. Wij stellen voor dat de provincie hier werk van maakt door boeren individueel en groepsgewijs voor te lichten over de mogelijkheden om gebruik te maken van de dienstverlening van de Stichting Weidegang. Persoonlijk contact vormt namelijk een veel sterkere stimulans dan een advertentie of een redactioneel artikel in een blad. Bureau LaMi heeft een goede vertrouwensband opgebouwd met boeren en zou hierin daarom een belangrijke rol kunnen vervullen. Het in dit amendement genoemde begrotingsbedrag is voor ongeveer een derde bestemd voor personele formatie en voor tweederde als budget voor brochures, het organiseren van voorlichtingsdagen, het opstellen van bedrijfsplannen en het koppelen van adviseurs die weidegang willen stimuleren aan melkveehouders.

Enkele maanden geleden heeft de stichting Vogelopvang aan de commissie RGW een oproep gedaan om een subsidiebedrag beschikbaar te stellen voor de vogelopvang, aangezien de stichting geld nodig

heeft voor het aanstellen van een beheerder. De stichting draait nu volledig op vrijwilligerswerk. Het blijkt echter steeds moeilijker te zijn om al het werk gaande te houden met enkel vrijwilligers. Zolang er geen betaalde beheerder is, kan de continuïteit van de vogelopvang niet gegarandeerd worden. Op 15 maart van dit jaar heeft de vogelopvang voor het eerst haar poorten moeten sluiten, omdat ze de goede verzorging van vogels niet meer kon garanderen. De Flora- en faunawet geeft aan dat iedereen een zorgplicht met betrekking tot in het wild levende dieren heeft. Burgers geven invulling aan deze zorgplicht door een gewonde vogel naar een vogelopvangcentrum te brengen. Maar dan moet er wel zo'n opvangcentrum zijn. De provincie is ingevolge haar verantwoordelijkheid ten aanzien van de toepassing van de Flora- en faunawet en gezien het regionale karakter van de vogelopvang dé aangewezen overheidsinstantie om een goede opvang voor de vogels mogelijk te maken. De gemeente Utrecht heeft in al haar goedheid dit jaar besloten tot een eenmalige subsidie van € 30.000 om een jaar lang een beheerder van te betalen. Dan ben je er echter nog niet. Wat van belang is, is dat de beheerder en de vrijwilligers uitzicht hebben op een langere periode van zekerheid. Als dat niet gebeurt, hebben wij volgend jaar hetzelfde probleem. Wij willen dan ook een amendement indienen om geld vrij te maken voor de stichting Vogelopvang, zodat deze fondsenwervende activiteiten kan opzetten. Een beheerder die in een jaar tijd van € 30.000 moet zien rond te komen, het beheer van het asiel moet doen en daarnaast fondsen moet werven, zien wij niet gebeuren. Er zullen echt op een ander manier fondsen geworven moeten worden. Dit kan niet op het bordje komen van een beheerder, die nog zoveel andere taken zal krijgen om de vogelopvang te professionaliseren. Wij verwachten dat door het vrijmaken van het bedrag de stichting in de toekomst minder afhankelijk zal zijn van subsidie van de overheid. Het amendement luidt:

Amendement A8 (PvdD, D66, SP): subsidiëring vogelopvang

Provinciale Staten van Utrecht, in vergadering bijeen op 23 juni 2008, ter behandeling van het Statenvoorstel nummer 2008INT220894, inzake de voorjaarsnota;

overwegende:

- dat de stichting Vogelopvang een betaalde beheerder nodig heeft om de continuïteit en kwaliteit van de opvang van vogels te kunnen blijven garanderen;*
- dat de stichting Vogelopvang onvoldoende financiële middelen heeft om een beheerder voor langere tijd aan te stellen;*
- dat de Flora- en faunawet aangeeft dat iedereen een zorgplicht heeft met betrekking tot in het wild levende dieren;*
- dat burgers invulling geven aan deze zorgplicht door een gewonde vogel naar een vogelopvangcentrum te brengen;*
- dat de provincie ingevolge haar verantwoordelijkheid ten aanzien van de toepassing van de Flora- en faunawet en gezien het regionale karakter van de opvang de aangewezen overheidsinstantie is om een goede opvang voor de vogels mogelijk te maken;*

besluiten:

toe te voegen aan het ontwerp-besluit (i.c. de bijlage):

"Uit de post "beschikbaar voor nieuw beleid" van de voorjaarsnota voor een periode van 3 jaar jaarlijks € 40.000 ter beschikking te stellen voor het subsidiëren van stichting Vogelopvang Utrecht en na afloop van deze periode een evaluatie te voeren naar het effect van de subsidie en de eventuele noodzaak van voortzetting van de subsidie."

Toelichting

De Stichting Vogelopvang Utrecht is een instelling in de stad Utrecht die jaarlijks zo'n 2.500 vogels binnenkrijgt die gewond of ziek zijn. De vogelopvang is 20 jaar geleden mede op verzoek van de gemeente Utrecht opgericht om vogels op te vangen. Het wordt volledig gerund door vrijwilligers.

Al enige tijd is er een tekort aan vrijwilligers en is er dringende behoefte aan een beheerder. De verzorging, het voeren, het schoonhouden van de ruimtes en de administratie kosten veel tijd. Op 15 maart van dit jaar heeft de vogelopvang voor het eerst haar poorten moeten sluiten, omdat ze de goede verzorging van vogels die binnen zullen worden gebracht niet meer konden garanderen. De stichting heeft reeds in januari 2008 een brief gestuurd naar de Statenleden met daarin het verzoek om steun vanuit de provincie. Artikel 2 van de Flora- en faunawet geeft aan dat

iedereen een zorgplicht met betrekking tot dieren heeft. Artikel 2 van de Flora- en faunawet zegt: Een ieder dient voldoende zorg in acht te nemen voor de in het wild levende dieren en planten, alsmede voor hun directe leefomgeving.

De zorg, zoals bedoeld in het eerste lid, houdt in ieder geval in dat een ieder die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen voor flora of fauna kunnen worden veroorzaakt, verplicht is dergelijk handelen achterwege te laten voor zover zulks in redelijkheid kan worden gevegd, dan wel alle maatregelen te nemen die redelijkerwijs van hem kunnen worden gevegd teneinde die gevolgen te voorkomen of, voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen, deze zoveel mogelijk te beperken of ongedaan te maken.

Burgers geven invulling aan deze zorgplicht door een gewonde vogel naar een vogelopvangcentrum te brengen en verlenen zo de benodigde hulp. Om deze hulp te kunnen bieden moeten burgers wel de kans krijgen om de gewonde vogel naar een vogelopvangcentrum in de buurt te kunnen brengen. Zij verwachten dat er een opvang is voor gewonde vogels die zij aantreffen, daar zij zelf de soms specialistische zorg niet kunnen bieden. De vogels die worden opgevangen door Stichting Vogelopvang Utrecht komen uit de hele regio rondom het opvangcentrum (slechts ongeveer de helft van de binnengebrachte vogels komt nog uit de gemeente Utrecht). Dit gebied beslaat meerdere gemeenten, waardoor het geen taak voor één specifieke gemeente is. De provincie neemt al maatregelen die het aantal slachtoffers onder vogels en andere wilde dieren zo veel mogelijk beperken. Dit kan echter niet voorkomen dat er vogels gewond raken. Burgers zullen hulp willen en moeten bieden. De provincie is ingevolge haar verantwoordelijkheid ten aanzien van de toepassing van de Flora- en faunawet en gezien het regionale karakter van de opvang de aangewezen overheidsinstantie om een goede opvang voor de vogels mogelijk te maken.

De stichting heeft naast de opvang ook een educatieve functie en vormt een kenniscentrum met betrekking tot inheemse vogels. Ook zijn ze een erkend opvangcentrum voor de opvang van door justitie in beslag genomen vogels. Regelmatig biedt de opvang ook stageplaatsen aan voor studenten. Het belang van de Vogelopvang Utrecht moge hiermee duidelijk zijn. De gemeente Utrecht heeft op

28 februari 2008 besloten tot een eenmalige subsidie van € 30.000,- om een jaar lang een beheerder van te betalen. Deze persoon kan waarschijnlijk nog voor de zomer aan de slag om de continuïteit van de zorg aan de vogels te waarborgen en de vrijwilligers hierin te begeleiden. Van belang is dat de beheerder en de vrijwilligers uitzicht hebben op een langere periode van zekerheid. De meeste gemeenten betalen een bedrag per binnengebrachte vogel. De bijdragen van de gemeenten zijn echter bij lange na niet voldoende om operationeel te blijven. Met het subsidiegeld genoemd in dit amendement kan de Stichting Vogelopvang fondsenwervende activiteiten opzetten, waardoor de stichting in de toekomst minder afhankelijk zal zijn van subsidie van de overheid.

Nu heb ik hier een pleidooi gehouden voor het welzijn van een lopende diersoort en van vliegende diersoorten. Dan kan ik natuurlijk niet de zwemmende diersoorten overslaan. In de provincie Utrecht worden jaarlijks zo'n 80 à 90 sloten in agrarische gebieden gedempt. In de overige buitengebieden worden slechts weinig wateren gedempt, ook vanwege de verbodsbepalingen met betrekking tot het dempen van wateren in de Verordening bescherming Natuur en Landschap van de provincie Utrecht. Er staan in de verordening wel voorschriften aangaande het materiaal waarmee wateren gedempt mogen worden. Er mogen bijvoorbeeld geen koelkasten gebruikt worden om sloten te dempen. Er staan echter geen voorschriften genoemd over de wijze waarop de demping uitgevoerd mag worden. De huidige wet- en regelgeving biedt onvoldoende kaders waarmee schade aan fauna voorkomen kan worden. Bepaalde diersoorten zijn nu zelfs helemaal niet beschermd. Met andere woorden: kikkers, padden en vele soorten vissen mogen gewoon levend begraven worden, zolang deze dieren niet erg zeldzaam zijn. Dat betreuren wij ten zeerste. Wij vinden het van belang dat fauna in te dempen wateren tijdig en zo diervriendelijk mogelijk geëvacueerd wordt. Wij willen dan ook een motie met deze strekking indienen:

Motie M8 (PvdD): demping van wateren

Provinciale Staten van Utrecht, in vergadering bijeen op 23 juni 2008 ter behandeling van de voorjaarsnota;

constaterende:

- *dat de Verordening bescherming Natuur en Landschap van de provincie Utrecht (1996) verbodsbepalingen bevat met betrekking tot het dempen van wateren;*
- *dat voornoemde verordening wel voorschriften bevat met betrekking tot het materiaal waarmee wateren gedempt mogen worden, maar niet met betrekking tot de wijze waarop de demping uitgevoerd mag worden;*

overwegende:

- *dat bij het dempen van wateren de daarin aanwezige dieren beschadigd of gedood kunnen worden;*
- *dat de huidige wet- en regelgeving onvoldoende kaders biedt voor het voorkomen van schade aan fauna bij het dempen van wateren;*

van mening zijnde:

dat het wenselijk is om fauna in te dempen wateren tijdig en zo diervriendelijk mogelijk te evacueren;

verzoeken het college van Gedeputeerde Staten: met voorstellen te komen die waarborgen dat fauna zo min mogelijk schade ondervindt van demping van wateren.

En gaan over tot de orde van de dag.

Tot slot wil ik nog graag de aandacht vestigen op een groot milieuprobleem, namelijk de ammoniakuitstoot. De provincie subsidieert de installatie van luchtwassers om de ammoniakuitstoot te verminderen. In onze ogen is dat vreemd, want wij vinden dat de vervuiler dient te betalen. Nog veel vreemder vinden wij het, dat recentelijk is besloten dat bij de subsidiëring geen beperking meer wordt gesteld aan het opvullen van de ontstane ammoniakwinst door het houden van extra dieren. De redenatie erachter is, dat er dan nog wel landelijk een milieuwinst wordt geboekt, gezien het feit dat het aantal gehouden dieren landelijk gezien niet mag toenemen. Dit geldt overigens nu, maar in de toekomst zou dat kunnen veranderen. Dat klinkt logisch, maar het punt is juist dat de vermindering van de ammoniakuitstoot in het reconstructiegebied voor de natuur van groter belang is dan in veel andere delen van het land. Hoe kunnen wij nu ooit onze natuur- en milieudoelstellingen voor

het reconstructiegebied behalen als we zo omgaan met subsidieverlening? En hoe is het mogelijk dat er op dit punt zonder enige inspraak afgeweken wordt van het reconstructieplan, waarin duidelijk staat dat aanvullende maatregelen maar deels mogen leiden tot het houden van extra dieren, omdat anders de milieuwinst weer verloren gaat? Wij willen hierbij dan ook de gedeputeerde oproepen om bij de subsidiëring van luchtwassers opnieuw de regel in te stellen dat de ammoniakvermindering als gevolg van luchtwassers niet mag leiden tot het houden van extra dieren. Wij overwegen om hiertoe een motie in te dienen, maar wachten graag eerst de reactie van de gedeputeerde af. In mijn verhaal heb ik slechts enkele dierenwelzijnsproblemen aangestipt. Ik spreek hierbij de hoop uit dat er de komende tijd een nota Dierenwelzijn tot stand zal komen, waarin een integrale afweging tussen mensenbelangen en dierenbelangen gemaakt zal worden en waarbij hopelijk niet de dieren het onderspit delven. Met een nota Dierenwelzijn kan er invulling gegeven worden aan de portefeuille Dierenwelzijn van gedeputeerde de heer Krol, zodat dit historische feit daadwerkelijk zijn beslag krijgt.

De VOORZITTER: De motie en de amendementen zijn voldoende ondertekend en maken deel uit van de beraadslagingen. Zij kunnen worden vermenigvuldigd en rondgedeeld.

De heer SNYDERS (Mooi Utrecht): Mijnheer de Voorzitter! Een jaar draai ik mee in dit illustere gezelschap, de Provinciale Staten van Utrecht. In 1375 voor het eerst bijeen. In 1579 de Unie van Utrecht. Dit land is mede vanuit dit gezelschap al eeuwen vorm gegeven en het is een eer daarvan lid te mogen zijn. Laat ik onder een stel kopjes mijn bevindingen eens met u delen:

Ontevreden: vele kwesties, zoals wij allen weten, spelen in de provincie Utrecht en in vele ervan, na het een jaar te hebben aangezien, zou ik een pas op de plaats willen bepleiten. Op vele terreinen zouden wij een scherpere visie als Staten moeten ontwikkelen. Laat ik straks een aantal items noemen, zoals Soesterberg en de Vrede van Utrecht. Wij, als illustere gezelschap, moeten doen wat de mensen van ons verwachten. Het mooi doen. Tweederde van de kiezers vindt dat het niet goed

gaat met dit land. Laten wij de komende drie jaar vertrouwen wekken en komen met alert beleid, zodat de ontevredenheid wegvalt.

Wat willen wij nu als Staten? Ik bespeur, zeg ik tegen de Staten, een zekere dufheid. Wij moeten wakker worden. Wat zijn in de samenwerkingsagenda de werkelijke parels en iconen die wij willen? Dan moeten wij eerst de grotere visie en lijn vaststellen. Daarom heb ik al eerder voor visie gepleit en mij onthouden van kritiek op individuele projecten. Wat geld gooien naar alle gemeenten, chargerend, is niet echt besturen. Wij hebben ook geldstromen, zoals het SMPU, Randstad Urgent en Pakketstudies. Ook daarbij heb ik gepleit voor visie op de vervoersproblematiek. De aanzet die het kabinet geeft om de bevolking in zaken van wegen te raadplegen, is prima, maar het kan wel heel anders landen dan voorgesteld is. En daar zit dan dit illustere gezelschap voor en mogelijk tús-sen. Die rol moeten wij, zeg ik tegen de Staten, opeisen en zo is Provinciale Staten een gezelschap waar niemand omheen kan. Ik bepleit meer aandacht voor openbaar vervoer, flankerende maatregelen om verkeersbewegingen te spreiden in de tijd dan wel het stimuleren van virtueel werken en zo het fysiek bewegen te beperken.

Onze rol als Mooi Utrecht. Mooi Utrecht wil het desem zijn in deze Staten. Wij bepleiten terughoudendheid met volbouwen van landschappen, maar ook in dorpen en steden waar het de kwaliteit teniet doet. Wegen: idem dito. Ook de plek waar wij vergaderen en naar buiten toe ons gezicht laten zien, moet weloverwogen zijn. Ik bepleit de strategische binnenstad van Utrecht met onze nieuwbouw te versterken. Inmiddels is het standpunt dat wij deze plek gaan verlaten. Iedereen in de provincie verwacht dat wij laten zien in onze nieuwbouw wat nu dat mooie of mooier inhoudt. Een brede visie, ook als het gaat om de vraag wie wij willen zijn. Mooi Utrecht wil dat de kwaliteit en de creativiteit in deze provincie, ook als het om nieuwe woningbouwlocaties gaat, tot zelfontbranding komt. De term fijnstof werd al door de fractie van de SGP genoemd. Dat kan inhouden dat er op bepaalde plekken even niets gedaan wordt, omdat het nog niet geobjectiveerd, alles koesterend is. Ik gebruik bewust dat woord. Wij moeten mens en dier koesteren. Wij dienen geen structuren of getallen die wij afspraken, of wat dan ook, nee, levende wezens.

Wat niet goed is, moet beter en anders. Ook de slogan en het motto, mooier van de provincie, "laten wij het waarmaken". Zelfbewust onze verantwoordelijkheid nemen. Vaak heb ik met de PvdD meegestemd, omdat onze lijnen wat betreft het landschap en de verstedelijking die wenselijk is, dicht bij elkaar liggen. Geen bio-industriegebieden voor dieren, maar ook de mens mag een biotoop hebben die bij de mens past. En nu word ik serieus, maar ik wil het uiten. De mens naar Gods gelijkenis: dat is mijn persoonlijke overtuiging binnen Mooi Utrecht, waar atheïsten net zo hard welkom zijn. Ik ben benieuwd naar ieders godsgrip of overtuiging en denk dat God overigens als oneindige inspiratie en liefde een eeuwig mysterie zal blijven. Het is onze taak dat te duiden en vorm te geven en het naam te geven in de politiek. Ook als het gaat om de vraag waar je geld aan geeft: wat wil je versterken en dienen, wat zijn onze speerpunten?

Wij, als Staten, zitten tussen de gemeenten en het Rijk in. Wij moeten ook het Rijk scherp houden. Wij kunnen een pilotpositie hebben naar gemeenten. Neem echter eens de € 25.000.000, die nu geïnvesteerd gaat worden naar aanleiding van een greep in de kas, in de Hollandse Waterlinie. Ik zou dat bedrag bij het Rijk willen opeisen, maar voor een ander doel. Soesterberg, maar ook buitenplaatsen zoals Paleis Soestdijk en omgeving zouden daarmee gediend kunnen worden. Onze iconen.

Voorts: ga creatief om met het idee van een legermuseum op Soesterberg. Wij hebben vandaag, naast een leeg museum, iets innerlijks nodig. Een verdedigingslinie, die ik mogelijk als 'morele herbewapening' zou willen omschrijven. Wij kunnen dat als Staten aanzwengelen, naast dat museum. En dan niet bovenop de Soesterberg, want dat gebied kan de icoon van het landschappelijke in de Heuvelrug worden.

De Staten en ook het college zijn in die zin overigens al goed bezig, doordat er een aantal 'volbouwvoorstellen' is teruggedraaid. Wij moeten echter een tandje hoger. Niemand zit er te wachten op dat icoon bovenop de berg; 400 woningen. Ook daar nog eens in de provincie. Wij weten allemaal dat de kwalitatieve woningschaarste een kunstmatige schaarste is. Wij moeten de problemen maar eens benoemen. Desnoods ander beleid met kracht in

Den Haag aankarten. Kijk ook over de provinciegrenzen heen, ook als het om openbaar vervoer gaat. Werk samen, zonder gelijk aan grotere, bestuurlijke structuren te denken.

Cultuur. Wij hebben prachtige projecten, zoals de Vrede van Utrecht. Ik zou mee willen dromen. Integraal met Soesterberg. Ik zou willen voorstellen daar gelijk een theatergebeuren van te maken. Dat is natuurlijk onhaalbaar. Laten wij echter gaan voor de wereldvrede van Utrecht in 2013. Wij moeten een langetermijnvisie hebben. In 2018 culturele hoofdstad. Mogelijk moeten wij dat herhalen omdat het dan nog niet bereikt is, maar dan kunnen wij wel de rekening opmaken over tien jaar. Ook die EU. Is het dan goed? Ik stel voor dat er een cultureel EK gaat komen in de theater- en cultuursfeer, spelend met allerlei thema's die ons bezighouden. Ik schrijf Cultuur met een hoofdletter, want Cultuur is dat wat aan het goddelijke raakt of het mysterie van de creativiteit. Elke dag heb je die inspiratie nodig om elkaar te herkennen als medestanders in moeilijke situaties. Utrecht, een huis waar mensen het recht hebben zichzelf te zijn, maar ook bekritiseerd te mogen worden als dingen niet kloppen. Ook in levens-overtuigingen. Soesterberg en de Vrede van Utrecht, kortom: kansen. Ooit waren het in deze stad regenten die met elkaar een Unie van Utrecht afspraken. Vandaag zijn het de burgers uit alle lagen. Maar ook dat moet een niveau hebben of krijgen. Het regentendom was tegelijkertijd een culturele beweging. Vandaag zijn wij bezig met Europa. Ik juich dat toe, maar wij moeten wel grondig in debat over wie wij dan als Europa zijn en wie wij zouden willen zijn. Dus ook Europese hoofdstad zou in dat teken moeten staan. Een leerstoel in de buitengewesten van de unie, begreep ik van wat de fractie van de ChristenUnie voorstelt. Dat juich ik toe, maar wat is dan hun opdracht? Dat uit te dragen wat wij hier cultureel als spelmethode ontwikkelen om moeilijkheden te overstijgen? Om even te refereren aan het voetbal. Een Van Basten of Hiddink. Kwaliteit en kunnen pieken met elkaar, vinden vanzelf hun weg. Kortom: als het om discussie gaat en het functioneren van de democratie: wij moeten aan de gang. Wij kunnen als Staten een prachtige tijd hebben met elkaar de komende drie jaar. Dan zijn

er verkiezingen en dan mag de kiezer ons afrekenen. Gekozenen moeten met elkaar de job doen. Ik juich het duale stelsel toe, want daarmee komt de verantwoordelijkheid bij elk lid van de Staten te liggen. Dat mag ook wel eens wat duidelijker worden in deze Staten.

Democratisch functioneren is bovenal creatief worden. Het komen tot wat wij willen. Het zou een breed gedeeld proces moeten zijn. Hoe gaan wij dat doen? Wij zitten ervoor om dat te formuleren en wij moeten leiding geven. Objectieveer wat integraal alles dient. Ook een oorlogsmuseum op de Soesterberg. Gekscherend sprak ik Jan Jansen, directeur van het luchtmachtmuseum, erop aan. En natuurlijk mag zoiets daar, al ligt het zwaar, bovenop de berg, op de maag. Maar breng het bijvoorbeeld dan onder in een onderwereld. Onder de grond. En laat de berg de berg. Dus de landingsbaan verdiepen en gevels erlangs. Dat alles overkappen op maaiveld en in de aarde de gevels. De tanks staan in een tunnel, zoals een geheim leger in China begraven werd. Een leger begraven als magisch gebaar. Oorlog is vreselijk. Het liefst begraven wij de strijdbijl. En dan ook maar aan de gang met dat idee van wapenen naar ploegscharen? Op de schouders gaan staan van de dromen van vroegere generaties. En ploegscharen?. Al een boer? Of vatten wij dat figuurlijk op? Discussie over hoe je je innerlijke tuin niet laat overwoekeren door negativiteit. Nee, laat daar ook zien hoe vreselijk oorlog is. Onderdrukking, dictator. Begraaf niet uw geweten. Nee, onderhoud uw innerlijke tuin, beste mens, en maak met elkaar de creativiteit los om daar de mooiste bloemen te laten bloeien. Innerlijke energie los te maken: dat moeten wij de mensen leren op en rondom Soesterberg. Het tonen van onze trots. Niks ondertunnelen van wegen met vele afslagen. Ook in het dorp, zoals Riet Bakker nu weer voorstelt, met nog eens 1200 woningen: ook op de A28 een stad willen maken.

Ik ga afronden. Democratie met elkaar bedrijven, kan natuurlijk nooit zijn het elkaar verguizen of katten afvangen. Verkiezingen zouden ook moeten gaan over iets wat Nederland groot heeft gemaakt. Wie is in staat met elkaar samen te werken en de bakens te verzetten, te vernieuwen? Dat partijen specifieke belangen verdedigen, is legitiem naar de kiezer toe

die zij dat beloofden. Wij zijn als Mooi Utrecht en lokalo's een bont gezelschap, want dat is de basis van Mooi Utrecht. Maar als wij niet oppassen - wij zijn een twaalfstal lokale partijen uit elf plaatsen en tien gemeenten - dan zijn wij straks nog lokalo's uit drie of vier gemeenten. Mooi Utrecht bepleit een diepgaande studie op het vlak van bestuurlijke vernieuwing. Laten wij geen partijpolitieke belangen laten gelden om dat onderzoek niet te zien zitten of tegen te houden. Laten wij met prikkelende aanbevelingen komen voor elke partij of groep die een belang wil dienen. Nogmaals: tweederde van de bevolking, hoewel gelukkig, is niet tevreden. Zij hebben het gevoel dat het allemaal beter en mooier kan. Dat nieuwe echt vorm geven, is onze gezamenlijke verantwoordelijkheid. Staten- of commissievergaderingen met tien fracties die allemaal willen spreken, zijn daarvoor als het om het communiceren van een brede visie gaat, niet geschikt. Ik bepleit andere vormen van communicatie en spel om zaken te formuleren. Inbreng van non-gouvernementele organisaties in het Utrechtse mobiliseren naast overheden zoals gemeenten, is een must om met elkaar zinvol de toekomst vorm te geven. Vandaar dat Mooi Utrecht met vele niet-Statensleden, die dan toch wel even politieke ervaring hebben, de boel wilde bemannen. Wij betreuren het dat dat aantal is teruggebracht van acht naar twee. Wij willen de Staten dienen en kunnen dat nu niet optimaal. Wij zitten hier niet voor zetels of om met de rug naar elkaar toe te gaan staan, maar om het goede te doen. Elkaar beperken in mogelijkheden is een foute boel. Zoek de burger op, is ons item. Daarom wilde Mooi Utrecht van het fractiebudget een spelhuis realiseren waar burgers naartoe konden komen. Daar kunnen zij hun items formuleren, die wij dan inbrengen in deze vergadering. Wij hebben geen wetenschappelijk bureau. Wij hebben geen secretariaat. De Staten oordeelden in het fractievoorzittersoverleg anders. Wij kunnen echter ook een virtueel spelhuis maken en van daaruit communiceren. En, wat de Staten ons niet toestaan, via donaties of samenwerken gaan bekostigen. Mooi Utrecht heeft een low-profilebeleid gehad het afgelopen jaar. De hoop van de burgers is dat de ploeg die zij in het veld zetten, het gaat doen. Wij zitten hiervoor. Wij als Mooi Utrecht spelen vooralsnog het desam. Geen amendementen en moties. Het pleidooi betreft een oproep tot creativiteit. Allen veel succes.

De VOORZITTER: Ik schors de vergadering.

Schorsing van 12.23 uur tot 13.33 uur.

De VOORZITTER: Ik heropen de vergadering.

Mevrouw RAVEN (gedeputeerde): Mijnheer de Voorzitter! De voorjaarsnota 2008 is binnen de P&C-cyclus een belangrijk document. Dat hebben wij gemerkt vanmorgen. Bij de behandeling van de voorjaarsnota worden belangrijke richtinggevend uitspraken gedaan over het uit te voeren beleid. De financiële consequenties van dit gewenste beleid worden vervolgens afgezet tegen de financiële ruimte in de daarop volgende meerjarenbegroting. Daarnaast wordt in de voorjaarsnota een financiële doorkijk voor de komende jaren gegeven. De afgelopen jaren werd het meerjarige begrotingssaldo als "stelpost nieuw beleid" apart gehouden, eventueel aangevuld met een rekeningresultaat. Dit bedrag werd vervolgens bij de behandeling van de voorjaarsnota nader bestemd. Dan ging het meestal om een bedrag van rond de € 30.000.000.

De Staten hebben gezien dat de voorjaarsnota 2008 anders is. Er zijn drie belangrijke redenen om anders om te gaan met de behandeling van de voorjaarsnota. In de eerste plaats heeft het college van Gedeputeerde Staten, mede ingegeven door het coalitieakkoord, in 2007 gekozen voor een trendbreuk door in te zetten op een vierjarig uitvoeringsprogramma. In tegenstelling tot voorgaande jaren is de ambitie van Provinciale Staten en van het college van Gedeputeerde Staten vertaald in een majeure financiële impuls van € 418.000.000. In het verleden waren er ook wel vierjarige uitvoeringsprogramma's, maar dan moet men denken aan een grootte van ongeveer € 100.000.000. Zoals bekend, wordt de dekking gevonden door de meerjarige begrotingssaldi en een impuls uit het eigen vermogen. Dan heb ik het nog niet over het amendement dat het college is opgedragen om € 65.000.000 uit de reserves en voorzieningen te halen.

Daar, waar in voorgaande jaren per begrotingsjaar een afweging werd gemaakt voor nieuw beleid, is met de vaststelling van het uitvoeringsprogramma deze afweging in belangrijke mate in één keer gemaakt. Met het uitvoeringsprogramma is de richting van het beleid in belangrijke mate bepaald.

En ja, de heer Nugteren heeft daarin gelijk. Het klopt. Het is voor de komende vier jaar in belangrijke mate bepaald. Het grote voordeel van deze werkwijze is dat er veel meer transparantie ten aanzien van het meerjarig voorgenomen beleid bestaat en dat niet elk jaar opnieuw zwaarwegende afwegingen moeten worden gemaakt. De nadruk kan nu veel meer op de uitvoering van het beleid komen te liggen. Na 2012 zal men zien, als het om de meerjarenraming gaat, dat er veel meer saldo beschikbaar is. Dan praten wij weer over ongeveer € 30.000.000. Dat neemt overigens niet weg dat er geen jaarlijkse afweging meer nodig is. Het kan immers altijd zo zijn, als er aanleiding is, op onderdelen het voorgenomen beleid bij te stellen, bijvoorbeeld op basis van gevorderd inzicht. Bovendien spreekt het voor zichzelf dat Provinciale Staten het budgetrecht houden en dat zij per jaarschijf de middelen voor het uitvoeringsprogramma beschikbaar stellen.

Ook is er behoefte aan een integraal afwegingsmoment om middelen te herverdelen, die meer in de sfeer van de bedrijfsvoering liggen, die een afgeleide zijn van beleidsmatige ontwikkelingen of om middelen in te zetten die onvermijdbaar zijn. Het tweede argument waarom de voorjaarsnota anders is, heeft te maken met de korte periode die er is tussen 17 december 2007 en nu. Het zou vreemd zijn als Gedeputeerde Staten nu met allerlei nieuwe beleidsvoorstellen zou komen. Dat is de reden dat de voorjaarsnota 2008 een ander karakter heeft gekregen dan in voorgaande jaren. Mevrouw Doornenbal noemt het "een vergetenboodschappenlijstje". Nu, ook dat is niet helemaal waar. De reden waarom nu voorgesteld wordt voor de lopende jaarschijf 2008 nog middelen te bestemmen, is dat er vorig jaar geen voorjaarsnota is uitgebracht. En dat is de derde reden. Vorig jaar bestond er dus geen mogelijkheid nieuwe middelen voor de jaarschijf 2008 te verkrijgen voor een aantal onvermijdbare voorstellen. De heer De Vries zegt dat hij regelmatig het woord "onvermijdbaar" heeft gezien, maar wij moeten kijken of iets onvermijdbaar, onvoorzienbaar en onuitstelbaar is; de drie o's.

Het gaat ook om de tekst van de voorjaarsnota. Ik heb verschillende mensen daarover gehoord. Wij zullen bij de voorjaarsnota 2009 de tekst wat uit-

gebreider maken als wij voorstellen omschrijven. Het blijkt wat dat betreft, dat de omschrijvingen te summier zijn geweest.

Er is gesproken over de overprogrammering. Het college wil de voorgestelde systematiek van de overprogrammering graag overnemen. Overprogrammering voor wat betreft de realisatie van voorgenomen beleid zien wij als een heel reële optie om onderbesteding te voorkomen. Wij gaan ervan uit dat als er sprake zou zijn van overschrijdingen, dat de Staten dan niet piepen en dat wij terugkomen met voorstellen voor mogelijk extra geld.

De fractie van de SP begon met te zeggen dat het om veel geld ging. Voor 2008 gaat het om € 2.000.000, voor 2009 gaat het om ruim € 4.000.000 en voor 2010 gaat het om ruim € 3.000.000. Dat is op het totaal geen groot bedrag, maar dat komt omdat wij te maken hebben met het uitvoeringsprogramma plus de begroting 2008.

Er zijn opmerkingen gemaakt over de enorme hoeveelheid geld die wij hebben. De heer Bischoff sprak onder andere daarover. Het klopt. Wij hebben een spaarbankboekje van ruim € 700.000.000, alleen dat is voor het grootste gedeelte belegd en door de Staten vastgesteld. De Staten hebben, letterlijk, voor € 712.000.000 echt bestemd. Als wij kijken naar pagina 227 van de jaarrekening die de Staten zojuist hebben vastgesteld, dan is daar precies te zien waaraan het geld is besteed. Dat neemt niet weg dat wij goed moeten kijken of dat allemaal nog terecht is. In elk geval is dat door de Staten vastgelegd.

Dan kijk ik, naast mijn portefeuille Financiën, ook naar mijn portefeuille Cultuur. Er zijn niet heel veel opmerkingen over gemaakt. Een cultureel EK? Nu, volgens mij is "culturele hoofdstad van Europa" al een culturele wedstrijd. Het gaat erom welke stad in Europa culturele hoofdstad wordt. De partners zijn bekend: Nederland en Malta. Welke stad zal meedoen, wachten wij nog af. In 2014 weten wij dat pas zeker.

Dan ga ik in op de amendementen en de moties die mijn portefeuille betreffen.

Amendement A3, ingediend door de fracties van GroenLinks en D66. Wij ontraden dit amendement. Het is niet nodig, zeker gezien in het licht van het amendement van de VVD. Het college

wordt verzocht voor de behandeling van de begroting 2009 te komen met een analyse van de gewenste omvang van de beleidsruimte. Nu, die omvang van de beleidsruimte voor 2009 en 2010 is al in het meerjarenperspectief bij de begroting 2008 gepresenteerd en afgesproken. Volgens ons komt dat bij de begroting 2009 weer aan de orde. Wat dat betreft is het amendement overbodig. Bovendien heb ik in de eerdere discussie over de jaarrekening al gezegd, dat wij eerst het nieuwe financiële perspectief op basis van het tweede kwartaal willen bekijken. Het lijkt mij zinnvoller dat mee te nemen bij de begroting 2009.

De heer NUGTEREN (GL): Mijnheer de Voorzitter! Ik hoor de gedeputeerde twee dingen zeggen waarover ik helderheid wil hebben. Zij zegt dat zij het niet nodig vindt daarnaar nader onderzoek te laten doen, maar zij sluit niet uit dat die omvang kan veranderen afhankelijk van de uitkomst van het tweede kwartaal. Mijn meer principiële vraag is of zij een beleidsruimte van 2% op het geheel reëel vindt. Waarover hebben wij het dan nog en hoe kunnen wij inspelen op allerlei nieuwe ontwikkelingen? Verder, en dat vind ik ook een belangrijk punt, loopt de gedeputeerde voorbij aan het verschil tussen de beide moties. Wij zeggen, als je kijkt naar de komende jaren, dat je alle onderdelen, ook de delen die tot het uitvoeringsprogramma behoren, in gelijke mate ter discussie moet stellen – al lijkt het dan alsof wij het allemaal weggooien, maar dat is niet waar - dan wel dat je alles in gelijke mate kwetsbaar maakt als dat zou gelden voor de nieuwe zaken. Daar staan wij op de lijst; dat zal de gedeputeerde ook zelf hebben gezien. Een aantal zaken waartoe deze Staten al besloten hebben of waartoe zij nog niet besloten hebben, maar die zijn gekomen nadat het uitvoeringsprogramma is vastgesteld. De gedeputeerde zegt dan, met andere woorden, dat na het uitvoeringsprogramma alles weer ter discussie staat met de motie die door de coalitiefracties is ingediend. Vindt zij dat verantwoord?

Mevrouw RAVEN (gedeputeerde): Mijnheer de Voorzitter! Ik heb nadrukkelijk aangegeven dat het uitvoeringsprogramma voor 2008 – 2011 een heel uitvoerig programma is, waarbij de beleidsruimte veel geringer is dan in het verleden. Dat heb ik nadrukkelijk aangegeven. Dat betekent overigens

ook dat het beter uitgevoerd kan worden, wat ons betreft. Daarna zijn wij juist bezig of al die reserves en voorzieningen reëel zijn. Daarover spreken wij straks ook nog. Dat neemt echter niet weg dat wij heel bewust hebben gekozen voor een dergelijk uitvoeringsprogramma. Als de heer Nugteren dat spijtig vindt, kan ik mij voorstellen, maar wij zijn er heel gelukkig mee. Ik neem aan dat de heer Nugteren zich dat ook kan voorstellen.

De heer NUGTEREN (GL): Mijnheer de Voorzitter! Ik wil de gedeputeerde haar geluk niet ontnemen. Daar gaat het mij ook helemaal niet om. In de tabel van de voorjaarsnota, onder 2009, 2010 en 2011, staan een heleboel zaken waar het college al ja tegen gezegd heeft en die accepteert de gedeputeerde met het aannemen van de motie van de coalitiepartners en dat die weer ter discussie staan. Dat is wat de gedeputeerde doet. Zij zegt dat het college die motie aanvaardbaar vindt en dat het college de motie die door de fracties van GroenLinks en D66 is ingediend, slechter vindt. In die laatste motie worden deze zaken in wezen op een gelijke manier behandeld als de uitvoeringsnota. Dus laat de gedeputeerde een deel van haar eigen besluit los.

Mevrouw RAVEN (gedeputeerde): Mijnheer de Voorzitter! Ik heb gezegd wat ik heb gezegd. Daar hoeft ik niets meer aan toe te voegen.

Dan amendement A4, ingediend door de fracties van de VVD, het CDA en de PvdA. Wij hebben gekozen voor een andere systematiek. Het is aan de Staten daarover een oordeel te geven. Het is duidelijk dat wij bij de voorjaarsnota met een andere systematiek komen.

Dan amendement A5, de Perlee-orgels. Gelukkig is iedereen het inhoudelijk eens over het belang van die orgels. Het is alleen verbazingwekkend dat in de commissie alle partijen vonden dat dit uit de algemene middelen gehaald moest worden. Hier wordt aangegeven dat het weer terug moet naar het oorspronkelijke voorstel van Gedeputeerde Staten. Zoals het amendement hier ligt, blijft het bij het oorspronkelijke voorstel van Gedeputeerde Staten. Dan motie M4 over de leerstoel Vrede van Utrecht. Het is een heel leuk en interessant voorstel. Wij willen dat graag onderzoeken. Wij hopen dat wij rond de begroting 2009 met nadere gegevens komen over de mogelijkheid van een leerstoel voor de Vrede van Utrecht.

De heer EKKERS (gedeputeerde): Mijnheer de Voorzitter! Een enkele opmerking van mijn kant. De heer Van den Burg heeft aandacht gevraagd voor het sciencepark en life science. Namens het college kan ik het volmondig met hem eens zijn. Wij hebben daar een groep voor, genaamd Bio Plazo Board, die bezig is met de ontwikkeling van het sciencepark. Het lijkt een goede idee vervolgens, als wij het ambitieniveau met elkaar hebben vastgesteld, ook anderen te raadplegen om te zien hoe zij daarnaar kijken. Ik zal dat in het overleg met andere partijen inbrengen.

Dan de mobiliteit. De N201. Het aquaduct voldoet aan alle veiligheidseisen die daaraan gesteld kunnen worden. De aanleg van nog een extra baan zou € 12.000.000 extra kosten. Dat is in verband met de veiligheid niet nodig.

De SGP zal de PON-lijn nauwlettend in de gaten houden. Dat doet mij deugd. Dat zal men begrijpen. Ook de rond- en randwegen zal door de fractie van de SGP van harte worden aanbevolen. Nu, dat is mooi.

Motie M3 is ingediend door de fractie van GroenLinks over de spoorverbinding naar Utrecht. In de overwegingen staat dat de minister de opdracht gekregen heeft met een onderzoek te komen. Dat lijkt mij heel verstandig. Wij hebben gekeken naar de vraag wat de spoorlijn toevoegt en hebben in ons achterhoofd gehouden of het een niet ten koste van het ander zou kunnen zijn als het gaat om het MIT (Meerjarenprogramma Infrastructuur en Transport). Vandaar dat wij een wat afwachtende houding hebben rond die spoorlijn. Op het moment dat de minister zijn nadere onderzoek heeft gedaan en als daaruit iets anders zou blijken van onze aanvankelijke veronderstelling, zullen wij daarop vanzelfsprekend terugkomen. Het is nu nog te vroeg om al te zeggen dat wij ons hard gaan maken om het in het MIT op te nemen. Daarvoor is eerst het onderzoek van de minister nog verder nodig.

Mevrouw DEKKER (gedeputeerde): Mijnheer de Voorzitter! Er zijn wederom veel woorden gesproken over de samenwerkingsagenda. Naar aanleiding van de discussie tussen de SP en de heer Van den Burg over de contradictie in de opstelling van de SP, wil ik zeggen dat ik het zeer eens ben met de opstelling van de heer Van den Burg, die

zegt dat het van tweeën één is: of de samenwerkingsagenda is geneuzel of de samenwerking is hét alternatief voor herindeling. Ik denk dat het geen van tweeën is. De samenwerkingsagenda is een goed middel om intensief met gemeenten samen te werken.

De heer Van den Burg heeft een vraag gesteld over de criteria waaraan de projecten in de samenwerkingsagenda moeten voldoen. Die criteria zijn vermeld in het document van de samenwerkingsagenda, zoals het in december aan de Staten is voorgelegd. Ik heb die criteria hier voor mij liggen: het gaat om een extra, zichtbare impuls voor zaken die de provincie en de gemeenten van belang vinden; het moet leiden tot maatschappelijke resultaten; er is sprake van wederkerigheid; het gaat niet om het dichten van financiële gaten; het gaat om bovenlokale activiteiten met een meerwaarde van en voor de provincie; de samenwerkingsagenda is uitdrukkelijk geen subsidieregeling. Wij hebben niet gezegd dat elk project aan al deze voorwaarden moet voldoen; dus er kunnen projecten zijn die aan een of aan enkele van de voorwaarden niet voldoen. De heer Van den Burg noemde twee voorbeelden. De eenzaamheidsproblematiek in Veenendaal: waarom hebben wij dat onderwerp laten staan? Dat is een project dat uitstekend kan worden opgepakt in het kader van het Wel Thuis!-programma. Wel Thuis! voorziet in een combinatie van wonen, welzijn en zorg. Alleen een aangepaste woning is niet genoeg. Alleen iemand die je helpt om je steunkousen aan te trekken, is niet genoeg. Er is ook een welzijnscomponent. Met name Veenendaal wijst erop dat er daar een enorm probleem is en dat men daaraan in Veenendaal nog heel veel moet doen. Daar wil men hulp en steun van de provincie bij hebben.

De heer VAN DEN BURG (VVD): Mijnheer de Voorzitter! Laat ik beginnen met mevrouw Dekker te bedanken voor uitgebreide beantwoording. Mevrouw Dekker noemde de criteria nog een keer waaraan wij zullen toetsen. Het is goed met elkaar vast te stellen dat het niet per definitie én, én, én is, maar dat het ook óf, óf, óf kan zijn. Daar doet zij eigenlijk op. Als wij dan echter kijken naar de projecten, zien wij bij het buitengebied Wijk bij Duurstede ....

Mevrouw DEKKER (gedeputeerde): Mijnheer de Voorzitter! Daar was ik net aan toe.

De heer VAN DEN BURG (VVD): Mijnheer de Voorzitter! Het gaat mij erom dat de gedeputeerde exact aangeeft waarom een project wel of niet op de samenwerkingsagenda staat. Dat heeft zij zo-even gedaan bij het eerste voorbeeld en dat gaat zij doen bij het tweede voorbeeld. Kan zij dat niet gewoon doen voor de projecten die op die samenwerkingsagenda staan? Als wij dat inzicht hebben, zijn wij tevreden.

Mevrouw DEKKER (gedeputeerde): Mijnheer de Voorzitter! Uit het feit dat een project het stem-pel "groen" heeft gekregen, mag de heer Van den Burg opmaken dat wij serieus, met die gemeente, bezig zijn om te bekijken wat de meerwaarde is van zo'n project en hoe het past in ons uitvoeringsprogramma of in het algemene provinciale beleid. Uiteraard zijn de criteria die ik zojuist noemde, niet én, én, én. Het kan ook zijn: én, én, óf. Dus dat tweede voorbeeld van Wijk bij Duurstede past daar inderdaad ook in. Wij zullen in onze verantwoording duidelijk maken welke projecten wij uiteindelijk hebben uitgevoerd en in welk kader die geplaatst zijn. Dat hebben wij al een keer aangegeven, maar wij zullen daarover ook verantwoording afleggen. Daaruit kunnen de Staten opmaken dat zij passen in het provinciale beleid.

De heer VAN DEN BURG (VVD): Mijnheer de Voorzitter! Ik begrijp dat Gedeputeerde Staten graag de verantwoording achteraf wil doen. Ik wil echter nog een keer met klem benadrukken dat ik erg geïnteresseerd ben in de criteria ten opzichte van de projecten die nu op de lijst staan. Wat voor moeite is het? De gedeputeerde kan keurig mijn twee voorbeelden pareren. Hulde daarvoor. Wat voor moeite is het dan ons op dit moment inzicht te geven in die projecten versus die criteria. Wij vragen erom. De gedeputeerde zegt dat het college dat gaat doen, maar pas na afloop bij de verantwoording. Wat is erop tegen dat nú al te doen?

Mevrouw DEKKER (gedeputeerde): Mijnheer de Voorzitter! De Staten brengen veel invalshoeken bij elkaar voor de samenwerkingsagenda. Daartoe hebben zij het volste recht. Het college is bezig

die projecten tot uitvoer te brengen. Natuurlijk kan ik over de projecten die inmiddels het predikaat "groen" hebben gekregen, omstandig uitleggen waarom die projecten al dan niet passen, maar dan is het een zaak van elkaar bezighouden. Wij zijn echter druk doende met de uitvoering. Ik wil vragen niet veel papier meer toe te voegen aan datgene wat wij al doen, maar er vooral voor te zorgen dat de uitvoering tot stand komt. De Staten hebben de kaders aangegeven en ook vandaag zullen zij nog een heleboel kaders vaststellen, althans dat hopen wij. Binnen die kaders werken wij en de Staten mogen erop vertrouwen dat wij dat ook doen.

De heer VAN DEN BURG (VVD): Mijnheer de Voorzitter! Ik heb eerder al een discussie met mevrouw Dekker gehad. Volgens mij is er een verschil tussen de kaders en de criteria. De kaders stel je vast op basis waarvan je bepaalde projecten in een bepaald gremium gaat doen. Bijvoorbeeld: je legt kaders vast over projecten in de zorg. Met de criteria die de gedeputeerde zojuist noemde – en dat is iets anders dan kaders – wordt gezegd of een project wel of niet op de lijst komt. Ik wil daarin graag inzicht hebben. Ik vind ook wel dat het college moet uitvoeren. Hulde daarvoor. Dat moet het college ook zeker doen. Het gaat hier echter om een rol die wij als Staten willen pakken en waarbij wij zeggen dat wij op voorhand inzicht willen in projecten versus criteria.

Mevrouw JONKERS (SP): Mijnheer de Voorzitter! Dit is een mooi voorbeeld van het procedurele getouwtrek, waarop ik doelde in de eerste termijn. Provinciale Staten is glashelder: wij willen kunnen sturen, ook vooraf. Waarom dan dat moeilijke gedoe? Waarom geeft de gedeputeerde niet gewoon waar Provinciale Staten om vragen?

Mevrouw DEKKER (gedeputeerde): Mijnheer de Voorzitter! De Staten krijgen waar zij om vragen.

De heer VAN DEN BURG (VVD): Mijnheer de Voorzitter! Ik dank de gedeputeerde.

Mevrouw DEKKER (gedeputeerde): Mijnheer de Voorzitter! Van mijn kant geen dank, want de Staten wilden inzicht in de kaders. U heeft het inzicht in de kaders. De Staten wilden de projecten

toegedeeld hebben naar de kaders. Dat hebben wij gedaan. Er is een lijst met criteria. Die heb ik de Staten gegeven en als zij die nog een keer op papier willen hebben, dan krijgen zij die. Als wij, en ik noem nog een keer dat voorbeeld, het project Eenzaamheidsproblematiek in Veenendaal opnemen en zeggen dat het past in het kader van Wel Thuis!, dan mogen de Staten ervan uitgaan dat wij dat binnen het kader van Wel Thuis! doen passen en dat wij niet een 'uitbouw' maken in dat kader. Nee, dan past het gewoon binnen dat kader. Het voldoet aan de criteria die vooraf zijn gesteld. En er is een kader, dat wij toegewezen hebben. De combinatie van deze twee zaken maakt dat het hier thuishoort en dat wij dat op deze manier uitvoeren. Eerlijk gezegd zou ik niet weten wat de Staten nog meer willen hebben - behalve dan dat wij dat per project nog een keer op papier zouden kunnen zetten – om erop te vertrouwen dat wij werken binnen de kaders en dat wij werken binnen de criteria die gesteld zijn.

Mevrouw Doornenbal noemde nog een keer wat de uitgangspunten zijn van het CDA bij de Arhi-procedure. Ik neem aan dat wij daar volgende week maandagavond de discussie over zullen voeren. De Strategie Utrecht 2040: de heer Nugteren zegt daarover dat wij de Strategienota van vorig jaar vergeten zijn of dat wij daar niets mee doen. Dat is niet het geval. Die nota zou je kunnen opvatten als een startnotitie voor datgene wat wij nu aan het doen zijn. Dat mondt uiteindelijk uit in een "Staat van Utrecht", waarin wij verder bouwen op die startnotitie. Dat is in volle gang en veel partijen zijn daarmee enthousiast aan het werk. Uiteindelijk zal dat leiden tot een conferentie Strategie van Utrecht. Vanuit de Strategienota die er ligt - de "Staat van Utrecht" wordt op dit moment ontwikkeld en er wordt inhoud aan gegeven – zullen wij de discussies voeren en zullen wij, verder uitgewerkt, keuzes maken met elkaar over wat de koers is voor Utrecht de komende decennia.

Motie M2 van de fracties van GroenLinks en D66. Daarin wordt gevraagd de toekomst van het provinciaal bestuur in relatie tot de ontwikkeling van de Randstad te betrekken bij ... et cetera. Daarin zitten drie onderscheiden elementen. Ik ben het echter zeer eens met deze motie. Het college wil die motie overnemen.

Motie M6, de motie "Versterking positie Provinciale Staten". Wij zijn het eens met, respectievelijk hebben wij er begrip voor dat de Staten de wens hebben aan de voorkant bij de discussies betrokken te worden. Dat lijkt mij zeer logisch. Wij willen dat graag vormgeven met Provinciale Staten, door aan de voorkant in voorkomende gevallen te komen met een startnotitie. Stel dat wij nog moeten onderhandelen over Randstad Urgent of dat wij een positie willen innemen ten opzichte van het WERV-gebied, dan zouden wij dat kunnen doen door eerst met een startnotitie bij Provinciale Staten te komen en deze te bespreken. Wij horen dan de opvattingen van Provinciale Staten en nemen die uiteraard mee in het proces dat volgt. Het is dan aan Gedeputeerde Staten met die startnotitie in de hand en de opvattingen van Provinciale Staten in het hoofd te onderhandelen en daarna bij Provinciale Staten terug te komen. Ons politieke gevoel, gecombineerd met de discussie die wij in de Staten hebben gehad, geven daar dan richting bij. Wat ons betreft zijn omschreven mandaten en bandbreedtes niet nodig; die geven naar ons idee aan de voorkant de onderhandelingsstrategie prijs en beperken wellicht de mogelijkheden voor onverwachte wendingen, zoals wij dat hebben gezien bij de onderhandelingen bij het Bestuursakkoord. Op het allerlaatste moment is toen de Hollandse Waterlinie gekomen, als tegenprestatie of als invulling van de bijdrage van Utrecht, in plaats van – en dat was steeds de bedoeling geweest – een Randstad Urgentproject, in dit geval Groot Mijdrecht-Noord.

De heer BOS (PvdA): Mijnheer de Voorzitter! Ik ben blij dat de gedeputeerde namens het college zegt, zoals ik in de motie heb aangegeven, dat het gaat over het aan de voorkant meesturen met bovenprovinciale projecten en programma's. Dat staat. Vervolgens wordt dat in een bepaalde vorm uitgewerkt. Ik kan mij voorstellen dat er niet bij alle projecten sprake is van het verstrekken van een mandaat of het geven van bandbreedtes. Ik kan mij ook voorstellen, zoals de gedeputeerde zegt, dat je je onderhandelingsstrategie niet op straat legt en dat dit dus niet geldt voor alle projecten, maar wel voor bepaalde projecten. Met andere woorden: die invulling van het maken van bandbreedtes zou één vorm kunnen zijn. Daarnaast zijn er nog meer vormen. In dat opzicht verwacht ik van het college, gezien de vraag

die wij voorleggen, met een plan van aanpak te komen, waarin die vertaalslag plaatsvindt over verschillende vormen en activiteiten. Dat er tussentijds in onderhandelingstrajecten soms mooie dingen kunnen opbloeien, is prima, en dat zien wij te zijner tijd dan graag terug.

Mevrouw DEKKER (gedeputeerde): Mijnheer de Voorzitter! Ik denk dat wij elkaar daarin goed kunnen vinden. In het algemeen zullen wij komen met een notitie over dit onderwerp, maar in startnotities bij onderwerpen kan daarover natuurlijk ook al iets geschreven worden. Provinciale Staten kunnen in de behandeling per onderwerp zeggen dat zij het nodig vinden het college met een boodschap te sturen, dat zij verwachten dat het college goede onderhandelingen voert en de belangen van de provincie Utrecht goed behartigt. In motie M7 wordt gevraagd bij te dragen aan de ontwikkeling van een businessplan koekjesfabriek. Ik heb inmiddels begrepen dat in het gesprek tussen partijen het woord koekjesfabriek wordt vervangen door leerwerkfabriek of werkleerfabriek. Het idee is zeer sympathiek. Het college neemt de motie graag over.

De heer KROL (gedeputeerde): Mijnheer de Voorzitter! Ik ga heel kort in op de algemene beschouwingen; eigenlijk zal ik alleen ingaan op de beschouwingen die uitgesproken zijn door de fractie van de ChristenUnie, die verzocht heeft om nader beleid over golfbanen in de provincie Utrecht. Het lijkt mij een onderwerp waarover wij in RGW-verband nader met elkaar moeten spreken. In het algemeen wil ik zeggen dat in het streekplan Utrecht heel specifiek is aangegeven waar golfbanen wel of niet zouden passen: heel goed in stadsrandzones; heel slecht in plekken van landbouwkerngebied; mogelijk in verwevingsgebieden; helemaal niet in categorie 4, de plek waar de EHS leidend zou moeten zijn. Men mag ervan uitgaan dat het bestaand beleid – het beleid van Provinciale Staten en Gedeputeerde Staten – ook als het over golfbanen gaat, leidend blijft in het kader van de nieuwe Wro. Ook LTO (Land- en Tuinbouworganisatie) en NMU (Natuur- en Milieufederatie Utrecht) hebben ons op dit punt samen een brief gestuurd. Het lijkt mij evident dat de beantwoording van die brief over dit onderwerp, ongeveer van deze strekking zal

zijn. Het is daarnaast ook aardig, ter voorbereiding daarvan, de initiatieven die er provinciaal liggen nog eens in beeld te brengen en die in RGW-verband nog eens aan de Staten te laten zien.

Er was nog een aantal opmerkingen dat zich vooral centreerde rondom de amendementen en de moties. Ik zal daarop kort reageren voorzover het mijn portefeuille betreft.

Amendement A1 over Soesterberg. Ik zou kunnen zeggen dat het onderwerp vanavond aan de orde komt als wij over Soesterberg spreken. Het gaat nu echter over de voorjaarsnota, dus zal ik er toch antwoord op geven. Het college zal dit amendement ontraden, omdat op dit moment en in de fase waarin wij nu zitten met Soesterberg, het volstrekt onduidelijk is of het tekort zoals het geprognosticeerd is, zo blijft. Wij hebben met elkaar afgesproken dat wij het sluitend gaan maken en wij gaan proberen dat voor elkaar te krijgen. Een amendement van deze strekking zou eigenlijk alleen maar aan de orde kunnen zijn als het college in die opdracht faalt. Volgens mij gaan wij er echter van uit dat wij die opdracht goed uitvoeren. Dus is dit niet het goede moment voor het amendement: het plan is nog niet gereed en wij hebben een afspraak om te trachten het sluitend te maken. Wij voorzien daar goede mogelijkheden toe.

De heer NUGTEREN (GL): Mijnheer de Voorzitter! De gedeputeerde zegt dat dit niet het goede moment is. Is er een beter moment?

De heer KROL (gedeputeerde): Mijnheer de Voorzitter! Ik kan mij voorstellen, mochten wij falen in onze opdracht om het plan sluitend te maken in december, dat dat een beter moment is om de financiële discussie te voeren. Vooral nog ga ik ervan uit dat wij zullen slagen.

De heer NUGTEREN (GL): Mijnheer de Voorzitter! De gedeputeerde zegt dat die € 7.000.000 niet helder is. Wat wel helder is, is het effect van het coalitieakkoord dat indertijd gesloten is. De € 7.000.000 moet gefinancierd worden op basis van woningbouw. Om niet, zal ik maar zeggen. Wat de gedeputeerde nu zegt, bevestigt dat. Klopt dat?

De heer KROL (gedeputeerde): Mijnheer de Voorzitter! Nee, dat is niet waar. Het coalitieakkoord zegt dat de investeringen die gedaan moeten worden om de basis toegankelijk, vrij, recreatief en natuurlijk te maken, opgebracht mogen worden door de rode ontwikkelingen. Het concept ruimtelijk plan, zoals het vanavond wordt bediscussieerd, geeft daarvoor de ruimtelijke mogelijkheden, maar als je het globaal doorrekent, sluit het nog niet helemaal. Mijn inschatting is dat je met de rode ontwikkelingen zoals die er nu liggen en een stevige exercitie om de kosten te beperken en de opbrengsten te verhogen, het plan sluitend zou moeten krijgen.

De heer NUGTEREN (GL): Mijnheer de Voorzitter! Dan snap ik niet dat de gedeputeerde er tegen is dat er nu nog geld gevoteerd wordt. Naar mijn idee zou dat het hele proces aanzienlijk kunnen stimuleren, ook richting gemeenten.

De heer KROL (gedeputeerde): Mijnheer de Voorzitter! Mijn ervaring met dit soort trajecten is dat het beter is je best te doen dan dat je het geld op voorhand krijgt.

De heer NUGTEREN (GL): Mijnheer de Voorzitter! Dat is een mooie ervaring. Het is een soort voetbalwet, dat je flink moet doorbijten. Daar is het naar mijn persoonlijke mening zaterdagavond dan ook misgegaan. Zou het in werkelijkheid niet verstandig zijn te zeggen dat wij dit geld in principe ter beschikking hebben, opdat wij het proces niet onder een enorme druk zetten en er gemillimeterd wordt om het rond te krijgen? Dat is namelijk wat er nu gaande is.

De heer KROL (gedeputeerde): Mijnheer de Voorzitter! Los van het feit dat ik nu niet te veel op de inhoud wil ingaan, is mijn inschatting dat wij niet hoeven te millimeteren of vreselijke dingen hoeven te doen om tot een sluitend plan te komen. Het amendement gaat er al op voorhand van uit dat wij dat niet halen en dat wij het geld nodig hebben. Dat is in mijn optiek echt prematuur en in die zin ontraad ik het amendement.

Amendement A7 gaat over de weidegang. Voor de goede orde: het college is positief over alle initiatieven die ertoe leiden dat koeien voornamelijk in de wei zijn. Het college vindt ook dat het binnen de programma's en de financiën die daarvoor zijn,

moet meewerken en mag meewerken aan initiatieven die daartoe leiden. De vraag is echter of dit amendement, dat zegt dat daarvoor € 75.000 extra nodig is, in die zin noodzakelijk is. Er loopt op dit ogenblik een aantal heel serieuze initiatieven. Ik heb er in de lunchpauze nog een opgezocht: "Koe en wij", waarin het ministerie van LNV laat zien wat de financiële en economische voordelen van weidegang zijn voor melkveehouders. Er zitten gewoon voordelen aan. Die worden onder de aandacht gebracht van ondernemers. Ik denk dat de fractie van de PvdD het zo moet beschouwen, dat het college het amendement positief waardeert, maar het als een oproep ziet om binnen bestaande budgetten en binnen bestaande initiatieven daarvoor nog meer zijn best te doen. Op dit moment ondersteunen wij niet de vraag om € 75.000 extra aan personeels- en voorlichtingsgeld.

Mevrouw BODEWITZ (PvdD): Mijnheer de Voorzitter! Waar het mij om ging, was de individuele aandacht. Die wordt niet gegeven bij "Koe en wij"; daarbij gaat men niet de boer op, om het zo te zeggen, om daarvoor aandacht te vragen. Het gaat dan via campagnes en dat is een heel andere vorm van aandacht vragen. Daardoor bereik je heel veel mensen niet. Wij willen een stapje extra.

De heer KROL (gedeputeerde): Mijnheer de Voorzitter! Dat snap ik. Er is nog een aspect dat ik niet genoemd heb. Het is natuurlijk zo dat op dit moment in de biologische landbouw weidegang verplicht is; als je een biologische boer wilt zijn, dan moet dat. Wij stimuleren biologische landbouw in de AVP (Agenda Vitaal Platteland), dus ook via die richting wordt weidegang extra gestimuleerd. Daarnaast is er momenteel in de markt een tendens te zien, dat melk die afkomstig is van koeien die alleen maar in de wei staan, ook als zodanig verkocht wordt. Ik heb sterk de indruk dat de gemiddelde boer geen eurocent meer voor zijn melk krijgt. Dat is een interessant punt: als je voor een scharrelei meer geld kunt vragen, kun je voor melk die op die manier geproduceerd wordt, ook meer geld vragen. Blijkbaar slaat dat aan. De principiële vraag is of je daar publiek, provinciaal geld tegenaan moet zetten om dat extra te stimuleren. Dus, wij doen het via de biologische landbouw en via de AVP. Ik ondersteun het initiatief, maar om er extra personeelsgeld tegenaan te zetten, gaat het college een stap te ver.

Mevrouw BODEWITZ (PvdD): Mijnheer de Voorzitter! De gedeputeerde zegt dat hij initiatieven wil verwelkomen op dat gebied. Dat lijkt mij in strijd met zijn woorden, waarbij hij zegt dat hij eigenlijk liever niet wil dat daarop extra wordt ingezet.

De heer KROL (gedeputeerde): Mijnheer de Voorzitter! Ik wil er nog één ding over zeggen. Dat betekent dat ik binnen bestaande programma's en financiën best wil kijken of wij daaraan iets meer aandacht geven. De noodzaak om daar extra € 75.000 bij de voorjaarsnota voor uit te trekken, ontraadt het college. Het is verder aan de Staten of het amendement al dan niet ondersteund wordt. Dat zal blijken.

De subsidiëring van de vogelopvang, amendement A8. Het college zal hierover niet positief adviseren, omdat wij dat vooral als een lokale aangelegenheid beschouwen.

Motie M5 over handhaving en veldtoezicht zal door gedeputeerde De Wilde worden behandeld. Over motie M8, over het dempen van de sloten, zegt het college dat wij in het kader van de VNL (Verordening Bescherming natuur en landschap) hebben te maken met het voorzorgprincipe. Dat betekent dat men ervan mag uitgaan dat als er sloten met ontheffing van de VNL worden gedempt, dit op een zorgvuldige wijze gebeurt. Wij vinden het niet nodig dat daarin aanvullende maatregelen worden genomen.

Mevrouw BODEWITZ (PvdD): Mijnheer de Voorzitter! Wat betreft de motie over de vogelopvang zei de gedeputeerde dat het gaat over een lokale aangelegenheid. Het gaat hier echter om een regionale opvang.

Verder zegt de gedeputeerde betreffende motie M8, dat er zorgvuldig omgegaan zal worden met het dempen van sloten op basis van de voorschriften van VNL. De voorschriften van VNL geven echter alleen iets aan over de wijze waarop de sloot gedempt mag worden, dus waarmee het gedempt mag worden en niet of daarmee dieren gespaard moeten worden.

De heer KROL (gedeputeerde): Mijnheer de Voorzitter! Dat is duidelijk. Ik heb alleen maar duidelijk gemaakt dat zowel het ministerie van LNV als de provincie in het kader van de VNL bij alle grote werken die zij doen, rekening te houden hebben

met de aanwezige flora en fauna. Wat ons betreft is dat voldoende als het gaat over deze motie. En nogmaals, ook hier is het zo, dat de Staten er anders over kunnen denken. Wat ons betreft is er in elk geval voldoende waarborg dat er op een zorgvuldige wijze met de fauna wordt omgesprongen.

De VOORZITTER: De standpunten lijken mij helder. Bij interrupties dient men elkaar nader te vinden. Ik heb echter niet de indruk dat dat lukt.

Mevrouw BODEWITZ (PvdD): Mijnheer de Voorzitter! Die indruk heb ik ook niet. Ik wil echter wel even aanvullen dat het op jaarbasis gaat om 80 tot 90 sloten die gedempt worden. Dat zijn geen provinciale opdrachten; het is niet de provincie die zich aan een bepaalde code moet houden. Het gaat om individuele bewoners, die dat naar willekeur kunnen uitvoeren. Je hoopt natuurlijk dat het goed gaat. Ik maak mij er echter ernstig zorgen over.

De heer KROL (gedeputeerde): Mijnheer de Voorzitter! Voor de goede orde: er zijn natuurlijk altijd regels voor het dempen van sloten. Je hebt of met een besluit van het ministerie van LNV te maken, of je hebt een vergunning van de gemeente nodig of je hebt een vergunning nodig in het kader van de VNL. Je kunt niet zomaar sloten dempen.

Mevrouw BODEWITZ (PvdD): Mijnheer de Voorzitter! Er is nog niet gereageerd op de opmerking over regionale opvang van vogels.

De heer KROL (gedeputeerde): Mijnheer de Voorzitter! Ik heb al gezegd dat het college van mening is dat de vogelopvang in eerste instantie een aangelegenheid van de stad is. Voor de rest wachten wij de beraadslagingen in de Staten af.

De heer BINNEKAMP (gedeputeerde): Mijnheer de Voorzitter! Ik zal reageren op amendement A6 van de fractie van D66. Wij spreken elkaar straks nog verder over de Strategienota Europa. Dit maakt echter onderdeel uit van de voorjaarsnota. Wij hebben een Europeatimeam, dat bestaat uit 2,7 fte. Daar komt 1 fte bij. Dan is het 3,7 fte. Wij hebben inmiddels binnen de organisatie drie formatieplaatsen erbij opgeteld die met Europa bezig zijn. Een van die drie is nadrukkelijk belast met het EFO, het benutten van de fondsen. Dat betekent

dat wij zo'n 6 of 7 fte hebben. Ik deel de visie van de heer De Vries, dat er nu een behoorlijk ambitieniveau ligt in de Strategienota en dat wij een jumpstart moeten maken. In de commissie hebben Gedeputeerde Staten echter duidelijk gezegd eens te kijken naar herschikking binnen dat team van 7 fte, en wellicht daarbuiten, om aanvullend de taken die er komen, op te lossen. Dat is de strategie van het college en ik wil daaraan vasthouden. Mocht op termijn blijken dat deze herschikking zowel binnen het team als aanvullend niet voldoende is, dan is de voorjaarsnota 2009 de gelegenheid om daarover verder te spreken. Het college ontraadt dus amendement A6.

De heer DE VRIES (D66): Mijnheer de Voorzitter! Dat verbaast mij ten zeerste, want ik had gedacht dat ik hier te maken had met de gedeputeerde die Europese zaken in zijn portefeuille heeft. Blijkbaar is papier geduldig en zijn intenties groot, maar als puntje bij paaltje komt dan geeft men snel op. De intentie van de fractie van D66 met dit amendement is om er met name voor te zorgen dat wij nu eindelijk eens werk gaan maken van Europa. Ik zeg nog maar een keer heel duidelijk dat ik er geen enkel vertrouwen in heb dat met herschikking – een kaasschaafmethode en kijken of er daar of daar nog iemand bij gehaald kan worden – die functies optimaal worden ingevuld. Ik vind het buitengewoon teleurstellend dat een college dat met een dergelijke Strategienota naar ons toekomt, uiteindelijk zegt: het kan eigenlijk wel een onsje minder. Ik vraag mij dan werkelijk af: wat wil je met Europa en wat zijn je ambities dan werkelijk?

De heer BINNEKAMP (gedeputeerde): Mijnheer de Voorzitter! De heer De Vries zal van mening verschillen met het college. Ik wil eerst de taken-discussie binnen het team en daarbuiten voeren, kijken hoe wij bij herschikking de aanvullende menskracht die wij nodig hebben, kunnen inzetten. Ik vind dat een goede weg om op een termijn van een half jaar tot een jaar te zien of wij dat kunnen ophoesten. Zo niet, dan is de voorjaarsnota 2009 de plek, wat mij betreft.

De heer BUITING (CDA): Mijnheer de Voorzitter! Ik wil dat graag ondersteunen, omdat het ook mijn ervaring is dat je Europa binnen het totale ambtelijke apparaat een plek moet geven. Het ge-

vaar van incidentele, extra krachten erop zetten, is dat je weer gaat inhuren van buitenaf. Ik volg heel graag deze strategie. Mocht het onvoldoende zijn, dan wordt er – dat beluister ik nu al – zo spoedig mogelijk ruimte gegeven.

De heer DE VRIES (D66): Mijnheer de Voorzitter! Het gaat naar mijn mening om de functie die hier als schaal 12 wordt genoemd en die wat dat betreft om de toevoeging aan de afdeling gaat. Nu, als wij ergens die verankering in de provinciale organisatie willen hebben, dan heb je dus dat soort mensen nodig. Dat gaat het college nu herschikken en in feite blijft die functie onvervuld en ontstaat er als het ware een hiaat in de invulling en de verankering in de provinciale organisatie. Ik denk dat wij daarvan de rekening gepresenteerd gaan krijgen in 2009, als wij kijken hoe ver wij zijn met dit verhaal.

De heer BINNEKAMP (gedeputeerde): Mijnheer de Voorzitter! Dat is niet juist wat de heer De Vries zegt. Wij gaan kijken naar alle taken die binnen dat team moeten worden uitgevoerd. Waarop vooral het accent zal komen te liggen, is dat binnen de organisatie de verankering absoluut als prioriteit zal worden opgepakt. Dat is het verhaal.

De heer DE VRIES (D66): Mijnheer de Voorzitter! Mag ik de gedeputeerde nog één vraag stellen? Heeft hij niet van tevoren kunnen bedenken dat hij eigenlijk wel met minder uit de voeten zou kunnen? Nu krijgen wij eerst een fantastisch plan voorgeschoteld met heel veel ambities en een goede personele onderbouwing. Dan komt puntje bij paaltje en dan zegt het college: het kan toch wel een onsje minder. Had het college zich dat niet eerder kunnen realiseren?

De heer BINNEKAMP (gedeputeerde): Mijnheer de Voorzitter! Natuurlijk hebben wij die afweging gemaakt. Wij kijken naar een structurele invulling van die zaak, maar als wij bij de voorjaarsnota toch moeten heroverwegen, dan is het alleszins legitiem om te kijken naar de taken binnen zo'n team. Wij hebben jarenlang gewerkt in zo'n team en wij hebben gezegd dat er een nieuwe ambitie en een nieuwe werkwijze moet komen. Dan vind ik het wel noodzakelijk om binnen dat team en daarbuiten te kijken hoe wij die taken beter kunnen invullen met het huidige personeel.

De heer DE WILDE (gedeputeerde): Mijnheer de Voorzitter! Mevrouw Jonkers heeft gevraagd waar de resultaten blijven van de 'duurzame-energiemotie', ingediend door de heer Bersch, en hoe het kan als Defensie roet in hete eten gooit ten aanzien van windmolens, dat de Staten niet direct plannen krijgen. Dan moet ik even doen, denk ik, aan 'management van verwachting'. Wij hebben geen windmolens in productie of in eigendom die wij ergens neerzetten, en als het op land niet doorgaat dat wij met diezelfde middelen bijvoorbeeld op zee alternatieven kunnen kopen. Wij hebben hier te maken met partners die zaken realiseren en als zij dat niet kunnen, moeten wij op zoek naar andere partners of naar andere soorten van samenwerking om te kijken of wij die ambities wel waar kunnen maken. Zoals de fractie van het CDA al zei, voeren wij vaak de zaken niet zelf uit. Het gaat erom die partners te vinden om samen met ons de ambities waar te maken. Als je kijkt waar je alternatieve energie zou kunnen vinden, dan zou je met kleine molens aan de slag kunnen, met biogas, met warmte-/koudeopslag, warmtekrachtkoppelingen en je kunt meer gaan besparen dan je van plan was te doen. Wij hebben een aantal ideeën om dat waar te gaan maken, maar daarvoor heb je behoorlijk wat mensen nodig. Als je bedenkt dat je bijvoorbeeld op de daken in de provincie Utrecht meer ambitie kunt laten zien op het gebied van zonne-energie, kleine windenergie of opslag van warmte, dan heb je al snel te maken met heel veel eigenaren, waarmee je die ambitie waar moet maken. Dan moet je een soort aanvalsplan maken om dat te gaan doen. Nu, daarmee zijn wij bezig, maar dat betekent soms een proces van wel een jaar of langer om dat handen en voeten te geven. Dus de Staten zullen nog even geduld moeten hebben om de resultaten van die motie werkelijk te zien. Als je het hebt over een zonnecentrale in de provincie Utrecht, dan heb je het al snel over een partij die de financiering voor haar rekening moet gaan nemen en dan past dat helemaal niet in bestaande subsidieverordeningen. Dat betekent dat je de markt en het Rijk nodig hebt. Wij gaan in volle vaart aan de slag om de kijken of die partijen er zijn en of het Rijk daarin wil meewerken. Ik heb toevallig daarover volgende week overleg met de minister. Ik verwacht dat wij met die ideeën kunnen komen en ik verwacht dat wij handen en voeten kunnen geven aan de motie. Het zal echter iets langer duren dan weken, of zelfs maanden.

De fractie van de SGP sprak over fijnstof, een aspect dat ons zeer ter harte gaat en waar wij goede oplossingen voor moeten vinden. Ik ben heel benieuwd waar de fractie van de SGP zelf aan denkt als zij over een eigen onderzoek hebben. Ik zou graag op korte termijn met de heer Bisschop eens willen praten waarmee hij bezig is. Wij kunnen wellicht samen optrekken, want ook het college is bezig te kijken waar het inzet op moet plegen. Dus, graag binnenkort een keer om de tafel.

Motie M5 vraagt het onderwerp veldtoezicht en handhaving van de groene wetten op de Samenwerkingsagenda te zetten. Dat doen wij niet, want de gemeenten hebben de onderwerpen op de Samenwerkingsagenda gezet. Dat heeft de provincie niet gedaan. Wij gaan het echter wel bespreken met handhavingpartners. Er is een handhavingsoverleg in de provincie en wij zullen dit onderwerp daarin bespreken, ook naar aanleiding van deze motie, en met het Openbaar Ministerie, gemeenten en onze handhavers in de provincie. De resultaten van dat overleg zullen wij terugmelden in de commissie voordat wij de begroting bespreken in het najaar. Ik denk dat wij daarmee tegemoet gekomen zijn aan de intentie van de motie.

De VOORZITTER: Wenst iemand te spreken in tweede termijn? Dat is het geval. Ik wil u verzoeken het kort en bondig te houden, want wij lopen aanzienlijk uit in tijd.

Mevrouw JONKERS (SP): Mijnheer de Voorzitter! Geen probleem, de SP is altijd kort en bondig.

De VOORZITTER: De vraag was in het algemeen gesteld.

Mevrouw JONKERS (SP): Mijnheer de Voorzitter! Oké, sorry.

Ik begin met een vraag van orde. Onze fractie heeft verzocht de stemming over dit agendapunt met alle moties en amendementen naar achter te schuiven, in elk geval na de behandeling van de punten Europastrategie en de Vrede van Utrecht. Ik heb geen concrete reactie van anderen op dit punt gehoord. Wel hebben meerdere fracties gezegd de discussie op een aantal onderwerpen verder af te wachten.

Dan de inhoud. Er is het een en ander gesteld over het dualisme. Dualisme is een mooi iets, maar het is nog niet zo gemakkelijk om dit goed te laten werken. Het zijn toch vooral de college-dragende partijen die hier kleur moeten bekennen. Wij hebben de fractie van de VVD gehoord, die er ronduit voor uitkomt dat het uitvoeringsprogramma full speed verder dient te gaan, zonder verdere discussie. Nu, wat betreft die vooruitgang kunnen wij dat nog wel begrijpen vanuit hun point of view. Maar zonder discussie? Daar kun je vraagtekens bij zetten. Wel eens gehoord van voortschrijdend inzicht, VVD-ers?

De heer VAN DEN BURG (VVD): Mijnheer de Voorzitter! Dat full speed is terecht. Maar wanneer heeft mevrouw Jonkers mij horen zeggen dat dit zonder discussie zou gebeuren?

Mevrouw JONKERS (SP): Mijnheer de Voorzitter! In de eerste termijn.

De heer VAN DEN BURG (VVD):Mijnheer de Voorzitter! Volgens mij heb ik gezegd dat er voortvarend aan de slag gegaan dient te worden.

Mevrouw JONKERS (SP): Mijnheer de Voorzitter! Ik ben niet gek. Ik heb de woorden "zonder discussie" echt gehoord. De fractie van D66 en ik lagen daarover nog in een deuk, want wij dachten dat het een 'slip of the tongue' was. Het is echter wel typerend hoe er soms gedacht wordt.

De fractie van de PvdA spreekt over de voortdurend afnemende rol van de Staten. Onze fractie deelt deze zorg. Ook wij vinden die ontwikkeling .... Sorry, nog een keer over het voetballen: wij hebben als Provinciale Staten het gevoel regelmatig buitenspel te staan. Soms wordt er gebakkeleid, als ik het zo mag zeggen, over allerlei dingen. Dan denk ik: als Gedeputeerde Staten nu eens wat pro-actiever zou informeren, hadden wij die discussie niet en dan konden wij de discussie over de inhoud gaan

voeren. Het koekjesbakkenverhaal van de fractie van de PvdA sluit heel mooi aan bij ons pleidooi voor meer aandacht voor mensen die geen hbo hebben genoten. Wij zijn dan ook heel blij dat de motie hierover door Gedeputeerde Staten is overgenomen. Wij vragen ons trouwens wel af waar de flesjes van de sapfabriek zijn gebleven. Volgens

mij hadden die flesjes nog best een paar keer gebruikt kunnen worden.

Wij hebben van het college geen eenduidige reactie gehoord over ons verzoek tot het opstellen van een integratienota. De SP gaat overigens een eigen nota op dit punt uitgeven en wij zullen ervoor zorgen dat de gedeputeerde een exemplaar toegezonden krijgt. De motie luidt als volgt:

Motie Mg (SP): integratienota.

Provinciale Staten, in vergadering bijeen op 23 juni 2008;

overwegende:

dat de diversiteit in bevolkingsgroepen in de provincie Utrecht groot is en dat ongeveer 10% van allochtone afkomst is;

constaterende:

- dat provinciaal beleid van invloed is op de allochtone bevolking, bijvoorbeeld op het gebied van sport, zorg, scholing, cultuur of wonen, maar dat dit beleid voor specifieke groepen specifieke afwegingen vraagt;*
- dat het thema integratie een plek heeft gekregen in de Sociale Agenda, in het programma voor jeugdzorg, sport, discriminatiebeleid enzovoort, maar dat een integrale visie ontbreekt waardoor de effectiviteit niet altijd zichtbaar en meetbaar is;*

overwegende:

dat het momenteel niet duidelijk is welke rol de provincie hierin zou moeten of kunnen spelen;

verzoeken Gedeputeerde Staten:

in overleg met maatschappelijke organisaties een integratienota op te stellen, waarin onderzocht wordt welke rol voor de provincie in integratie is weggelegd en hierin met voorstellen te komen om de integratie van allochtonen te verbeteren.

En gaan over tot de orde van de dag.

De VOORZITTER: De motie is voldoende ondertekend en maakt deel uit van de beraadslagingen. De motie kan worden vermenigvuldigd en rondgedeeld.

De heer BOS (PvdA): Mijnheer de Voorzitter! Wij hebben zo'n anderhalve maand geleden een nota vastgesteld, waarin het college van Gedeputeerde Staten heeft voorgesteld op onderwijs en arbeidsmarkt en integratie een aantal stappen te zetten en gemeenten daarmee te ondersteunen. Juist als het gaat om integratie, is er een gemeentelijke taak. Waarom zouden wij dan nu met terugwerkende kracht ... ? Tóen had mevrouw Jonkers die opmerking kunnen maken en daar zou die op z'n plaats geweest zijn. Waarom komt zij nu alsnog met zo'n voorstel, terwijl wij het besluit over het beleid en de beleidsondersteuning op dat punt al hebben genomen?

Mevrouw JONKERS (SP): Mijnheer de Voorzitter! Wij stellen vast dat de provincie het een en ander doet op het gebied van integratie en dat dit is ondergebracht bij allerlei deelgebieden. Wij vinden dat het lastig is om te meten en te achterhalen wat het werkelijke effect daarvan is. En als wij vragen om een nota, bedoelen wij niet een ding van bijvoorbeeld 30 pagina's. Dat mogen er wat ons betreft ook drie of vier zijn. Daarin kan kort samengevat worden wat je zou kunnen doen en waarover wij vervolgens kunnen discussiëren om te bepalen wát wij doen. Achteraf kunnen wij dan meten en kijken of het haalbaar en zinnig is.

De heer BOS (PvdA): Mijnheer de Voorzitter! Wij hebben dat beleid vastgesteld. Wij hebben onze rol als provincie met betrekking tot het onderwerp integratie vastgelegd. Wij hebben daarvoor geld ter beschikking gesteld de komende vier jaar. Daarom stel ik nogmaals de vraag waarom er dan nog een nota moet komen, in de volle breedte, die er naar mijn mening verder niet toe doet.

Mevrouw JONKERS (SP): Mijnheer de Voorzitter! Het wordt lastig om niet in herhalingen te vallen. Wij weten dat er geld beschikbaar wordt gesteld op diverse beleidsterreinen. Wij pleiten voor een integrale visie hierop. Ik denk dat de fracties van de PvdA en de SP hierover van mening verschillen. De fractie van de SGP zegt, vrij vertaald, zich nog eens achter de oren de moeten krabben ten aanzien van de trendmatige opcentenverhoging. Mijn fractie is er al uit: die trendmatige verhoging kan voor 2009 van tafel.

De fractie van de PvdD pleit voor een nota Diervriendelijkheid, die wij bij dezen hernoemen in de nota tegen dierenleed. Zoals bekend, is de SP ook van mening dat onze eerste gedeputeerde tégen dierenleed die titel inhoud dient te geven. Ook wij zijn dus in afwachting van die nota.

Tot slot een opmerking richting Mooi Utrecht. De SP beschikt over een hoogwaardig wetenschappelijk bureau en al onze rapporten staan geheel aan u allen ter beschikking: www.sp.nl.

Mevrouw DOORNENBAL (CDA): Mijnheer de Voorzitter! Ik heb een aantal nogal uiteenlopende punten opgeschreven. Dus excuses voor de variatie daarin.

Allereerst dank ik voor de toelichting van Gedeputeerde Staten op een aantal zaken, waarbij ik overigens teleurgesteld ben over de toelichting op motie M2, die gedeputeerde Dekker warm omarmt. Het gaat om de positie van Utrecht ten opzichte van de Randstad. Als Gedeputeerde Staten goed geluisterd hebben naar onze eerste termijn, dan hebben zij kunnen horen dat ik heb gezegd dat het ons met name gaat om Utrecht in een groter geheel. Natuurlijk hebben wij te maken met de Randstad, maar Utrecht is ook een identiteit ten opzichte van Flevoland en Gelderland, ofwel tussen de Randstad en het Ruhrgebied. Ik heb dat expliciet aangegeven. Ook om die reden denk ik dat het een wat beperkte motie is, zoals die door de fracties van D66 en GroenLinks is opgesteld. Wat ons betreft, zal de motie dan ook geen steun krijgen.

Dan is er via de interrupties door de heer Van den Burg gesproken over de toetsing van projecten in de Samenwerkingsagenda. Bij herhaling zie ik dat wij elkaar hier niet verstaan of niet willen verstaan. Het gaat ons als Staten met name om de provinciale meerwaarde. Nu, dat is een van de kaders die de gedeputeerde heeft genoemd. Volgens ons gaat het echter ook over een prioritering van die projecten. Ik kan mij voorstellen dat het lastig is, maar volgens mij zit 'em daarin het probleem en begrijpen wij elkaar daarover niet goed. Het zou verstandig zijn als de Staten een prioritering kunnen zien. Ik kan mij voorstellen dat Gedeputeerde Staten daarover ook een mening hebben.

De heer Nugteren vroeg zich af hoe wij ons als coalitiepartners voelen met dit college en of wij ons wel goed op onze plaats voelen zitten. Nu, zeg ik tegen de heer Nugteren: wij voelen ons hier echt prima bij, ik ben erg tevreden met het college en ik ben erg in mijn sas met deze collegepartners. Het gaat allemaal buitengewoon goed met deze coalitiepartners. Dus, mocht de heer Nugteren zich zorgen maken, dan heb ik hem gerustgesteld.

Dan wil ik nog stilstaan bij het amendement dat de fractie van de PvdA heeft ingediend in gezamenlijkheid met de fractie van de VVD. Dat gaat over de Perlee-orgels. Er is in de commissie al over gesproken en daar is men tot de conclusie gekomen dat de Schatkamer een kader is, bedoeld om de cultuur toegankelijk te maken. Het is niet specifiek bedoeld voor de aankoop van collecties. Het voorstel om de € 300.000 uit de Schatkamer te halen, is dan ook geen goed voorstel, volgens ons, en is in strijd met de eigen kaders. Daarbij vind ik het volgende tekenend. In de commissiebehandeling, zoals gedeputeerde mevrouw Raven zo-even zei, was men unaniem; iedereen was het ermee eens. Nu is het zo dat door de fractievoorzitters van de VVD en de PvdA de zaken worden teruggedraaid. En zoals ik al zei: ik vind dat tekenend. Tekenend voor het mandaat dat je je fractiegenoten meegeeft in dezen. Ik zie mijn fractiegenoten wel voor vol aan.

De heer BOS (PvdA): Mijnheer de Voorzitter! Op die laatste woorden ga ik niet in.

De VOORZITTER: U had zo-even wat gesust, dacht ik.

De heer BOS (PvdA): Mijnheer de Voorzitter! De leden van de PvdA, die in verschillende commissies opereren, krijgen van Oud-Zuilen geen mandaat mee. Die kunnen dat zelf wel beslissen. Als wij later, als er een statenvoorstel ligt, vragen wat het voorstel van Gedeputeerde Staten was – dat was om het uit de Utrechtse Schatkamer te halen – dan kan de commissie zeggen dat het misschien op een andere manier gedaan moet worden. Dan praten wij daar later over en dan zeggen wij dat wij het voorstel van Gedeputeerde Staten eigenlijk toch het beste voorstel vonden. En dan is hier de ruimte en is hier het debat mogelijk om

het daarover met elkaar te hebben. Als mevrouw Doornenbal het daarmee niet eens is, is dat haar goed recht. Maar ik doe het voorstel en daarom heb ik het ingediend.

Mevrouw DOORNENBAL (CDA): Mijnheer de Voorzitter! Onderschrijft de heer Bos de kaders die passen bij de Schatkamer, namelijk dat het niet geschikt is voor de aankoop van collecties, maar dat het met name bedoeld is voor de toegankelijkheid van cultuur en dat het om die reden bij uitstek geschikt is voor een voorjaarsnota, maar absoluut niet vanuit een kader, dat ook de fractie van de PvdA destijds heeft vastgesteld.

De heer BOS (PvdA): Mijnheer de Voorzitter! De aankoop van de Arabier en al die andere orgels, maakt het mogelijk dat zij toegankelijk blijven voor het Utrechtse en al het andere publiek.

Mevrouw DOORNENBAL (CDA): Mijnheer de Voorzitter! Ja, zo ken ik er nog wel een paar. Ik vind dat een uiterst zwak antwoord. Ik had het fijn gevonden als de heer Bos vastgehouden had aan de kaders die hij zelf vastgesteld heeft. Maar goed, ik hoop dat er andere fracties zijn die in dezen wel vasthouden aan hetgeen zij in eerste instantie in de commissie hebben gezegd. Ondanks deze kleine strubbeling voel ik mij nog steeds erg prettig in deze coalitie. (Hilariteit.)

Mevrouw JONKERS (SP): Mijnheer de Voorzitter! Ik wil graag van alle fracties, dus ook van de fractie van het CDA, nog een reactie hebben over het ordevoorstel van de SP.

De VOORZITTER: De orde van de vergadering is vastgesteld bij agendapunt 2. Als de motie wordt aangenomen, is het van nog meer waarde gewoon de orde van de agenda te hanteren. De Staten hebben zelf bij agendapunt 2 de agenda vastgesteld.

De heer NUGTEREN (GL): Mijnheer de Voorzitter! Ik begrijp van collega mevrouw Doornenbal dat zij tevreden is met de coalitie. Dat heeft te maken met het feit dat er genoeg geld was om alle wensen te vervullen. Ik zag echter ook informeel wat foto's voorbij komen van een uitje dat men gezamenlijk heeft gehad. In iedere kano

zaten drie leden, van elke partij één. Op een van de volgende foto's zag je dat het lid van het CDA nog in de kano zat en de leden van de PvdA en de VVD stonden in het water ernaast. Dus, dat moet wel goed gaan. (Hilariteit.)

U, voorzitter, heeft ongetwijfeld tegen de leden van het college gezegd: houd het kort. Nu, dat hebben zij gedaan, maar ik vind het wel erg kort waarmee zij hun beantwoording hebben afgedaan. Ik heb eigenlijk grote twijfels over de vraag of de voorjaarsnota volgend jaar langer zal zijn, want de toelichting erop was zo kort dat ik denk dat het gewoon de cultuur is. Het bevestigt wel wat ik heb gezegd: men is heel vakbekwaam. Politiek-bestuurlijk is het echter in de min. Misschien is dat wel het probleem in het hele systeem dat wij hebben, namelijk dat er geen echte woordvoerder is op algemene zaken, als ik dat zo mag zeggen, die het standpunt of het beleid van het college toelicht. Terwijl er in de Staten in verschillende toonaarden over gesproken is, komt er amper een antwoord; in elk geval een te kort antwoord. Dat vind ik erg jammer.

De kern van het beleid: dat was wel een aardige dialoog. De fractie van de VVD vroeg om een koppeling van de criteria met de projecten in de Samenwerkingsagenda. De gedeputeerde wist op te merken, en dat vind ik wel aardig, dat het niet alleen én, én, én kon zijn of óf, óf, óf, maar ook én, én, óf, óf. Met andere woorden: $1 + 1 + 1 = 4$. Ik ben echter bang dat het in de praktijk zal zijn: $1 + 1 + 1 = 2$.

Nogmaals, ik blijf bezwaar houden tegen de inzet van het college om te zeggen: wij hebben de kaders en aan het eind van de rit kunt u kijken of het naar wens was. Ik denk dat dat enorm tekort doet aan het politieke klimaat dat er bij de Staten ligt. Dat wij daarover iedere keer weer moeten discussiëren, vind ik heel vervelend.

Gedeputeerde mevrouw Raven heeft het zo gezegd. Deze periode kenmerkt zich door een andere benadering. Wij hebben het uitvoeringsprogramma. Wij hebben minder beleidsruimte nodig. Het is voor vier jaar geregeld. Dat geeft rust en zekerheid. Echter, naar mijn gevoel zou dat wel eens kunnen leiden tot een gestolde werkelijkheid.

Laat ik iets zeggen over de amendementen. Het amendement over Soesterberg handhaven wij,

ondanks de opmerkingen van gedeputeerde Krol, omdat het niet alleen maar een kwestie is van hoe beïnvloed je een onderhandelingsproces met partijen, maar ook om op een gegeven moment te zeggen welke politieke kleur men bekent in deze Staten, wil men de mogelijkheid hebben om het met woningen te doen of wil men het groen houden.

Het amendement over de beleidsruimte blijft natuurlijk staan. Dat blijft staan, omdat wij het beter vinden dan het amendement dat door de fracties van de PvdA, de VVD, het CDA en de Christen-Unie is ingediend. Daarin staat namelijk, ik zal het even herhalen, dat het uitvoeringsprogramma in alle omstandigheden onaantastbaar is voor eventuele bijstellingen. Dat vinden wij onterecht ten aanzien van andere onderwerpen die zich kunnen aandienen.

Wat betreft het element overprogramming: daarin kunnen wij ons overigens wel vinden.

De Perlee-orgels. Wij zijn tegen het amendement van de fracties van de PvdA en de VVD, om reden dat het heel oneigenlijk is dat te doen in de Utrechtse Schatkamer. Dat is voor heel andere zaken bestemd. Wij vinden dit een veel betere dekking. In de commissie is dat aan de orde geweest en toen heeft het college toegelicht waarom men de Schatkamer had genoemd. Dat was meer uit tijdgebrek dan uit andere overwegingen. Het overschot van dit jaar is een betere oplossing. Wij zijn het eens met amendement A6 van de fractie van D66.

Wij vinden het antwoord van de gedeputeerde op amendement A7 over de weidegang overtuigend. Dus wij zijn niet voor dit amendement. Datzelfde geldt voor de subsidiëring vogelopvang.

Dan de moties. Ik dank het college voor het overnemen van motie M2. Deze motie kunnen wij intrekken.

Dan hebben wij samen met anderen een motie ingediend over de spoorbaan. Het antwoord van de gedeputeerde vind ik niet bevredigend. Wij moeten er alles aan doen om de verdere groei van het autoverkeer te beperken. Momenteel rijden er op deze weg gemiddeld zo'n 100.000; er zijn stukken waar het er zelfs zo'n 200.000 zijn. Een groei van 25.000 per dag wordt verwacht in de komende jaren. Het rapport is positief. Het bedrijfsleven is

positief. De Tweede Kamer is positief; daar staan de VVD, het CDA, de SP, de ChristenUnie en de SP erachter. Het versterkt het netwerk van spoorbanen, inclusief de lijn waar wij een enorm voorstander van zijn: de lijn naar Almere. Ik zou niet weten waarom Gedeputeerde Staten niet in staat zouden zijn deze intentiegevoelens - deze 'warmte', zo van: kijk daar ook naar' – over te brengen. Dus wij handhaven deze motie.

De motie over de leerstoel Vrede van Utrecht vinden wij prima.

De motie inzake handhaving veldtoezicht: wij zijn voor deze motie. Het is een punt dat wij in het verleden vaak hebben aangedragen.

Dan de motie over de versterking van de positie Provinciale Staten: wij zijn voor de motie, met name vanwege het element dat dit moet gelden voor de pakketstudies. Uit de discussie die er daarstraks even werd gevoerd, hebben wij geconcludeerd dat dit zo zal zijn.

Dan de motie over de koekjesfabriek. Ik moet u bekennen dat mijn eerste reactie was: Sjakie en de chocoladefabriek. Dan krijgen wij hier: .... en de koekjesfabriek. Ik zal de puntjes niet invullen. Je denkt natuurlijk aan al die calorieën, maar gelukkig hebben wij ook nog de beweegcafés en het Spierkrachttoerisme. Dus dat wordt wel weer weg-gewerkt. Wij zijn voor de motie in die zin dat wij vinden dat het goed is dat de provincie bijdraagt aan het ontwikkelen van het businessplan, maar vooralsnog doen wij nog geen uitspraak over de vraag of daarin eventueel geïnvesteerd zou kunnen worden.

Daarin zijn wij zeer terughoudend.

Wat betreft motie M8 vinden wij dat het antwoord van gedeputeerde Krol voldoende is.

De VOORZITTER: Tegen de volgende woordvoerders wil ik zeggen dat ik voor de moties en amendementen nog apart terug kom.

De heer VAN DEN BURG (VVD): Mijnheer de Voorzitter! De fractie van de VVD kan kort zijn. Wij willen nog even inzoomen op een tweetal vragen. De eerste vraag heeft betrekking op de toezegging van gedeputeerde Ekkers. Gedeputeerde Ekkers stelt dat hij positief is over dat breed palet aan deskundigen om te gaan praten over het sciencepark. Ik heb daarbij de vraag gesteld of Gedeputeerde Staten voor het einde van het jaar een antwoord kan geven aan Provinciale Staten. De heer Ekkers heeft die vraag nog niet beantwoord.

Het tweede punt. Dan begin ik met de opmerking van mevrouw Jonkers. Tegen mevrouw Jonkers zeg ik dat ik mijn tekst er even heb bij gepakt. Ik citeer de zin nog een keer: "Laat er geen misverstand over bestaan: de VVD steunt de samenwerkingsagenda. Wij constateren echter een probleem." Dat zijn mijn woorden geweest. Dan kan zij wel zeggen dat ik andere woorden heb gezegd, maar nogmaals, ik citeer hier.

Mevrouw JONKERS (SP): Mijnheer de Voorzitter! Ik ben er echt van overtuigd dat de heer Van den Burg die woorden zonder discussie niet op papier heeft gezet. Dat begrijp ik ook wel. Het punt is nu juist dat het in het vuur van het debat wel degelijk geuit is. Dat is toch kenmerkend voor hoe de VVD hier kennelijk in staat. Maar ja, wij kunnen hier wel een welliesnietesspelletje gaan doen, maar er loopt een band mee. Die kunnen wij straks in de pauze wel even afluisteren.

De VOORZITTER: Ik stel voor dat wij weer naar de hoofdzaken terugkeren.

De heer VAN DEN BURG (VVD): Mijnheer de Voorzitter! Dan de beantwoording van gedeputeerde mevrouw Dekker inzake de criteria. Dit is niet de eerste keer dat ik vraag om de toetsing van de criteria aan de projecten die op de Samenwerkingsagenda staan. Ik heb dat al meerdere malen gevraagd. Op de ene of andere manier kunnen wij elkaar niet begrijpen of willen wij elkaar niet begrijpen. Dat weet ik niet. Toch, het discussieert moeilijk, zo constateer ik. Daarom hebben wij als VVD besloten nog een motie in te dienen, want dan is het maar meteen duidelijk wat wij bedoelen. Dan kan hieraan, indien er een meerderheid behaald wordt, daadwerkelijk invulling gegeven worden.

Motie M10 (VVD): criteria en prioriteiten Samenwerkingsagenda.

Provinciale Staten van Utrecht, in vergadering bijeen op 23 juni 2008;

constaterende:

- dat Gedeputeerde Staten een Samenwerkingsagenda met gemeenten in de provincie Utrecht heeft gesloten;
- dat Provinciale Staten criteria hebben vastgesteld voor de Samenwerkingsagenda;

overwegende:

- dat de projecten van de Samenwerkingsagenda dienen te voldoen aan de vastgestelde criteria;
- dat er een prioriteitstelling aangegeven dient te worden in de projecten van de Samenwerkingsovereenkomst;

dragen het college van Gedeputeerde Staten op:

- de projecten van de Samenwerkingsagenda te toetsen aan de door Provinciale Staten vastgestelde criteria;
- een volgorde van prioriteit aan te geven bij de projecten uit de Samenwerkingsagenda;
- begin september 2008 gemotiveerd zijn bevindingen en conclusies dienaangaande schriftelijk aan Provinciale Staten kenbaar te maken.

En gaan over tot de orde van de dag.

De VOORZITTER: De motie is voldoende ondertekend en maakt deel uit van de beraadslagingen. De motie kan worden vermenigvuldigd en rondgedeeld.

De heer VAN KRANENBURG (ChristenUnie): Mijnheer de Voorzitter! Ik dank het college voor de uitgebreide beantwoording op de eerste termijn. Wat betreft de motie over de Vrede van Utrecht maak ik uit de woorden van gedeputeerde mevrouw Raven op dat het college de motie heeft overgenomen. Derhalve kan ik de motie intrekken. Dank daarvoor dus.

Dan de golfbanen. De opmerkingen van de heer Krol hebben ons verheugd. Dank daarvoor. Wij gaan ervan uit dat hij dit hele vraagstuk weer wat nader in de discussie zal trekken.

Motie M5 over handhaving veldtoezicht: wat mij uit de beantwoording van gedeputeerde De Wilde helder is geworden, is dat hij de intentie van ons deelt om de handhaving op een behoorlijk peil te krijgen in overleg met de gemeenten. Betekent dit dat wij in het najaar een concreet voorstel krijgen

over wat de provinciale inzet op dit terrein zal kunnen zijn na het overleg met de gemeenten of is dat wat te vroeg? Dat is dus nog een vraag aan de gedeputeerde.

Verder heb ik nog twee vragen gesteld bij wijze van voorbeelden om niet helemaal in detail te hoeven ingaan op de voorjaarsnota. Waarom staat het E-HRM-systeem in de risicoparagraaf? Hoe komt het dat het college het kennelijk nodige management-developmenttraject niet heeft voorzien, zodat het nu ineens in de voorjaarsnota verschijnt? Ik ben toch benieuwd naar het antwoord.

De heer BOS (PvdA): Mijnheer de Voorzitter! Het belangrijkste onderwerp is voor ons de positie van de Staten, zoals wij dat hebben geprobeerd te verwoorden in motie M6. Ik heb bij interruptie tijdens de beantwoording van gedeputeerde mevrouw Dekker al gezegd dat wij het eens zijn over het doel van datgene wat in de motie staat, namelijk dat Provinciale Staten aan de voorkant mee kunnen sturen, met name bij bovenprovinciale projecten en programma's. Dat is het vertrekpunt. Dat staat. Als het dan gaat over de vorm, kan ik mij voorstellen dat er vele vormen zijn en dat je niet op basis op één vorm alles precies moet doen. Dan kom je in een soort rigiditeit, omdat het ene programma ten opzichte van het andere programma een andere vorm kan vragen. Ik zou Gedeputeerde Staten in dat opzicht enigszins tegemoet willen komen, niet weer een nieuw amendement in te dienen, maar de tekst onder "Spreeken als hun mening uit" als volgt bij te stellen:

- dat Provinciale Staten vooraf meer moeten gaan sturen bij bovenprovinciale programma's en projecten, bijvoorbeeld dat Provinciale Staten bij elk nieuw bovenprovinciaal programma of project de leden van Gedeputeerde Staten op pad sturen met een vast te leggen mandaat c.q. bandbreedte;
- dat leden van Gedeputeerde Staten daarmee vooraf weten dat als men thuis komt met een resultaat buiten deze bandbreedte, PS zich gelegitimeerd kunnen voelen het resultaat af te wijzen c.q. te amenderen;

Het gaat er dus om dat het geven van mandaat en bandbreedtes in deze motie wordt neergelegd als een voorbeeld. Vervolgens, volgens het dictum van de motie inzake het plan van aanpak, horen wij te zijner tijd wel dat er tal van andere voorbeelden

zijn. Al werkendeweg komen wij vast nog wel op meer voorbeelden. Ik hoop dat de motie hiermee door zowel Provinciale Staten als door Gedeputeerde Staten straks kan worden behandeld.

De heer DE VRIES (D66): Mijnheer de Voorzitter! Ik wil even beginnen met de rol van Provinciale Staten versus Gedeputeerde Staten, zoals ook aangekaart is door de heer Bos en door anderen. Het viel mij op in de beantwoording vanuit Gedeputeerde Staten dat het nog niet helemaal goed tussen de oren blijkt te zitten. Laat ik een voorbeeld geven. Bij amendement A4 hoorde ik gedeputeerde mevrouw Raven zeggen: en nu niet meer piepen bij overschrijdingen wanneer wij een overprogrammering invoeren. Het leek wel jufvrouw Mier die ik hoorde: tuut, tuut, tuut, tuut: let op, niet meer doen, hè. Nu, laten wij gewoon even met elkaar afspreken dat de Staten nog altijd zelf bepalen of zij iets wel of niet zeggen. Wat dat betreft, zullen wij dus wel piepen wanneer er overschrijdingen zijn bij overprogrammering. Een ander punt is het verhaal van gedeputeerde mevrouw Dekker. Zij vindt het lastig te begrijpen wat de fractie van de VVD precies wil. De fractie van de VVD wilde een toezegging krijgen en ik blij dat zij dat via een motie klip en klaar op papier heeft gezet. Wij kunnen die lijn wat dat betreft volledig onderschrijven. Dan wil ik de heer Binnekamp van harte bedanken voor zijn beantwoording. Hij heeft eens te meer aangetoond dat het een gedeputeerde is met slappe knieën. Feitelijk vragen wij ons af of die Europaportefeuille bij hem wel in goede handen is. Enerzijds veel ambities formuleren, maar als het moment daar is om daaraan werkelijk invulling te geven, dan geeft de gedeputeerde maar 'half thuis'. De fractie van D66 is van mening dat de gedeputeerde van tevoren had kunnen inschatten en had moeten overwegen in hoeverre hij wel of niet de personele invulling zou moeten halveren of zou moeten aanpassen. Zoals het nu gaat, vind ik ronduit schandalig. Wat mij betreft, kan die Europese vlag die daar buiten wappert, halfstok vandaag.

De heer BOS (PvdA): Mijnheer de Voorzitter! De heer De Vries is iemand die in deze zaal herhaaldelijk grote woorden gebruikt - schandalig; het deugt niet - ook bij het Europadebat. Het gaat

over het verschil tussen 6 en 7 fte. En daarom deugt het hele plan van de gedeputeerde niet meer?

De heer DE VRIES (D66): Mijnheer de Voorzitter! Ik heb dat niet gezegd. Ik heb alleen gezegd dat als je veel ambities hebt, je wilt daar iets mee doen, maar je gaat bij de voorjaarsnota al zeggen dat het ook wel een onsje minder kan, dat je niet goed bezig bent. Dat zorgt ervoor dat je als het ware niet serieus kunt reageren op een manier zoals je dat eigenlijk zou willen als je zo'n plan voorgeschoteld krijgt.

De heer BISSCHOP (SGP): Mijnheer de Voorzitter! Ik dank de gedeputeerden voor hun beantwoording. Op een viertal punten wil nog graag even terugkomen.

De beantwoording van mevrouw Raven ging over de reserves waarover de provincie beschikt en die grotendeels belegd zijn dan wel een bestemming hebben. Inderdaad, dat is terecht, maar daarover ging de kwestie niet zozeer. Het punt dat ik aan de orde probeerde te stellen, was dat de gedeputeerde uitsprekt dat er extra inspanningen verricht moeten worden ten behoeve van de verwezenlijking van projecten. Daaruit vloeiden mijn opmerkingen voort. Het zou goed zijn in een kadernotitie ten behoeve van de fundamentele discussie over taakomvang en taakuitvoering, het daarover in het volgend voorjaar eens te hebben in de aanloop naar de nieuwe begroting. Ik neem aan dat de gedeputeerde dit verzoek heeft ingewilligd, maar ik was door omstandigheden iets later in de zaal. Ik heb haar toezegging hierover niet gehoord, maar misschien wil zij die straks nog even herhalen.

Het tweede punt: de heer Ekkers. Befaamd om zijn korte en kernachtige beantwoording. Met zijn reactie op de rand- en rondwegen, zoals wij dat aan de orde hebben gesteld, neemt de heer Ekkers kennis van de opvattingen van de fractie van de SGP en beoordeelt dat als: nu, dat is mooi, volgende punt. Als dit een begin is van een herleving van de belangstelling voor de functie van de rand- en rondwegen, dan ben ik heel blij met deze stap. Dat zou ik hem dan wel graag horen zeggen. Ik hoor nu de heer Ekkers zeggen: bij dezen. Voor de notulen is het van belang dat ik dat hier hardop zeg.

Ik maak op korte termijn een afspraak met gedeputeerde De Wilde om eens even over fijnstof te praten en de technieken die mogelijk in ontwikkeling zijn te verkennen. Zo kunnen wij elkaar over en weer informeren.

Het laatste punt betreft amendement A4. Dat gaat over de overprogrammering. Wij kunnen daarmee zeggen dat het kan leiden tot overschrijding van de begroting. Ik ben veel meer bevreesd voor onderuitputting, onderschrijding. Het betekent namelijk dat je meer geld wegzet voor projecten en programma's en dat je van tevoren weet dat je die niet allemaal gaat realiseren want je hebt overgeprogrammeerd. Dat betekent dus dat wij onze klaagzang over een te groot restbedrag op de rekening, alleen nog maar zullen verdubbelen. Ik weet niet of dit wel een goede aanpak is. Ik kom er straks bij de ronde over de moties en amendementen nog even op terug.

Mevrouw BODEWITZ (PvdD): Mijnheer de Voorzitter! Het doet ons deugd dat gedeputeerde Krol initiatieven voor weidegang wil stimuleren. Ik hoor graag van hem op welke wijze hij voornemens is dit te gaan doen.

De PvdD bestrijdt dat de vogelopvang een lokale aangelegenheid is. De vogels komen van heinde en verre. Stel dat de vogelopvang in het allerkleinste dorp in de provincie Utrecht gevestigd zou zijn, zou de gedeputeerde het dan nog steeds een lokale aangelegenheid vinden? Ik vraag mij af hoe de gedeputeerde voor dierenwelzijn überhaupt aankijkt tegen de opvang van vogels. Hecht hij wel belang aan het welzijn van de vogels?

Wij betreuren het voorts dat de gedeputeerde de bestaande situatie laat voortduren waarbij dieren levend gedempt mogen worden. Levend begraven mogen worden. Ook dat roept bij mij de vraag op of deze gedeputeerde wel bereid is op het terrein van dierenwelzijn zaken te realiseren.

Tot slot. Wij hebben geen reactie gehad op ons verzoek wat betreft de luchtwassers. Wij zullen daarom alsnog de motie betreffende luchtwassers indienen:

Motie M11 (PvdD): luchtwassers.

Provinciale Staten van Utrecht, in vergadering bijeen op 23 juni 2008 ter behandeling van de voorjaarsnota;

constaterende:

- *dat in het reconstructieplan op pagina 68 aangegeven staat: "Die aanvullende maatregelen mogen maar deels leiden tot het houden van extra dieren, omdat anders de milieuwinst weer verloren gaat.";*
- *dat recentelijk besloten is dat bij de subsidiëring geen beperking meer wordt gesteld aan het opvullen van de ontstane ammoniakwinst door het houden van extra dieren;*

overwegende:

- *dat de kritische depositiewaarde van de ammoniak nog steeds sterk overschreden wordt in het reconstructiegebied;*
- *dat de vermindering van de ammoniakuitstoot in het reconstructiegebied voor de natuur van groter belang is dan in veel andere delen van het land;*
- *dat luchtwassers weliswaar op landelijk niveau de ammoniakuitstoot kunnen verminderen, maar lokaal niet tot milieuwinst leiden indien daardoor extra dieren gehouden worden;*
- *dat niet afgeweken kan worden van het reconstructieplan zonder inspraak dienaangaande;*

van mening zijnde:

- *dat het onwenselijk is om luchtwassers te subsidiëren indien dit niet leidt tot een vermindering van de ammoniakuitstoot op de plaatsen waar dit specifiek gewenst is;*
- *dat het "de vervuiler betaalt principe" van toepassing is op de uitstoot van ammoniak;*

verzoeken het college van Gedeputeerde Staten:

bij de subsidiëring van luchtwassers opnieuw de regel in te stellen dat de ammoniakvermindering als gevolg van luchtwassers niet mag leiden tot het houden van extra dieren.

En gaan over tot de orde van de dag.

De VOORZITTER: De motie is voldoende ondertekend en maakt deel uit van de beraadslagingen. De motie kan worden vermenigvuldigd en rondgedeeld.

De heer SNYDERS (Mooi Utrecht): Mijnheer de Voorzitter! In de eerste termijn is gepleit voor een EK in culturele zin. Ik weet dat "culturele hoofdstad" een competitie kent. Wat ik echter bedoelde

was dat wij zowel op Soesterberg dan wel tijdens het gebeuren van de Vrede van Utrecht dan wel mogelijk te zijner tijd voor "culturele hoofdstad" op thema's kennis zouden kunnen nemen van de benadering van bepaalde issues. En dan vooral in kunstzinnige, theatrale of andersoortige zin. Dat was in feite de betekenis van wat ik voorstelde. Het punt van de vogelopvang. Mooi Utrecht is er warm voorstander van om dit positief te benaderen en te kijken naar een structurele oplossing voor het probleem dat er ligt. In feite kan het zelfs een educatief gebeuren zijn, gewoon als idee aan burgers, met name aan kinderen, zo van: luister eens, dit instituut is gewoon beschikbaar voor jullie. Wat dat betreft, zijn wij daar structureel mee bezig.

De VOORZITTER: Ik schors de vergadering.

Schorsing van 15.02 uur tot 15.21 uur.

De VOORZITTER: Ik heropen de vergadering.

Mevrouw RAVEN (gedeputeerde): Mijnheer de Voorzitter! Heel kort. Ik zal niet meer piepen, want als juffrouw Mier door het leven te gaan lijkt mij ook niet alles. Maar goed.

Eén concrete vraag is er gesteld door de heer Bisschop. Hij vraagt om een kadernotitie, omdat wij moeten kijken wat er nodig is om het uitvoeringsprogramma te realiseren. Wij zijn intern bezig met een formatiescan. De heer Bisschop wordt op zijn wenken bediend, want die scan is al na de zomer gereed en wordt dan gepresenteerd aan de Staten. Daarin wordt inzicht gegeven in wat nodig is voor de uitvoering van het beleid dat wij hier met elkaar vaststellen.

De heer EKKERS (gedeputeerde): Mijnheer de Voorzitter! De heer Van den Burg vroeg of die second opinion over het sciencepark rond de jaarwisseling gereed zou kunnen zijn. Dat ambitieniveau is er, al kan ik geen harde belofte doen dat deze in december gereed is; het kan ook januari worden. Het is echter wel de bedoeling op zo kort mogelijke termijn dat te gaan doen.

De heer Bisschop kwam nog even terug op de rand- en rondwegen. Rand- en rondwegen kunnen van groot belang zijn in verband met de mobiliteit en in verband met de leefbaarheid in de kernen. Daar waar het nuttig en noodzakelijk is, zullen wij er zeker aan denken.

Mevrouw DEKKER (gedeputeerde): Mijnheer de Voorzitter! In de tweede termijn heeft de fractie van de SP gevraagd om een integrale nota over integratiebeleid. Gedeputeerde Staten zijn niet van plan die nota te gaan maken. Wij hebben het integratiebeleid opgenomen in de Sociale Agenda. Het dóen participeren en het bevorderen van participatie maakt ook deel uit van sport- en cultuurbeleid en van het economisch beleid: het bevorderen van allochtoon ondernemerschap. Kortom: wij doen een aantal activiteiten op dat gebied. Het bevorderen van integratie als zodanig in de volle breedte is vooral een zaak van gemeentelijk beleid en van rijksbeleid. De provincie doet haar ding daarin, maar gaat er niet een aparte nota over schrijven. Er zijn twee moties die nog enige aandacht vragen. Dat is motie M6, waarin de heer Bos een wijziging heeft aangebracht. Het college kan zich vinden in die wijziging. Ik weet overigens niet of iedereen die wijziging uitgedeeld heeft gekregen?

De VOORZITTER: Ik stel voor dat niet te doen. Wij hebben de wijziging doorgekregen. Ik zie dat dit voor iedereen helder is. Ik stel voor dat iedereen met de pen even die wijziging aanbrengt.

Mevrouw DEKKER (gedeputeerde): Mijnheer de Voorzitter! Als het voor iedereen duidelijk is, dan kunnen wij daarmee leven.

Dan hebben wij een nieuwe motie, motie M10 van de fractie van de VVD over de samenwerkingsagenda. Ik heb begrepen dat de fractie van de VVD graag een overzicht wil krijgen, een schematische weergave: welke projecten dienen aan welke criteria, die in oktober zijn gesteld, te voldoen? Ik zal de Staten verrassen: de Staten krijgen dat overzicht.

Vervolgens wordt gevraagd de volgorde van prioriteit aan te geven bij de projecten uit de samenwerkingsagenda. Dat is echter wat ingewikkelder. Dat hangt namelijk niet alleen af van de criteria, zoals die aan de voorkant van het proces zijn gesteld. De prioritering van de projecten vindt plaats binnen de beleidskaders die de Staten de afgelopen maanden hebben gesteld en die zij ook vandaag nog zullen stellen. Dat is een breder afwegingskader; het is een afweging per kader. Daarover zullen wij de Staten uiteraard verslag doen binnen de normale P&C-cyclus. Het is nu niet mogelijk om daarover in september al een volledige prioritering binnen die twintig kaders te geven. Als de indieners van de motie daarmee zouden kunnen leven, dan kunnen wij de punten 1 en 3 overnemen.

De heer VAN DEN BURG (VVD): Mijnheer de Voorzitter! Allereerst dank ik gedeputeerde mevrouw Dekker voor haar beantwoording. 'At last twee zielen één gedachte', zou ik haast willen zeggen. Het is in elk geval mooi dat wij voor begin september een overzicht krijgen, waarin de koppeling gelegd wordt tussen de criteria en de projecten. De fractie van de VVD hecht daar belang aan; wij hebben er niet voor niets zo vaak om gevraagd. Het is mooi dat het overzicht er nu toch komt.

Wat betreft de volgorde van de prioriteit realiseren ook wij ons dat dat niet alleen gebeurt bij de criteria die je aan de voorkant stelt, maar dat dat ook gebeurt ten aanzien van de kaders die lopende de rit gesteld worden. Ik vraag de gedeputeerde het zo af te spreken, dat wij per kader gerapporteerd krijgen, en wat mij betreft kan dat via de reguliere P&C-cyclus. En: hoe sneller hoe beter, zou ik zeggen.

De heer KROL (gedeputeerde): Mijnheer de Voorzitter! Even een kritische opmerking, op het gevaar af dat ook dit als iets te 'juffig' wordt uitgelegd. De PvdD heeft nogal eens de neiging, als ik antwoord geef namens het college, te reageren met: heeft deze gedeputeerde wel genoeg dit of heeft deze gedeputeerde wel genoeg dat? Een gedeputeerde die hier het woord voert, spreekt namens het college. Daarmee zal mevrouw Bodewitz het moeten doen. Zij kan het ook door een andere portefeuillehouder laten verwoorden, maar dan krijgt zij hetzelfde antwoord. Ik stel het op prijs dat zij het voortaan niet meer zo in de persoonlijke sfeer trekt, zoals zij dat ook nogal eens doet in de media, maar dat zij zich richt tot het college, want ik spreek hier namens het college. Elke keer als zij zegt dat bij het dempen van de sloot de vissen doodgaan en dat dat de schuld is van gedeputeerde Krol, ervaar ik dat te persoonlijk en niet conform de afspraken die wij met elkaar in dit 'bedrijf' hebben gemaakt.

Mevrouw BODEWITZ (PvdD): Mijnheer de Voorzitter! Het gaat niet om de persoon. Het gaat om de portefeuille en daar spreek ik de heer Krol op aan.

De heer KROL (gedeputeerde): Mijnheer de Voorzitter! Nee, ook de portefeuillehouder spreekt

namens het college. Dus ook bij andere portefeuillehouders zou dezelfde beantwoording hebben plaatsgevonden. Dus ik hoop dat zij dat voortaan wat meer in die sfeer zou kunnen doen.

Dan inhoudelijk. Over de luchtwassers heeft mevrouw Bodewitz een motie ingediend, motie M11. Zij heeft ook in de eerste termijn hierover al vragen gesteld. Wij ontraden die motie om meerdere redenen. Ten eerste. Als er luchtwassers met subsidiëring worden geplaatst en er vindt reductie van ammoniakuitstoot plaats terwijl er al productierechten aanwezig zijn, dan kan zo'n bedrijf uitbreiden. Dat zijn wettelijke rechten, die je niet in de Staten van Utrecht onmogelijk kunt maken. In de praktijk komen die productierechten trouwens vaak ergens anders vandaan; dat betekent dat ergens anders dus reductie van de veestapel plaatsvindt. In de praktijk blijkt dat die milieuruimte in Utrecht in het algemeen maar voor een deel opnieuw wordt ingevuld met extra dieren. De feitelijke situatie is dus dat er reductie plaatsvindt. Soms niet op dezelfde plek, op perceelsniveau, maar in algemene zin. Daarmee zouden wij motie M11 over subsidiëring van luchtwassers, omdat het niet voldoende effectief zou zijn, willen ontraden.

Mevrouw BODEWITZ (PvdD): Mijnheer de Voorzitter! Erkent de gedeputeerde dat er sprake is van een extreme, overbelaste situatie in het reconstructiegebied, dat het daardoor nodig is extra maatregelen te treffen en dat het ongewenst is om weer extra productiedieren daarnaar toe te halen?

De heer KROL (gedeputeerde): Mijnheer de Voorzitter! Nee, dat erken ik niet. Wij hebben in het reconstructieplan afspraken gemaakt over waar intensivering mag plaatsvinden en waar niet. In Utrecht is dat maar op een heel kleine plek. In de vorige statenvergadering hebben wij het daarover ook al gehad. Rondom Renswoude is er landbouwontwikkelingsgebied: daar mag intensivering plaatsvinden en mogen er meer dieren naartoe komen. In alle andere gebieden in Utrecht is er sprake van een afname. Volgens mij verwacht mevrouw Bodewitz die twee onderwerpen op dit punt. Het gaat hier om de subsidiëring van de luchtwassers.

De VOORZITTER: De standpunten lijken mij helder.

Mevrouw BODEWITZ (PvdD): Mijnheer de Voorzitter! Ik heb nog geen reactie gekregen op de vragen die ik heb gesteld over de vogelopvang. Ik wil daarover graag een uitspraak horen.

De heer KROL (gedeputeerde): Mijnheer de Voorzitter! Ik woon in een gemeente met een uitstekende vogelopvang. Ik geloof niet dat die vogelopvang zich ooit tot het provinciehuis gewend heeft met het verzoek om subsidie. Dat is mijn antwoord op de vraag van mevrouw Bodewitz.

Mevrouw BODEWITZ (PvdD): Mijnheer de Voorzitter! Dat was mijn vraag niet. Mijn vraag was: als deze vogelopvang in het allerkleinste dorp in de provincie Utrecht gevestigd was, zou de gedeputeerde dan nog steeds zeggen dat het een lokale aangelegenheid was.

De heer KROL (gedeputeerde): Mijnheer de Voorzitter! Ja.

De heer BINNEKAMP (gedeputeerde): Mijnheer de Voorzitter! Ik wil de heer Van Kranenburg nog antwoord geven op zijn vraag over het personeelsinformatiesysteem. Dit personeelsinformatiesysteem moet op termijn vervangen worden. Het moet professioneler en efficiënter worden, zodat wij met dat systeem beter de functie Personeel & Organisatie kunnen uitvoeren. Dit is een signaal; een risico. Dat betekent dat wanneer wij daarover een vastomlijnd idee krijgen, wij in de voorjaarsnota 2009 nadere voorstellen zullen doen.

De heer DE WILDE (gedeputeerde): Mijnheer de Voorzitter! De heer Van Kranenburg heeft gevraagd wat wij precies bedoelden bij motie M5. Wij gaan bespreken of partijen het probleem, zoals in de motie wordt geschetst, onderschrijven. Wij gaan ook bespreken wie er vervolgens verantwoordelijk is. Als dat helder is, komen wij bij de Staten terug; dat rapporteren wij in de commissie voor de behandeling van de begroting. Dan kunnen wij daarna zelf de conclusies trekken. Ik denk dat dit de Staten de gelegenheid geeft hun standpunten in te nemen voorafgaand aan de begrotingsbehandeling.

De heer VAN KRANENBURG (ChristenUnie): Mijnheer de Voorzitter! Met deze toezegging kiest de gedeputeerde een iets andere 'aanvliegroute', als ik het zo mag uitdrukken, over de wijze waarop wij de motie hanteren. Niettemin kunnen wij daarmee volledig tevreden zijn en trekken wij motie M5 in.

De VOORZITTER: Motie M5 is hiermee ingetrokken.

Daarmee sluit ik de beraadslagingen en wil ik allereerst overgaan tot afhandeling van de amendementen.

Ik stel aan de orde amendement A1 over Soesterberg.

Zonder hoofdelijke stemming verwerpen Provinciale Staten amendement A1. Voor het amendement hebben gestemd de fracties van de SP, GroenLinks, de ChristenUnie, D66, de PvdD en Mooi Utrecht.

De VOORZITTER: Aan de orde is amendement A3: beleidsruimte.

Zonder hoofdelijke stemming verwerpen Provinciale Staten amendement A3. Voor het amendement hebben gestemd de fracties van de SP, GroenLinks, de ChristenUnie en D66.

De VOORZITTER: Aan de orde is amendement A4: voorjaarsnota.

Zonder hoofdelijke stemming aanvaarden Provinciale Staten amendement A4. Tegen het amendement hebben gestemd de fracties van GroenLinks, D66, de SGP, de PvdD en Mooi Utrecht.

De VOORZITTER: Ik stel aan de orde amendement A5: Perlee-orgels.

Zonder hoofdelijke stemming verwerpen Provinciale Staten amendement A5. Voor het amendement hebben gestemd de fracties van de VVD, de PvdA en de PvdD.

De VOORZITTER: Voor de duidelijkheid: met het verwerpen van amendement A5 kan conform het betreffende besluit bij agendapunt 20 worden gehandeld.

Dan amendement A6: voorjaarsnota 2008, de Europastrategie.

De heer VAN DEN BURG (VVD): Mijnheer de Voorzitter! Op zich is het amendement sympathiek, maar gezien de motivering van Gedeputeerde Staten stemmen wij tegen.

De heer VAN KRANENBURG (ChristenUnie): Mijnheer de Voorzitter! Mag ik hierbij een kleine verklaring geven? Vanwege de overtuigende tekst van de gedeputeerde om met deze kleinere bezetting deze kleinere ambitie waar te kunnen maken, zien wij geen noodzaak tot instemming met dit amendement.

De heer SNYDERS (Mooi Utrecht): Mijnheer de Voorzitter! Het is moeilijk, maar het verhaal van de gedeputeerde is maatgevend in dezen. Wij zijn dus tegen het amendement.

Zonder hoofdelijke stemming verwerpen Provinciale Staten amendement A6. Voor het amendement hebben gestemd de fracties van GroenLinks, D66 en de PvdD.

De VOORZITTER: Dan het amendement over de weidegang, amendement A7.

De heer VAN KRANENBURG (ChristenUnie): Mijnheer de Voorzitter! Wij zijn voor het amendement, hoewel wij niet alle onderdelen uit de toelichting delen.

Zonder hoofdelijke stemming verwerpen Provinciale Staten amendement A7. Voor het amendement hebben gestemd de fracties van de SP, de ChristenUnie, de PvdD en Mooi Utrecht.

De VOORZITTER: Aan de orde is amendement A8 over de vogelopvang.

De heer BOS (PvdA): Mijnheer de Voorzitter! Wij volgen de motivering van het college. Wij zijn tegen het amendement.

De heer BISSCHOP (SGP): Mijnheer de Voorzitter! Gelet op de argumentatie van de gedeputeerde zijn wij tegen het amendement.

Zonder hoofdelijke stemming verwerpen Provinciale Staten amendement A8. Voor het amendement hebben gestemd de fracties van de SP, D66, de PvdD en Mooi Utrecht.

De VOORZITTER: Dan het besluit zelve met inachtnaam van het aangenomen amendement A4. Wenst iemand een stemverklaring af te geven?

De heer SNYDERS (Mooi Utrecht): Mijnheer de Voorzitter! Wij stemmen tegen.

De heer NUGTEREN (GL): Mijnheer de Voorzitter! Wij stemmen voor met uitzondering van die passages die samenhangen met amendement A4, waarin de omvang van het uitvoeringsplan bij voorhand buiten elke discussie wordt gehouden.

De heer DE VRIES (D66): Mijnheer de Voorzitter! Wij stemmen tegen.

Mevrouw JONKERS (SP): Mijnheer de Voorzitter! Wij stemmen tegen het stuk, omdat wij de onderbouwing onder de maat vinden.

De heer BISSCHOP (SGP): Mijnheer de Voorzitter! Wij stemmen voor, maar wij willen geacht worden gestemd te hebben tegen beleidsvoorstel 32 met betrekking tot de Vrede van Utrecht en tegen de voorstellen 4 en 5 uit de risicoparagraaf waar het gaat over de Tour de France en de eventuele kosten van Utrecht als Culturele Hoofdstad.

Zonder hoofdelijke stemming besluiten Provinciale Staten hierna overeenkomstig het geamendeerde voorstel, met de aantekening dat de fracties van Mooi Utrecht, D66 en de SP geacht worden tegen gestemd te hebben en met inachtneming van de stemverklaring van de fractie van de SGP.

De VOORZITTER: Ik stel aan de orde de ingediende moties. Motie M3, de lijn Utrecht-Breda.

De heer VAN DEN BURG (VVD): Mijnheer de Voorzitter! Gezien de motivering van Gedeputeerde Staten zijn wij tegen de motie.

De heer BOS (PvdA): Mijnheer de Voorzitter! Een stemverklaring. Wij zijn voor de motie, maar wij begrijpen ook dat de voorstellen die te zijner tijd

komen onderhevig zijn aan onderzoeken die wij nog krijgen. Wij vinden het doel sympathiek en van belang om uit te stralen dat wij dit vooral moeten willen. Alleen onderzoek zal later moeten uitwijzen of het ook werkelijk kan. Wij zijn dus voor de motie.

De heer SNYDERS (Mooi Utrecht): Mijnheer de Voorzitter! De heer Bos heeft de woorden uit mijn mond genomen. Voor.

Zonder hoofdelijke stemming aanvaarden Provinciale Staten motie M3. Tegen de motie heeft gestemd de fractie van de VVD.

De VOORZITTER: Ik stel aan de orde motie M6: versterking positie Provinciale Staten.

De heer SNYDERS (Mooi Utrecht): Mijnheer de Voorzitter! Wij zijn tegen de motie. Ik vind dat wij eerst aan kaderstelling moeten werken.

Zonder hoofdelijke stemming aanvaarden Provinciale Staten motie M6. Tegen de motie heeft gestemd de fractie van Mooi Utrecht.

De VOORZITTER: Aan de orde is motie M7 over het businessplan voor de leerwerkfabriek.

De heer BOS (PvdA): Mijnheer de Voorzitter! Ik had al willen zeggen dat de motie is overgenomen door Gedeputeerde Staten en dat wij de motie kunnen intrekken.

De VOORZITTER: Motie M7 is hierbij ingetrokken.

De heer BISSCHOP (SGP): Mijnheer de Voorzitter! Ik vind motie M7 een heel sympathiek voorstel. Ik stel echter voor dat er nooit meer over multiculti-koekjes wordt gesproken.

De VOORZITTER: Ja, er zijn meer soorten koekjes. Dan is aan de orde motie M8: dempen van waten.

Mevrouw DOORNENBAL (CDA):Mijnheer de Voorzitter! Onbetaalbaar, onuitvoerbaar en oncontroleerbaar. Wij zijn tegen.

Zonder hoofdelijke stemming verwerpen

Provinciale Staten motie M8. Voor de motie hebben gestemd de fracties van de SP, de PvdD, D66 en Mooi Utrecht.

De VOORZITTER: Aan de orde is de integratienota, motie M9.

Mevrouw DOORNENBAL (CDA):Mijnheer de Voorzitter! Dubbel werk. Wij zijn tegen.

De heer NUGTEREN (GL): Mijnheer de Voorzitter! Dubbel werk. Wij zijn ook tegen.

De heer BISSCHOP (SGP): Mijnheer de Voorzitter! Gelet op de toelichting van de gedeputeerde gaat het om een overbodige motie. Wij zijn tegen.

De heer SNYDERS (Mooi Utrecht): Mijnheer de Voorzitter! Het onderwerp wordt al integraal opgepakt. Wij zijn dus tegen.

Zonder hoofdelijke stemming verwerpen Provinciale Staten motie M9. Voor de motie hebben gestemd de fracties van de SP en de PvdD.

De VOORZITTER: Aan de orde is motie M10. Is de motie nog in de markt?

De heer VAN DEN BURG (VVD): Mijnheer de Voorzitter! De gedeputeerde heeft de motie overgenomen. Daarmee trekken wij de motie in.

De VOORZITTER: Motie M10 is hierbij ingetrokken. Aan de orde is motie M11 over de luchtwassers.

De heer SNYDERS (Mooi Utrecht): Mijnheer de Voorzitter! Wij zijn voor de motie. Luchtwassers, als je niet maximaliseert: wat is dan het milieu-effect en waarom betalen wij daarvoor?

Zonder hoofdelijke stemming verwerpen Provinciale Staten motie M11. Voor de motie hebben gestemd de fracties van de SP, GroenLinks, D66, de PvdD en Mooi Utrecht.

Herijking reserves en voorzieningen.

De heer BUITING (CDA): Mijnheer de Voorzitter! Ik kan kort zijn. Onze fractie kan instemmen met het voorliggende voorstel. Wij zien dat als een

eerste, maar zeer wezenlijke stap in een 'operatie stofkam reserves en voorzieningen'. Wel willen wij de gedeputeerde vragen het hier voor de komende periode niet bij te laten en te bezien of er een verdere slag kan worden gemaakt. In lijn met de voorgestelde risicoreserve zou dan ook moeten worden bezien of niet nog meer reserves en voorzieningen kunnen worden gevoegd, waardoor een betere risicospreiding mogelijk is en derhalve een betere dekking.

De heer VAN DEN BURG (VVD): Mijnheer de Voorzitter! Ter behandeling is de herijking reserves en voorzieningen. De achtergrond van deze herijking kan gevonden worden in een motie die de fractie van de VVD, samen met de fracties van het CDA en de PvdA, heeft ingediend op 17 december 2007, de "motie kaderstelling en dekking extra uitgaven". In deze motie hebben wij aangegeven dat de dekking van de extra impuls van € 75.000.000 voor een groot deel, te weten € 65.000.000, primair gevonden diende te worden in het oud-voor-nieuwbeleid. Wat Gedeputeerde Staten nu gedaan hebben, is een kritische revisie van alle reserves en voorzieningen. Van de ene kant is onze fractie daarmee zeer tevreden, omdat er blijkbaar nog veel lucht zat in allerlei reserves en voorzieningen. Van de andere kant constateren wij echter dat op dit moment nog niet echt invulling is gegeven aan dat oud-voor-nieuwbeleid. Daarom is de fractie van de VVD dan ook blij dat Gedeputeerde Staten duidelijk maken dat het voorstel gezien dient te worden als een eerste tranche. De fractie van de VVD kan dan ook instemmen met het voorstel.

Het is goed dat Gedeputeerde Staten aangegeven hebben nog verder kritisch te kijken. In de optiek van de VVD past de visie- en kerntakendiscussie hier nadrukkelijk bij. Immers, als wij duidelijkheid willen over de taken die wij als provincie wel en niet willen uitvoeren, is het relatief eenvoudig als provincie de oud-voor-nieuwoperatie daadwerkelijk uit te voeren. Ik kom hierop bij de behandeling van het Bestuursakkoord nader terug. Vooruitlopend op de kerntakendiscussie wil ik hier al één aspect noemen. De VVD omarmt de conclusie van de commissie Ladders met een focus op het ruimtelijk-economisch domein. Grote wegenwerken horen daar wat ons betreft nadrukkelijk bij. Wat dat betreft betreurt de VVD het dan ook

dat er juist ten aanzien van een kerntaak, waarover geen discussie bestaat, toch € 2.300.000 is doorgeschoven. Wij komen hierop terug bij de kerntakendiscussie.

De heer NUGTEREN (GL): Mijnheer de Voorzitter! Het Statenvoorstel dat wij nu bespreken, de herijking reserves en voorzieningen, schiet tekort. Het is namelijk niet de uitvoering van de motie die in december is aangenomen. Daarover is al wat gezegd. Het schiet wat ons betreft ook tekort, omdat het geen enkele visie of analyse bevat met betrekking tot de vraag: hoe ga je met reserves om? De nadruk ligt zeer op het uitgeven van geld en heel weinig op de vraag: hoeveel jaren hebben om dit geld op te maken? Er moet meer visie zijn op de taken en op de toekomst. Twee jaar geleden is er in deze Staten een notitie "Hoe om te gaan met het vermogen" aangenomen. Toen kwamen wij op een reserve van ongeveer € 200.000.000 uit. Nu wordt er nog maar uitgegaan van een reserve van € 100.000.000 die nodig zou zijn. Daarachter zat kennelijk een visie, maar ons is die onbekend. Wij vinden dat de provincie veel behoedzamer met haar geld moet omgaan. Zoals bekend, discussiëren wij binnenkort over NOVA, maar als het huidige financiële beleid wordt voortgezet, dan discussiëren wij over een tijdje over een super-NOVA; u weet wel, zo'n ster die na een enorme schittering explodeert, of, in meer poëtische termen: na een periode van een groots en meeslepend provinciaal bestuur, de bedelstaf.

Een specifieke motie op dit punt zullen wij nu niet indienen, omdat wij weten dat er bij de bespreking van het Bestuursakkoord een motie ingediend zal worden – wij hebben ook onze handtekening daaronder gezet -, waarin taken en het nadenken over wat er nodig is aan financiële reserves aan elkaar worden gekoppeld. Dat zal bij het Bestuursakkoord gebeuren en die motie zullen wij dan steunen.

De heer STREEFLAND (ChristenUnie): Mijnheer de Voorzitter! Jarenlang was in dit huis de gedeputeerde Financiën een PvdA-er. Deze penningmeester zat stevig op het vermogen van de provincie. Onder zijn bewind is de buffer in de algemene reserve opgehoogd naar € 60.000.000. Dit gebeurde op het moment dat er meer uitvoeringsgericht gewerkt ging worden. Dat was toen.

Inmiddels hebben wij een college, dat tracht het provinciale vermogen in te zetten. In de huidige periode wordt een groot deel van het provinciale banktegoed ingezet. Het bevreemdt ons dat in onderhavig voorstel de buffer, zoals de algemene reserve functioneert, wordt gefixeerd op c.q. wordt verlaagd naar € 25.000.000, dit in samenhang met het afkomen van een aantal bestemmingsreserves en de uitnames, warm of koud, die het Rijk doet uit het provinciale vermogen. Onze eigen Randstedelijke rekenkamer komt met een onderzoek naar de reserves en voorzieningen bij de vier Randstadprovincies, waaronder Utrecht. Met interesse kijken wij uit naar de uitkomsten van dat onderzoek.

In het najaar zal een tweede tranche volgen in deze discussie. Die zullen wij kritisch beschouwen.

Mevrouw RAVEN (gedeputeerde): Mijnheer de Voorzitter! Provinciale Staten hebben Gedeputeerde Staten verzocht te komen met een voorstel voor de herijking van reserves en voorzieningen. De doelstelling was om een bedrag van € 65.000.000 beschikbaar te krijgen voor de Reserve Structuurfonds.

Over de financiële stand van zaken heb ik bij het vorige agendapunt al gesproken. Wij hebben binnen Gedeputeerde Staten in het kader van de stoffkamoperatie allereerst de bestemde reserves bekeken en gezocht naar ruimte. Bij veel reserves is die ruimte beperkt, omdat nagenoeg alle reserves concrete beleidsvoorstellen of verplichtingen hebben. Dat neemt niet weg – daarover hebben ook de heren Van den Burg en Buiting gesproken en dat heeft het college ook in de brief aan de orde gesteld – dat dit de eerste stap is. Het is de eerste stap, waarbij wij die € 65.000.000 hebben bereikt. Het is een eerste tranche en in de statenbrief hebben wij gezegd dat een nadere oriëntatie op taken aan de orde zal komen. Bij de behandeling van het Bestuursakkoord komt dat aan de orde. Ook de consequenties van het rapport Lodders en het rapport D'Hondt zullen worden besproken. De komende tijd wordt een formatiescan uitgevoerd, zoals ik bij het vorige onderwerp al heb gezegd. Wij zullen uiteraard ook de suggestie van de heer Buiting over de risicoreserve nader onderzoeken. Wij zullen samen die verdiepingsslag moeten maken. De Staten horen van ons over de vervolgstappen.

Er is een concrete vraag gesteld over de buffer van € 25.000.000. Zowel de fractie van de ChristenUnie als de fractie van GroenLinks hebben die buffer genoemd. Dit komt niet zomaar uit de lucht vallen. Dit is op basis van een onderzoek en het blijkt dat € 25.000.000 voldoende is. Vandaar dat dat bedrag van € 25.000.000 hierbij is gehanteerd.

Zonder hoofdelijke stemming besluiten Provinciale Staten hierna overeenkomstig het voorstel.

Planning en Control: programma-indeling.

Zonder beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming besluiten Provinciale Staten overeenkomstig het voorstel.

Vaststelling Bestuursakkoord.

De heer RUIJS (CDA): Mijnheer de Voorzitter! Bestuursakkoord: toen ik dit in eerste instantie las, bleef bij mij het beeld hangen dat een landelijke commissie, de commissie Lodders, ons even vertelt wat onze rol als provincie is en vervolgens wat wij als taken moeten afgeven. Vervolgens las ik dat de commissie Lodders vond dat wij teveel aan geld hadden en wat wij aan geld moesten afgeven. De eerste indruk van het stuk was dus niet erg positief. Maar af en toe moet je een stuk laten bezinken.

Vervolgens kun je ook zeggen dat als er zo'n stuk is het er niet altijd staat zoals het geschreven staat. Gedeputeerde Staten hebben duidelijk gemaakt hoe zij het uitleggen en die uitleg spreekt ons aan. Wat dat betreft: laten wij het als een kans zien. En zo willen wij het ook zien. Dat betekent gewoon dat wij zeggen dat de lijn zoals Gedeputeerde Staten die in de brief schrijven – de verantwoordelijkheden die wij als provincie zullen blijven nemen, zullen aan de orde kunnen zijn - de lijn is die ons aanspreekt. Als op een gegeven moment de zaak wordt opgepoetst en herijkt, is dat altijd gezond. Wat dat betreft kunnen wij in die context met de beschrijving van Gedeputeerde Staten van datgene wat in het convenant staat, akkoord gaan. Dat betekent gewoon dat wij ons inhoudelijk daarin kunnen vinden. Wat betreft de financiën zal door de fractie van de VVD een motie worden ingediend, die ook door onze fractie wordt ondersteund.

De heer VAN DEN BURG (VVD): Mijnheer de Voorzitter! Te behandeling is het Bestuursakkoord. Laat ik beginnen met het college van Gedeputeerde Staten een compliment te maken. Vaststond dat wij de komende drie jaar jaarlijks een bedrag van € 23.000.000 dienden te betalen aan het Rijk. De vraag die binnen de Randstadprovincies nog openstond, was waar het geld dat wij moesten betalen, aan besteed zou worden. De inzet van het Rijk was substitutie van een rijksdekking van een Randstadproject door dekking vanuit de provincie. Hierbij mag in mijn optiek de uitdrukking 'sigaar uit eigen doos' nadrukkelijk gehanteerd worden. Utrecht heeft echter vastgehouden aan een provinciale bijdrage aan een project waarvan de rijksfinanciering nog niet verzekerd was. En dat is gelukt. De fractie van de VVD kan dan ook instemmen met het Statenvoorstel Vaststelling Bestuursakkoord. Wel hebben wij naar aanleiding daarvan een vraag. Uit het stuk blijkt dat de provincie dekking levert voor de rijksbijdrage vanuit het nota Ruimte-budget. Aan de nota Ruimte nu zitten enkele voorwaarden verbonden, waaronder de voorwaarde van cofinanciering. Gezien het feit dat er ook andere landelijke fondsen voor financiering denkbaar zijn, is het in de optiek van de VVD waard te onderzoeken in hoeverre de rijksbijdrage, waarvoor de provincie aan de lat staat, vanuit een ander potje dan dat van de nota Ruimte-budget geleverd kan worden. Daarom dient de fractie van de VVD, samen met de fracties van het CDA, de PvdA, GroenLinks, de ChristenUnie en D66 de volgende motie in:

Motie M12 (VVD, CDA, PvdA, GroenLinks, ChristenUnie, D66): bijdrage Nota Ruimte.

Provinciale Staten van Utrecht, in vergadering bijeen op 23 juni 2008 ter behandeling van het statenvoorstel PS2008BEM22 inzake de vaststelling bestuursakkoord;

kennis genomen hebbende van de vaststelling bestuursakkoord;

constaterende:

- *dat de provincie Utrecht in de periode 2009-2011 jaarlijks € 23.000.000 (in totaal € 69.000.000) geld aan het Rijk over dient te hevelen;*

- *dat de Randstadprovincies hun financiële aandeel invullen met de financiering van projecten uit het programma Randstad Urgent;*
- *dat de provincie Utrecht uiteindelijk het project Nieuwe Hollandse Waterlinie heeft voorgedragen waarvoor een rijksbijdrage uit de Nota Ruimte is gevraagd;*
- *de concrete afspraak die in het bestuursakkoord staat dat de provincie voor een bedrag van drie maal € 23.000.000 (totaal € 69.000.000) in de periode 2009-2011 de rijksdekking van dit project overneemt, onder voorwaarde dat het Rijk inhoudelijk besluit dat het voor bekostiging in aanmerking komt en het Rijk bij voorrang de besluitvorming hierover zal afronden;*

overwegende:

- *dat het project Nieuwe Hollandse Waterlinie een project is waar economische structuurversterking van het gebied aan de orde is;*
- *dat er naast een rijksbijdrage vanuit de Nota Ruimte het ook mogelijk is om het project vanuit andere rijksmiddelen te financieren (zoals bijvoorbeeld het FES);*

verzoeken het college:

- *te onderzoeken in hoeverre het mogelijk is dat de rijksbijdrage voor het project Nieuwe Hollandse Waterlinie niet plaatsvindt vanuit nota Ruimte, maar vanuit andere rijksmiddelen;*
- *de commissie BEM te informeren over de uitkomst hiervan.*

En gaan over tot de orde van de dag.

Hiernaast heb ik nog een fundamenteel punt, waarbij ik gearzeld heb of ik het zou noemen bij de behandeling van de voorjaarsnota, bij de behandeling van de herijking van de reserves en voorzieningen of bij het Bestuursakkoord. Gezien de inhoud van het Bestuursakkoord leek het de fractie van de VVD het meest voor de hand liggend het onderwerp te behandelen bij dit agendapunt. Het betreft de visie op Utrecht. De commissie Ladders staat nadrukkelijk stil bij de kerntakendiscussie van de provincie en de VVD kan de lijn van Ladders van harte ondersteunen. Daarnaast heeft de VVD, samen met het CDA en de PvdA – het werd al gezegd bij het vorige agendapunt – in december een motie ingediend,

de "motie kaderstelling dekking en extra uitgaven". Hierin is verzocht de extra impuls van € 75.000.000 grotendeels te dekken vanuit het oud-voor-nieuwbeleid. Dit verzoek sluit min of meer aan bij de kerntakendiscussie, waar de provincie Utrecht voor staat. Op basis van deze zaken kunnen wij als Staten een paar dingen doen. Wij kunnen afwachten en wij kunnen zien wat er gaat gebeuren in de toekomst, of wij kunnen als Staten nu pro-actief aan de slag gaan om samen met Gedeputeerde Staten een visie op Utrecht te ontwikkelen. Het mag duidelijk zijn dat de fractie van de VVD kiest voor een pro-actieve houding en op korte termijn aan de slag wil gaan met deze kerntakendiscussie en wat dat betekent voor de provincie Utrecht in termen van taken, verantwoordelijkheden en inzet van middelen, nu en in de toekomst. Daarom heeft de fractie van de VVD, samen met de fracties van het CDA, de PvdA, GroenLinks, de ChristenUnie D66, de volgende motie opgesteld:

Motie M13 (VVD, CDA, PvdA, GroenLinks, ChristenUnie, D66): visie provincie Utrecht.

Provinciale Staten van Utrecht, in vergadering bijeen op 23 juni 2008, ter behandeling van het Statenvoorstel PS2008BEM22 inzake de vaststelling bestuursakkoord;

kennis genomen hebbende van de vaststelling bestuursakkoord;

constaterende:

- dat in het bestuursakkoord naast een financieel akkoord ook voorstellen voor decentralisatie zijn uitgewerkt zoals beschreven in het advies van de commissie Ladders;
- dat het college positief is over de visie op de provincie, zoals verwoord in het advies van de commissie Ladders;
- dat bij de herijking reserves en voorzieningen door het college aangegeven is dat oud voor nieuw in een bredere context dient te worden gezien, zodat deze herijking reserves en voorzieningen als een eerste tranche moet worden gezien;

overwegende:

- dat de provincie Utrecht, mede gezien de conclusies van de commissie Ladders, een visie dient te ontwikkelen over de kerntaken van de provincie Utrecht;

- dat op basis van deze visie keuzes gemaakt dienen te worden over de taken die de provincie wenst uit te voeren en rollen die de provincie wenst te vervullen;
- dat op basis hiervan tevens inzichtelijk gemaakt dient te worden wat dat betekent in termen van inzet van middelen;
- dat op basis hiervan tevens inzichtelijk gemaakt dient te worden wat de financiële positie is van de provincie Utrecht;
- dat Gedeputeerde Staten van Utrecht werken aan De Staat van Utrecht;

verzoeken Gedeputeerde Staten:

- een notitie op te stellen over de consequenties van het bestuursakkoord voor de kerntaken van de provincie Utrecht;
- hierbij de (voorlopige) resultaten van De Staat van Utrecht te betrekken;
- dit uiterlijk in oktober aan de Staten te rapporteren;

besluiten:

- op basis van de door Gedeputeerde Staten opgestelde notitie nog dit jaar een ad hoc Statencommissie in te stellen, die een visie ontwikkelt over de kerntaken van de provincie Utrecht, met hieraan gekoppeld de betekenis hiervan in termen van benodigde inzet van middelen en de daarbij behorende reservepositie;
- de commissie in principe te laten bestaan uit (één vertegenwoordiger van) alle fracties van de Staten van Utrecht;
- deze commissie in overleg met de Staten te laten bepalen wanneer op welke wijze rapportage aan de Staten plaats vindt;
- dat de Statengriffie de ad hoc commissie daar waar aan de orde ondersteunt en faciliteert.

En gaan over tot de orde van de dag.

De VOORZITTER: De moties zijn voldoende ondertekend en maken deel uit van de beraadslagen. De moties kunnen worden vermenigvuldigd en rondgedeeld.

De heer BOS (PvdA): Mijnheer de Voorzitter! Ik complimenteer het college van Gedeputeerde Staten met dit resultaat. Zonder vooroverleg, zonder kaders, zonder bandbreedte toch een prima

resultaat, waar andere provincies een puntje aan kunnen zuigen. Ik sluit nog even aan bij collega Van den Burg over het debat over kerntaken. Natuurlijk moeten wij dat debat hebben; ik ondersteun zijn motie. Tegelijkertijd, als het gaat over de discussienotitie die de heer Van den Burg van het college vraagt, zou ik daarbij nog een opmerking willen maken. Zeker in eerste aanleg zou die discussienotitie, wat mij betreft, een wat open karakter moeten hebben, zodat wij niet een dichtgetimmerde notitie krijgen waarover in het college al compromissen zijn gesloten. Ik wil graag een notitie zien die nog wat open is en waarin ook wat alternatieven zitten, zodat wij in de fase daarna tot een goede besluitvorming kunnen komen. Dan een tweede opmerking over dat debat. Wij hebben eerder in de commissie gesproken over het rapport Ladders. Ik heb toen gezegd, en ik wil dat nu herhalen, dat het rapport van de commissie Ladders veelbelovend is, maar dat het op een punt wat rigide is, namelijk de sociale kant, de Sociale Agenda zoals wij die hebben. Wij blijven uiteraard ondersteunen dat dit primair een zaak is van gemeenten, maar wij vinden wel dat de provincie een soort overkoepelende taak kan hebben wanneer gemeenten in gebreke blijven.

De heer BERSCH (SP): Mijnheer de Voorzitter! In de Staatscourant van 5 juni pleit oud-secretaris generaal van Economische Zaken, de heer Sweder van Wijnbergen, ervoor om provinciaal geld dat over is, terug te storten naar het Rijk. Daar is wel wat voor te zeggen. Ook de koppeling die hij maakt tussen aan de ene kant het vele geld dat provincies ophouden en aan de andere kant het lage democratische gehalte van de provincies, ligt voor de hand. Aan de andere kant is de SP altijd voorstander van: centraal wat kan en centraal wat moet. De crux zit 'em in: wat kan. Wij stelden dit al eerder. Zo heel daadkrachtig zijn de provincies niet.

Wij onderschrijven de reactie van het college op de visie die in het akkoord zit verwerkt. Decentralisatie gaat maar al te vaak gepaard met bezuinigingen. Ook dat inzicht delen wij. De vraag is alleen hoe ernstig dat in dit geval zou zijn. Als wij zeker wisten dat Den Haag centraal een aantal zaken goed zou aanpakken, dan kan de SP ermee leven als er voor die nieuwe taken en bevoegdheden eigen provinciaal geld ingezet moet worden. Verder

kunnen wij prima leven met dit akkoord.

De discussie over de decentralisatie gaan wij later vervolgen. Wat hierover tot nu toe op papier staat, gaat echter vooral over wat er verandert voor de provincie. Het zal echter ook behoorlijke gevolgen voor de gemeenten hebben en dat zouden wij bij de discussie moeten betrekken. Ik zou graag horen in de reactie van het college over de nota die is genoemd in de motie die zojuist door de fractie van de VVD is ingediend, wat de gevolgen voor de gemeenten zijn.

De heer VAN KRANENBURG (ChristenUnie): Mijnheer de Voorzitter! Ik kan kort zijn. De moties zijn mede namens onze fractie ingediend, dus dat geeft voldoende weer hoe wij hierin staan. Laat ik zeggen dat een meerderheid van de fractie van de ChristenUnie kan instemmen met het verhaal Nieuwe Hollandse Waterlinie. Het zal geen geheim zijn dat ik persoonlijk helemaal niets heb met die stapels gebakken stenen. Maar ja, de meerderheid telt. Dat geldt ook voor mijn fractie. Ik ben benieuwd naar de antwoorden die op de vragen die zijn gesteld door de overige fracties.

De heer DE VRIES (D66): Mijnheer de Voorzitter! Ik hoef hierover niet zo veel meer te zeggen. Wij hebben de moties ondersteund en dat onderstreept de positie van D66 ten aanzien van het bestuursakkoord. Alles wij hierover in de commissie hebben gezegd, lijkt mij helder en klaar. Daaraan hoef ik niets mee toe te voegen.

Mevrouw RAVEN (gedeputeerde): Mijnheer de Voorzitter! Ook ik zal het kort houden, omdat ik alleen inga op het onderdeel over de financiën. Er ligt een motie voor, ingediend door de fractie van de VVD. Ik zal dit inderdaad gaan onderzoeken, dus wat dat betreft nemen Gedeputeerde Staten het voorstel over. Eén punt nog. Wij hebben zien staan dat het over de periode 2008-2011 gaat. Dat moet zijn 2009-2011. In 2008 hebben wij gewoon al € 23.000.000 overgemaakt. Verder nemen wij het voorstel mee en worden de Staten in de commissie BEM nader geïnformeerd.

Mevrouw DEKKER (gedeputeerde): Mijnheer de Voorzitter! Wij hebben een Bestuursakkoord en daarin worden uitspraken gedaan over rolopvattingen en taken van de provincie: hoe open is de

open huishouding van de provincie, hoe open mag of moet die open huishouding zijn en de keuze: wat doet de provincie wel en wat doet de provincie niet? Daarover hebben wij een akkoord gesloten, maar vervolgens hebben wij onszelf daarmee te verstaan. Wat mij betreft gaan wij dat ook doen. Dat wordt gevraagd in de motie, die breed ondertekend is. Wij zijn het met de motie van harte eens. Wij zijn bezig om de Staat van Utrecht te vullen. Wij zijn bezig voorbereidingen te treffen, naar aanleiding van de resultaten van de Staat van Utrecht, voor de discussie over de strategie voor Utrecht. Voeg daarbij het Bestuursakkoord en het rapport Ladders, dan geeft dat heel veel ingrediënten voor de positiebepaling van de provincie Utrecht. Gedeputeerde Staten ondersteunen derhalve motie M13, met één opmerking. Gevraagd wordt uiterlijk in oktober aan de Staten te rapporteren. Als ik de andere lijnen hierbij betrek, dan is oktober wat vroeg. Als ik de Staat van Utrecht en de voorbereiding van de strategiediscussies daarbij wil betrekken – dat lijkt mij juist, gezien de inhoud – dan zou een datum in december ons beter uitkomen. Dan kunnen wij completer zijn. Overigens zijn wij akkoord met de motie.

De VOORZITTER: Wenst u een tweede termijn?

De heer VAN DEN BURG (VVD): Mijnheer de Voorzitter! Ik wil kort nog even ingaan op een drietal punten. Allereerst is de opmerking van gedeputeerde mevrouw Raven terecht: er had gewoon 2009 moeten staan in plaats van 2008. Laat daarover geen misvatting bestaan.

Dan de vraag van gedeputeerde mevrouw Dekker. Wij hebben gevraagd om oktober. De gedeputeerde vraagt om een datum in december. Op zich zou ik kunnen instemmen met 1 december, maar ik moet even mijn mede-indieners aankijken of zij daarmee kunnen instemmen. Ik heb die motie natuurlijk niet alleen ondertekend.

De heer NUGTEREN (GL): Mijnheer de Voorzitter! Ik ben bang dat wij dan pas tegen de zomer een eindverhaal hebben en dat wij er dan niet zo heel veel meer mee kunnen. Dat is mijn aarzeling.

De heer VAN DEN BURG (VVD): Mijnheer de Voorzitter! Er is een aarzeling bij de fractie van GroenLinks.

Ik wil wat dat betreft graag een korte schorsing om met de indieners van de motie kort van gedachten te wisselen.

De VOORZITTER: Ik schors de vergadering.

Schorsing van 16.10 uur tot 16.13 uur.

De VOORZITTER: Ik heropen de vergadering.

De heer VAN DEN BURG (VVD): Mijnheer de Voorzitter! Na beraad met de indieners zijn wij tot consensus gekomen. Bij het derde punt onder "verzoeken Gedeputeerde Staten" stond: "uiterlijk in oktober aan de Staten te rapporteren". Daarvan wordt gemaakt: "uiterlijk per 1 december aan de Staten te rapporteren".

Bij "besluiten", het eerste punt stond: "op basis van de door Gedeputeerde Staten opgestelde notitie nog dit jaar ....". Daarvan wordt gemaakt: "na het zomerreces ....".

Dan heb ik nog een vraag. Ik heb begrepen dat het college de motie waarschijnlijk overneemt. Toch wil ik de motie graag in stemming gebracht hebben, omdat het goed zou zijn als de motie statenbreed wordt ondersteund.

De VOORZITTER: De wijziging die is aangebracht in motie M13 is duidelijk voor iedereen, constateer ik.

Dan gaan wij eerst naar de afhandeling van motie M12.

Zonder hoofdelijke stemming aanvaarden Provinciale Staten motie M12. Tegen de motie heeft gestemd de fractie van Mooi Utrecht.

De VOORZITTER: Dan stel ik aan de orde motie M13.

De heer BERSCH (SP): Mijnheer de Voorzitter! Wij zijn voor de motie, met de suggestie die zo-even is gedaan om in de nota van Gedeputeerde Staten de rol van de gemeenten mee te nemen en hoe Gedeputeerde Staten die rol zien. Dat is mij uit de stukken van Ladders niet duidelijk geworden.

De heer SNYDERS (Mooi Utrecht): Mijnheer de Voorzitter! Wij zijn tegen het voorstel, dus consequentie daarvan is dat wij tegen de motie zijn.

Zonder hoofdelijke stemming aanvaarden Provinciale Staten motie M13. Tegen de motie heeft gestemd de fractie van Mooi Utrecht.

De VOORZITTER: De moties zijn aangenomen. Deze staan min of meer los van het Bestuursakkoord, in die zin dat zij een uitwerking zijn van het Bestuursakkoord.

Mevrouw BODEWITZ (PvdD): Mijnheer de Voorzitter! Ik wil graag een stemverklaring afleggen. Wij hebben moeite met de keuze van het project Nieuwe Hollandse Waterlinie. Wij vinden dat er urgentere zaken opgepakt moeten worden met de gelden die hiervoor uitgetrokken worden. Daarbij dachten wij bijvoorbeeld aan vliegveld Soesterberg.

De VOORZITTER: Betekent dit dat u voor of tegen het voorstel bent?

Mevrouw BODEWITZ (PvdD): Mijnheer de Voorzitter! In die zin zijn wij dus tegen het voorstel.

De heer SNYDERS (Mooi Utrecht): Mijnheer de Voorzitter! Ik sluit mij aan bij de PvdD.

Zonder hoofdelijke stemming besluiten Provinciale Staten hierna overeenkomstig het voorstel, met de aantekening dat de fracties van de PvdD en Mooi Utrecht geacht worden tegengestemd te hebben.

De VOORZITTER: Ik schors de vergadering.

Schorsing van 16.17 uur tot 16.33 uur.

De VOORZITTER: Ik heropen de vergadering.

Europastrategie provincie Utrecht.

De heer BUITING (CDA): Mijnheer de Voorzitter! Alvorens een aantal kantekeningen te plaatsen, complimenteer ik de gedeputeerde met deze Europastrategie. Dit getuigt ons inziens van een actuele ambitie. De indeling in drie strategische lijnen, en de daarmee gepaard gaande doelstellingen, is overzichtelijk en spreekt ons zeer aan. Mijn kantekeningen zijn dan ook bedoeld als aanvulling en zijn gebaseerd op de visie van het CDA met het oog op Utrecht in Europa. Wij onderscheiden daarbij drie modaliteiten.

Utrecht als poort naar het westen. Dat zie je nogal eens benadrukt in notities: het identificeren van Utrecht binnen de Randstad als een regionale eenheid. Dat heeft niet veel aantrekkelijks, maar nogmaals, het is een poort naar het westen. In mijn internationale ervaring wordt de Randstad nogal gemakkelijk geïdentificeerd met Holland en niet zozeer met Holland én Utrecht. Het is aan de ene kant dus een sterke identiteit, maar aan de andere kant een problematische identiteit.

Wij willen daarbij heel graag ook kijken naar Utrecht als poort naar het oosten. Het is al gezegd in de voorjaarsnota. Hoe kunnen wij samen met Gelderland, Flevoland en Overijssel, een soort groene hart en longen vormen tussen Randstad en Ruhrgebied? Er zit een aantal aantrekkelijke kanten aan. Het is een gebiedsidentiteit: een aantal landelijke gebieden die in elkaar overlopen. Wat echter ook heel belangrijk is, is dat het nogal wat culturele verwantschappen kent en dat het een typische regio is tussen een aantal zeer dichtbevolkte, industriële en handelsregio's. Wat wij ook zien, is dat daarbinnen – dat zie je op meer plekken in Europa – een heel kennisintensieve regio ontstaat, die aantrekkelijk is om in te wonen en te recreëren, maar die ook een heel aparte kennisinfrastructuur heeft. Terwijl dit wat dun wordt afgedaan met 'wij gaan werken met de Randstad en met de overige provincies', zouden wij graag zien dat de gedeputeerde op korte termijn eens met zijn collega's van de buurprovincies daarover in overleg treedt om te zien wat wij kunnen delen op een aantal terreinen en ons op die manier in Europa als gezamenlijke regio – groene hart en longen – sterk maken.

Dan Utrecht op zichzelf: ook dat wordt in de nota op een aantal punten wel vormgegeven in termen als het versterken van de Utrechtse identiteit. Echter, ik weet niet of het u zelf is opgevallen, deze nota spreekt nogal van: wat kunnen wij als Utrecht krijgen, of halen, vanuit Europa? Mijn ervaring is, gestoeld op een lange tijd van actief zijn in Europa, dat het niet alleen gaat om het halen, maar met name ook om het iets brengen naar Europa. Het versterken van een bepaalde identiteit, betekent ook dat je Europa iets te bieden hebt. Er werd daarover in de bespreking van de voorjaarsnota een aantal opmerkingen gemaakt, bijvoorbeeld rond het begrip Vrede van Utrecht. Ik maak er maar even een spel van: dit kan een thema zijn

waarop je zou kunnen inzetten, ook langduriger en duurzamer. Straks gaan wij ook Soesterberg bespreken en dan wordt er gevraagd of er niet een oorlogsmuseum kan zijn. Tegenwoordig hebben wij het echter niet meer over oorlog maar over vredesvraagstukken, dus waarom zou dat niet het museum worden van vredesvraagstukken?

Waarom zou je het idee Vrede van Utrecht niet alleen tot een jubileumjaar uitbouwen, maar ook als element nemen waarbij je altijd een bepaald soort conferenties, gedachten of ideeën naar Utrecht toe zou kunnen halen? Dit zou het college nader kunnen uitwerken. Een ander voorbeeld kan zijn: het chique karakter van de provincie Utrecht als een soort zorgprovincie in Utrecht. Men moet dat ongeveer als volgt zien. Alle landelijke instanties in Nederland die rondom de zorg koepels of organisaties hebben, zijn in Utrecht gevestigd: in de stad Utrecht, in Amersfoort, in Zeist enzovoort. Mij is het opgevallen dat de Nederlandse mentaliteit rond zorg, de indeling van zorg en de kleur die wij aan zorg geven, in Europa vaak een toonbeeld is en een voorbeeldfunctie heeft, maar ook ver daarbuiten. Mensen uit de Aziatische landen en uit Verenigde Staten komen hier kijken. Ook in internationale literatuur wordt daaraan gerefereerd.

Ik geef deze voorbeelden om daarmee te vragen of niet een bepaald profiel Utrecht kan versterken. Ik wil daarbij nog een kleine opmerking plaatsen. Als het verdrag toch in enige vorm doorgaat, ondanks de Ierse tegenstem, dan was het tot voor kort zo dat het voorzitterschap wisselde en dat daarmee alle conferenties, ministersconferenties enzovoort, rondtoerden door Europa. Ik kom zelf net terug uit Slovenië en ik ga straks naar Frankrijk, want dan is het voorzitterschap daar weer. Dit gaat waarschijnlijk stoppen met het nieuwe verdrag. Dat betekent dat het dan heel belangrijk kan zijn je als regio te profileren op zo'n identiteitsvlak en dat je eens in het jaar dé conferentie van ministers van zorg of de ministers van vrede wilt hebben in Utrecht. Daarmee geef je een bepaalde identiteit aan de provincie.

Ten slotte nog een procedurele opmerking. Het college zegt, om dit hele beleid verder gestalte te geven, dat sterk ingezet moet worden dat er in het college van Gedeputeerde Staten aandacht voor is en ook in de ambtelijke staf. Ik zou het volgende willen aanbieden, en ik wil mij daarvoor persoon-

lijk aanbieden, maar misschien zijn er meerdere Statenleden geïnteresseerd. Die mensen die in deze Staten er in geïnteresseerd zijn om Europa echt in het hart te sluiten en Utrecht daarbij vorm te geven, betrek die bij de verdere uitwerking van de notitie.

De heer BARNEVELD BINKHUYSEN (VVD): Mijnheer de Voorzitter! Laat ik beginnen met te zeggen dat de fractie van de VVD zich graag aansluit bij de complimenten die voorgaande spreker aan Gedeputeerde Staten heeft gemaakt.

Ondanks het nee van Ierland, gaat het functioneren van de Europese Unie natuurlijk gewoon door. Het nee heeft wel directe gevolgen voor de provincie zelf. In het Verdrag van Lissabon, dat per 1 januari in werking zou treden, wordt de definitie van het subsidiariteitsbeginsel verbreed. Hierdoor zouden lokale overheden zoals provincies, veel meer dan nu, rechtstreeks een relatie met Brussel krijgen. Dit is op dit moment even getemporeerd, maar er blijft voor de provincie Utrecht natuurlijk genoeg over. Denk alleen maar aan alle wet- en regelgeving welke de provincie rechtstreeks reganderen. Daarnaast spelen de gelden van het structuurfonds natuurlijk een steeds belangrijker rol. Alle reden dus om de Europese Unie alle aandacht te geven die het verdient en de organisatie hierop aan te passen, zoals in de nota beschreven staat. Met dit concept heeft Europa hier in de provincie een duidelijk gezicht gekregen. Het denken in Europese termen heeft een forse stap voorwaarts gemaakt en aan ambitie ontbreekt het ook niet. Zoals bekend staat de VVD positief ten opzichte van Europa, zo ook ten opzichte van deze strategie. Wij zijn uiteraard benieuwd naar het Uitvoeringsplan Europa en naar het Communicatieplan Europa, zoals is beloofd in de strategie. De fractie van de VVD vraagt wel aan de gedeputeerde of hij kan toezeggen dat de implementaties van deze strategie ook daadwerkelijk gemonitord en geëvalueerd worden en dat de Staten hierover, bij voorkeur jaarlijks, geïnformeerd worden.

De heer BERSCH (SP): Mijnheer de Voorzitter! De mensen die in Brussel en Straatsburg namens onze provincie de Randstad en het IPO moeten lobbyen, moeten concurreren om aandacht met zo'n 15.000 andere lobbyisten, waarvan zo'n 10.000 namens het bedrijfsleven.

Het credo lijkt: voor elke ambtenaar een lobbyist. De vraag is wat je er allemaal voor moet doen om die ene lobbyist te zijn waar serieus naar geluisterd wordt. Zelf dragen wij ook sterk bij aan die kakofonie van lobbyisten door mensen op pad te sturen via het IPO, in Randstadverband en voor onze eigen provincie. Daarnaast geven wij de regering regelmatig advies over Europa en hebben wij een stem in het comité van de regio's. De huidige praktijk is dat belangenbehartigers in Europa elkaar proberen af te troeven om een beetje aandacht, geld en invloed. Een beter lobbymilieu begint echter bij jezelf. En juist een florerende provincie als Utrecht kan het zich veroorloven om bij zichzelf te beginnen. De SP ziet er het belang van in om de stem van de provincie Utrecht in Europa te laten horen. Er wordt in Brussel beleid gemaakt dat wij moeten uitvoeren. Het is dus nodig dat wij daarover in gesprek blijven. Daar past echter wel bescheidenheid bij, zeker als het gaat om het aanspraak maken op financiering van bijvoorbeeld het fonds voor regionale ontwikkeling, omdat dat geld er onder andere is uit solidariteit met streken waar de infrastructuur nog onder de maat is. Hierop zou ik het motto willen loslaten: vraag niet wat Europa kan doen voor de provincie Utrecht; vraag wat wij voor Europa kunnen doen. Er is een richtlijn die op ons afkomt, waarbij ik mij dat wat minder afvraag, en dat is de dienstenrichtlijn. Ik heb begrepen dat deze richtlijn, bedoeld voor het bevorderen van het vrije verkeer van diensten, ook voor de provinciale organisatie veel gevolgen heeft. Ik wil de gedeputeerde vragen Provinciale Staten hierover een nota of een memo te sturen over wat onze strategie hierin zal zijn.

Mevrouw PENNARTS (GL): Mijnheer de Voorzitter! Wij zijn blij dat de Europastrategie van de provincie Utrecht meer om het lijf heeft dan een plan van aanpak voor de kortste route naar de Europese subsidiepotten. Deze notitie geeft blijk van een ambitie om het Europees denken echt te verankeren in de organisatie, om meer dan voorheen in te zetten op samenwerking om doelen te bereiken. Als Europa-gezinde partij is GroenLinks daarmee content.

Synoniem voor Europa is samenwerking. Naast allerlei andere samenwerkingen heeft Utrecht in het verleden een vriendschapsband aangegaan met twee Europese regio's: Surrey en Zuid-Moravië. Deze samenwerkingsverbanden zullen worden

geëvalueerd en daarnaast wordt de mogelijkheid onderzocht of wij een nieuwe internationale relatie kunnen aanknopen met een land ter versterking van onze economie. Ik wil naar aanleiding van deze ambitie opnieuw de aandacht vragen voor een voorstel dat de fractie van GroenLinks samen met de fractie van D66 heeft gedaan bij de behandeling van het uitvoeringsprogramma in januari, namelijk om in het kader van de Europastrategie een samenwerking aan te gaan met een nader te bepalen regio in de republiek Turkije. Deze motie kreeg destijds een positief advies van de gedeputeerde en de steun van de fracties van de PvdA, ChristenUnie, D66 en Mooi Utrecht. Andere fracties verwezen de discussie door naar een ander moment als de Europastrategie besproken zou worden. Wat mijn fractie betreft, is dat moment nu gekomen. Turkije staat op de drempel van toetreding tot de Europese Unie. De Turkse economie behoort tot de twintig sterkste economieën ter wereld en groeit ieder jaar en de republiek Turkije is een bruggenhoofd naar de Arabische wereld. Een samenwerking met een Turkse regio is voor de hand liggend, ook omdat in onze provincie veel mensen van Turkse afkomst wonen. Ik herhaal daarom ons voorstel aan Gedeputeerde Staten om in het kader van de Europastrategie te komen met een voorstel voor samenwerking met een nader te bepalen regio in de republiek Turkije. Ik vertrouw erop dat Gedeputeerde Staten dit keer hun ruime steun hieraan zullen geven.

Motie M14 (GroenLinks, D66, Mooi Utrecht, ChristenUnie): samenwerking met Turkije.

Provinciale Staten van Utrecht, in vergadering bijeen op 23 juni 2008 ter bespreking van de Europastrategie van de provincie Utrecht (PS2008BEM11);

overwegende:

- dat de Europastrategie de ambitie uitspreekt tot het aanknopen van een nieuwe internationale relatie die kan leiden tot versterking van de economie;
- dat tussen de Europese Unie en Turkije onderhandeld wordt over toetreding c.q. geprivilegieerd partnerschap van Turkije;
- dat de republiek Turkije behoort tot de 20 sterkste economieën ter wereld;
- dat de republiek Turkije een bruggenhoofd is naar de Arabische Wereld;

*verzoeken Gedeputeerde Staten:
in het kader van de uitwerking van de
Europastrategie en in het licht van de evaluatie
van de huidige samenwerkingsverbanden met
Surrey en Zuid-Moravië te komen met een voorstel
samenwerking aan te gaan met een nader te bepalen
regio in de republiek Turkije.*

En gaan over tot de orde van de dag.

De VOORZITTER: De motie is voldoende onder-
tekend en maakt deel uit van de beraadslagingen.
De motie kan worden vermenigvuldigd en rondge-
deeld.

De heer DE VRIES (D66): Mijnheer de Voorzitter!
Los van de discussie over de functionele inzet
bij de Europastrategie heeft de fractie van D66
gewoon waardering voor het stuk zoals het hier
voor ons ligt. Met de Europastrategie wordt invul-
ling gegeven aan de aanbevelingen van de Staten-
werkgroep Europese aangelegenheden. En met
de strategie kiest de provincie voor een Europa-
ambitie, waarbij Europa maximaal bijdraagt aan
de realisatie van de provinciale doelen. Europa is
niet langer, althans dat mag ik hopen, een hobby
van enkele enthousiastelingen binnen Provinciale
Staten, Gedeputeerde Staten of het ambtelijk ap-
paraat, maar dient bij te dragen aan de provinciale
doelstellingen en een wezenlijk onderdeel te vor-
men van de provinciale organisatie. Dit vergt een
ambitieuze benadering en een langjarige inves-
tering in kennis en kunde en in partners. Nu, die
partners, zoals zo-even al werd gezegd, kunnen
wij bijvoorbeeld ook in Turkije vinden, al is het
maar in samenwerkingsverbanden.

Europa is voor D66 een buitengewoon belangrijk
onderwerp. Het is ook al door anderen gezegd:
het gaat niet alleen om de subsidies en de pro-
gramma's waarmee wij ons voordeel kunnen
doen. Het gaat er ook om in hoeverre Europa als
overheidslaag, wat je eigenlijk niet meer kunt ont-
kennen, van invloed is op ons bestuur. Dan heb
ik het bijvoorbeeld over het Europaproof worden
van onze provincie. In het verleden hebben wij
situaties meegemaakt waaruit bleek dat wij dat
nog niet waren en dat dit grote risico's en conse-
quenties heeft. Ik hoop van harte dat met de inzet
die gepleegd gaat worden, hieraan snel een einde

wordt gemaakt, zodat wij goed beslagen ten ijs
komen wanneer wij projecten en dergelijke in gang
zetten, waarbij ook staatssteun van toepassing is.
Wat dat betreft heb ik voorgesteld om bijvoorbeeld
eens te kijken in hoeverre wij de punten staats-
steun, Europaproof en dergelijke, in een aparte
bijeenkomst voor de Staten zouden kunnen be-
handelen. Ik denk dat het een interessant onder-
werp is, mede om het begrip waarom die situatie
nu eenmaal zo is, hier aan de orde te stellen.

Daarnaast is het van belang dat de verankering
in de organisatie niet alleen beperkt blijft tot Ge-
deputeerde Staten en de ambtelijke organisatie,
maar ook in Provinciale Staten. In het stuk, zo
kan ik mij voorstellen, is met name gefocust op
de ambtelijke organisatie en Gedeputeerde Staten,
maar ik denk dat wij als Staten onszelf goed moe-
ten realiseren dat wij ook een rol dienen te vervul-
len bij die Europastrategie. Dat staat hierin nog
niet expliciet verwoord, maar ik denk dat dit een
discussie kan zijn die naar aanleiding van de uit-
werking van de Europastrategie nog een keer hier
terug zou moeten komen. Die discussie moeten
wij dan onderling voeren.

De heer BINNEKAMP (gedeputeerde): Mijnheer
de Voorzitter! In de commissie hebben wij hier-
over zeer uitvoerig gesproken. Wij hebben tegen
elkaar gezegd dat wij willen proberen Europa wat
steviger op de agenda te krijgen, zeg ik tegen de
heer De Vries. De heer De Vries heeft nog niet zo
lang geleden een werkdocument het licht laten
zien, waarin hij behoorlijk wat zaken heeft geno-
teerd, waarbij hij ook zei dat het binnen Provin-
ciale Staten beter moet landen en dat het binnen
Gedeputeerde Staten en binnen de organisatie
allemaal nog meer verankerd moeten worden.

De heer DE VRIES (D66): Mijnheer de Voorzit-
ter! Ik wil even de verzoenende woorden van de
gedeputeerde enigszins corrigeren: ik was het niet
alleen, maar een Statenwerkgroep die .....

De heer BINNEKAMP (gedeputeerde): Mijnheer
de Voorzitter! De heer De Vries wordt echter wel
gezien als dé man van Europa binnen dit huis.
Het document was een door de Staten breed
gedragen document; het was dus breder dan ik
zo-even zei. Wij hebben op basis daarvan gezegd

dat wij een Europastrategie gaan ontwikkelen. Dat ligt nu voor. Wij proberen met name, vanuit de drie P's (people, planet en profit) Europa te gebruiken. Hoewel, niet alleen te gebruiken; het gaat er ook om wat wij naar Europa kunnen brengen. Wij denken als college dat wij heel veel naar Europa kunnen brengen. De heer Buiting noemde het voorbeeld van conferenties. Wij hebben het daarover in de commissie al uitvoerig gehad. Dat ligt overigens vast in keiharde voorwaarden vanuit Europa. De heer Buiting weet dat. Daar gaat het echter niet alleen om. Vanmorgen las ik in het AD dat de stad Utrecht kennelijk de Raad van Europa hiernaar toe wil halen. Wij werken nauw samen met de stad, want als je zo'n conferentie hiernaar toe haalt, dan ben je aangewezen op de stad Utrecht qua accommodatie. Ik weet uit eigen wetenschap, dat Brussel niet akkoord gaat als wij bijvoorbeeld die Raadscommissies hier zouden hebben, en die zouden verspreid zijn over de provincie qua hotelaccommodatie. Wij zullen dat echt in de stad moeten accommoderen. Maar goed, daar moet het dan later over gaan.

Wij zetten in op de drie strategieën. Dat is Europaproof maken, zo breed mogelijk: Provinciale Staten, Gedeputeerde Staten en de organisatie. Wij gaan daar keihard aan het werk. Wij proberen de Utrechtse dossiers meer aandacht te geven in Brussel, waardoor wij meer kunnen brengen. Als voorbeeld moge dienen dat het kenniscentrum dat zich nu aan het ontwikkelen is binnen de universiteit, zich niet beperkt tot milieu maar het, samen met de universiteit, breder trekt tot klimaat. Als hiervoor iemand aanklopt in Brussel, moet men zeggen: u moet in Utrecht zijn om uw kennis op te halen. Nu, dat is precies wat wij brengen naar Europa.

Dan de samenwerking. Als je landelijk kijkt, dan is dat in IPO-verband met de twaalf provincies, het Europaplatform. Daarnaast hebben wij een P-4-samenwerking. De heer Buiting zegt dat er gesproken wordt over "Holland", maar ik kan hem verzekeren dat Utrecht ook haar rol speelt in dat P4-verband. In de stukken staat ook duidelijk dat wij moeten kijken naar andere provincies in Nederland, ook naar Gelderland en Overijssel. Dat doen wij al met deze twee provincies, omdat wij heel veel raakvlakken hebben en deze provincies in

het kader van Interegg ook al belangrijke functies vervullen als het gaat om deelstaten in Duitsland. Vandaar ook dat onze aandacht nog meer zal worden gelegd op samenwerking met deze twee provincies. Ik kan dat zonder meer toezeggen. Dat betekent dat de samenwerking buiten Nederland op dit moment beperkt is tot Zuid-Moravië en Surrey, zeg ik tegen mevrouw Pennarts. Ik kom binnenkort met een evaluatie. Ik heb in de commissie al gezegd dat Surrey een moeilijk probleem zal worden, omdat die samenwerking niet echt goed loopt. Dat kunnen wij gewoon tegen elkaar zeggen. De kansen in Zuid-Moravië liggen er wél. De heer De Wilde en ik zijn er onlangs geweest en wij hebben daar uitvoerig met het college over gesproken. Als wij kijken hoe Tsjechië zich ontwikkelt, en met name Zuid-Moravië, op het terrein van innovatie en van kennis en dergelijke, dan denk ik dat wij er heel veel profijt van zouden kunnen hebben. Maar ik kom erop terug.

Gevraagd is of de samenwerking niet uitgebreid kan worden naar een gebied in Turkije. Dat zou kunnen, maar ik wil het wat breder trekken. Wij kennen de Lissabon-strategie en uiteraard heeft Utrecht er belang bij dat wij ons als economie, als kenniscentrum, ontwikkelen. Ik ben bereid daarover te spreken in Gedeputeerde Staten en met een voorstel te komen om te zien of in Turkije zo'n regio te vinden is, waarmee wij zouden kunnen samenwerken. Ik wil echter ook nog even kijken in Europa, met name wil ik de regio Kopenhagen noemen, ook zo'n ontwikkelingsgebied, ook zo'n sterk gebied. Wij zouden kunnen zeggen dat het wenselijk zou kunnen zijn met Stockholm en omgeving samenwerking aan te gaan. Wat Utrecht voor Europa kan doen, zeg ik tegen de heer Bersch, heb ik al gezegd. Andersom geldt het natuurlijk ook.

De dienstrichtlijn is een vrij ingewikkelde materie. Ik denk dat het goed is samen met het onderzoek dat de heer De Vries noemt, eens te bekijken hoe wij de boel in Provinciale Staten en Gedeputeerde Staten totaal kunnen verankeren, om dat middels een notitie met de Staten te bespreken. Inderdaad is het zo dat er een vrij verkeer is van goederen, diensten en personen, en dat het nog ingewikkeld is om dat te realiseren. Veel ondernemers, zoals bekend, hebben met die richtlijn heel veel moeite.

Dan de evaluatie en monitoring. Het college komt met een actieprogramma en met een communicatieplan. Dat zal kort na het zomerreces zijn. Daarin zullen zaken worden meegenomen – dat staat inderdaad niet heel duidelijk in de stukken – zoals monitoring en evaluatie. Dat betekent dat zodra het actieprogramma ter goedkeuring wordt voorgelegd in de commissie, en wellicht ook in de Staten, daaraan nog heel veel zaken kunnen worden toegevoegd of daarin worden gewijzigd. Echter, wel uitgaande van de drie strategieën, want dat zal het college hoog in het vaandel laten staan.

Samengevat: als college proberen wij alles, over de hele linie, Europaproof te maken; Provinciale Staten, Gedeputeerde Staten en de ambtelijke organisatie. Wij blijven doorgaan met de normale dossiers, zoals wij die afspreken in IPO-verband. Wij leggen dus een extra accent op de Utrechtse prioritaire dossiers en hopen zo dat Utrecht wat te brengen heeft in Europa, maar andersom ook. Het gaat erom hoe wij Europa kunnen gebruiken om onze ambitie, die keihard is neergelegd in het coalitieakkoord in het GS-uitvoeringsprogramma, met elkaar te kunnen uitvoeren en tot een goed einde weten te brengen.

De VOORZITTER: Wenst iemand het woord te voeren in tweede termijn? De Staten realiseren zich dat de Europastrategie nu vastgesteld wordt? Ik wijs op de claim voor financiële en personele consequenties, zoals via amendement A4 zojuist al is vastgesteld. Verdere claims zullen worden afgewogen, niet bij de voorjaarsnota maar bij de begroting 2009. Dat zijn de consequenties van het besluit van amendement A4. Kunt u daarmee instemmen?

Mevrouw PENNARTS (GL): Mijnheer de Voorzitter! Ik wil toch nog graag in tweede termijn het woord voeren. De gedeputeerde zei dat wij de samenwerkingsverbanden kunnen evalueren en ook dat Zuid-Moravië nog wel potentie heeft om daarmee verder te gaan. Met name Surrey is een regio die ter discussie staat. Ik was blij met zijn positieve reactie om Turkije te overwegen als samenwerkingspartner. Daarbij werd eigenlijk in een adem ook Kopenhagen genoemd. Ik wil echter benadrukken dat het ons met name gaat

om Turkije als samenwerkingsregio. Het is een nieuwe partner, het biedt unieke mogelijkheden, het is een investering in de toekomst. Kopenhagen daarentegen is 'meer van hetzelfde' en in vergelijking een heel ander soort partner. Ik vind het prima als de gedeputeerde allerlei samenwerkingen overweegt, maar het gaat mij specifiek om de samenwerking met Turkije

De heer BINNEKAMP (gedeputeerde): Mijnheer de Voorzitter! Ik kan mevrouw Pennarts zeggen dat collega's binnen Gedeputeerde Staten al regelmatig gesprekken hebben over Turkse gesprekken. Laten wij het verkennende gesprekken noemen. Ik wil terugkomen met een uiteenzetting over de mogelijkheden die Turkije biedt om te gaan samenwerken. Dat neemt niet weg dat er daarnaast een mogelijkheid zou kunnen zijn om dat uit te breiden naar Kopenhagen.

De VOORZITTER: Kunt u instemmen met dit voorstel?

De heer DE VRIES (D66): Mijnheer de Voorzitter! Wij kunnen instemmen met het voorstel, met dien verstande dat de fractie van D66 haar teleurstelling wil uitspreken over de halvering van de personele invulling, in elk geval voor 2008, die bij de strategie wordt gekozen.

De heer VAN KRANENBURG (ChristenUnie): Mijnheer de Voorzitter! Wij stemmen wel in met deze Europastrategie, zij het dan dat wij van mening zijn dat als je in Europa echt iets wilt klaar maken, je het aantal fte's maal vijf of maal tien zou moeten doen. Dit is een leuk begin.

Zonder hoofdelijke stemming besluiten Provinciale Staten hierna overeenkomstig het voorstel, met de aantekening dat de fractie van SP geacht wordt tegengestemd te hebben.

De VOORZITTER: Aan de orde is motie M14. De motie wordt gehandhaafd?

Mevrouw PENNARTS (GL): Mijnheer de Voorzitter! Tenzij de gedeputeerde de motie overneemt natuurlijk.

De VOORZITTER: De gedeputeerde heeft de motie overgenomen. Hij zei dat hij naast Turkije nog wil kijken naar andere mogelijkheden. Turkije wordt in dit verband in elk geval onderzocht en de gedeputeerde komt daarvoor bij de Staten terug.

Mevrouw PENNARTS (GL): Mijnheer de Voorzitter! Dan trekken wij de motie in.

Communicatie PS.

De heer BOS (PvdA): Mijnheer de Voorzitter! Ik voer het woord mede namens de fracties van de ChristenUnie, GroenLinks, het CDA, de VVD en de PvdA. Wij voeren twee amendementen op. Het eerste heeft betrekking op punt 2, het live uitzenden van delen van de PS-vergadering.

Amendement A9 (CDA, VVD, PvdA, ChristenUnie, GroenLinks): communicatie PS.

Provinciale Staten van Utrecht, in vergadering bijeen op 23 juni 2008 ter behandeling van het Statenvoorstel Communicatie PS, agendapunt nr. 15;

besluiten:

- *in bovengenoemd besluit onder punt 2: "Live uitzenden (van delen) van PS-vergadering", onder "Advies commissie BEM" dat advies te laten vervallen. Daarvoor in de plaats als volgt te besluiten: "In overleg te treden met RTV Utrecht over het mogelijk live uitzenden van (delen) van de PS-vergaderingen, inclusief de financiering van het een en ander, en het resultaat van dat overleg terug te brengen naar de klankbordgroep."*
- *onder punt 4: "Invulling PS provinciaal Magazine", onder "Commissie BEM" deze tekst te laten vervallen. Daarvoor in de plaats als volgt te besluiten: ..." De commissie heeft op 2 juni jl. een akkoord gegeven op de notitie waarin de plannen voor een magazine werden voorgelegd op voorwaarde van een evaluatie na een jaar. Daarnaast wordt over de aard van de PS-bijdrage in het Magazine nog overleg gevoerd met de klankbordgroep."*

De VOORZITTER: Het amendement is voldoende ondertekend en maakt deel uit van de beraadslagingen. Het amendement kan worden vermenigvuldigd en rondgedeeld.

De heer DE VRIES (D66): Mijnheer de Voorzitter! De fractie van D66 kan zich in grote lijnen vinden in het voorliggende voorstel. Wij maken nog de volgende opmerkingen.

De heer Bos noemde al het punt van de televisie-uitzendingen. Wij denken ook dat RTV Utrecht betrokken zou kunnen zijn en moeten worden bij eventuele uitzendingen. In Den Haag kijkt men ook niet gek op als Nova en Den Haag Vandaag er zijn voor uitzendingen. Dat hoeft geen probleem te zijn. Het is een publieke omroep tenslotte. Een lastiger punt voor onze fractie, betreft de dubbele krantenpagina. Wij zijn daar voorstander van wanneer zich hiervoor onderscheiden provinciale thema's aandienen. Wij zien hierbij een uitwerking zoals die ook is gebruikt bij de afgelopen verkiezingscampagne. Dat betekent in casu dat iedere fractie evenveel woorden krijgt toebedeeld. Zoals het er nu staat, ontstaat er een verhouding waarbij een aantal fracties meer woorden krijgt op basis van het zetelaantal. Ik vind zelf dat dat een beetje 'provincialisme-typerend' is, als ik het zo mag zeggen, en het staat een beetje haaks op wat het voorstel wil beogen, dat wij als Provinciale Staten kort en krachtig onze opvattingen over relevante onderwerpen richting de inwoners van de provincie communiceren. Ik kan mij niet voorstellen dat wij straks persberichten gaan laten fabriceren, waarbij wij een soort politieke balanceeract ten aanzien van het aantal woorden gaan uitvoeren. Derhalve dient de fractie van D66 het volgende amendement in, dat gesteund wordt door de fracties van de PvdD, Mooi Utrecht, de SGP, de SP en GroenLinks:

Amendement A10 (D66, PvdD, Mooi Utrecht, SGP, SP, GroenLinks): communicatie PS (PS-2008BEM21).

Provinciale Staten van Utrecht, in vergadering bijeen op 23 juni 2008;

overwegende:

- *dat tijdens de provinciale verkiezingen in 2003 en 2007 een serie ladderadvertenties met bijdragen van politieke partijen over verkiezingsonderwerpen in huis-aan-huisbladen is geplaatst;*
- *dat deze bijdragen gestoeld waren op een maximaal aantal woorden dat voor iedere politieke partij gelijk was;*

besluiten:

in de toelichting bij Statenvoorstel PS2008BEM21 bij punt 3 Dubbele pagina in huis-aan-huisbladen de zin:

"Alle fracties krijgen een minimum aantal woorden plus een aantal woorden dat afhankelijk is van het aantal zetels",

te wijzigen in:

"Alle fractie krijgen eenzelfde maximum aantal woorden."

De VOORZITTER: Het amendement is voldoende ondertekend en maakt deel uit van de beraadslagingen. Het amendement kan worden vermenigvuldigd en rondgedeeld. Ik stel voor dat de heer Binnekamp als eerste reageert. Nee? Het is van de Staten zelf.

De heer BOS (PvdA): Mijnheer de Voorzitter! De notitie is van de Staten en dus wij hebben geen behoefte aan een gedeputeerde op dit punt.

De VOORZITTER: Er is een amendement ingediend namens de werkgroep. Ik neem aan dat u, mijnheer Bos daarvan de spreekbuis bent?

De heer BOS (PvdA): Mijnheer de Voorzitter! Nee, dat ben ik namens een aantal partijen.

De VOORZITTER: Maar wie verdedigt dit verhaal? Er is namelijk altijd een spreker als er een Statencommissie is die iets uitwerkt. De plaatsvervangend voorzitter van de Staten in dit geval?

De heer BISSCHOP (SGP): Mijnheer de Voorzitter! De portefeuillehouder is de klankbordgroep en die is de voorzitter daarvan. Daar gaat het om. Dus: kom op, schaam je niet.

De VOORZITTER: Ik stel voor dat de heer Van Kranenburg reageert op de amendementen die zijn ingebracht door de heren Bos en De Vries.

De heer VAN KRANENBURG (ChristenUnie): Mijnheer de Voorzitter! Ik voel mij wat ongemakkelijk bij het 'beargumenteren voor of tegen het amendement'. Ik denk dat de Staten heel goed in een stemming daaruit zullen komen.

De VOORZITTER: Dan stel ik voor dat wij eerst overgaan tot agendapunt 16. De amendementen moeten namelijk nog verspreid worden.

Beleidslijn nieuwe Wro.

De heer RUIJS (CDA): Mijnheer de Voorzitter! Laat ik beginnen met de complimenten te maken aan de voorbereiders van het stuk. Een nieuwe wet vraagt altijd creativiteit, maar tegelijkertijd zorgvuldigheid. Het zal hen veel energie gekost hebben dit op tafel te krijgen. Daarvoor onze dank.

Als wij het voorliggend stuk bekijken, dan zien wij dat centraal staat: het hebben van een provinciaal belang met oog op een goede provinciale ordening. Het provinciale belang is het punt dat ik zelf even nader wil toelichten. Dat heeft de commissie gedaan door een indeling te hanteren van drie categorieën. En wanneer je nieuwe categorieën hanteert, kom je altijd in aanraking met een overgangsgebied, een grijs gebied. Dat komt in dit geval natuurlijk omdat je het oude streekplan dat niet uit die categorieën was opgebouwd, nu achteraf daarop moet herijken en daarop moet herschrijven. Dat lukt je nooit één op één. Daar zitten per definitie exegeses tussen die soms pas in een tweede instantie herkend worden. Vandaar ook mijn vraag aan het college: is het college bereid bij de nadere vaststellingsprocedure voor de verordening Wro, indien zinvol, eventuele in dit stadium, mogelijk door de provincie nog niet herkende beleidsmatige inzichten met betrekking tot die provinciale belangen te betrekken? Dat betekent gewoon dat je je daarmee realiseert dat er nog best iets aan de orde zou kunnen komen, als je het verder beschouwt, wat nu nog niet is gedaan. Dat is geen negatieve opmerking over hetgeen gepresteerd is, maar wanneer je opnieuw naar iets gaat kijken, kunnen dingen alsnog zichtbaar worden.

Wat de commissie gedaan heeft, en ook dat is terecht, is het uitgangspunt hanteren van: decentraal wat kan en centraal wat moet. Daarin speelt zij nadrukkelijk in op de verhouding provincie - gemeente en zij stelt daarbij, ook terecht, dat de provincie geen medebehoeder moet zijn voor gemeentelijke belangen, maar dat dat aan de betrokken gemeenten zelf is. Over het algemeen zal dat geen probleem zijn en zal het duidelijk liggen. Toch zijn er regelmatig situaties, waarbij een ruimteinvulling twee gemeenten betreft; de gemeente die planologisch-juridisch de bestemming bepaalt en de buurgemeente die de uitstraling daarvan

direct als zodanig te dragen heeft. Ik zal u in deze vergadering de voorbeelden besparen, maar waarschijnlijk zullen velen dat in hun eigen omgeving meegemaakt hebben.

Wanneer er bij een bestemming in een gemeente een bovengemeentelijk belang speelt, namelijk het feit dat het ook consequenties heeft voor de buurgemeente, dan zou de verantwoordelijkheid voor zoiets niet alleen bij die ene gemeente moeten liggen, maar zou ook die andere gemeente daarbij betrokken moeten worden. Dat kan door samenwerking, maar wij hebben ons gerealiseerd dat daarin de provincie zeer wel een rol kan spelen. Daarom onze tweede vraag: deelt het college onze mening dat in dergelijke situaties, met alleen maar bovengemeentelijk belang, uit te zoeken is wanneer deze wel of niet onder het criterium "provinciaal belang" vallen? Is het college in het eerste geval bereid, dus wanneer het een bovengemeentelijk belang betreft omdat twee gemeenten ermee te maken hebben en het verder niet zelf kunnen uitzoeken, dit te betrekken bij de invulling van de verordening Wro?

Een laatste punt betreft de kwaliteitspositionering van de provincie. Met gedeputeerde Ekkers is die discussie indertijd al in de statencommissie gevoerd, en ook onlangs nog weer. Wij kunnen ons voorstellen dat er binnen gemeenten planologische kwaliteitsafwegingen aan de orde zijn, die de belangen van die gemeenten ver overstijgen c.q. daarmee van provinciaal belang zijn. Is het college bereid ook hier aan het verordeningstraject, indien wenselijk, nadere invulling te geven?

Onze drie vragen zijn niet bedoeld om inhoudelijk het beleid aan te geven, maar wel om te bekijken of en wanneer deze punten of een onderdeel van deze punten al dan niet in dat verordeningstraject een rol zouden moeten hebben. Het zijn onderzoeksvragen en hetgeen voor ons ligt, dient daarvoor als een uitstekende basis.

De heer VAN DEN BURG (VVD): Mijnheer de Voorzitter! Voor ons ligt de beleidslijn voor omzetting van het streekplan naar een structuurvisie. Om te beginnen is de VVD blij met de wijze waarop deze beleidslijn in nauwe samenspraak met een afvaardiging van de Staten tot stand is gekomen. Dank hiervoor aan de commissie Wro en

aan de ambtelijke ondersteuning die dit allemaal mogelijk heeft gemaakt.

Tijdens de behandeling van de conceptbeleidslijn in februari heeft onze afgevaardigde in de commissie, de heer Balemans, twee voorbehouden gemaakt. Gezien het verder unanieme advies van de commissie, dat er met deze beleidslijn sprake is van een beleidscentrale omzetting van het streekplan, zullen wij deze voorbehouden alsnog intrekken. Tot zover de beleidslijn.

In lijn met mijn eerdere opmerking over kerntaken van de provincie, wil ik de invoering van deze wet op dit onderdeel toch nog even vastpakken. In de beleidslijn die nu voorligt, worden onder de noemer categorie 1-uitspraken, de provinciale belangen verwoord. Deze provinciale belangen hebben in de ogen van de VVD alle betrekking op kerntaken van de provincie, zoals natuurlijk het ruimtelijk beleid in algemene zin, maar ook concrete zaken als mobiliteit en water. Met deze conclusie vindt onze fractie dan ook dat wij als provinciale overheid op deze gebieden blijvend een actieve rol zullen moeten spelen. Mijn fractie spreekt dan ook de wens uit dat Provinciale Staten en Gedeputeerde Staten in gevallen waarbij in het kader van de nieuwe Wro er doorbraken geforceerd kunnen worden, er creatief met het ons ter beschikking staande instrumentarium wordt omgegaan. Natuurlijk, en ik refereer aan de SP, is het uitgangspunt: decentraal wat kan. Voor de VVD geldt echter in het geval van kerntaken ook: centraal wat moet.

De heer BOS (PvdA): Mijnheer de Voorzitter! Ruimtelijke ordening kent in Nederland een lange geschiedenis. Nederland is klein en zeker in provincies als Utrecht met een grote druk op de ruimte, is actieve sturing op de invulling van onze leefomgeving een voorwaarde om de omgeving mooi en leefbaar te houden. De oude WRO was door allerlei ad-hoc veranderingen en zeker niet in de laatste plaats door veranderingen in maatschappij en samenleving, aan herziening toe. Nu treedt binnenkort de nieuwe Wro dan echt in werking. De wet ziet er veelbelovend uit. Als het goed is, weten de verschillende overheden straks beter wat zij aan elkaar hebben en de burger weet wat hij aan de overheid heeft.

Vandaag praten wij over de beleidslijn van de nieuwe Wro. Utrecht is in vergelijking met andere provincies wat laat aan de slag gegaan met de implementatie van de nieuwe wet, maar door de goede samenwerking tussen Gedeputeerde Staten, Provinciale Staten en de inzet van de ambtelijke medewerkers is het gelukt dit gedegen en heldere stuk hier voor ons te krijgen, dat ook unaniem gedragen wordt. Complimenten aan allen daarvoor.

De opdracht was het huidige streekplan beleidsneutraal om te zetten. Ik kan alleen maar constateren dat de statenbrede commissie daarin geslaagd is. Dat laat ik dan verder ook maar even zitten.

In de beleidslijn zijn nu drie richtinggevende beleidsuitspraken uit het streekplan in drie categorieën ingedeeld. Aan die indeling geven wij vandaag onze goedkeuring. Het volgende traject is het maken van de verordening. Leek de discussie eerst, ook in andere provincies, te gaan over de vraag: komt er wel of geen verordening? Langzamerhand is men overgegaan, ook in onze provincie, naar: wat voor verordening? Dan wordt er veelal gesproken over een brede verordening waarin je veel regelt of over een smalle verordening waarin je hoogst noodzakelijke dingen regelt. Dat is het werk waarmee diezelfde commissie Wro aan de slag gaat. Ik loop daarop niet vooruit, maar ik ben wel hoogst benieuwd of men daar ook unaniem uit kan komen.

Tot slot. De meest gestelde vraag als het over de invoering van de Wro gaat, is wie er eigenlijk meer te zeggen krijgt als het gaat over de ordening van de ruimte. In de eerste plaats: dat moet de praktijk nog uitwijzen. In de tweede plaats: de PvdA hoopt dat wij niet in allerlei juridische procedures terechtkomen, want daarvan worden wij en de inwoners niet wijzer. Wij hopen dat het met deze wet een stuk duidelijker wordt wie over wat gaat en dus ook: wat is provinciaal belang en wat niet? Indien wij als provincie iets van belang achten, dan moeten wij daarin duidelijk zijn naar het Rijk, de gemeenten en de inwoners van onze provincie.

De heer DUQUESNOY (SP): Mijnheer de Voorzitter! Ben ik nu een categorie 1, 2 of 3? En: hoe proactief zijn de Staten? Aan het eind van mijn betoog zal ik proberen daarop een antwoord te geven.

Allereerst dank aan de ad-hoccommissie. De inzet is dus dat het streekplan beleidsneutraal wordt omgezet. Wij zetten nu vooral duidelijk neer welke de provinciale belangen zijn, waar wij als provincie wel blij mee zouden c.q. zullen zijn, en waar wij ons als provincie niet direct in zullen mengen. Dat de instrumenten nog moeten worden gemaakt, is duidelijk, dus er volgt nog aardig wat werk voor die ad-hoccommissie. Op die punten wil ik wat meer inhoudelijk ingaan. Bijvoorbeeld: op pagina 19 hebben wij de beleidspunten 5 en 7 over de keuzevrijheid en de kansen voor de woningzoekenden in het stadsgewest. Een provinciaal belang: dat niet alle goedkope woningen in de stad en alle dure woningen in de omliggende gemeenten worden gebouwd. Een heel goed streven: eerlijk verdelen is een vorm van solidariteit. Bij beleidspunt 7 gaan wij toetsen aan een woonmilieudifferentiatie. Hier zouden wij echt een pro-actieve inzet mogen tonen. Dit is dan ook wat de fractie van de SP betreft een belangrijk aandachtspunt om mee te nemen in de verdere ontwikkeling van de verordening en de structuurvisie. Uiteraard, zoals categorie 2 hier al aangeeft bij dit punt 7, moeten wij dat samen doen met die andere partijen.

De fractie van de SP zet behoorlijk grote vraagtekens bij die groene werklandschappen. Daarvan wordt nu gezegd dat het een substantiële verrijking van ecologie en landschap kan zijn. Ja, dat is het geval als je een natuurgebied niet ecologisch vindt of zo. Je zult ook heel hard je best moeten doen om op zo'n landschap een duurzame instandhouding van dat groene werklandschap te doen. Het lukt ons nu al niet echt om een instandhouding van een gewoon bedrijventerrein te doen, laat staan van zo'n groen werklandschap. Het lijkt mij een heel leuke taak voor die ad-hoccommissie om ook daarnaar te kijken.

De heer DE VRIES (D66): Mijnheer de Voorzitter! Ik snap de bezorgdheid van de heer Duquesnoy wel enigszins, want die bezorgdheid had ik in de vorige periode namelijk ook. Toen hadden wij dit ook opgenomen in het streekplan en stonden er daarover een paar zinnen. Uiteindelijk is er vanuit Gedeputeerde Staten een notitie gekomen – ik meen dat de heer Mik daarover ging -, waarin heel duidelijk werd omschreven wat er precies onder verstaan werd en welke criteria en randvoorwaarden daarbij

aan de orde waren. Toen waren wij buitengewoon gerustgesteld. Misschien is het een tip die notitie nog eens op te vragen en te kijken of de fractie van de SP zich daarin kan vinden. Het is wat mij betreft een prima stuk om te bekijken hoe je hiermee om moet gaan.

De heer DUQUESNOY (SP): Mijnheer de Voorzitter! Het is inderdaad op papier een prachtig stuk, maar bij het eerste groene werklandschap in Zeist zie ik al bruine plekken ontstaan. Vandaar dat ik bij het onderhoud altijd erg voorzichtig wil zijn. Dan het punt op bladzijde 22, het transformeren van kantoren naar woningen: dat willen wij niet. Terecht. In eerste instantie moeten wij daar niet voor kiezen. Als wij die kantoorfunctie kunnen behouden, dan graag daar. Woningen in kantoren betekent heel vaak dat ergens anders weer nieuwe kantoren worden gebouwd. Ook daarnaar zullen wij moeten kijken, want als daar echt leegstand blijft, dan moeten wij daar natuurlijk wel iets mee doen. Zomaar afschrijven lijkt mij ook niet nuttig. Op diezelfde bladzijde wordt gezegd dat wij voor nieuwe terreinen een ruimtewinst kunnen halen van maximaal 15%. Dat vind ik jammer. Bij de voorjaarsnota hadden wij het er ook al over. De ambities zijn soms een beetje laag. Wat gebeurt er dan als wij de 20% halen? Zeggen wij dan: dat willen wij eigenlijk niet? Het is een beetje een vreemde verwoording. Golfterreinen: al een heleboel keren genoemd. Het lijkt mij heel nuttig nog een keer goed naar dit punt te kijken, ook door de nieuwe ad-hoccommissie. Zo, ik heb een paar uitdagingen voor de nieuwe ad-hoccommissie neergelegd.

Ik heb mijzelf een vraag gesteld. Categorie 1? Nee, ik ben geen categorie 1. Ik heb namelijk maar één keer meegedaan aan die ad-hoccommissie. Als de Staten echter heel goed pro-actief hadden gedaan, dan had ik hier nu niet mogen staan. Dus, misschien dat dat pro-actief nog wat beter kan.

De heer STREEFLAND (ChristenUnie): Mijnheer de Voorzitter! Met de nieuwe Wro gaat het ruimtelijk beleid in Nederland fors op de kop: decentraal wat kan, centraal wat moet. Dat is een van de belangrijkste pijlers van de nieuwe wet die volgende week, op 1 juli, zal ingaan. De provincie is geen

toezichthouder meer richting gemeenten, maar krijgt een nieuwe rol in het ruimtelijk beleid. Niet meer achteraf toetsen, maar vooraf ontwikkelingen stimuleren. Pro-actief handelen dus. Dat is voor iedereen nog even wennen.

De nieuwe wet vraagt van bestuurslagen, dus ook van de provincie, om een nieuwe structuurvisie op te stellen, waarin duidelijkheid wordt gegeven over het ruimtelijk beleid in de komende jaren. In Utrecht hebben wij er terecht voor gekozen niet halsoverkop aan de slag te gaan met de nieuwe structuurvisie, waarbij wij ongetwijfeld verstrikt zouden zijn geraakt in een kluwen van nieuw beleid en instrumentarium.

Met de voorliggende beleidslijn wordt het streekplan Wro-proof gemaakt. Geen nieuw beleid. Wel helder omschreven welke onderdelen van het streekplan tot het provinciale belang behoren en waarop wij dus ook in laatste instantie het Wro-instrumentarium zullen toepassen. Dat klinkt niet plezierig, maar het is soms nodig als je er samen met gemeenten niet uitkomt. Wat ons betreft, is pro-actief handelen, samenwerking met gemeenten in een zo vroeg mogelijk stadium, wel altijd het uitgangspunt.

Bij gemeenten leeft van de provincie vaak het beeld van hindermacht: 'het is de provincie die een streep haalt door onze mooie plannen'. De nieuwe Wro biedt kansen voor een nieuwe samenwerking met gemeenten, zodat wij samen, ieder met een eigen verantwoordelijkheid, kunnen bouwen aan de ruimtelijke kwaliteit van onze provincie.

De beleidslijn is tot stand gekomen in goede samenwerking tussen ambtenaren van onze provincie en een werkgroep vanuit onze Staten. Een nieuwe werkwijze, die misschien wat wenkbrauwen deed optrekken, maar die zeker zijn nut heeft bewezen. Er is hard gewerkt door de ad-hoccommissie, maar de klus is nog niet helemaal geklaard, want om het provinciale belang juridisch te laten doorwerken, is een verordening nodig. De werkgroep gaat daarmee nu aan de slag. Ook zullen wij tussen nu en een jaar ongetwijfeld de discussie voeren over een nieuwe structuurvisie. De ruimtelijke dynamiek in onze provincie maakt dat die volgens ons niet al te lang op zich mag laten wachten.

Mevrouw VERSTEEG (D66): Mijnheer de Voorzitter! In de subcommissie is hard gewerkt aan de beleidslijn en voor de fractie van D66 is er geen reden om op dit moment daarvan af te wijken. De subcommissie kan wat onze fractie betreft verder gaan met het uitwerken en opstellen van de verordening. Hierbij wil de fractie van D66 het volgende meegeven.

Het uitgangspunt bij de verordening moet zijn: het tegengaan van verrommeling van de provincie. Het instrument dat volgens onze fractie overwogen zou moeten worden, is een provinciaal bouwmeester naar analogie van de rijksbouwmeester. Zo'n provinciaal bouwmeester zou een rol kunnen vervullen om op lokaal en regionaal niveau ruimtelijke kwaliteit, goed opdrachtgeverschap en architectuurbeleid te stimuleren. In de provincie Groningen wordt hiermee al geëxperimenteerd en, als wij de Volkskrant mogen geloven, naar alle tevredenheid. Het is dus iets om te overwegen om ook in deze provincie wellicht op te pakken.

Daarnaast vormen beeldkwaliteitsplannen een routekaart, waarop samenwerking en afstemming tussen gemeenten en provincie vorm kan krijgen. Door hiermee vroegtijdig aan de gang te gaan, kan voorkomen worden dat machtsmiddelen ingezet moeten worden en dat je een situatie krijgt waarbij de provincie de gemeenten bij de Raad van State ontmoet. Voorts is D66 van mening dat het hanteren van rode contouren over en weer helderheid biedt over de verwachtingen ten aanzien van de ruimtelijke ordening in onze provincie.

Tot slot vraagt onze fractie aandacht voor de rol en de taken van de gemeenten bij de invoering van de nieuwe Wro. In Binnenlands Bestuur van 20 juni jl. wordt in een artikel ingegaan op het grote tekort aan ambtenaren ruimtelijke ordening bij de gemeenten, waardoor enerzijds bouwplannen en bestemmingsplannen vertraging oplopen en anderzijds met de voortgaande decentralisatie van rijkstaken, in casu de nieuwe Wro, de druk op het ambtelijk apparaat toeneemt. Ook tijdens de informatiebijeenkomst voor gemeenteraadsleden vorige week maandag signaleerden verschillende raadsleden de risico's voor gemeenten die de invoering van de nieuwe Wro met zich meebrengt. Vooral de toetsing van bestemmingsplannen, zoals voorheen door de provincie werd gedaan, zal niet worden gemist en brengt

meer risico's voor gemeenten met zich mee. Extra zorgvuldigheid en stiptheid is noodzakelijk en in het licht van bijvoorbeeld het geconstateerde tekort aan gekwalificeerde ambtenaren ruimtelijke ordening ontstaan er mogelijk knelpunten. De fractie van D66 ziet graag tijdens de beginfase van de nieuwe Wro een oplossing voor deze knelpunten en stelt voor na te gaan in hoeverre de provincie op verzoek ondersteuning voor bepaalde tijd kan verlenen. Wij dienen daarvoor de volgende motie in:

Motie M15 (D66, SP): beleidslijn nieuwe Wro

Provinciale Staten van Utrecht, in vergadering bijeen op 23 juni 2008;

constaterende:

- dat per 1 juli de nieuwe Wro (hierna: nWro) in werking treedt;
- dat de provincie Utrecht voornemens is medio juni 2009 een verordening in het kader van de nWro vast te stellen;
- dat de provincie gebaat is bij een optimale samenwerking met gemeenten in het kader van de nWro;
- dat het voor gemeenten steeds moeilijker wordt gekwalificeerde ambtenaren RO te behouden én te werven;
- dat met de decentralisatie van rijkstaken, waaronder de taken in het kader van de nWro, de druk op het gemeentelijke apparaat toeneemt;

verzoeken Gedeputeerde Staten:

1. de aard en omvang van het tekort aan ambtenaren RO bij Utrechtse gemeenten in kaart te brengen;
2. de mogelijkheden van het (tijdelijk) ondersteunen van gemeenten bij de invoering van de nWro te onderzoeken;
3. en de resultaten hiervan voor de behandeling van de begroting 2009 aan Provinciale Staten voor te leggen.

En gaan over tot de orde van de dag.

Wij beseffen terdege dat wij ons met de motie op een hellend vlak begeven, omdat wij te maken hebben met een scheiding van taken. Wij zijn echter van mening dat dit onderzoek – en meer is het niet – de moeite waard is in dit vroegtijdige stadium. Het doel heiligt immers de middelen.

De VOORZITTER: De motie is voldoende onderkend en maakt deel uit van de beraadslagingen. De motie kan worden vermenigvuldigd en rondgedeeld.

De heer BISSCHOP (SGP): Mijnheer de Voorzitter! Het is niet de gewoonte van de fractie van de SGP, als zij het eens is met voorstellen die in de commissie zijn verwoord, in de Staten nog een keer daarover het woord te voeren. Ik hecht er echter aan dat in dit geval wel te doen om de waardering uit te spreken voor de wijze waarop door Provinciale Staten samen met Gedeputeerde Staten gewerkt is aan het opstellen van deze beleidslijn nieuwe Wro en de beleidsneutrale omzetting van het streekplan. In die beleidslijn is heel duidelijk verwoord wat de provinciale belangen zijn. Ik denk dat het nauwelijks discussie zal oproepen. Waar het op aan zal komen, is de uitvoering straks. Nieuwe bestuurlijke verhoudingen betekenen namelijk ook het verkennen van elkaars grenzen.

Er is een aantal zaken waarvoor wij nadrukkelijk de aandacht zullen vragen als het gaat over het agrarisch gebied en het vitaal platteland; wij hebben dat als provinciaal belang benoemd. Het betekent dus ook dat je de belangen van het platteland en de ondernemers die daar hun brood verdienen, nadrukkelijk in de gaten houdt. Dat kan strijdig zijn met gemeentelijke wensen en belangen. Ik denk dat wij alert moeten zijn om die belangen goed in de gaten te houden.

Wat ook een goed punt is, is de ruimte die gemeenten krijgen om binnen de rode contouren een eigen beleidsinvulling te plegen. Ik denk dat dit een goede keuze is geweest.

Ik zal geen verdere punten noemen. Het is een kwestie van de verordening die er moet komen. Per 1 juli gaan wij hiermee aan de slag. Ik sluit niet uit dat er nog wel eens diepgaande verschillen aan het licht zullen komen; diepgaande verschillen van inzicht tussen een gemeente en de provincie. Nu, dat moeten wij dan ook accepteren. De discussie daarover zullen wij dan voeren. Wij verwachten dat na een aanloopperiode dit nieuwe ruimtelijke bestel en de verhoudingen daarbinnen nadrukkelijk zijn nut zullen bewijzen. Het is een beetje overmoedig te zeggen dat het millenniumproof is, maar toch wel decenniumproof.

De heer KROL (gedeputeerde): Mijnheer de Voorzitter! Er zijn door de statenleden terecht positieve woorden gesproken over de manier van samenwerking tussen Provinciale Staten, ambtelijke organisatie en Gedeputeerde Staten om iets wat zeker een ingewikkeld traject is, goed te laten landen in dit huis, maar ook daarbuiten. Het is goed te constateren dat het ons geholpen heeft om bij een ingewikkeld onderwerp als de invoering van deze nieuwe wet, gezamenlijk op te trekken en te proberen de politieke discussies die vaak bij nieuwe structuurvisies en nieuwe streekplannen worden gevoerd, nog even buiten dat traject te laten. Er is dus uitdrukkelijk gekozen voor een beleidsneutrale omzetting en dat maakte het gemakkelijker om deze samenwerking te doen. Zodra je met elkaar een nieuwe structuurvisie maakt, zul je zien dat er dan al snel politiek verschil van mening bestaat. En zo hoort het ook in deze arena. Ik ben dus blij met de manier waarop het gegaan is.

Op een aantal momenten zal ik antwoorden met enige terughoudendheid, omdat het misschien wel antwoorden zijn die aan elkaar zijn gesteld. Zo heb ik al even met de voorzitter van de commissie nWro, de heer Van Lunteren, afgestemd wat op ik sommige, voor mij al te ingewikkelde vragen, zou kunnen antwoorden. Ik zal de fracties langslopen.

De heer Ruijs stelde drie vragen. Hij zei: stel dat er twee gemeenten zijn waarvan de een iets anders wil dan de ander, dan zou je spreken van een gebiedsoverschrijdend of nieuw belang. Verder maakte hij een opmerking over het bovengemeentelijke belang. Zijn derde punt betrof de kwaliteitscriteria, die soms een provinciale rol vragen. Eigenlijk vroeg de heer Ruijs of wij bereid zijn in het kader van de verordening daarover nog eens na te denken. Nu hink ik bij die drie vragen een beetje op twee gedachten. Enerzijds proberen wij de beleidsneutraliteit overeind te houden bij de omzetting van ons streekplan naar de structuurvisie, en dus ook straks bij de verordening. Het zijn echter wel vraagstukken die straks bij de verordening aan de orde zullen komen. Ik kan natuurlijk nog niet inschatten – de heer Van Lunteren maakte mij dat terecht duidelijk – hoe die discussie in de commissie nWro over die verordening zal lopen. Vanuit het vertrekpunt van beleidsneutraliteit en de politieke discussie die én in de commissie nWro én daarna midden volgend jaar hier weer gevoerd

zal worden, ben ik geneigd te zeggen dat die drie vragen voldoende aan de orde zullen komen in die commissie nWro die ons allen zal adviseren.

De fractie van de VVD sprak over creatief omgaan met het instrumentarium en noemde nog even heel helder de woorden: centraal wat moet. Het is evident dat de nieuwe Wro ons dwingt vooraf heel helder te zijn over wat wij willen. Dat is in het begin uitgelegd als: wie is er de baas, wie neemt de verantwoordelijkheid of wie gaat erover? Allengs is het in Nederland gelukkig zo gegaan, dat het voor overheden onderling helder is als je vooraf definieert wie waarover gaat of wie wanneer in beeld komt. Ook de verordening is steeds meer in de discussie daarover terechtgekomen. Die verordening is daarom niet langer: wij moeten van alles regelen om daarmee gemeenten de baas te zijn. De verordening is vooral een instrument om aan te geven wat voor de provincie van belang is. Als men zich hier op dit 'erf' beweegt, dan weet men dat men met de provincie te maken krijgt en als men zich daar beweegt, dan weet men dat men als gemeente zelf aan zet is. Dat schept helderheid over en weer.

De verordening, zegt de fractie van de PvdA terecht, is een spannend traject. Wij zullen inderdaad met vreugde met elkaar daarover de discussies voeren. Ik hoop natuurlijk dat het op dezelfde manier gebeurt als het hier gebeurde.

De fractie van de SP stelde veel vragen over groene werklandschappen en golfterreinen. Die punten gaan allemaal over de inhoud bij de keuzes die ten tijde van het streekplan gemaakt zijn. Ik voel mij niet vrij om daarop vandaag te reageren, want alles wat ik daarover vandaag zeg, zou in strijd zijn met de uitspraken over beleidsneutraliteit. Wat in het streekplan staat, staat ook in de beleidsregel. Daar is, wat mij betreft, de kous mee af.

De heer DUQUESNOY (SP): Mijnheer de Voorzitter! De fractie van de SP stelde geen vragen, maar zij stelde voor aan de ad hoccommissie hiermee rekening te houden in de nieuwe verordening. Dat was de opzet van het betoog.

De heer KROL (gedeputeerde): Mijnheer de Voorzitter! De commissie zal daarmee ongetwijfeld in wijsheid omgaan, wegend het element van beleidsneutraliteit.

Door de fractie van de ChristenUnie is een aantal goede opmerkingen gemaakt over duidelijkheid vooraf en over de nieuwe verantwoordelijkheid. Dat lijkt mij duidelijk.

Door de fractie van D66 is een opmerking gemaakt over een kwaliteitsadviseur of adviseur ruimtelijke kwaliteit. In de commissie RGW hebben wij daarover al van gedachten gewisseld. Er was een kleine discussie of dat een persoon dan wel een team zou moeten zijn. Echter, ook de stimuleringsregeling voor beeldkwaliteitsplannen, waarover de vorige Staten zich hebben uitgesproken, wordt nu door het college uitgevoerd, zoals met deze Staten is afgesproken. Ik ervaar dat als een goede zaak. Wij besteden geld aan een kwaliteitsadviseur of een kwaliteitsteam en wij besteden geld aan de stimulering van beeldkwaliteitsplannen. Dat is een goede zaak.

Er is een motie ingediend door de fracties van D66 en de SP over de ondersteuning van gemeenten, mede naar aanleiding van het artikel in Binnenlands Bestuur van 20 juni jl; "RO-ambtenaren uitverkocht" was meen ik de titel van het stuk. Feitelijk is dat waar. Gemeenten, en ook de provincie, hebben heel veel moeite gekwalificeerde mensen te vinden. Toch heb ik een beetje twijfel bij de motie, en wel om de volgende reden. Enerzijds doen wij richting gemeenten op dit moment al heel veel bij bijvoorbeeld woningbouw met ons aanjaagteam, bij bedrijvigheid met ons kennisteam en bij vooroverleg met ons. Dat vooroverleg over de bestemmingsplannen blijft er gewoon. Het is nog steeds zo dat een bestemmingsplan van een gemeente, zeker als er enig provinciaal belang in het geding is, gewoon onderwerp is van vooroverleg. Dat moet ons ook worden aangeboden, wij moeten daarop reageren, en dat doen wij ook. Het is ook correct dat wij vooraf bij gemeenten aangeven dat er mogelijk een provinciaal belang in het geding zou kunnen zijn en vooraf daarover met die gemeenten willen overleggen. De hele nieuwe Wro vraagt ook om dat pro-actieve vooroverleg. Dus dat blijft er allemaal.

Categorie 2-uitspraken rechtvaardigen weliswaar niet de inzet van het ruimtelijk instrumentarium, maar wij vinden wel dat het belangrijke uitspraken uit ons oude streekplan waren. Over deze categorie 2-vragen moeten wij adviseren. Wij moeten dus tegen gemeenten zeggen, al is het weliswaar

categorie 2, dat het belangrijk is. Wij moeten die gemeenten daarop attenderen. Dus ook hierin vindt intensieve samenwerking met gemeenten plaats. Verder helpen wij de gemeenten met een zogenaamde stimuleringsregeling in het kader van de digitaliseringsslag c.q. de digitaliseringsplicht; alle bestemmingsplannen, alle ruimtelijke plannen, moeten vanaf 1 juli 2009 digitaal beschikbaar zijn. Het lijkt mij niet zuiver, nu wij al zo ongeveer tien jaar weten dat er een nieuwe Wro komt, dat wij op de stoel van de gemeenten zouden gaan zitten. De gemeenten hebben namelijk heel veel moeite met het vinden van allerlei gekwalificeerd personeel: dat geldt ook op het gebied van milieu en op het gebied van weg- en waterbouw. Het is de vraag of wij als provincie ook daar moeten instappen. Dat zou, gezien de discussie die wij in dit huis voeren over taken en verantwoordelijkheden, misschien wel een stap te ver gaan.

De heer BOS (PvdA): Mijnheer de Voorzitter! Een vraag aan de gedeputeerde over het voorstel van de fractie van D66: is er ook sprake van een verschil in belang? De provincie heeft een rol in de Wro. De gemeenten hebben dat ook. Dat zijn er soms tegenstrijdige belangen. Op het moment dat de provincie voluit zou aanbieden gemeenten mee te helpen of mensen ter beschikking te stellen, krijg je dan niet een bepaalde rolwisseling die onwenselijk is, omdat je als provincie daar met een ander belang zou kunnen zitten?

De heer KROL (gedeputeerde): Mijnheer de Voorzitter! Ik denk dat de heer Bos daarin gelijk heeft in die situaties waarin er een conflict zou kunnen ontstaan: situaties waarin de provincie of waarin een gemeente iets wil en waarbij het belang tegenstrijdig is. Ik kan mij de ongewenstheid van de situatie van 'het op elkaars stoel zitten' wel voorstellen. Aan de andere kant: de nieuwe Wro vraagt uitdrukkelijk, zie ook de behandeling in de Eerste Kamer, om vooraf met elkaar in gesprek te gaan vanuit die heldere uitgangspositie: duidelijk moet zijn wat van de provincie is en wat van de gemeente is. Vooraf moeten provincie en gemeente even tegen elkaar aangeduwd hebben om te kijken of zij elkaar daarin gaan raken. Dat verplichte overleg in dat voortraject blijft. Dat voorkomt weer dat je te snel in een conflictsituatie komt te zitten. Nogmaals: ik vind het dus sympathiek dat wij

gemeenten adviseren en ondersteunen, maar ik wil liever niet op hun stoel gaan zitten. Nog één opmerking hierbij: ik heb geconstateerd dat de indieners van de motie misschien tot deze motie zijn gekomen naar aanleiding van de bijeenkomst die wij met de raadsleden hebben gehouden. Wij hebben inderdaad mogen constateren dat er 100 raadsleden in deze zaal zaten en dat daar – laat ik het voorzichtig formuleren – nogal wat kennisachterstand was. Ik moet echter ook constateren dat het bij de ambtenaren ruimtelijke ordening van de respectievelijke gemeenten, die hiermee al veel langer bezig zijn, nog wel eens zou kunnen meevallen. Dus nogmaals: wat de motie vraagt, doen wij grotendeels. Echt verder gaan dan dat, lijkt mij te ver gaan, ook in onze verantwoordelijkheid als provinciale overheid.

De VOORZITTER: Ik stel voor geen tweede termijn te houden. Het stuk is door de Staten zelf voorbereid. Heeft dat uw instemming?

De heer DE VRIES (D66): Mijnheer de Voorzitter! Dat gaat wel heel snel. Wij hebben een motie ingediend en wij hebben het recht daarover nog het een en ander te zeggen.

De VOORZITTER: Dat is absoluut het geval, maar ik was van plan uw motie in stemming te brengen, tenzij u gaat verklaren dat u de motie intrekt.

De heer DE VRIES (D66): Mijnheer de Voorzitter! Precies; met een reden.

Mevrouw VERSTEEG (SP): Mijnheer de Voorzitter! Gezien de beantwoording door gedeputeerde Krol willen wij de motie inderdaad intrekken. De gedeputeerde heeft een mooi beeld geschetst van wat er allemaal is. Wij willen Gedeputeerde Staten wel vragen een jaar na invoering van de Wro, zo in het najaar 2009, een terugkoppeling te geven over de stand van zaken in de samenwerking met de gemeenten, of er wel of geen knelpunten worden ervaren en of er dan eventueel nog over aanvullend beleid gesproken kan worden.

De VOORZITTER: Het antwoord is ja.

Zonder hoofdelijke stemming besluiten Provinciale Staten hierna overeenkomstig het voorstel.

Communicatie PS (vervolg)

De VOORZITTER: Er liggen nog de amendementen A9 en A10 ter afhandeling. Amendement A9 is ingebracht door de heer Bos.

Zonder hoofdelijke stemming aanvaarden Provinciale Staten amendement A9.

De VOORZITTER: Dan stel ik aan de orde amendement A10.

De heer BOS: Mijnheer de Voorzitter! Ik wil graag een stemverklaring afleggen. Wij zijn tegen het amendement, omdat het in de lijn ligt met andere afspraken die wij in dit huis hebben. In zekere zin is het zetelaantal een uitdrukking van de manier waarop de kiezers hebben gekozen. Dat mag meewegen in dit soort zaken, maar ook in provinciale subsidiëringen en in andere zaken. Dat is goed verwoord in het voorstel, dus daarom zijn wij tegen het amendement.

De heer VAN KRANENBURG (ChristenUnie): Mijnheer de Voorzitter! Gezien de omvang van onze fractie toch wat merkwaardig, maar wij zijn tegen het amendement vanwege motieven zoals de heer Bos zojuist heeft verwoord. Overigens zijn wij van mening dat ons standpunt in twintig woorden uitstekend verwoord kan worden.

Zonder hoofdelijke stemming verwerpen Provinciale Staten amendement A10. Voor het amendement hebben gestemd de fracties van de SP, GroenLinks, D66, de SGP, de PvdD en Mooi Utrecht.

De VOORZITTER: Kunt u instemmen met voorstel, met inachtneming van het aanvaarde amendement?

De heer DE VRIES (D66): Mijnheer de Voorzitter! Een stemverklaring. Wij zullen instemmen met het voorstel, met uitzondering van punt 3. Ik wil toevoegen dat wij het buitengewoon jammer vinden dat de grote partijen zich wederom bijzonder klein van geest hebben getoond in deze materie.

Zonder hoofdelijke stemming besluiten Provinciale Staten hierna overeenkomstig het geamendeerde voorstel.

Programma Utrechtse Schatkamer

Zonder hoofdelijke stemming besluiten Provinciale Staten overeenkomstig het voorstel.

Museum Speelklok: bijdrage aankoop Perlee-orgels

De VOORZITTER: Hierover is uitgebreid gesproken bij de voorjaarsnota. Het betekent dat de bijdrage van € 300.000 gedekt wordt uit de begroting 2008, zoals in amendement A4 is verwoord.

Zonder hoofdelijke stemming besluiten Provinciale Staten overeenkomstig het geamendeerde voorstel.

Subsidieverordening wonen, welzijn en zorg Wel Thuis!2 provincie Utrecht

Verordening tijdelijke stimuleringsregeling vernieuwend bouwen en wonen

Kaderstelling van het provinciale fonds voor energiebesparing en duurzame energie

Zonder hoofdelijke stemming besluiten Provinciale Staten overeenkomstig de voorstellen.

Actieplan Acquisitie Buitenlandse Bedrijven 2008-2011

De heer BERSCH (SP): Mijnheer de Voorzitter! Ik houd het kort. Ik wil over dit punt de volgende motie indienen:

Motie M16 (SP): acquisitie maakindustrie

Provinciale Staten van Utrecht, in vergadering bijeen op 23 juni 2008,

overwegende:

- *dat onder laagopgeleiden de werkloosheid in Utrecht relatief groot is;*
- *dat productie en productontwikkeling in de sectoren creatieve industrie, gaming en life sciences elkaar kunnen versterken als zij in elkaars nabijheid gevestigd zijn;*
- *dat Utrecht een goede vestigingslocatie kan zijn voor de maakindustrie, die voorop loopt in schone, duurzame productie;*

verzoeken het college van Gedeputeerde Staten: zich bij het acquisitiebeleid mede te richten op het aantrekken van kennisintensieve maakindustrie.

En gaan over tot de orde van de dag.

De VOORZITTER: De motie is voldoende ondertekend en maakt derhalve deel uit van de beraadslagingen. De motie kan worden vermenigvuldigd en rondgedeeld.

De heer EKKERS (gedeputeerde): Mijnheer de Voorzitter! In de commissie is uitvoerig over het voorstel gesproken. De keuzes die gemaakt zijn op grond van het onderzoeksrapport, zijn breed gedragen door de commissie. Vanzelfsprekend richten wij ons op de doelstellingen, zoals die in het rapport verwoord zijn. Als je daarmee bezig bent, ben je niet blind; dan zie je allerlei ontwikkelingen om je heen. Op het moment dat het mogelijk is andere bedrijven aan te trekken die een kennisintensieve maakindustrie meebrengen, zullen wij ons daar zeker op richten en zullen wij kijken of wij die in de provincie Utrecht kunnen realiseren. Ik heb dus geen bezwaar tegen de motie.

De VOORZITTER: Mijnheer Bersch, mag ik concluderen dat u de motie intrekt? Dat is het geval.

Zonder hoofdelijke stemming besluiten Provinciale Staten overeenkomstig het voorstel.

Uitdiepen havens Lage Weide in Utrecht

Strategische Visie Waterplan 2010-2015

Verordening waterkering Vallei en Eem

AVP Kaderbrief voor de op te stellen uitvoeringsprogramma's 2009

Voortgangsrapportage AVP 2007

Aanpassing verordening subsidies particuliere terreinbeherende natuurbeschermingsorganisaties

Benoeming bestuurder/directeur Randstedelijke Rekenkamer

Zonder hoofdelijke stemming besluiten Provinciale Staten overeenkomstig de voorstellen.

De VOORZITTER: Ik schors de vergadering.

Schorsing van 17.50 uur tot 19.00 uur.

De VOORZITTER: Ik heropen de vergadering.

Jongerenstaten

De VOORZITTER: Ik heet de jongeren heel hartelijk welkom op de publieke tribune. Wij gaan namelijk over tot de behandeling van het agenda-punt Jongerenstaten.

Mevrouw NAP (CDA): Mijnheer de Voorzitter! Vandaag bespreken we een bijzonder initiatiefvoorstel. Ten eerste bijzonder, omdat het een initiatiefvoorstel is dat uit de doelgroep zelf voortkomt, ten tweede bijzonder, omdat alle statencommissies in deze Staten met de gevolgen van dit initiatief te maken kunnen krijgen.

Zoals gezegd, een initiatiefvoorstel dat uit de doelgroep zelf voortkomt. Het voorstel om tot de oprichting van de Jongerenstaten te komen is namelijk geen idee van de indienende partijen of van een aantal statenleden dat gelobbyd heeft voor een meerderheid of iets dergelijks, maar komt rechtstreeks voort uit een verzoek van de jongerenraad in Veenendaal. Deze Veense Jongerenraad stuurde alle statenleden aan het begin van deze periode een brief, waarin zij ons feliciteerden met onze verkiezing en aangaven dat de Staten een orgaan is dat niet erg leeft onder de jongeren, terwijl de beleids-terreinen van de provincie soms ook bij uitstek jongeren aangaan. Vanuit de successen die de Veense Jongerenraad in de gemeentepolitiek in Veenendaal bereikt had op het gebied van jongerenparticipatie, werd in deze brief het idee geopperd om ook provinciaal een dergelijke jongerenraad, of in dit geval Jongerenstaten, in te richten. Een sympathiek idee, dat echter niet direct juichend ontvangen werd door de Staten. Sterker nog, de eerste maanden na de brief kreeg de Veense Jongerenraad niet het idee dat er iets met hun brief gebeurde. Pas na de zomer spraken de ChristenUnie en het CDA - niet toevallig twee partijen met Veenendaalse Statenleden in hun midden - in de wandelgangen over dit initiatief en besloten dat dit idee zeker nader bekeken moest worden. Omdat wij niet alleen met de jongeren uit Veenendaal wilden spreken, maar veel meer jongeren uit de provincie Utrecht bij dit idee wilden

betrekken, hebben het CDA en de ChristenUnie alle jongerenraden in Utrecht benaderd om eens vrijblijvend over dit initiatief te spreken. Dit gebeurde in november vorig jaar, waarna in januari van dit jaar een grote bijeenkomst georganiseerd werd, waarbij zowel alle jongerenraden in Utrecht, de jongerenorganisaties van de verschillende politieke partijen als de Nationale Jeugd Raad uitgenodigd werden. Samen met ons en minister Rouvoet van Jeugd en Gezin werd over het onderwerp jongerenparticipatie gesproken. Bij deze bijeenkomst werd een eerste conceptvoorstel besproken, waar nog behoorlijk aan gesleuteld moest worden om de jongeren op één lijn te krijgen. Hoewel de jongeren het lang niet allemaal met elkaar eens waren en er stevig gedebatteerd werd, bleek in deze bijeenkomst wel dat jongeren wel degelijk hun stem willen laten horen in de provincie. Uit deze avond kwam geen kant-en-klaar advies naar voren, maar alleen al het feit dat een grote hoeveelheid jongeren de moeite genomen had om naar het Provinciehuis te komen en mee te praten over eventuele oprichting van een Jongerenstaten, gaf aan dat dit onderwerp leeft onder jongeren.

Vervolgens is er behoorlijk veel mailcontact en persoonlijk contact geweest tussen de initiatiefnemende Statenleden, de leden van de Jongerenraden en politieke jongerenorganisaties. De initiatiefnemende Statenleden waren intussen allang niet meer alleen van het CDA en de ChristenUnie, want ook de PvdA en VVD hadden zich hierbij aangesloten. Er werd een nieuwe bijeenkomst georganiseerd in maart en daar is verder gesproken over dit voorstel. In deze bijeenkomst waarin het voorstel werd besproken, is eigenlijk samen met de jongeren een nieuw voorstel in elkaar gedraaid, waarin een ruime meerderheid zich kon vinden en waarin alle leden van de Jongerenraden voor het voorstel stemden en ook de leden van een aantal politieke jongerenorganisaties. Er werd nog wel een aantal punten meegegeven, dat veranderd moest worden. Dat hebben wij dan ook gedaan in het definitieve voorstel.

Na deze lange periode van overleg en voorbereiding is het nu eindelijk zover dat het definitieve voorstel hier in de Staten besproken kan worden en komt de oprichting van de Jongerenstaten echt een stap dichterbij. Wat willen wij als initiatiefnemers nu met deze Jongerenstaten bereiken?

Allereerst meer betrokkenheid van jongeren bij de provinciale politiek. Het provinciale beleid is vaak ook van invloed op jongeren, wat inhoudt dat jongeren hierover ook mee moeten kunnen denken en hierover advies moeten kunnen geven. Daarnaast denken wij dat een Jongerenstaten drempelverlagend kan werken tussen jongeren en het provinciaal bestuur. Ten slotte verwachten wij dat jongeren door de contacten die ze zelf met anderen jongeren hebben, een beter beeld hebben van wat er onder jongeren in de provincie leeft dan dat wij als Statenleden dat hebben. Daardoor kunnen zij een signaalfunctie vervullen.

Om deze doelen te kunnen bereiken, willen we een Jongerenstaten instellen van minimaal tien en maximaal twintig leden, waarbij qua samenstelling rekening gehouden moet worden met diversiteit in geografische herkomst, politieke achtergrond, culturele achtergrond, opleidingsniveau, leeftijd en geslacht. Om te voorkomen dat het kader voor de Jongerenstaten aan alle kanten dichtgeregeld wordt, willen wij de samenstelling niet bij voorbaat vastleggen, maar wel opmerken dat de genoemde diversiteit voor de initiatiefnemers van groot belang is.

De Jongerenstaten mag geen eenzijdig samengesteld clubje uit een bepaalde regio of een bepaalde politieke stroming zijn. Zij zal als vertegenwoordiging van alle jongeren in de provincie Utrecht gelden, wat inhoudt dat alle jongeren in de provincie Utrecht zich ook in een of meerdere leden van de Jongerenstaten moeten kunnen herkennen. Om deze diversiteit te bereiken zal eerst een initiatiefgroep samengesteld worden, die indien mogelijk uit vertegenwoordigers van alle politieke stromingen bestaat. De initiatiefgroep zal zelf op zoek gaan naar andere leden, welke op voorpraak van de Jongerenstaten door Provinciale Staten benoemd worden.

De Jongerenstaten zullen adviezen uitbrengen over de onderwerpen die in de Staten besproken worden en wij, als Staten, zullen ook iets met die adviezen moeten doen. In onze optiek kan het niet zo zijn dat de Jongerenstaten een advies uitbrengen en wij dit advies zonder opgaaf van redenen naast ons neerleggen. Datzelfde geldt uiteraard ook voor adviezen die aan Gedeputeerde Staten uitgebracht worden. Naast advies over lopende zaken of voorstellen kunnen de Jongerenstaten

ook op eigen initiatief onderzoek doen, inspreken in commissievergaderingen en advies uitbrengen aan Provinciale Staten en/of Gedeputeerde Staten over het jongerenbeleid in de provincie en zullen zij activiteiten van derden ondersteunen of eigen activiteiten organiseren bij maatschappelijke thema's die jongeren in de provincie aangaan.

Om een goed advies uit te kunnen brengen zullen de Jongerenstaten ondersteuning van de griffie krijgen. Daarnaast wordt een budget van € 10.000 per jaar beschikbaar gesteld, dat men aan kan wenden voor onderzoek, bijeenkomsten en andere werkzaamheden om tot een advies te komen. Het spreekt voor zich dat de Jongerenstaten zich verantwoorden over de besteding van dit budget.

Het CDA, de ChristenUnie, de VVD en de PvdA dienen dit voorstel in, omdat zij van mening zijn dat dit initiatief bijdraagt aan een betere vertegenwoordiging van jongeren in de provinciale politiek en kan helpen de kloof tussen jongeren en de provincie te dichten. Wij kunnen ons niet voorstellen dat er partijen in de Staten zouden zijn die niet naar jongeren willen luisteren, zodat wij eigenlijk uitgaan van statenbrede ondersteuning voor dit voorstel. Niet, omdat wij nu zo'n goed voorstel geschreven hebben, maar vooral omdat dit voorstel voortkomt uit een vraag van de jongeren. De echte initiatiefnemer voor dit voorstel, de Veense Jongerenraad, is geen partij in de Staten en kan dus niet zelf een voorstel in de Staten brengen. Daarom hebben het CDA en de ChristenUnie dit idee opgepakt en hebben de VVD en de PvdA zich daarbij graag aangesloten.

De heer NUGTEREN (GL): Mijnheer de Voorzitter! GroenLinks is zeer voor gemeentelijke jongerenraden en vindt het jammer dat er recent in Nieuwegein een ter ziele is gegaan. GroenLinks is ook zeer voor jongerenraden waarvan tevoren helder is hoe deze zijn samengesteld en voor jongerenraden waarvan wij tevoren weten waar men het over gaat hebben. Voor het voorstel kunnen wij echter niet zo veel sympathie opbrengen. Het spijt mij dat ik dat hier moet zeggen, met alle waardering die ik heb voor de initiatiefnemers, zowel binnen als buiten de Staten. Politiek is echter ook af en toe geboden om iets helder te stellen en om iets helder te krijgen. Wij hebben geen sympathie voor het voorstel om de voornaamste reden dat

er gewoon geen provinciaal jongerenbeleid is en wat ons betreft er ook niet moet komen. Jongerenbeleid is gemeentebestuur en rijksbeleid en niet provinciaal beleid. Natuurlijk zijn er zaken die jongeren interesseren. Gelukkig maar. Als wij hen hierbij meer willen betrekken, dan zoeken wij naar een mogelijkheid. Het initiatiefvoorstel spreekt echter over jongerenbeleid en dat is er niet en dat moeten wij niet willen. Dat is een verkeerde suggestie en dan begint het verkeerd. Om die reden zouden wij op een andere manier het initiatief willen voortzetten en daarvoor dienen de fracties van GroenLinks en D66 een amendement in. Als men namelijk bekendheid en betrokkenheid van jongeren bij provinciale items nastreeft, dan zijn daarvoor andere mogelijkheden dan een jongerenraad, waarvan wij op voorhand eigenlijk moeten vermoeden dat er geen agendering voor is. Laten wij die mogelijkheden onderzoeken. Ons amendement luidt als volgt:

Amendement A11 (GroenLinks, D66): initiatiefvoorstel Jongerenstaten

Provinciale Staten van Utrecht, in vergadering bijeen op 23 juni 2008;

besluiten:

*te vervangen het concept-besluit:
vanaf:*

"Besluiten:

A. Een adviesorgaan voor en door jongeren met de naam "Jongerenstaten" op te richten;

t/m

C. "Dit bedrag voor 2008 beschikbaar te stellen en ten laste te brengen van het rekeningoverschot 2007".;

door:

- overwegende dat jongerenbeleid geen provinciaal beleidsterrein is, maar valt onder gemeentelijk en rijksbeleid;*
- overwegende dat het van belang geacht wordt meer bekendheid te geven onder jongeren aan provinciale zaken die (ook) jongeren aangaan;*
- en overwegende voorts dat het wenselijk is jongeren meer actief te betrekken bij zaken die op provinciaal niveau spelen;*

besluiten:

€ 20.000 ter beschikking te stellen voor het doen van een onderzoek op welke wijze de betrokkenheid van jongeren bij provinciale onderwerpen versterkt kan worden en dit bedrag ten laste te brengen van de post "incidentele lasten Algemeen Bestuur", begroting 2008, programma 1.1.

De VOORZITTER: Het amendement is voldoende ondertekend en maakt deel uit van de beraadslagingen. Het amendement kan worden vermenigvuldigd en rondgedeeld.

De heer DE VRIES (D66): Mijnheer de Voorzitter! Ik ga niet verder in op de wijze waarop de zaken bestuurlijk zijn verlopen. Ik wil wel zeggen dat wat de fractie van D66 betreft, er een aantal inhoudelijke bezwaren kleeft aan het voorstel. Zoals de heer Nugteren al zei, is het probleem wat onze fractie betreft, de scope van de Jongerenstaten, zoals hier wordt geformuleerd. In het kader dat ons wordt voorgelegd, staat dat de Jongerenstaten gevraagd en ongevraagd advies geven over voor jongeren relevant beleid. Prima. Er wordt echter ook gesproken over 'provinciaal Utrechts jongerenbeleid'. De heer Nugteren heeft het al gezegd: naar onze mening bestaat zoiets niet. Het is voor ons dus heel belangrijk dat wij weten binnen welke marges, zoals ik het maar zal noemen, de Jongerenstaten gaan opereren, niet zozeer omdat wij willen dat de Jongerenstaten zichzelf beperkingen moeten opleggen, maar wel om teleurstellingen te voorkomen, waarbij de situatie zich kan voordoen dat een advies van de Jongerenstaten tot ons komt, waarbij wij moeten constateren dat het allemaal heel leuk en aardig is, maar dat zij daar eigenlijk niet over gaan en dat wij daar eigenlijk ook niets mee willen. Dat vind ik een beetje inherent aan het voorstel zoals het voorligt. Een tweede nadeel betreft de volgende vragen: hoe wordt de Jongerenstaten samengesteld en in hoeverre staan alle pjo's (politieke jongerenorganisaties) in de provincie achter dit voorstel? Als je kiest voor een zo breed mogelijke samenstelling, zowel qua politieke achtergrond, culturele achtergrond, opleidingsniveau enzovoort, dan vraag ik mij af hoe bijvoorbeeld het CDJA en het JOVD hiertegen aankijken. Ik heb signalen ontvangen dat zij wat dat betreft sceptisch zijn. Het zou jammer zijn als dit soort clubs hieraan niet zouden kunnen meedoen.

Ons bekruipt het gevoel dat door het op deze manier in te zetten, wij op een gegeven moment uitkomen op een situatie waarin het misschien wel heel leuk is om in de Jongerenstaten te zitten en daarin heel actief te participeren, maar dat het resultaat dat je ermee wilt bereiken, zal tegenvallen. Dan ontstaat er aan beide kanten binnen deze Staten teleurstelling. Daar zijn wij erg bang voor.

De heer BISSCHOP (SGP): Mijnheer de Voorzitter! Als SGP zijn wij voorstander van de betrokkenheid van jongeren bij maatschappelijke en politieke activiteiten. Ik wil met enige gepaste trots eraan herinneren dat de jongerenvereniging van de SGP de grootste van het land is. Waarin een kleine partij groot kan zijn, nietwaar?

Wij signaleren dus dat soort activiteiten binnen onze partij. Dan zie je ook, en dat leert de ervaring, dat een enthousiaste start niet het probleem is. Dat lukt wel en dat krijg je wel voor elkaar. Het belangrijkste punt van zorg is de continuïteit waarborgen. Daar hangt mee samen: hoe rekruteer je de leden van activiteitencommissies, in dit geval dus leden van de Jongerenstaten? In het voorstel wordt het zo geformuleerd: "De leden van de Jongerenstaten worden op voordracht van de Jongerenstaten benoemd door de Provinciale Staten". Die leden worden dus geworven door de Jongerenstaten zelf; een vorm van coöptatie, zou je kunnen zeggen. Ik vind dit een zwakke schakel in het geheel. Volgens mij moeten wij de moed hebben tegen onszelf te zeggen: goed, wij gaan hiermee van start, met hier en daar wat aarzelingen, maar laten wij vooral na een of twee jaar, maar in elk geval ruim voor het einde van deze Statenperiode, een tussenbalans opmaken van wat er goed is gegaan en wat er beter kan. Zoals het nu voorligt, heb ik persoonlijk wat twijfels of hiermee de kloof tussen jongeren en de provincie overbrugd wordt of zelfs maar verkleind wordt. Het blijft echter de moeite van het proberen waard. Ik denk dat wij die start dus gewoon moeten maken, maar ons voorstel is dus nadrukkelijk om na twee jaar de balans op te maken en te kijken wat wij kunnen verbeteren.

De heer SNYDERS (Mooi Utrecht): Mijnheer de Voorzitter! Jongerenstaten: het klinkt nogal officieel. Ik denk dat dat niet de bedoeling zal zijn. Wat wij willen horen, is wat er leeft en een reflectie van jongeren op wat wij aan het doen zijn. Op de

een of andere manier zouden wij dat vorm kunnen en willen geven. Ik bedoel: jongeren horen erbij. Het principe van een jongerenraad, zo zou ik het liever willen noemen, lijkt mij een prachtig idee. Ook de suggesties die de heer Bisschop doet, om gewoon maar te beginnen en over twee jaar te kijken waar wij staan, lijkt mij een goede. Het zijn peanuts wat wij hieraan moeten betalen, maar tegelijkertijd is er nog iets anders. Dat is onze inbreng: wij moeten het wel willen met z'n allen. Wij moeten dan ook willen communiceren met de jongeren en de jongeren moeten ook beseffen dat zij zich moeten verbreden. Dat kan heel aardig. Daarvoor heb je websites en allerlei andere zaken. Laten wij het maar gewoon proberen. Het standpunt van Mooi Utrecht is dus: doen, maar weet wel wat je doet, want je kunt de boel ook gelijk doodslaan.

Mevrouw NAP (CDA): Mijnheer de Voorzitter! Ik verzoek om een paar minuten schorsing om met mijn mede-initiatiefnemers te overleggen.

De VOORZITTER: Ik schors de vergadering.

Schorsing van 19.17 uur tot 19.21 uur.

De VOORZITTER: Ik heropen de vergadering.

Mevrouw NAP (CDA): Mijnheer de Voorzitter! Een reactie van de initiatiefnemers op de reacties van de andere partijen. Allereerst zegt de fractie van GroenLinks dat wij hier niet zitten om weer nieuw jongerenbeleid te maken en dat jongerenbeleid aan de gemeenten en aan het Rijk is. Het gaat echter niet zozeer over het maken van jongerenbeleid, maar over dát beleid dat jongeren aangaat. Dat staat ook in het voorstel. Daarbij denken wij aan openbaar vervoer, het streekvervoer waarover wij hier in de Staten gaan. Wij denken ook aan de jeugdzorg, woningbouw, studentenhuisvesting en allerlei zaken die jongeren aangaan en waarvan wij vinden dat jongeren daarin een stem mogen en moeten hebben. Het gaat dus niet zozeer om nieuw jongerenbeleid, maar vooral om beleid dat jongeren aangaat.

De heer NUGTEREN (GL): Mijnheer de Voorzitter! Ik lees in het stuk "het provinciaal Utrechts jongerenbeleid". Daaronder versta ik toch wat anders.

Wat betreft de voorbeelden van mevrouw Nap, zoals de jeugdzorg: daarvoor hebben wij de cliëntenraden. Ik zou ervoor willen waarschuwen die rol door anderen te laten overnemen. Dat is in de regelgeving een heel gedefinieerde rol. Bij studentenhuisvesting zijn er al allerlei studentenorganisaties betrokken. De voorbeelden die mevrouw Nap noemt, vind ik dus nog niet zo erg sterk.

Mevrouw NAP (CDA): Mijnheer de Voorzitter! Het kan zijn dat de heer Nugteren ze niet erg sterk vindt. Ik krijg echter een beetje het gevoel dat de heer Nugteren de stem van de jongeren liever niet wil horen en dat het wat lastig is als jongeren daarover meepraten. Dat is echter mijn gevoel.

De heer NUGTEREN (GL): Mijnheer de Voorzitter! Dat is demagogie. Daar houd ik niet van.

Mevrouw NAP (CDA): Mijnheer de Voorzitter! Dan het amendement. Om nu € 20.000 voor een onderzoek te gaan geven? Wij houden niet zo van weer een onderzoek. Laten wij eerlijk zijn en laten wij gewoon, zoals Mooi Utrecht zei, van start gaan. Dan hebben wij liever € 10.000 om van start te gaan dan € 20.000 voor weer een onderzoek, dat grote kans heeft in het grote grijze archief terecht te komen en dat wij er uiteindelijk niets mee doen. Dat zouden wij echt zonde vinden, want wij willen gewoon dat de jongeren een stem krijgen.

De fractie van de D66 vroeg een en ander over de samenstelling. Wij hebben dit voorstel voorgelegd aan alle jongerenraden in de provincie Utrecht en aan de jongerenorganisaties van de provinciale politieke partijen. Dan kan het natuurlijk zijn dat een aantal mensen niet zo laaiend enthousiast over het voorstel is. Een heel ruime meerderheid was echter voor het voorstel. Of CDJA en JOVD enthousiast zijn, moet D66 aan CDJA en JOVD vragen. Zij zitten niet in de Staten en daar spreek ik ook niet voor.

Mevrouw VERSTEEG (D66): Mijnheer de Voorzitter! Ik ben zeer verbaasd over de toon die mevrouw Nap aanslaat. Wij moeten CDJA en JOVD – zij zijn niet de kleinste - vragen wat zij ervan vinden? Zij zitten niet in de zaal. Mevrouw Nap heeft, als het goed is, de organisaties gesproken. Ik ben bij de bijeenkomst van 16 januari geweest en dat was

absoluut geen harmonieuze bijeenkomst. De politieke jongerenorganisaties en de jongeren stonden behoorlijk tegenover elkaar. Over het vervolg kan ik niet meepraten; daarbij waren wij niet betrokken. Ik vind de reactie van mevrouw Nap op wat CDJA en JOVD ervan vinden, verbazingwekkend. Als zij dit wil laten slagen en een goede afspiegeling wil hebben van de jongerenraad, dan is het toch vreemd te constateren dat twee grote politieke jongerenorganisaties zich hieraan onttrekken en dat mevrouw Nap daar zo over praat. Wij hebben een vraag neergelegd of iedereen het eens is met het voorstel en zo niet, waarom niet. Ik ben heel benieuwd te horen of mevrouw Nap werkelijk niet weet waarom CDJA en JOVD niet instemmen.

Mevrouw NAP (CDA): Mijnheer de Voorzitter! Waarom JOVD en CDJA hierover niet laaiend enthousiast zijn, is omdat zij er geen behoefte in zien. Als zij hierin geen behoefte zien, prima, maar dan is dat hun keuze. Als andere politieke jongerenorganisaties en alle jongerenraden in Utrecht er wel een behoefte in zien, dan is dat een ruime meerderheid waarmee wij vooral moeten doorgaan. Mevrouw Versteeg zei zo-even dat CDJA en JOVD niet de minste zijn. Inderdaad. Als ik de heer Bisschop moet geloven, dan zijn de SGP-jongeren altijd nog de grootste, dus laten wij het vooral niet over de grootte van de politieke jongerenorganisaties gaan hebben. Er zijn hier allerlei afgevaardigden van organisaties geweest en daarmee hebben wij gesproken. Je zult nooit een voorstel vinden waarmee iedereen het eens is. Er zijn een paar partijen geweest die zeiden het voorstel niet heel geweldig te vinden. Het merendeel van de partijen was wel heel enthousiast. Mevrouw Versteeg noemde de bijeenkomst op 16 januari. Zoals ik al zei, konden wij op 16 januari geen consensus vinden. Daarom is er op 17 maart een nieuwe bijeenkomst geweest, waarbij opnieuw iedereen was uitgenodigd. Toen was er wel degelijk consensus, althans: een grote lijn waarmee men kon instemmen.

Mevrouw VERSTEEG (D66): Mijnheer de Voorzitter! Blijkbaar was er niet zoveel consensus dat CDJA en JOVD hiermee hebben ingestemd. Ik kan mij voorstellen dat voor het welslagen van de Jongerenstaten het bereiken van consensus buitengewoon belangrijk is. Dat zou eerder de insteek zijn geweest van D66.

De heer BISSCHOP (SGP): Mijnheer de Voorzitter! Mevrouw Nap kan mij gerust geloven: de jongerenorganisatie van de SGP heeft inderdaad zo'n 10.000 leden. Ik hoor mevrouw Nap echter zeggen dat zij contact gezocht heeft met de jongerenorganisaties van de coalitiepartijen.

Mevrouw NAP (CDA): Mijnheer de Voorzitter! Nee, van álle partijen.

De heer BISSCHOP (SGP): Mijnheer de Voorzitter! Dan ben ik gerustgesteld, want ik meende dat mevrouw Nap het beperkt had tot de coalitiepartijen. Het zou natuurlijk jammer zijn de expertise van de SGP-jongeren buiten beschouwing te laten.

Mevrouw NAP (CDA): Mijnheer de Voorzitter! Die hebben wij zeker niet buiten beschouwing gelaten.

De heer BISSCHOP (SGP): Mijnheer de Voorzitter! Dan heb ik wat meer vertrouwen in de goede afloop.

Mevrouw DE HEER (ChristenUnie): Mijnheer de Voorzitter! Ik wil even wat aanvullen op wat mevrouw Nap naar voren bracht over de discussie van de politieke jongerenorganisaties. Dat is natuurlijk een relevante discussie. Mevrouw Versteeg heeft de eerste bijeenkomst meegemaakt in dit huis. Dat was gelijk een mooi voorbeeld van hoe het toe kan gaan als je jongeren een stuk inspraak geeft. De verlevendiging was in elk geval een feit. Daarop is een tweede bijeenkomst gevolgd, waar ook politieke jongerenorganisaties aanwezig waren en waar ook een stuk heftige discussie is gevoerd en waarbij wij verder zijn gegaan. Ik moet zeggen dat wij ons best hebben gedaan de opmerkingen die er die avond zijn gemaakt, ook door de politieke jongerenorganisaties, zo veel mogelijk in het voorstel zoals het er nu ligt, te verwerken. Het voorstel dat voorligt, is heel anders van aard en doorontwikkeld ....

De VOORZITTER: Interrupties zijn geen algemene beschouwingen.

Mevrouw DE HEER (ChristenUnie): Mijnheer de Voorzitter! Goed, ik zal het kort houden. Wij willen graag het voorliggend voorstel opnieuw bij alle politieke jongerenorganisaties voorleggen in de hoop

dat eenieder daarin zal meegaan. Wij hebben geluisterd naar wat er gezegd is en de redenen zijn aangepakt om het ten goede te keren.

De heer SNYDERS (Mooi Utrecht): Mijnheer de Voorzitter! Gaat het de indieners van het voorstel om structuren of evenredige vertegenwoordiging, zoals het voorstel nu voorligt, of om impulsen vanuit een groep die zich vanzelf zal ontwikkelen?

Mevrouw NAP (CDA): Mijnheer de Voorzitter! Het gaat ons eerder om impulsen vanuit een groep dan om structuur en evenredige vertegenwoordiging. Het is niet de bedoeling dat de Jongerenstaten de Staten naspelen. Als dat zou gebeuren, zouden wij het hebben over evenredige vertegenwoordiging. Dat zijn wij echter absoluut niet van plan. Wij willen juist weten wat er onder jongeren leeft. Dat kunnen jongeren zijn van een politieke jongerenorganisatie, jongeren die lid zijn van een jongerenraad, maar het kunnen ook jongeren zijn die nog helemaal niets met de politiek hebben, maar die wel denken: "Hé, dit lijkt mij leuk om daarmee eens kennis te maken."

De heer SNYDERS (Mooi Utrecht): Mijnheer de Voorzitter! Ik kan mevrouw Nap nog medelen dat Mooi Utrecht in een week is opgericht. Dat kan bij jongeren ook.

Mevrouw NAP (CDA): Mijnheer de Voorzitter! Ik vind de opmerking van de heer Snyders, dat je in een week zo'n orgaan kunt oprichten, bemoedigend. Ten slotte: de heer Bisschop van de SGP vroeg om een tussenbalans na twee jaar. Wij hebben in het voorstel staan dat er in elk geval elke vier jaar geëvalueerd gaat worden. Op zich hebben wij er niks op tegen om voor de eerste periode te zeggen dat wij na twee jaar evalueren. Dat lijkt ons prima. Dan kunnen wij na twee jaar kijken of het bevalt en dan gaan wij er mee door en bevalt het niet, om welke reden dan ook of als de jongeren zeggen dat het niet bevalt, dan moeten wij er gewoon mee stoppen.

Mevrouw VAN BENTHEM (PvdA): Mijnheer de Voorzitter! Ik wil verzoeken om even te schorsen, zodat wij als initiatiefnemers even kunnen overleggen over wat wij zo-even hebben gehoord en of dat zou kunnen.

De VOORZITTER: Ik schors de vergadering.

Schorsing van 19.30 uur tot 19.34 uur.

De VOORZITTER: Ik heropen de vergadering.

Mevrouw NAP (CDA): Mijnheer de Voorzitter! Wij hebben niet het idee dat er verder nog veel gezegd hoeft te worden. Wij zouden het voorstel graag in stemming gebracht zien.

De VOORZITTER: Dan gaan wij als eerste over tot afhandeling van het amendement, het voorstel dat de heer Nugteren heeft ingediend om een ander besluit te nemen.

Mevrouw BODEWITZ (PvdD): Mijnheer de Voorzitter! Ik heb hierover lang getwijfeld, want ik vind de instelling van een Jongerenstaten positief. Het had echter tevoren beter doordacht kunnen worden. Dat vind ik jammer aan het voorstel. Ik vind dat er goede punten staan in het amendement, maar gezien het feit dat beide bedragen overeenkomen, zeggen wij dat wij het dan maar moeten proberen. Ik had het liever anders gezien, maar wij gaan toch akkoord met het voorstel. Wij zijn dus tegen het amendement.

Zonder hoofdelijke stemming verwerpen Provinciale Staten amendement A11. Voor het amendement hebben gestemd de fracties van GroenLinks en D66.

De VOORZITTER: Dan is het voorstel zelve aan de orde. Wenst iemand een stemverklaring?

De heer DE VRIES (D66): Mijnheer de Voorzitter! D66 is voorstander van de inspraak van burgers, in dit geval van jongeren, en het betrekken van jongeren bij de politiek. Echter, het voorliggende voorstel biedt volgens D66 onvoldoende basis om op een constructieve wijze vorm te geven aan een gestructureerd gedragen en kwalitatieve bijdrage aan de provinciale politiek. De gekozen opzet staat garant voor teleurstelling, zowel bij de jongeren als Provinciale Staten. D66 stemt dan ook niet in met het voorstel.

Mevrouw VAN GEMERT (SP): Mijnheer de Voorzitter! Die teleurstelling kan wat ons betreft wel meevallen op het moment dat wij, als Staten,

goed beargumenteren waarom wij het wel of niet eens zijn met een advies van de Jongerenstaten. De fractie van de SP hoopt vooral op heel veel ongevraagd advies. Wij zijn blij met het initiatief. Wij hebben wel gemerkt dat de totstandkoming ervan niet altijd even prettig verlopen is. De SP is daarbij echter niet verder betrokken geweest. Met de kanttekening van een evaluatie over twee jaar om te kijken of wij hiermee doorgaan, zijn wij voor het voorstel.

De heer NUGTEREN (GL): Mijnheer de Voorzitter! De fractie van GroenLinks is tegen het voorstel en niet omdat het amendement is verworpen. Enerzijds heeft collega De Vries de redenen genoemd, anderzijds vind ik dat in de discussie amper is ingegaan op het bezwaar dat wij geen jongerenbeleid hebben.

Zonder hoofdelijke stemming besluiten Provinciale Staten hierna overeenkomstig het voorstel, met de aantekening dat de fracties van GroenLinks en D66 geacht worden tegengestemd te hebben.

Mevrouw BODEWITZ (PvdD): Mijnheer de Voorzitter! Is er nu uiteindelijk besloten dat na twee jaar een evaluatie plaatsvindt? Op die voorwaarde was ik voor het voorstel.

De VOORZITTER: Aan het einde van de zittingsperiode wordt geëvalueerd. Zo staat het in het stuk dat net is aanvaard.

Concept ruimtelijk plan herinrichting vliegbasis Soesterberg

Mevrouw SWETS (CDA): Mijnheer de Voorzitter! Vandaag is een mooi moment in de ontwikkeling van de plannen voor de vliegbasis Soesterberg. Na allerlei deelonderzoeken, adviezen, inhoudelijke stappen en processtappen die er zijn gezet, ligt er vanavond een concept ruimtelijk plan voor, zowel bij ons als in de raden van Zeist en Soest. Gezamenlijk hebben wij toegewerkt naar één concept ruimtelijk plan. Er is heel veel te zeggen over het proces tot nu toe, de inhoud van het conceptplan en het vervolg. Ik heb echter niet de intentie vanavond volledig te zijn; ik zal een aantal zaken aanstippen die voor de fractie van het CDA van belang zijn. Dat doe ik volgens een indeling die ik

gemakshalve met A, B, C, D en E aanduidt. De A van Allure, vervolgens de Bouwstenen, dan, niet onbelangrijk de Centen, dan het Draagvlak en E: En hoe nu verder?

Laat ik met de A beginnen, de allure, oftewel: kwaliteit. Het is duidelijk dat wij met de vliegbasis een unieke kans hebben als provincie en gemeenteraden, nu het ministerie van Defensie het gebied per 1 januari 2009 overdraagt. Het opnieuw inrichten van zo'n groot en prachtig gebied geeft ons heel veel mogelijkheden en daarmee natuurlijk ook een grote verantwoordelijkheid, want je kunt het maar een keer doen en dan moet het goed gedaan worden. Het CDA vindt de kwaliteit belangrijk. Wij willen gaan voor een plan met een hoge ruimtelijke kwaliteit. Wat dat betreft vinden wij dat het conceptplan er veelbelovend uitziet. Je kunt echt zien dat ruimtelijke kwaliteit zwaar heeft meegewogen bij de planvorming. Het is belangrijk dat dit ook bij de verdere uitwerking zo blijft. Daarbij kun je dan denken aan de open ruimte, aan de unieke natuurkwaliteiten, een nationaal aansprekend defensiemuseum en informatiecentrum, een aantrekkelijke overgang tussen het dorp Soesterberg en het park, maar ook bijvoorbeeld aan een mooie architectuur en een goede inpassing van de woningbouw. Wij streven naar een park met een bovenregionale uitstraling - en eigenlijk denken wij aan een nationale uitstraling - waar de natuur voldoende beschermd is en tot ontwikkeling kan komen en dat recreatief en toeristisch aantrekkelijk is. In dit verband vindt het CDA het ook vanzelfsprekend dat bij de verdere uitwerking wordt gezorgd voor een goede aansluiting van dit ruimtelijk plan op het masterplan voor de herontwikkeling van de kern Soesterberg en de herontwikkeling en de herstructurering van bedrijventerrein Soesterberg-Noord en Tammer, ook in relatie tot andere ontwikkelingen buiten de vliegbasis, zoals de herinrichting van station Den Dolder en de aanpassing van de N237. Wij hopen dat wij over enkele decennia met tevredenheid kunnen terugkijken op de ontwikkeling die wij nu met elkaar in gang zetten.

Na de toelichting op de benodigde allure van het plan, kom ik bij de B. Ik wil enkele bouwstenen uit het plan benoemen. Helder is, dat het concept ruimtelijk plan nog op hoofdlijnen is; er moeten

nog veel zaken worden uitgewerkt. Vandaar dat wij vandaag geen moties zullen indienen. Wij zullen wel enkele zaken benoemen: meer richtinggevend zaken en vooral zaken om nog uit te zoeken in de komende maanden. Ik zal vijf zaken noemen die het CDA daarbij belangrijk vindt. Er zouden natuurlijk nog veel meer dingen te noemen zijn, maar goed, je moet keuzes maken.

Allereerst de zonering van het park in relatie tot de EHS-saldobenadering. Er worden veel bezoekers in het park verwacht. Dat is logisch, want het wordt een prachtig park en daarvan willen natuurlijk veel mensen komen genieten. Daarom vinden wij een goede geleiding van bezoekers noodzakelijk door middel van een goede infrastructuur en een goede zonering van de vliegbasis. Ondermeer het Utrechts Landschap vraagt zich af of er in de huidige plannen nog wel voldoende echte rustgebieden in het gebied zullen zijn. Wij vragen de gedeputeerde hierop, bij de verdere uitwerking van de plannen, alert te zijn. Een goede zonering van het recreatieve gebruik is belangrijk om te zorgen dat de saldobenadering positief uitpakt voor de natuur.

Het tweede punt is het gebied van de shelters, zowel die aan de museumkant als die aan de andere kant bij de Hertentlaan. Wij verzoeken de gedeputeerde nog eens goed naar de voor- en nadelen van het gebruik van deze shelters te kijken, zowel ecologisch als financieel. Wordt de natuur niet te veel verstoord als je bedrijvigheid toestaat in de shelters aan de kant van de Hertentlaan? Welke voorwaarden moet je stellen aan het gebruik? Heeft het wel zoveel voordeel een deel van het museum in de shelters te vestigen? Als je dat niet doet, heb je de tunnel ook niet nodig. Dat scheelt aanzienlijk in de kosten en de financiële risico's.

Het derde punt is de bedrijvigheid. De Kamer van Koophandel Gooi, Eem en Flevoland heeft het aanbod gedaan mee te denken over de mogelijkheden en beperkingen van de diverse stromen van bedrijvigheid op en rond de vliegbasis. Wij verzoeken de gedeputeerde in overleg te treden met deze Kamer van Koophandel en met de Kamer van Koophandel Midden-Nederland. Vanzelfsprekend moet dat gebeuren binnen de al aangegeven kaders.

Het vierde punt: de duurzaamheidsinitiatieven. In de inspraak is er al een aantal genoemd en

inmiddels weten wij dat er in de zomer een expertmeeting Duurzaamheid georganiseerd zal worden. Wij juichen dit toe en verzoeken de gedeputeerde kansrijke ideeën die daarbij naar voren komen, nader te onderzoeken.

Het vijfde punt gaat over vliegbewegingen. In de inspraak kwam naar voren dat de vliegbasis gewenst is voor een traumahelikopter. Wij verzoeken de gedeputeerde hiernaar welwillend te kijken binnen de mogelijkheden die er zijn in verband met de geluidszonering. Datzelfde geldt voor de mogelijkheid om op de vliegbasis ruimte te geven voor het behouden, restaureren en weer in vliegende conditie brengen van historische vliegtuigen. Soesterberg is immers de bakermat van de luchtvaart en het zou mooi zijn als die luchtvaart en de historie daarvan beleefbaar kunnen worden gehouden. Dit kan wellicht een plek krijgen naast de al bestaande zweefvliegclub.

Dan kom ik bij de C van Centen, oftewel de financiering van het plan. Ook wat dat betreft, is er de komende maanden nog veel werk te verzetten. De huidige financiële onderbouwing van het ruimtelijk plan is grofmazig en bevat, zoals logisch is bij een concept, nog veel onzekerheden. Bovendien sluit de berekening met een tekort van € 7.000.000. Voor het CDA is het van wezenlijk belang dat bij de presentatie van het definitieve ruimtelijke plan er een gedegen financiële onderbouwing en fasering ligt die financieel sluitend is. Gelukkig heeft de gedeputeerde al toegezegd dat hij ons in het najaar een financieel sluitend plan zal presenteren. Wij zullen hem daaraan houden. Wij vragen daarnaast om een goede onderbouwing van het financiële plaatje en een fasering, waarbij wij geen grote financiële risico's lopen. Ook in dit verband is de door mij al eerder genoemde bovenregionale uitstraling en allure van belang. Als wij tot een kwalitatief sterk ruimtelijk plan komen, zal het Rijk eerder geneigd zijn daaraan bij te dragen. Daarnaast lijkt het van belang om zonder verlies van kwaliteit te proberen de kosten te beperken, bijvoorbeeld door niet alles te slopen, door natuurlijke paden aan te leggen en de huidige kwaliteiten van het landschap te benutten. Dus, zoveel mogelijk behouden wat er is, en daarnaast de factor tijd te benutten als dat mogelijk is.

Dan de D van Draagvlak: voor ons als CDA eveneens van wezenlijk belang. De gehouden inspraakronde, zowel schriftelijk als op de hooravond, heeft laten zien hoezeer de vliegbasis velen aan het hart gaat, zowel bij omwonenden, andere betrokkenen als diverse belangengroeperingen. Het was goed te merken dat het conceptplan al veel waardering kreeg, maar er zijn ook allerlei suggesties en voorstellen geopperd, die het waard zijn om nader te worden onderzocht en verkend in de aanloop naar het definitieve plan. Enkele daarvan heb ik onder Bouwstenen genoemd, maar de tijd ontbreekt om vandaag op alle goede suggesties in te gaan. Daarom roepen wij de gedeputeerde op de inspraakreacties serieus te betrekken bij de verdere uitwerking. In het najaar houden wij weer een inspraakronde over het verder uitgewerkte ruimtelijk plan. Dan zal blijken of de gedane suggesties voldoende zijn meegenomen in de plannen, zodat het draagvlak voor het definitieve plan is toegenomen. Als CDA zullen wij de najaarsinspraak van betrokkenen wederom serieus nemen en betrekken in onze uiteindelijke afwegingen ten aanzien van het definitieve ruimtelijke plan.

Ten slotte de E: En hoe nu verder? Wij stemmen als CDA in met het concept ruimtelijk plan en de verwoorde ruimtelijke denkrichtingen. Volgens ons zijn wij op de goede weg. De denkrichting deugt. Wij hopen dat dit concept vanavond bij ons in de Staten en in de raden van Soest en Zeist positief wordt ontvangen en feliciteren in dat geval de gedeputeerde en zijn hardwerkende en enthousiaste team van ambtenaren en natuurlijk ook de stuurgroep als geheel met dit fraaie tussenresultaat. De komende maanden moeten er nog veel zaken worden uitgewerkt om tot een ruimtelijk plan te komen, dat ecologisch en financieel mogelijk en haalbaar is, dat een hoge ruimtelijke kwaliteit heeft en een groot draagvlak geniet. Het is een unieke kans voor ons als provincie en voor Soest en Zeist. Wij zien dan ook graag uit naar de verdere uitwerking in het najaar.

De heer BALEMANS (VVD): Mijnheer de Voorzitter! De VVD heeft met veel interesse kennis genomen van het concept ruimtelijk plan voor de vliegbasis Soesterberg. In algemene zin hebben wij veel waardering voor de wijze waarop een eerste aanzet is gegeven voor een toekomstige ontwikkeling in een gebied dat iedereen na aan het hart gaat, ook ons als VVD.

De vliegbasis moet straks een vormgeving krijgen, waarbij natuur, recreatie en woningbouw in een onderlinge samenhang dit unieke gebied een nieuw geheel laten maken voor de toekomst. Ruimte voor de natuur spreekt ook de VVD aan. Tegelijkertijd achten wij het van heel groot belang dat er ook ruimte is voor de mensen om daarvan te genieten, er te recreëren, maar er ook te wonen. Nu moet er een aantal inhoudelijke keuzes worden gemaakt en dat hangt, samen met de inhoudelijke kant, ook af van de financiële haalbaarheid. Inhoud en financiën zullen wat de VVD betreft dan ook in een gezonde relatie tot elkaar moeten staan wil je inderdaad een kwaliteit garanderen voor dat gebied, ook voor de toekomst, zoals wij die nu, anno 2008, beogen. Wij kunnen wel plannen maken die in het heden goed zijn, maar als die in de toekomst niet bestendig zijn, dan zijn wij verkeerd bezig. In dat opzicht hebben wij in de schriftelijke vragenronde veel vragen gesteld en, zeg ik tegen de gedeputeerde, met veel genoegen geconstateerd dat alle vragen beantwoord zijn. De antwoorden waren echter niet altijd duidelijk, simpelweg omdat de gedeputeerde er nog geen antwoord op kon geven. Dat betekent voor ons, nu wij praten over dat conceptplan, dat wij eigenlijk nog geen afgewogen eindoordeel kunnen geven. Daarvoor zal er nog het nodige moeten worden ingevuld. Door Gedeputeerde Staten is duidelijk gemaakt dat er op een aantal punten nog veel inhoudelijke keuzes gemaakt moeten worden en ook als je kijkt naar de financiën, dan zijn er nog wel wat vragen te beantwoorden. Ook is er nog geen duidelijkheid als je kijkt naar de gesprekken die met het Rijk gevoerd moeten worden, maar ook met het lokale bedrijfsleven: wat zal hun toekomst zijn en hoe kunnen zij hun leven verder voortzetten in het nieuwe Soesterberg? In dat kader is de fractie van de VVD dan ook van oordeel dat het economische verhaal, genoemd in het ruimtelijk plan, wat onderbelicht is gebleven. Daarom hebben wij in de commissie RGW van 9 juni jl. aan Gedeputeerde Staten gevraagd te komen met een economische effectrapportage, omdat je daarin een aantal belangen veel beter kunt afwegen bij het toekomstig plan. Voor zover het mij voor ogen staat, heeft de gedeputeerde dat namens Gedeputeerde Staten toegezegd. Ik zag echter in de stukken, in het blauwtje, dat het niet zo duidelijk omschreven was als waar ik toen om gevraagd heb. Vandaar dat ik bij dezen wederom een poging doe

om in formele zin van de gedeputeerde te horen dat hij inderdaad de bereidheid heeft een economische effectrapportage uit te voeren en daarover de Staten te informeren. Bij zo'n economische effectrapportage zou je kunnen denken aan een aantal effecten op een aantal sectoren. Daarbij kan men denken – en dat geef ik de gedeputeerde alvast mee – aan wat het betekent voor de bestaande, lokale ondernemer, wat het betekent voor de recreatie en het toerisme en wat het zou kunnen betekenen voor de toekomstige ontwikkelingen en aantrekkingskracht van nieuwe vormen van ondernemerschap in dat gebied. Dat zijn allemaal zaken die wij in het concept ruimtelijk plan nu nog niet kunnen terugvinden, en dat is begrijpelijk, maar die hebben wij wel nodig om straks een afgewogen oordeel te geven over het totale plan en over het bestaansrecht, ook van het ondernemersklimaat in dat gebied. Het is dan ook niet voor niets dat de Kamer van Koophandel een handreiking in de richting van het college heeft gedaan en zegt daarover eens te gaan praten; ook de Kamer van Koophandel hecht eraan dat het gebied in zijn volledigheid een goed beeld geeft van de mogelijkheden.

Met betrekking tot de financiën – en dat heb ik al eerder tegen de gedeputeerde gezegd – constateerden wij met enige teleurstelling dat er een saldote kort is van € 7.000.000. Nu zijn er nog heel veel posten die ingevuld moeten worden en die kunnen positief of negatief uitvallen. Per saldo weet je niet waar dat op uitkomt. Dat maakt het op dit moment wat moeilijk een oordeel te geven over de vraag hoe die financiën er uitzien. Wij gaan er niet van uit dat je dan maar even zegt: "Weet je wat, wij hebben nu € 7.000.000 tekort, laten wij die uit de begroting weghalen, even bijplussen en klaar." Nee, een heleboel posten zijn namelijk nog niet ingevuld. Wij hebben hier in dit huis de afspraak gemaakt dat het plan van de vliegbasis Soesterberg budgettair-neutraal moet zijn. Dat is de afspraak. Voor ons geldt: afspraak is afspraak. Daarbij is het natuurlijk ook goed te kijken wat je risicoanalyse naar de toekomst toe is. Eén ding is het plan nu in 2008 financieel haalbaar te maken, maar wat zijn de risico's die wij financieel gezien lopen in de toekomst?

Dat brengt mij tot de vraag wat nu te doen met het concept ruimtelijk plan zoals het voorligt. Daarbij spelen twee elementen. Het ene element is de rela-

tie die ik wil leggen met het masterplan Soesterberg van de gemeente Soest. Dat is op zich een plan dat cruciaal is voor het totale beeld van dat gebied; het zegt niets over de vliegbasis zelf, maar wel over het aanpalend gebied. Je zou kunnen zeggen dat er financieel weliswaar een gescheiden relatie is, maar beleidsmatig moet het wel een harmonieus huwelijk zijn. Je zou kunnen zeggen: het is een huwelijk met huwelijkse voorwaarden: als het ene niet goed is, is de kans dat het met het andere ook nooit wordt, erg groot. De vraag van de fractie van de VVD aan Gedeputeerde Staten is dan ook of wij als Provinciale Staten in december kunnen beschikken over de definitieve plannen van het masterplan Soesterberg. Niet om die plannen goed te keuren, maar wel om die te betrekken bij de behandeling van de vliegbasis Soesterberg en om het totaalbeeld compleet te krijgen. Daardoor kunnen wij een afgewogen oordeel geven, zowel beleidsmatig als financieel en daarmee kunnen wij een inschatting maken van de risico's voor de toekomst. Nu weet ik wel dat wij niet gaan over de voortgang van de besprekingen over het masterplan Soesterberg, maar ik wil de gedeputeerde op het hart drukken het signaal toch eens in de richting van de gemeente af te geven, dat het voor ons handig zou zijn dat wij het totaalbeeld compleet hebben.

Dan het tweede aspect: wat te doen met het conceptplan? Wij keuren dat plan vandaag dus niet goed, in formele zin. Wij keuren het plan overigens ook niet af. Het uiteindelijke debat vindt plaats in december. Ik wil Gedeputeerde Staten wel een aantal punten meegeven dat de fractie van de VVD van belang acht bij de verdere uitwerking van het ruimtelijk plan:

- Samenhang, zoals ik al heb gezegd, met het masterplan Soesterberg.
- Het opstellen van een economische effectrapportage, waarnaar ik al gevraagd heb.
- Voorstellen van de Kamer van Koophandel daarbij nadrukkelijk te betrekken.
- Een evenwichtige woningbouw, die wij daar graag gerealiseerd willen zien.
- Voorts zijn wij benieuwd naar de wensen en de eisen die het ministerie van Defensie nog voor ons in petto heeft.
- De financiële risico-inschatting op de langere termijn. Ook hiervan zouden wij graag een doorkijk willen zien.

Tijdens de inspraakavond die wij gehouden hebben, zijn twee nieuwe punten naar voren gebracht die niet terugkomen in het conceptplan. Dat is niet erg, maar ik wil de gedeputeerde vragen ook daar eens naar te kijken. Ik vraag hem nu geen oordeel te geven daarover, maar misschien kan hij er eens naar kijken en schetsen wat de ruimte ervoor is. In de eerste plaats betrof dat de traumahelikopters. Dat zal in samenspraak gedaan moeten worden met het ministerie van Verkeer en Waterstaat en het ministerie van Volksgezondheid; die hebben daar ook iets mee te maken. Het tweede punt betrof de golfbanen. Er is een aantal organisaties dat daarover iets gezegd heeft. Ik heb het commentaar van de gedeputeerde daarover niet gehoord. Ik ben benieuwd naar zijn commentaar straks in december over de mogelijkheden en de onmogelijkheden. Ik heb overigens al wat persberichten daarover gezien, maar in december zien wij wel waar wij op uitkomen.

In december 2008 moet aan alle onduidelijkheid een eind komen. Er moet een definitief plan zijn en alle cijfers en keuzes moeten dan echt op tafel liggen. Dat is het ultieme moment waarop onze fractie een definitief oordeel en een definitief standpunt zal geven over de plannen die dan voorliggen. Voor nu kan ik zeggen dat Gedeputeerde Staten verder kunnen gaan met de weg die zij als denkrichting gekozen hebben en kan het de inspraak in, wat ons betreft. Wij wensen Gedeputeerde Staten veel succes met het maken van de keuzes en een gedegen budgettair-neutrale onderbouwing. Ik verheug mij op het debat in december. Ik kan nu al zeggen dat ik vandaag geen moties zal indienen. Dat finale debat wil ik niet belasten met moties; dat debat voeren wij wel in december. En, zoals gezegd, ik verheug mij erop.

De heer MARTENS (PvdA): Mijnheer de Voorzitter! De afgelopen maanden hebben wij in de commissie verschillende malen gesproken over de ontwikkelingen op vliegveld Soesterberg en hebben wij workshops, discussies en hoorzittingen gehad en hebben wij bijeenkomsten gehad met onze collega's van Soest en Zeist, met belangenverenigingen en met veel inwoners. Vandaag behandelen wij dan officieel het concept ruimtelijk plan herinrichting Soesterberg. Er ligt een plan voor dat duidelijk aangeeft wat de denkrichtingen zijn voor

de verdere invulling. De fractie van de PvdA vindt het huidige plan een goede aanzet en een goede verbetering ten opzichte van de plannen zoals die tot half april bekend waren. Het is echter nog een hele uitdaging om voor het einde van het jaar een definitief plan af te krijgen. Dat gaat echter zeker lukken met deze gedeputeerde, denk ik.

Dan de inhoudelijke punten die de fractie van de PvdA aan de gedeputeerde en de stuurgroep voor de verdere uitwerking wil meegeven.

Ten eerste de natuurwaarde en de EHS-saldbenadering. Wij kunnen vaststellen dat meer dan 90% van het gebied waarover wij vandaag spreken, een groene bestemming krijgt. Dat is een goede zaak. Het gaat echter niet alleen om de kwantiteit, maar ook om de kwaliteit. Wij moeten niet vergeten dat het op dit moment nog steeds gaat over een vliegveld. De specifieke omstandigheden leveren door het bijkomende beheer een vorm van natuur op, die al snel onder druk komt te staan als er een functieverandering plaatsvindt. Wat van groot belang is voor de ontwikkeling van het gebied en het slagen van het project, is een toename van de overall-natuurwaarde en hiermee een positief saldo voor de EHS-berekeningen. Het is een techniek, maar het is wel heel belangrijk. Het is nu al passen en meten met de ruimte. Dat klinkt wellicht een beetje raar. Van de 380 hectare richten wij immers 90% of meer in als natuur; natuur die deels opengesteld is voor recreanten, maar grotendeels niet. Verbetering van de natuurwaarde is een van de belangrijkste uitgangspunten. Dat willen wij met z'n allen. De EHS-saldbenadering is een stok achter de deur.

Hoe ga je dan om met allerlei nieuwe ideeën die zich aandienen en die aangediend worden door allerlei inwoners, belangenverenigingen en dergelijke, mensen en groeperingen die vaak al jaren op zoek zijn naar een plek om hun specifieke wensen te realiseren? Als voorbeeld noem ik de wens om een golfterrein op de basis aan te leggen. Natuurlijk is dat heel sympathiek en voor heel veel mensen is het een droom die eindelijk in vervulling gaat. Past dit echter bij de ontwikkeling van een gebied zoals wij dat voor ogen hebben? Wij moeten zeer terughoudend zijn met aanvullende activiteiten, die ten koste gaan van de natuurwaarde; inhoudelijk willen wij dat misschien niet en de realisatie van dit plan zou kunnen stranden bij de Raad van State.

Als tweede voorbeeld noem ik de stationering van een traumahelikopter. De problematiek rond de zekerstelling van de inzet van een traumahelikopter erkennen wij natuurlijk. Dat doet iedereen. Wij vinden echter dat het aan het Rijk is om een oplossing aan te dragen voor dit probleem. Het doel was om geen vliegbewegingen meer op Soesterberg te laten plaatsvinden: ten behoeve van de omwonenden, de natuur en de directe omgeving. Hier moeten wij gewoon aan vasthouden. Indien dit soort initiatieven wel passen binnen de randvoorwaarden die wij van tevoren hebben opgesteld, dan staat de fractie van de PvdA hier uiteraard heel positief tegenover. Dus die plannen zullen de komende maanden verder worden uitgewerkt. De mening van de inwoners van Soesterberg staat voor ons trouwens voorop.

Dan het defensie terrein zelf. Zowel het defensiemuseum als het informatiecentrum zullen door andere partijen worden ontwikkeld; door het ministerie Defensie en het ministerie van LNV. Althans, hopelijk zal dat gebeuren. Ik zal er dan ook niet veel over zeggen. Ik weet alleen wel dat de vierkantemeterprijs van de tunnel – zestien meter breed en driehonderd meter lang – in de buurt komt van de A2-tunnel bij Utrecht. Ik ben benieuwd of er al signalen van het ministerie van Defensie zijn die wij als positief kunnen interpreteren ten opzichte van deze tunnel. Ik ben daar erg benieuwd naar.

Wat een heel concreet punt is, is dat wij bij de verdere uitwerking van de plannen graag zouden zien dat de economische activiteiten die het museum oplevert, meer worden verbonden aan het dorp. Nu worden die plannen veel te veel naast elkaar ontwikkeld, maar een museum zou voor een groot deel ten gunste van het dorp moeten komen.

Het derde punt: de afstemming van de herontwikkeling van het vliegveld en de herontwikkeling van het dorp Soesterberg. Ik wil hier nog een keer benoemen, dat de beoogde ontwikkeling van het dorp Soesterberg via het masterplan tegelijkertijd moet worden uitgewerkt met de plannen voor het vliegveld. Ik heb dat ook al gezegd in de commissie en in eerdere bijeenkomsten. Ook in de stuurgroep is dit uitgesproken en iedereen is het erover eens dat de ene ontwikkeling niet los gezien kan worden van de andere. De twee plannen

gaan nu echter niet gelijk op. Wij hadden vandaag het ruimtelijk plan moeten bediscussiëren met het masterplan ernaast. Dat is niet het geval. Dat moet de komende maanden echt rechtgetrokken worden, los van wie waarvoor verantwoordelijk is. Dat de gemeente Soest daarin een andere verantwoordelijkheid heeft dan voor het vliegveld weten wij ook. Misschien heeft de gedeputeerde daar connecties, dus misschien kan hij die nog aansporen om daarin wat snelheid te maken. Dat zou overigens eerder moeten gebeuren dan de volgende officiële bespreking in de Staten. Als het definitieve plan er ligt, valt er niets meer te bediscussiëren.

Het vierde punt betreft de financiën. In de discussie in de commissie hebben wij, en vele fracties, onze zorgen geuit over de robuustheid van de financiële onderbouwing. Er bestaat nu nog een tekort van € 7.000.000. In de toelichting van het besluit staat dat dit bij de verdere uitwerking nog sluitend wordt gemaakt. Daarmee zijn wij tevreden. Wel is er behoefte aan een risicoparagraaf. Ook voorgaande sprekers noemden dat: hoe ga je om met tegenvallers, ook bij de uitvoering, hoe los je die op, wie is verantwoordelijk? Zo kun je gedurende de uitvoering het plan flexibel houden en kun je tegenvallers opvangen. Ook hieraan zal aandacht besteed moeten worden.

Punt vijf: de fasering. Hoe ga je om met inwoners, bedrijven en vooral kleine zelfstandigen gedurende de uitvoering van het plan? Mijn vraag aan de gedeputeerde is of de herstructurering van Soesterberg-Noord versneld kan worden ten opzichte van de huidige plannen. Dit is cruciaal voor het laten slagen van beide plannen en voor het aan elkaar knopen ervan. Om heel concreet te worden: maak gewoon werk van de verplaatsing van het bedrijf Tammer.

Het laatste punt. Over de verbeterpunten die nu in het statenvoorstel worden genoemd, wil ik nog iets zeggen. Hierbij wordt specifiek geopperd van de nota van uitgangspunten af te wijken, met name betreffende het huisvestingsbeleid. Hiermee kan de fractie van de PvdA niet instemmen. Het staat in de uitgangspunten en wij willen hiervan inhoudelijk niet afwijken. Ik heb zo-even vernomen van de heer Balemans: afspraak is afspraak.

Dus ik heb op dit punt medestanders. Dit soort afspraken is natuurlijk niet in beton gegoten; het beleid van de gemeente Soest en de ontwikkelingen in Soesterberg staan hierbij voorop. De fractie van de PvdA vindt gemengde wijken en buurten van groot belang. Zo is er in het bestaande dorp behoefte aan meer woningen in het duurdere segment. Dus als de inzet voor Soesterberg-Noord anders gaat dan wij van tevoren hebben afgesproken, dan kan dat alleen in samenspraak met het masterplan. Dat is dus een extra argument om hier werk van te maken.

De heer DUQUESNOY (SP): Mijnheer de Voorzitter! Het concept ruimtelijk plan vliegbasis Soesterberg geeft ons denkrichtingen en ruimtelijke invullingen. De balans van de ruimtelijke invullingen moet nog gevonden worden, zowel de financiële balans als de groenbalans, de EHS-saldobenadering. Daarover later meer.

Eerst iets over het proces. In de commissievergadering had ik een ander stuk dan sommige andere commissieleden. Dat gaf een heel verwarrend beeld, moet ik zeggen. Gelukkig hebben wij nu allemaal die oplegnotitie, dus wij kunnen verder. Die oplegnotitie is belangrijk, want daarin staat een aantal verbeterpunten. Een van die verbeterpunten betreft de sluitende financiën. Dat wordt hierin nog een keer extra duidelijk aangegeven. Dat is heel belangrijk. Echter, gezien de toelichtende opmerking en het financieel tabelletje in het conceptplan, is het voor de fractie van de SP een heel moeilijk punt. Er wordt namelijk gesproken over de afwijking van de in de nota van uitgangspunten genoemde volkshuisvestelijke differentiatie. Ik neem aan dat daarmee niet tegemoet wordt gekomen aan de wens van de heer Roolvink, directeur van woningbouwcorporatie De Seyster Veste, die onlangs aan de statencommissie liet weten graag voor 50% sociale woningbouw te willen gaan. Ik denk dus dat er hier wat anders wordt bedoeld. Hier komt een belangrijke makke van het plan Hart van de Heuvelrug naar boven. Nu moeten er namelijk met geld van dure huizen niet alleen goedkope huizen worden betaald, maar moet ook de natuur worden betaald. Dit is een van de redenen waarom wij tegen Hart van de Heuvelrug hebben gestemd. De goedkope huizen zijn namelijk nu de dupe. Daarmee kan de fractie van de SP niet instemmen.

Een tweede verbeterpunt: het museumkwartier. Het is uitgewerkt in overleg met het ministerie van Defensie. Dat is een goede, pro-actieve houding. En een pro-actieve houding, zoals wij eerder hebben geleerd, behoren wij nu te hebben en is een eerste goede stap op weg naar de letter van de zo-even door ons aangenomen Wro. Dat het museum geheel voor kosten van het ministerie van Defensie dient te komen – het ministerie van Defensie bepaalt ook dat het er moet komen – blijkt nog niet uit het eerste financiële plaatje. Er is al gesproken over die dure tunnel. Ik weet dat er op dit terrein heel veel onder de grond ligt, niet alleen onontpofte munitie, maar ook veel kelders en gangen. Ik vraag mij af of het ministerie van Defensie misschien een van de bestaande gangen gaat gebruiken. Dat lijkt er echter niet op, gezien het financiële plaatje.

De fractie van de SP wil heel graag helpen aan de knoppen te draaien; de knoppen die de gedeputeerde ons gegeven heeft. Aan die knoppen kunnen wij onder andere draaien in het kader van deze museumtunnel met in dit geval de overwegingen daarbij dat bewegen heel belangrijk is tegen overgewicht voor de Nederlandse bevolking. Ik kijk naar mezelf.

Het is spectaculair om een zweefvliegtuig te zien opstijgen en als je dan aan het eind van de runway staat, is het nog prachtig om te zien waar die cultuurhistorische runway voor was.

Een derde punt: de museumbezoeker die van de shelters naar het museum wandelt, kan meteen genieten van de rest van de mooiheid van het terrein. Dan is er ook nog een tekort van € 2.000.000 op dit plaatje, en dat alleen om de mensen te beschermen tegen het vallen van die lier?. Dat is ietwat overdreven. Wij dienen een motie in, omdat wij denken dat wij in de geest van de nieuwe Wro moeten handelen: pro-actief zijn en het provinciaal belang dienen.

Motie M17 (SP): museumtunnel vliegbasis Soesterberg

Provinciale Staten van Utrecht, in vergadering bijeen op 23 juni 2008 ter behandeling van het concept-Ruimtelijk Plan Vliegbasis Soesterberg;

constaterende:

- dat in het concept-Ruimtelijk plan voor de vliegbasis Soesterberg een aantal specifieke ruimtelijke keuzes is genoemd naast de ruimtelijke denkrichtingen;
- dat bij de inspraak op het concept-Ruimtelijk plan voor de vliegbasis Soesterberg vele andere specifieke ruimtelijke keuzes zijn genoemd of voorgesteld door de insprekers;

overwegende:

- dat de vliegbasis, met haar unieke natuur en natuurbeheer, een tevens unieke kans heeft om nu het natuurlijke hart van de Ecologische Hoofdstructuur in onze provincie te zijn;
- dat er bij de verschillende ruimtelijke keuzes meer of minder 'aan de knoppen kan worden gedraaid' voor fine-tuning op zowel de EHS balans als de financiële balans;
- dat juist het zoveel mogelijk buiten kunnen genieten van deze prachtige natuur de waardering voor het natuurpark Soesterberg zal doen toenemen;
- dat als extra attractie het opstijgen en zweefvliegen een grote extra dimensie kan geven aan de bezoekers en dat zij deze gewaarwording alleen bovengronds kunnen opdoen;
- dat het belangrijk is om de financiële inzet vooral te gebruiken voor de natuur en niet een groot bedrag te besteden als een simpele en goedkope oplossing ook goed mogelijk is;

verzoeken het college van Gedeputeerde Staten om:

- in de uitwerking van het ruimtelijk plan de verbinding van het museumkwartier met de museum-shelters vooral bovengronds gestalte te laten krijgen, zodat genieten van natuur en zweefvliegen mogelijk is;
- de veiligheid van de bezoekers te garanderen door de looproute zo aan te leggen dat er geen gevaren zullen optreden;
- betreffende deze verbinding in overleg te gaan met het ministerie van Defensie en samen met het ministerie van Defensie tot een uitwerking te komen in het definitief ruimtelijk plan.

En gaan over tot de orde van de dag.

Een derde verbeterpunt uit de oplegnotitie: de naadloze aansluiting van het masterplan

Soesterberg met het natuurpark vliegbasis Soesterberg. Hierbij wordt dan vooral gedacht aan de herstructurering van Soesterberg-Noord. Dit betreft echter niet alleen de herstructurering van dit gebied, maar ook de bouw van woningen binnen de huidige hekkencontour: dus een ingreep op de aanwezige natuur en de ecologische waarde van het gebied. Wij willen volgens de ambitie van het plan die unieke natuurkwaliteit van het gebied die in de loop van de vele jaren is ontstaan, niet tekort doen. Dus in eerste instantie: ga niet bouwen op de basis.

Van de ingreep om te bouwen op de basis zijn wij dus geen voorstander. Dat wordt nog minder als wij zien dat daar een ontzettend verspreide bouwvorm wordt gebruikt aan de parkkant. Men spreekt nu over de huidige achterkant van Soesterberg. Ik neem aan dat enkele bedrijfspandenontwerpers, die daar wat panden hebben gebouwd, op hun teentjes getrapt zijn. Er staan namelijk ook heel mooie panden en het zou erg jammer zijn als die weggaan. Gelukkig wordt in het conceptplan gesproken over een stap-voor-stap metamorfose. De fractie van de SP geeft daarbij aan dat je vooral moet kijken naar wat gewoon kan blijven staan. Ook daarmee draai je in dit geval aan de knoppen. Wat ook belangrijk is voor de natuurwaarde van de vliegbasis, is dat deze voldoende rust kan krijgen; rust voor de natuur om van de hectiek van de toename van het toerisme te herstellen. Dan is het niet slim die woningbouw op de basis een heel open toegang en karakter te geven. Daarmee kom ik meteen op een onderdeel van de fractie van de ChristenUnie uit de commissievergadering. Zij zei: "Zorg dat die huizen afgesloten zijn van de basis, geef de mensen een prachtig uitzicht, maar laat niet die honden en katten de basis opgaan."

Een zwak punt in de EHS is mogelijk de westelijke corridor. Nu heeft de gemeente Zeist in Den Dolder eerder al getoond dat zij niet altijd even goed zorgt voor prachtige natuurcorridors. Tussen Bilthoven en Den Dolder ligt er een die 45 meter is; daar zal geen enkel beest meer doorheen wandelen.

Onze westelijke corridor, die op de vliegbasis gaat lopen, wordt door recreatieve routes doorsneden, maar gelukkig dan niet 's avonds. Echter, ook Camp New Amsterdam vormt daarin een flessenhals. Ook hierbij willen wij heel graag een draai

aan de knoppen geven met een motie die voorstelt de westelijke shelters, die een onderdeel zijn van die flessenhals, niet in te zetten.

Motie M18 (SP): gebruik westelijke shelters op de vliegbasis Soesterberg

Provinciale Staten van Utrecht, in vergadering bijeen op 23 juni 2008 ter behandeling van het concept-Ruimtelijk Plan Vliegbasis Soesterberg;

constaterende:

- dat in het concept-Ruimtelijk plan voor de vliegbasis Soesterberg een aantal specifieke ruimtelijke keuzes zijn genoemd naast de ruimtelijke denkrichtingen;
- dat bij de inspraak op het concept-Ruimtelijk plan voor de vliegbasis Soesterberg vele andere specifieke ruimtelijke keuzes zijn genoemd of voorgesteld door de insprekers;

overwegende:

- dat de vliegbasis, met haar unieke natuur en natuurbeheer, een tevens unieke kans heeft om nu het natuurlijke hart van de Ecologische Hoofdstructuur in onze provincie te zijn;
- dat er bij de verschillende ruimtelijke keuzes meer of minder 'aan de knoppen kan worden gedraaid' voor fine-tuning op zowel de EHS-balans als de financiële balans;
- dat de westelijke corridor al in het nauw gebracht wordt door Camp New Amsterdam;
- dat ook de Kamer van Koophandel bedrijvigheid in de westelijke shelters niet zinnig vindt, omdat deze ver verwijderd is van de rest van de aan de vliegbasis gekoppelde bedrijvigheid;

verzoeken het college van Gedeputeerde Staten om:

- in de verdere uitwerking van het ruimtelijk plan de westelijke shelters, evenals de in het midden gelegen shelters, in te zetten voor de natuur;
- in de verdere uitwerking van het ruimtelijk plan de mogelijkheid van bedrijvigheid in deze shelters geen onderdeel te laten zijn van verdere studie;
- op deze manier de westelijke corridor een robuust karakter te geven.

En gaan over tot de orde van de dag.

Terwijl natuur en EHS uitgangspunten zijn van het concept ruimtelijk plan, zijn er diverse projecten opgenomen die geen directe ondersteuning zijn van de natuur. Ook door vele insprekers zijn ideeën naar voren gebracht.

Het kan heel zinnig zijn naar allerlei vormen van duurzaamheid te kijken. Hergebruik van sloopmateriaal staat in het plan. Dat is prachtig. Ook naar de zin, of onzin, van duurzame energiewinning kun je kijken. Echter, wij moeten dit niet een duurzaamheidspark laten worden met nog extra bebouwing erbij om dat meer te promoten. Daarvoor is het niet bedoeld; het is een natuurpark en er komt een informatiecentrum. Dit grootse natuurpark is het centrum van de Heuvelrug, het hart. Om daaraan gestalte te geven, kan de fractie van de SP instemmen met een informatiecentrum. Maar waarom dan zo nodig zo groot? De Veluwe heeft een heel groot slot, zegt iedereen, maar dat is wat anders. Een slot hoeft er hier niet te komen en de Veluwezoom en andere natuurparken hebben een veel minder groot informatiecentrum. Ook daar kun je weer aan de knoppen draaien.

Niet genoemd in het plan, maar wel is het een van de ingebrachte ideeën, is een golfbaan. Hiervoor geldt: er is geen enkele link met wat nu het natuurpark is of wat nu de vliegbasis is. De fractie van de SP denkt dan ook dat deze knop gewoon 'uit' moet blijven staan en dient ook daarvoor een motie in.

Motie M19 (SP): golfbaan op vliegbasis Soesterberg

Provinciale Staten van Utrecht, in vergadering bijeen op 23 juni 2008 ter behandeling van het concept-Ruimtelijk Plan Vliegbasis Soesterberg;

constaterende:

- dat in het concept-Ruimtelijk plan voor de vliegbasis Soesterberg een aantal specifieke ruimtelijke keuzes is genoemd naast de ruimtelijke denkrichtingen;
- dat bij de inspraak op het concept-Ruimtelijk plan voor de vliegbasis Soesterberg vele andere specifieke ruimtelijke keuzes zijn genoemd of voorgesteld door de insprekers;

overwegende:

- dat de vliegbasis, met haar unieke natuur en natuurbeheer, een tevens unieke kans heeft om nu het natuurlijke hart van de Ecologische Hoofdstructuur in onze provincie te zijn;
- dat er bij de verschillende ruimtelijke keuzes meer of minder 'aan de knoppen kan worden gedraaid' voor fine-tuning op zowel de EHS-balans als de financiële balans;
- dat gezorgd dient te worden dat de krappe EHS-saldobalans niet in onbalans wordt gebracht door ruimteverslindende recreatieve projecten;
- dat binnen de cultuurhistorische aspecten van de vliegbasis een activiteit als golf geen basis heeft;
- dat bij uitstek wandelen en fietsen de laagdrempelige recreatievormen zijn die zich goed laten inpassen in een natuurgebied;

verzoeken het college van Gedeputeerde Staten om: in de verdere uitwerking van het ruimtelijk plan geen onderzoek te doen naar het maken van een golfbaan in het natuurpark Soesterberg.

En gaat over tot de orde van de dag.

Toen bekend was dat de vliegbasis zou gaan sluiten, slaakte Soesterberg een schreeuw van vreugde. Nu, die schreeuw maakte lawaai, maar zij waren gewoon blij dat het lawaai weg was. Daarom denken wij dat er nog één knop op z'n minst over is en die knop willen wij op 'pianissimo' zetten. Dat betekent: geen gemotoriseerd vliegverkeer op de basis, tenminste zo weinig mogelijk. Ook daarvoor dienen wij een motie in.

Motie M20 (SP): gemotoriseerd vliegverkeer op de vliegbasis Soesterberg

Provinciale Staten van Utrecht, in vergadering bijeen op 23 juni 2008 ter behandeling van het concept-Ruimtelijk Plan Vliegbasis Soesterberg;

constaterende:

- dat in het concept-Ruimtelijk plan voor de vliegbasis Soesterberg een aantal specifieke ruimtelijke keuzes is genoemd naast de ruimtelijke denkrichtingen;
- dat bij de inspraak op het concept-Ruimtelijk plan voor de vliegbasis Soesterberg vele andere specifieke ruimtelijke keuzes zijn genoemd of voorgesteld door de insprekers;

overwegende:

- dat de vliegbasis, met haar unieke natuur en natuurbeheer, een tevens unieke kans heeft om nu het natuurlijke hart van de Ecologische Hoofdstructuur in onze provincie te zijn;
- dat er bij de verschillende ruimtelijke keuzes meer of minder aan de knoppen kan worden gedraaid voor fine-tuning op zowel de EHS-balans als de financiële balans;
- dat het eindelijk afwezig zijn van vlieglawaai als een zegening kan gelden voor het dorp Soesterberg;

verzoeken het college van Gedeputeerde Staten om:

- in de verdere uitwerking van het ruimtelijk plan eenduidig de keuze te maken om gemotoriseerd vliegverkeer zo veel mogelijk te weren van het natuurpark Soesterberg;
- op deze wijze de steun aan een ecologisch waardevol natuurgebied, alsook steun aan de leefbaarheid van Soesterberg-Noord, een belangrijke handreiking te doen.

En gaat over tot de orde van de dag.

Dit is een conceptplan met knoppen, waaraan de fractie van de SP heeft willen draaien om ook het provinciaal belang te waarborgen.

De VOORZITTER: De moties zijn voldoende ondertekend en maken derhalve deel uit van de beraadslagingen. De moties kunnen worden vermenigvuldigd en rondgedeeld.

De heer BALEMANS (VVD): Mijnheer de Voorzitter! Ik wil nog graag een vraag stellen aan de heer Duquesnoy. Ook wij willen graag aan knoppen draaien, maar ik heb in mijn bijdrage proberen duidelijk te maken dat wij, als wij het totale plaatje van Gedeputeerde Staten hebben gekregen, in december aan de knoppen willen draaien. Mag ik de heer Duquesnoy de suggestie meegeven de door hem ingediende moties aan te houden tot december en daarmee de moties het recht te geven van een volwaardige behandeling?

De heer DUQUESNOY (SP): Mijnheer de Voorzitter! Dat recht mag de heer Balemans mij geven. Wij hebben daarover al eens eerder gesproken. Ik wil echter wel graag van de rest van de Staten horen

wat zij vinden van de zaken die in de moties staan. Misschien is het noodzakelijk een of meer moties aan te houden.

De heer KLOPPENBORG (GL): Mijnheer de Voorzitter! Het concept ruimtelijk plan dat wij hier behandelen heeft meer weg van een visie dan van een echt plan. Het behoeft duidelijk nog een verdere uitwerking. Daarom is het goed dat het statenvoorstel ruimte laat voor een nadere invulling later dit jaar.

In grote lijnen kan de fractie van GroenLinks zich vinden in het voorstel, maar wel met enkele kleine en ook twee belangrijke kanttekeningen. Die laatste hangen met elkaar samen: de financiering en de consequenties daarvan op het gebied van woningbouw en gebiedsontwikkeling. Wat betreft de financiering heeft de coalitie zichzelf tot dusverre in een wonderlijk dwangbuis gewikkeld. Elders in de provincie is het volkomen geaccepteerd als de provincie substantieel middelen vrijmaakt, zowel voor realisering van de EHS als voor allerlei vormen van gebiedsontwikkeling. En hier moest alles ineens budgettair-neutraal. Sterker nog: ik hoorde vanmiddag de fractie van de PvdA in het debat over de voorjaarsnota al anticiperen op extra middelen voor Soesterberg-Noord. Dan vind ik het heel vreemd dat er geen cent afkan voor de vliegbasis. De fractie van GroenLinks is voor een zorgvuldig financieel beleid, waarbij niet zomaar cadeautjes worden uitgedeeld - zie ook onze bijdrage bij de voorjaarsnota -, maar vindt dat het hier om het realiseren van een van de kernpunten van provinciaal beleid gaat en dat financiële bedragen volkomen terecht en verantwoord zijn als daarmee kwalitatieve doelstellingen worden bereikt. Als er een probleem wordt gemaakt van het tekort van € 7.000.000? Welnu, voor de uitplaatsing van Tammer, benodigd voor de woningbouw aan de oostzijde, wordt € 5.000.000 toebedeeld aan het ruimtelijk plan. Dat heeft geen enkele inhoudelijke relatie met de feitelijke doelstellingen van dit plan, de EHS en de recreatie. Als er al woningbouw op die plek moet komen, dan moet de verplaatsing van Tammer maar op een andere manier worden bekostigd. Wij zijn er echter niet van overtuigd dat woningbouw aan deze noordoostkant van Soesterberg, c.q. zuidoostkant van de vliegbasis, deel zou moeten uitmaken van het plan. Daarom vragen wij het college om varianten, zonder de direct aan

de verplaatsing van Tammer gerelateerde woningbouw mee te nemen. Wij zijn heel benieuwd naar de reactie en hopen dat dit serieus wordt bekeken. Dan nog iets anders over de financiering. Zo'n boomkronenpad, zoals wordt voorgesteld, moet je natuurlijk niet vanuit de grondexploitatie doen. Dat is perfect iets wat door de postcodeloterij graag zal worden gesubsidieerd.

Wat betreft verdere onderdelen van het plan is een substantiële ambitieuze recreatiedoelstelling volkomen terecht. Dit gebied wordt niet alleen ontwikkeld om er een hek omheen te zetten, maar om ervan te genieten, maar dan vooral door echte natuurliefhebbers. Wil de EHS als zodanig functioneren, dan moet er rust, zowel in tijd als in ruimte, worden geboden aan de in het gebied levende dieren. Tevens pleiten wij voor behoud van een zo groot mogelijk deel van de schraalgraslanden als specifiek milieu. Dus, ook aandacht voor de stilte en de donkerte in het gebied, zodat die kwaliteiten in het gebied, als EHS-gebied, ook daadwerkelijk zijn gegarandeerd.

De fractie van GroenLinks staat positief tegenover het raillijntje, maar wij moeten wel kijken naar het beste tracé daarvoor.

Wat betreft de shelters: het gebruik nadrukkelijk verbinden aan randvoorwaarden. Zij hoeven wat ons betreft absoluut niet te worden gesloopt. Het zijn heel interessante relikten. Wel moet je inderdaad eens kijken of bedrijfsmatige doelstellingen niet de hoofddoelstellingen daarvan worden. Terecht geeft de reactienota aan dat bepaalde zaken gewoon niet kunnen, zoals gemotoriseerd vliegverkeer. Wij begrijpen het probleem van die oefen-/traumahelikopter, maar wij kunnen ons niet voorstellen dat dit niet op een andere plek kan worden opgelost. En wat ons betreft is een golfbaan helemaal uit den boze; er is een stortvloed van dit soort plannen in de provincie, zie ook de brief van de LTO en de NMU. Dus: echt geen golfbaan hier.

Ten slotte. De fractie van GroenLinks is niet erg gerust op de uitwerking van de plannen voor Soesterberg-Noord en het effect daarvan op de vliegbasis. Wij zijn erg blij dat de effecten daarvan, gezien de beantwoording, wel duidelijk zullen vallen onder het regime van 'nee, tenzij' van de EHS. Wij vragen het college daarop zeer nadrukkelijk te letten.

Concluderend: wij hebben heel veel lof voor de inzet en de creativiteit van het ontwerpteam en de mensen die zich met het plan bezighouden. Het plan kan echter beter, met name als het uit dat financiële dwangbuis wordt gered.

Mevrouw DIK (ChristenUnie): Mijnheer de Voorzitter! Een historische moment: dat is misschien iets te veel gezegd. Een gedenkwaardig moment is het volgens mij zeker wel. Na vele jaren van onderzoek en overleg, inspraakbijeenkomsten, plannen maken, plannen verwerken en heel veel pakken papier, spreken wij vandaag als Staten, maar ook als raden, over het conceptmasterplan voor de vlieg-basis Soesterberg. Er ligt iets, waarover wij beslist heel positief zijn. Ik herhaal graag mijn woorden uit de commissie dat het plan, zowel procesmatig als inhoudelijk, veel kwaliteit heeft. Complimenten voor iedereen die hieraan heeft bijgedragen.

Een van de belangrijkste en meest-bediscussieerde onderdelen in het plan betreft de woningbouw. De Staten hebben in 2006 op democratische wijze besloten dat de kosten voor het groen op de vlieg-basis met rood moeten worden terugverdiend. Dat was een besluit waarmee wij niet konden instemmen, omdat wij van mening zijn dat woningbouw op de vliegbasis, een belangrijke schakel in de EHS, niet gewenst is. Natuurlijk willen wij graag vasthouden aan ons eerste standpunt: geen woningbouw. Tegelijkertijd zien wij de politieke realiteit onder ogen en beseffen wij dat hiervoor geen meerderheid in de Staten bestaat. Ik sluit graag aan bij de woorden die de vertegenwoordiger van de fractie van GroenLinks zojuist naar voren heeft gebracht.

Hoewel het voorliggende masterplan gelukkig een aanzienlijke verbetering is ten opzichte van eerdere voorstellen, maken wij ons grote zorgen over de impact van de woningbouw op de omgeving. 'Ruim wonen in het groen', zou het uitgangspunt moeten zijn. Dit lijkt in tegenspraak te zijn met de visie, waarbij wordt gesproken over bouwblokken van zes lagen. Bovendien lijkt compacte bouw moeilijk in overeenstemming te brengen met de EHS. Volgens ons is het juist in dit gebied passend om meer in het midden en hogere prijssegment te bouwen. Dit is zowel vanuit ecologische oogpunt als vanuit financieel oogpunt het meest aantrekkelijk. Bovendien is tijdens de inspraak-

avond naar voren gebracht dat Soesterberg relatief veel sociale woningbouw kent en een impuls in een wat hoger prijssegment nodig heeft.

De gedeputeerde heeft gezegd dat de woningbouwprofielen een belangrijk instrument zijn om te sturen op het plantekort. Wij zien dan ook de berekeningen van de verschillende woningbouwprofielen met belangstelling tegemoet. Voorts hebben wij in de commissie het voorstel gedaan – de heer Duquesnoy refereerde er al aan – de wijk in te richten conform het concept van Kerckebosch in Zeist. Dat betekent dat alleen de grond onder de woning wordt uitgegeven en het pad naar de voordeur en het terras, maar dat er eisen worden gesteld aan het grondgebied rondom de woning. Dus, geen Gammaschuttingen en geen coniferenhagen, zodat de grond om de woning kan bijdragen aan de ecologische kwaliteit van het gebied. Ik heb nog even gekeken in het masterplan Soesterberg van Riek Bakker. Daarin staat als ambitie: het verhogen van de kwaliteit van wonen en werken met gevarieerde en vernieuwende soorten woningen. Wat ons betreft, past ons voorstel daar uitstekend bij.

Wij zijn blij met de toezeggingen van Gedeputeerde Staten dat de toetsing van de saldobenadering door LNV en de plan-MER nog voor december beschikbaar zullen zijn, zodat wij dit kunnen meenemen in de beraadslagingen. Andere onderdelen die voor ons belangrijk zijn en die wij graag uitgewerkt zouden willen zien, zijn de mogelijkheden, of de onmogelijkheden, voor de traumahelikopter, het optimaliseren van het tracé voor de railverbinding, het functioneren van de beide corridors en, last but not least, een definitieve en sluitende financiële onderbouwing. Voor ons betekent dit: een heldere financiële scheiding met het masterplan Soesterberg, geen bijdrage voor de verplaatsing van Tammer of andere ontwikkelingen buiten de hekken en, als het nodig is, en daarover doen wij niet moeilijk, een financiële bijdrage van de provincie. Een onderwerp waarin volgens ons niet langer geïnvesteerd moet worden, is de golfbaan. Hiermee wordt de natuur onnodig onder druk gezet.

Een ander punt dat wij graag aan Gedeputeerde Staten willen meegeven, is het niet-toegankelijk maken van de westelijke shelters voor kleinschalige bedrijvigheid. In de commissievergadering

hebben wij onze zorgen al geuit over het functioneren van de corridor en de ecologische waarde van dit gebied. Ik herinner mij dat de fractie van het CDA heeft voorgesteld ook de oostelijke shelters niet toegankelijk te maken; dan ben je meteen af van het probleem van de dure tunnel. Hoe sympathiek ik dat ook vind, toch vind ik het tegelijkertijd heel belangrijk dat de shelters beleefbaar worden gemaakt. Het zou jammer zijn als je alle shelters uitsluit voor bezoek van publiek.

Die tunnel is voor ons een lastig punt. Wij hebben daarover echt twijfel. Enerzijds is het een uitstekende gedachte, die extra kwaliteit toevoegt aan het plan, in het bijzonder voor het museum. Ook voorkom je hiermee een doorsnijding van het open gebied tussen het museum en het shelterterrein. Daar staat tegenover dat de bijdrage van het ministerie van Defensie, € 7.000.000 maar liefst, erg twijfelachtig is en dat de provincie ook zelf geacht wordt € 2.000.000 bij te dragen. Wij wachten graag het verdere overleg met het ministerie van Defensie af en zullen hierover in december uitspraken doen. Nu wij toch het ministerie van Defensie genoemd hebben, willen wij zeggen het erg jammer te vinden dat dat ministerie kiest voor een traditionele invulling van het museum. Er wordt nergens meer gerept over het advies van ULI (Urban Landscape Institute), met name het onderdeel Peace Parc. Wij vinden het bijzonder jammer dat dit niet meer aan de orde is en hopen dat in het overleg met het ministerie van Defensie daarvoor alsnog enige ruimte wordt gevonden.

Voordat ik afrond, wil ik nog één onderdeel extra onder de aandacht brengen. De EHS-saldobenadering. Het is uitstekend dat hierover goede contacten zijn met LNV, die straks zal toetsen, en met het Utrechts Landschap, een organisatie met veel expertise op dit gebied en, wat ons betreft, de toekomstig beheerder. Dat LNV en het Utrechts Landschap aan tafel zitten, zou ons gerust moeten stellen, maar dat is eerlijk gezegd niet echt het geval. Ik heb het gevoel dat hiermee impliciet tegen ons, als Staten, wordt gezegd: "Stil maar, het komt wel goed." Daarmee komen wij niet toe aan een inhoudelijke discussie. Onze fractie heeft stellig de indruk dat de marges van de saldobenadering worden opgezocht en dat de natuur daarvoor uiteindelijk de rekening betaalt. Bepaalde aannames lijken te rooskleurig. Ik noem als voorbeeld het

strookje bosweide tussen de nieuwe woningbouw en de schraalgraslanden, die voldoende moeten zijn om deze optimaal te beschermen. Daarnaast noemde ik in de commissie al het functioneren van de corridors, dat wordt belemmerd door bijvoorbeeld versnippering en verstoring. Al met al wordt het plan, doordat de grenzen van de saldobenadering worden opgezocht, onnodig kwetsbaar en rigide. Daarbij is er geen ruimte meer voor initiatieven, bijvoorbeeld buitenevenementen van het museum. Met een dikke plus voor de natuur kun je hiermee veel meer ontspannen omgaan; de natuur kan wel tegen een stootje.

De gedeputeerde heeft namens Gedeputeerde Staten gezegd dat de EHS-saldobenadering op een overtuigende manier gestalte moet krijgen in het ruimtelijk plan. Ik hoop dan ook dat hij vanuit die toezegging en in het licht van datgene wat wij zojuist hebben gezegd, daarnaar nog een keer goed wil kijken. In de komende tijd volgt de inspraakprocedure en moet er nog heel veel worden uitgewerkt. Het is daarom logisch dat wij alleen een ruimtelijke denkrichting vastleggen en ons nog niet definitief verbinden aan ruimtelijke keuzes. Daarom hebben wij besloten vandaag geen moties in te dienen, maar wel duidelijk onze ambities voor de vliegbasis te verwoorden. Gedeputeerde Krol heeft in de commissievergadering namens Gedeputeerde Staten gezegd dat hij graag ziet dat Provinciale Staten vandaag richtinggevende uitspraken doen over het plan, bij voorkeur voorzien van verbeterpunten en dat hij daarmee serieus zal omgaan. Met die toezegging dienen wij geen moties in, ook niet op het punt van privé-grondgebruik rondom de woning, hoewel wij daarover wel erg getwijfeld hebben. Wij doen dat dus niet. In december spreken wij over het definitieve plan en dan zullen wij onze ambities daarnaast leggen en zullen daarbij natuurlijk ook de inspraak meenemen.

De heer DE VRIES (D66): Mijnheer de Voorzitter! Er is al veel gezegd over het concept ruimtelijk plan en ik heb de neiging dat allemaal niet te gaan herhalen. Ik wil heel kort de visie van D66 neerzetten ten aanzien van de toekomst van de vliegbasis Soesterberg, en daarop aansluitend Soesterberg-Noord, en wil daarna heel kort een aantal punten aanstippen die te maken hebben met de financiën, de bouwopgave, de saldobenadering, wel of niet een tunnel en een golfbaan en dergelijke dingen.

Eerst de visie van D66 op hoe je hiermee verder zou moeten gaan. Vliegveld Soesterberg biedt een unieke kans. Dat wordt door heel veel mensen zo gebezigd. Het is een unieke kans, die door verschillende mensen ook anders wordt ingevuld. Volgens de fractie van D66 is die unieke kans er met name voor de natuur in de provincie Utrecht. Een unieke kans om de EHS werkelijk robuuster te maken. De fractie van D66, overigens tezamen met haar fractie in de gemeente Zeist, kiest heel duidelijk voor de insteek die vanuit het ULI tot ons is gekomen. Wij kiezen daarom voor een uitstraling en een inzet die gelijk is aan bijvoorbeeld het Nationale Park De Hoge Veluwe, met daarbinnen het Defensiemuseum als een soort Kröller-Müller Museum. Wat Gelderland kan, kan Utrecht zeker ook.

Een aantal fracties maakte zich zorgen over de financiën, met name over het tekort dat in dit conceptplan aan de orde is. De gedeputeerde heeft gezegd dat hij alles op alles zal zetten om dat weg te werken in het definitieve plan. Laat ik hem echter geruststellen: voor onze fractie is dit niet het grootste probleem. Onze fractie heeft al bij eerdere gelegenheden gezegd dat de provincie bereid moet zijn eigen geld hierin te investeren. Er zijn fondsen en reserves, specifiek voor groeninrichting of voor de aankoop van gronden ten behoeve van de EHS, en er zijn tenslotte ook overschotten op de jaarrekening. Dit nog los van de vraag of al het in dit concept opgenomen rood wel investeringen in het groen financiert. Veel van de opgevoerde kosten zijn geen kosten voor natuurinrichting of -versterking. De fractie van D66 zal zeker niet instemmen met een 'rood-voor-recreatieconstructie'. De grootste zorg die onze fractie heeft over het financiële tekort, is dat dit tekort als een argument zal worden gebruikt om nog meer te gaan bouwen in de EHS. Hiervan zijn wij duidelijk geen voorstander.

De saldobenadering. Het gegeven op zichzelf dat hier getwijfeld wordt aan het positief uitpakken van de EHS-saldobenadering, geeft het manco aan van dit plan. De duidelijke keuze die ULI maakte, is in dit plan niet meer gemaakt. Wat dat betreft wachten wij met spanning af wat met name LNV ons zal brengen op dit punt. Ja, die unieke kans wordt misschien per saldo wel winst, of net niet.

De bouwopgaven. Wat de fractie van D66 betreft is de noodzaak tot de in het plan opgevoerde bebouwing nog niet aangetoond. Wij zien, zoals gezegd, nog andere mogelijkheden ter financiering van de inrichting en vinden dit gebied te waardevol om hardnekkig vast te houden aan het rood-voor-groenprincipe. Daarnaast zien wij niet aangetoond dat het bebouwen van delen van de vliegbasis noodzakelijk zou zijn voor de ontwikkeling van het dorp Soesterberg zelf. Wij wachten met interesse plannen en visies af, zoals die in de gemeente Soest worden ontwikkeld. Wij kunnen op grond van dit plan echter niet vaststellen of die noodzaak er daadwerkelijk is. Ook hier geldt weer dat het ULI-advies voor onze fractie het uitgangspunt is. Ik citeer: "Het huidige basisterrein moet in zijn geheel vrijkomen voor groene toepassingen als natuurgebied, met uitzondering van de beperkte rode gebieden, die al zijn aangemerkt voor het gebruik als museum en het gebied dat het ministerie van Defensie van plan is te gebruiken voor administratieve doeleinden."

Een aantal kleinere punten. De fractie van D66 is geen voorstander van een golfbaan. Daarnaast hebben wij ook grote problemen met het voorstel om een tunnel te realiseren. Wij denken dat wij de shelters beter niet kunnen gebruiken om bij het museum te betrekken, maar het museum heel duidelijk te bundelen op die ene plek, zoals die in het plan wordt aangekondigd. Daarnaast zijn wij er ook geen voorstander van daar een grote parkeerplaats aan te leggen. Wat ons betreft – opnieuw naar analogie van het Nationaal Park De Hoge Veluwe – zouden wij moeten inzetten op het afvangen van het verkeer en de bezoekers aan de randen van het park en hen daarna via het openbaar vervoer, zoals wordt voorzien in het plan, dan wel witte-fietsenplannen en dergelijke, naar het museum te geleiden. Natuurlijk is het zo, dat je mensen die beperkt mobiel zijn de gelegenheid moet bieden dicht bij het museum te komen. Ik denk echter dat wij niet zitten te wachten op een parkeerplaats met 500 auto's in dit prachtige natuurgebied.

Dan Soesterberg-Noord en het masterplan dat daarbij ontwikkeld wordt. De fractie van D66 is daarin, zoals ik al heb gezegd, zeer geïnteresseerd, maar vindt wel dat er een financiële scheiding moet

zijn tussen wat wij hier doen met de vliegbasis en wat er in Soesterberg verder ontwikkeld wordt. Ten slotte een opmerking over de shelters. In samenspraak met onze fractie in Zeist, zijn wij, evenals de fractie van de SP, van mening dat wij de shelters in het westelijke gedeelte niet moeten openstellen voor bedrijfsactiviteiten. Laten wij dat idee nu gewoon loslaten en de boel dicht laten gaan.

De heer BISSCHOP (SGP): Mijnheer de Voorzitter! Er wordt wel eens geklaagd over bestuurlijke drukte, over traagheid en over stroperigheid enzovoort. Als je dit plan echter voor je ziet – ik ben het eens met de collega die opmerkte dat het niet zozeer een conceptplan is, maar een visie – dan mag je best aan de betrokken bestuurders en bestuursorganen en aan de betrokken burgers een oprecht compliment uitdelen. Er is een heel traject gelopen en naar mijn gevoel, al was ik niet overal bij aanwezig, is dat de winst van al die momenten die terug te vinden zijn in deze visie, zodat er nu een soort optimum voorligt waarmee wij verder kunnen en waarmee een prima basis is gelegd voor een ruimtelijk plan.

De fractie van de SGP is zondermeer onder de indruk van de kwaliteit van dit concept. Het is een goede balans tussen natuur en wonen, werken, recreatie; een evenwichtige ruimtelijke inrichting. Het lezen van ambtelijke stukken is wel eens wat lastig, maar hier zit zelfs pure poëzie in. Dat is u, collega's, allen wel opgevallen. Ik moest het laatste stukje van pagina 11 een paar keer lezen, maar ik denk dat ik het nu snap. Dat stukje luidt: "Het huidige terrein van de vliegbasis biedt met haar grote open ruimte, de landingsbanen, de hoogteverschillen en de bijzondere biotopen, een vruchtbare bodem ..." En vervolgens las ik: " ....om in te zaaien." U moet weten: ik heb een boerenachtergrond. Er staat volgens mij echter: " .... een vruchtbare bodem om in te zááien." "Met dit concept ruimtelijk plan vertrouwen wij erop voldoende kiemen te hebben verzameld, die ieder met een eigen groeicurve tot bloei kunnen komen." Als dat geen poëzie is in ambtelijke stukken, weet ik het niet meer. Mooi. Het tekent iets van de bezieling die je in dit plan proeft. Dat geeft vertrouwen.

Wij constateren inderdaad dat er vooralsnog een tekort is geraamd van € 7.000.000. Wij gaan ervan uit, conform eerdere afspraken, dat er binnen

de plannen een verevening plaatsvindt. Met andere woorden: dat de kostendragers voor dat tekort binnen het plan zelf gevonden kunnen worden. Ik ben ervan overtuigd dat dit absoluut niet hoeft te gaan ten koste van de kwaliteit van het plan of ten koste van de kwaliteit van groen of natuur. Wij zien uit naar het gedetailleerdere plan.

Mevrouw BODEWITZ (PvdD): Mijnheer de Voorzitter! Het ULI-advies van vorig jaar klonk ons als muziek in de oren. Het gaf ons hoop dat de natuur voorrang zou krijgen op de voormalige vliegbasis Soesterberg. Het zou een natuurgebied worden, met uitzondering van het museumgebied. Het nu voorliggende plan stemt ons veel minder hoopvol en enthousiast. Er komt bedrijvigheid en huizenbouw en zorgbebouwing en dan ook nog eens massale recreatie: honderdduizenden bezoekers. En alsof dat nog niet genoeg is, worden er ideeën geopperd van golfbanen en traumahelikopters. Het principe van rood-voor-groen gaat allang niet meer op voor deze plannen. Met rood wordt een voetgangerstunnel gefinancierd, de aanleg van een lightrail, verplaatsing van een bedrijf, aanleg van fietspaden, enzovoort. Het is 'rood-voor-recreatie' geworden; het heeft in onze ogen zelfs een hoog pretparkgehalte gekregen. Een zorgelijke ontwikkeling. Gezien alle ontwikkelingen die zijn gepland, kunnen wij ons niet voorstellen dat de EHS-saldobenadering nu goed is toegepast. In het kort zal ik weergeven van welke ontwikkelingen wij geen voorstander zijn.

- Woningbouw binnen de EHS.
- Ingebruikname van de shelters voor bedrijvigheid en museumbezoekers in verband met de bescherming van de aanwezige flora en fauna en natuurlijk ook om een heel dure tunnel te voorkomen. In onze ogen dient dat deel van het park de functie natuur te hebben.
- Uitplaatsing van Tammer enkel om woningbouw mogelijk te maken. Dan liever Tammer dan de woningbouw, want dat is 's avonds en 's nachts minder verstorend voor de natuur.
- Doorkruising van de aanwezige corridors door onder andere een lightrail of een ander spoor.
- Een traumahelikopter is verstorend voor de natuur. Wij gaan ervan uit dat dit ook op een andere locatie mogelijk is.
- Golfbanen.
- Een museum à la Guggenheim.

Dit waren behoorlijk wat dingen waarvan wij geen voorstander zijn. Dan komen wij bij de ontwikkelingen waarvan wij wel voorstander zouden kunnen zijn:

- Het verkeer afvangen aan de rand van het gebied, onder andere door een transferium.
- Hergebruik van sloopafval en zo min mogelijk slopen, zodat de kosten zo laag mogelijk worden gehouden.
- Behoud van schraalgraslanden.
- Shelters voor vleermuizen.
- Beperkte toegankelijkheid van de natuur op het park indien er huizen gebouwd gaan worden, want anders weten wij nooit onze EHS-doelstellingen te bereiken.
- Optimaliseren van de corridors.

Dit is een aantal ontwikkelingen die wij als positief beschouwen. Wij hopen dat daaraan voorrang gegeven zal worden. Gezien het enorm grote positieve saldo op de jaarrekening van 2007 lijkt ons dat er voldoende geld beschikbaar is om onze provinciale taak van het realiseren van de EHS daadwerkelijk uit te voeren. Het is niet een kwestie van kunnen, maar een kwestie van willen.

De heer SNYDERS (Mooi Utrecht): Mijnheer de Voorzitter! Ik moest op een bepaald moment denken aan Baarn. Daar was ik 21 maanden wethouder. Daar kwam het renoveren van een zwembad langs. Niet eens in de EHS. Van de provincie mocht er werkelijk niets. Alles wat riekte naar grootschalige of naar enige recreatie kon niet, want daar was dat prachtige bosgebied. Flamboyante betogen, ook van ambtenaren, met: "Luister, dit willen wij voor toekomstige generaties behouden en als je eenmaal de verkeerde kant opgaat met zo'n plek, dan moet dat niet kunnen." Dus wij hebben heel moeilijke kostendragende constructies bedacht en uiteindelijk ging de gemeenteraad door de bocht. € 40.000.000 per jaar wordt daar besteed en wij gaven € 1.500.000 uit aan het zwembad. Als ik dit ga vergelijken met de provincie? € 400.000.000 of € 500.000.000 geeft de provincie uit. Wij hadden toen gewoon € 12.000.000 in de reserve zitten. Als je keek naar de structurele lasten, was het wel te doen voor die gemeente.

De sprong zal duidelijk zijn. Wij hebben hier een prachtige kans. De plek, een echt icoon van alles wat de afgelopen jaren is bepleit wat betreft De

Heuvelrug. Daar is ook een aantal mooie ideeën. Ik heb mij niet verzet tegen het legermuseum. Ik heb alleen gezegd: "Doe het zo, dat ook die andere doelen daar optimaal gediend worden. Daar kunnen wij laten zien hoe dingen integraal samengevat kunnen worden." Wat wij nu zien, is zeshoog woningbouw op die plek en, zoals ook al is gezegd door de fractie van de ChristenUnie: wat blijft er over aan strookjes en wat blijft er over van de plek? In feite kun je zeggen dat je de boel ruimtelijk daarmee verpest. Ik had destijds nooit aan de provincie kunnen voorstellen dat wij twee villa's bij het bosbad hadden willen bouwen. Dat kon dus niet. Maar daarmee hadden wij het feitelijk al rond gehad. Dat kón niet. De logica van wat er hier gebeurt met alle toeters en bellen die erbij worden verzonden, houdt in dat wij het kind met het badwater weggooien. Wij zien het prachtige dorpje Soesterberg ontaarden in een mogelijk ondertunnelde weg met allerlei afslagen en nog eens 1200 woningen. Daarmee zouden wij kwaliteit maken? Wat is nu het doel van die plek? Dat is de landschappelijke kwaliteit en volgens mij moet dat leidend zijn. Een tunnel van 16 bij 320 meter: dat kost nogal wat.

Er zijn dus mogelijk alternatieven. Ik refereer aan de algemene beschouwingen. Zijn die alternatieven doorgerekend? Ik kan mij echter ook voorstellen dat je dat museum compact onder de grond zou kunnen werken. In die zin wil ik de Staten een vraag stellen. In hoeverre moeten wij met de ad hoc oplossingen c.q. de samengeraapte oplossingen zoals die er nu liggen, doorgaan of zouden wij nog eens moeten kijken naar een stap bezijden het pad? In hoeverre zijn er nog mogelijkheden? Laten wij inzichtelijk maken hoe dat zit. Als wij nadrukkelijk de kwaliteit van die plek gaan realiseren, zoals wij dat willen, moeten wij dan niet bij het Rijk aankloppen, want het is gewoon van nationaal belang en het is de tuin voor de Randstad.

De heer DUQUESNOY (SP): Mijnheer de Voorzitter! Een museum onder de grond? De heer Snyder vraagt dat aan de Staten. Wij zijn daarvan geen groot voorstander, want dan moet je nog veel meer slopen; alles wat erboven is, gooi je dan weg. Nu zit er nog een klein stukje duurzaamheid in dat nog gebruikt kan worden.

De heer SNYDERS (Mooi Utrecht): Mijnheer de Voorzitter! Ik zit te denken aan de landingsbaan. Daar ligt een grote plak asfalt. Schep dat asfalt eruit. Zet de gevels in de diepte. Overkap het voor het deel. Zet er tanks neer. Maak er een onderwereld. Als je het vliegveld opkomt zie je niets totdat je ziet wat er zich ondergronds bevindt. Dat is de onderwereld, want wat wil je beleven? Het licht en de plek, de natuur. Er is dus een aantal mogelijkheden. Nogmaals, en daarop blijven wij aandringen: laten wij even verder kijken dan naar wat er nu voorligt met alle getallen en berekeningen, want je moet als Staten op een gegeven moment wel je core business vaststellen. De vraag aan het college is dus in hoeverre het denkbaar is dat getalsmatig en ruimtelijk gekeken of onderzocht wordt, wellicht heel globaal, of het niet op een andere manier zou kunnen.

De VOORZITTER: Ik schors de vergadering.

Schorsing van 20.44 uur tot 20.52 uur.

De VOORZITTER: Ik heropen de vergadering.

De heer KROL (gedeputeerde): Mijnheer de Voorzitter! Ik vind het bijzonder om hier vanavond te mogen staan. In alle jaren dat ik met het plan van de vliegbasis Soesterberg te maken heb gehad, in allerlei hoedanigheden, had ik nooit kunnen bedenken dat wij hierover vanavond in de Staten van Utrecht zouden spreken en dat wij erover zouden spreken op een manier zoals wij dat vanavond gedaan hebben. Honderden burgers van Soest en Zeist en allerlei belangengroeperingen, allerlei instanties, initiatiefnemers, scouting-, golf- en bedrijvenclubs: iedereen heeft zich gemeld om iets te vinden van de vliegbasis Soesterberg. Ik las vandaag in het blad van de provincie Utrecht een interview met Paul van der Lugt, algemeen directeur van RTV Utrecht, en hij schreef: "Ach, die provincie, dat is natuurlijk iets wat wij in het algemeen niet te veel in beeld brengen, want allerlei onderwerpen zijn niet zo verschrikkelijk spannend; die vallen een beetje buiten het bereik van de mensen. Ruimtelijke ordening, bijvoorbeeld, brengt de gemoederen nu niet direct flink in beroering." Toen dacht ik eraan dat ik hem niet had gezien op al die avonden, waarop inwoners van deze provincie dachten: "Er gebeurt iets wat be-

langrijk is voor de ontwikkeling van mijn woonomgeving, voor de ontwikkeling van mijn dorp. Daarmee wil ik mij bemoeien en daar wil ik iets van vinden en iets van zeggen." Laten wij daarom een ding hier constateren: als er echt iets speelt, dan zijn inwoners zeer goed in staat om de provincie te vinden en te vertellen wat zij belangrijk vinden voor de ontwikkeling van deze provincie.

Wij hebben veel onderwerpen bij de kop, ook vandaag, maar ik denk niet dat er zo vaak een onderwerp is, waar je als provincie samen met de inwoners en de gemeenteraad van Zeist en van Soest zo'n unieke kans krijgt als de herontwikkeling van een 500 hectare grote vliegbasis. Daarbij stel je als provincie niet alleen het ruimtelijk kader, maar kun je ook nog eens eigenaar zijn van de grond en daardoor medebepaler, een echt stevige medebepaler, van wat er gaat gebeuren.

Ik ben er heel blij om dat iedereen daarin zijn rol heeft genomen. Het is niet zo dat iedereen het altijd met de ander eens is. Als je namelijk vraagt wat wij moeten doen met zo'n vliegbasis, met zo'n plan, dan is het toch een beetje van 'duizend bloemen bloeien'. Iedereen vindt iets en alles doen kan nooit. Sommige dingen spreken elkaar namelijk tegen. Men zegt dat er goed openbaar vervoer moet komen. Een ander zegt: "Ja, maar let op de EHS-saldobenadering." Men zegt dat het mooi is dat er een museum komt, want dat is goed voor de werkgelegenheid en het is leuk dat het dorp weer op de kaart komt. Een ander zegt: "Ja, maar let je wel even op de parkeerplaatsen als je een paar honderdduizend bezoekers per jaar krijgt." Men zegt dat het hartstikke leuk is, die shelters, want die moeten wij bewaren, want dat is cultuurhistorisch interessant. Een ander zegt: "Ja, maar daar moet je niet te veel in stoppen, want dat maakt lawaai." Men zegt dat het fantastisch is dat er een plek is voor die traumahelikopter, want je zult hem maar nodig hebben. Een ander zegt: "Ja, maar laat die helikopter vooral niet te veel herrie maken, want dan kunnen wij geen huizen bouwen." Zo kunnen wij wel duizend andere dilemma's, die uit die inspraak zijn gekomen, bij elkaar zetten.

Laat ik dus duidelijk zijn dat het concept ruimtelijk plan dat uiteindelijk een definitief ruimtelijk plan wordt, nooit een ruimtelijk plan zal zijn dat in die zin die 'duizend bloemen laat bloeien', want er zal

gekozen moeten worden. En, wat het college betreft, wordt er voor het Ruimtelijk plan Soesterberg gekozen langs maar twee grote hoofdlijnen:

1. Het plan moet voldoen aan de EHS-saldobenadering. Tegen iedereen die vandaag gezegd heeft zich daarover zorgen te maken en zich afgevraagd heeft of dat wel serieus is, of het college dat wel goed gedaan heeft, of dat allemaal wel gaat kloppen, zeg ik: "Het moet voldoen aan de EHS-saldobenadering. Zo niet, dan sneuvelen de bestemmingsplannen en structuurvisies van respectievelijk de gemeenten voor wat betreft de vliegbasis bij de Raad van State en dan zal het ministerie van LNV toetsen en het niet goedkeuren. Dus, als het plan niet voldoet aan de EHS-saldobenadering gaat het niet door. Dus voldoet het. Anders hebben wij geen ruimtelijk plan.
2. Wij hebben hier een heel duidelijke afspraak gemaakt. Daar vindt de politiek wat van. De ene fractie zegt dat er publiek geld tegenaan moet, de andere fractie zegt dat het plan binnen zichzelf sluitend moet zijn. Voor mij is echter relevant dat wij met de opdracht om met een financieel sluitend plan te komen, op pad gestuurd zijn. Ook daar geldt: afspraak is afspraak. Alle fracties kunnen daar iets van vinden, daarop kunnen zij moties en amendementen indienen, maar voor mij en voor het college is die afspraak, dat het plan financieel sluitend moet zijn, bepalend bij de ontwikkeling van dit ruimtelijk plan. Laat helder zijn dat, zoals het plan zich nu ontwikkelt, er een kwalitatief hoogwaardig, bijzonder plan ontwikkeld kan worden dat financieel sluitend is en dat voldoet aan de EHS-saldobenadering.

Nogmaals: als die twee pijlers – financieel sluitend én EHS-saldobenadering – niet kloppen, dan komt er geen ruimtelijk plan. Dat zijn de twee opdrachten waarmee dit college en deze portefeuillehouder op pad zijn gegaan.

Natuurlijk zal het in het schakelen tussen de politieke overtuiging van de statenfracties – die ligt gedifferentieerd – en de politieke overtuiging van de gemeente Soest – die ligt ook gedifferentieerd – en de politieke overtuiging van de gemeente Zeist – die ligt ook gedifferentieerd – en die van alle mensen die ingesproken hebben, een hele toer zijn. Nogmaals: er komt nooit een plan dat

iedereen dient. Dat kan niet, want als het aan deze twee voorwaarden moet voldoen, dan zullen wij het primair daaraan toetsen. Het plan moet absoluut een zeer hoge ruimtelijke kwaliteit hebben.

De grote punten, waar ik langs zal lopen, staan verwoord in de oplegnotitie bij het concept ruimtelijk plan, zoals de Staten het hebben gekregen. Ik herhaal ze toch nog een keer:

- sluitende grondexploitatie;
- museumkwartier nader uitwerken met het ministerie van Defensie;
- naadloos aansluiten tussen het ruimtelijk plan vliegbasis Soesterberg en het masterplan voor het dorp Soesterberg.

Dan is er nog een aantal aandachtspunten genoemd, dat betreft recreatief gebruik, ecoduct, ov-ontsluiting, entree, enzovoort. Dit beschouw ik als 'de kleinere punten'. Ik kijk dus bij het stuk dat vanavond voorligt en bij de inbreng van de Staten vanavond, vooral langs die lijnen. Het is dan volgens mij terecht dat ik de individuele reacties van de fracties langsloop.

Ik begin met de opmerkingen van mevrouw Swets van de fractie van het CDA. Zij noemde de lijnen A, B,C,D en E. Ik heb heel hard meegeschreven met haar betoog. Zij zei bij de A dat het plan Allure moet hebben en houden. Dat ondersteun ik van harte.

Bij de B gaf zij een aantal Bouwstenen mee: let op de zonering van de recreatieve voorzieningen. Dat is een aandachtspunt. Het is volstrekt helder dat een gebied met 'de deur op slot', 'met de hekken dicht' en waar niemand komt behalve de mensen die er werken, ecologisch gezien een voordeel heeft. Zodra je de hekken weghaalt en zodra je de mensen erin laat, is er sprake van risico's voor de ecologische kwaliteit. Toch ben ik ervan overtuigd, als er met zoveel inzet en zoveel mensen een gebied tot ontwikkeling wordt gebracht, dat een van de belangrijkste elementen is dat je de mensen er ook van kunt laten genieten, dat je de mensen het laat zien, dat je de mensen het laat beleven en dat je de mensen laat zien wat van hun is. Dan zullen wij inderdaad ons best moeten doen het te zoneren en ervoor zorgen dat op de plekken waar het gebied het meest kwetsbaar is, de mensen er niet allemaal terecht kunnen.

Er zijn opmerkingen gemaakt over de shelters, de bedrijvigheid, de duurzaamheid en de traumahelikopter. Ik zal niet op alle punten tot in detail een reactie geven, omdat de punten voor een deel nog uitgewerkt moeten worden. Sommigen zeggen dat wij maar niet moeten beginnen aan die shelters, anderen zeggen dat de shelters cultuurhistorisch belangrijk zijn of dat zij er toch staan en het is veel te duur om ze te slopen, dus kunnen ze best een beetje zinnig gebruikt worden.

De traumahelikopter. Een aantal fracties vindt het een sympathiek idee. Het zal inderdaad nader bekeken moeten worden, vooral op het punt of de helikopterbewegingen andere ontwikkelingen niet in de weg staan.

Op de C van Centen, die mevrouw Swets noemde, heb ik al antwoord gegeven. Het plan moet sluitend zijn.

De D van Draagvlak. Draagvlak? Ja, met de beperking dat draagvlak voor mij niet betekent dat je het iedereen naar de zin moet maken, want dat kan bij een plan van deze omvang niet. Ik constateer echter wel dat het concept ruimtelijk plan, zoals het nu voorligt, op een behoorlijk draagvlak in de samenleving kan rekenen.

Hoe nu verder? De denkrichting deugt, zegt mevrouw Swets. Wij gaan verder met de aandachtspunten die zij heeft genoemd en de aandachtspunten die in de gemeenteraden van Soest en Zeist vanavond uitgesproken worden. En nogmaals, ook dat is uniek: het komt niet vaak voor – althans, ik kan het mij niet herinneren – dat wij in een soort virtuele gezamenlijkheid, de raad van Soest en de raad van Zeist en deze Staten, over hetzelfde onderwerp spreken.

De heer Balemans van de fractie van de VVD sprak over inhoud, financiën en kwaliteit. Het speerpunt van zijn verhaal was de economische effectrapportage. In de commissievergadering heeft de heer Balemans er ook om gevraagd. Hij heeft gezegd dat er heel veel huiswerk is gemaakt om dit concept ruimtelijk plan te maken, maar dat hij één punt wat miste. Dat was de analyse: wat gebeurt er door het verdwijnen van de vliegbasis en de toevoegingen die nu allemaal op papier staan met de lokale en de regionale economie in dit gebied? Zo vat ik zijn woorden maar even samen. De heer Balemans noemde dat de economische effectrapportage. Ik heb hem toegezegd

dat wij die zullen maken in de aanloop naar het definitieve ruimtelijke plan.

Ook de heer Balemans vraagt naar een naadloze aansluiting met het masterplan Soesterberg. Ik zal daarover een paar opmerkingen maken, want dat komt ook terug in de bijdragen van de heer Martens en vanmorgen van de heer Bos. Het is essentieel om het onderscheid, ook in financieel perspectief, te maken tussen vliegbasis en masterplan. Dat klinkt een beetje raar, want wij doen positief over het masterplan en de financiële kant van de provincie. Daartegenover doen wij een beetje moeilijk, zoals sommigen hebben gezegd, over het financieel sluitend krijgen van de vliegbasis. Er is echter heel duidelijk een afspraak gemaakt met het ministerie van Defensie, met Domeinen, dat wij de grond van de vliegbasis krijgen voor natuurwaarde, onder de voorwaarde dat wij er alleen maar terugontwikkelen – terugbouwen; er rood aan toevoegen – wat nodig is om het plan financieel sluitend te laten zijn. Dat betekent dat je de verbindingen tussen masterplan en vliegbasis Soesterberg ruimtelijk moet leggen – die twee dingen zijn onlosmakelijk aan elkaar verbonden –, maar dat je ze financieel uit elkaar moet blijven houden. Daarom houdt het college die zaken uit elkaar, omdat er een afspraak ligt over het financieel sluitend-zijn van het ruimtelijk plan vliegbasis Soesterberg. Wij zullen het masterplan dus apart moeten bezien. Ik heb de oproep van de heer Bos in dat kader, om bij de begroting in het kader van het masterplan met ideeën en voorstellen te komen, goed gehoord. Essentieel daarbij is dat de gemeente Soest de leiding heeft voor het weer vitaal maken van het dorp Soesterberg. Ik denk niet dat veel statenleden er regelmatig komen, maar dat zouden zij eens moeten doen: wat dit betreft heeft de gemeente wel een punt. Na zoveel jaren niet mogen ontwikkelen, kan dat dorp inderdaad een flinke opknapbeurt gebruiken. Daarbij is dat masterplan van Riek Bakker een vitaal onderdeel. Daaraan moet heel hard gewerkt worden. Daaraan doen wij graag mee en wij zitten in de stuurgroep die over het masterplan praat. Nogmaals, het schot dat er financieel is, hoeft er inhoudelijk niet te zitten. Ik zal op verzoek van de heer Martens zeker de gemeente Soest op het punt van het masterplan blijven volgen.

Door de heer Martens en ook door anderen zijn er opmerkingen gemaakt over de woningbouw die wij op de vliegbasis in gedachten hebben. Daarbij ging het vooral om de vraag of er nu wel of niet een bepaalde hoeveelheid sociale woningbouw zou moeten plaatsvinden. Nogmaals: in het masterplan ligt de primaire verantwoordelijkheid over de differentiatie in het dorp Soesterberg evident bij de gemeente Soest. De gemeente Soest zelf zegt natuurlijk dat als er bij de vliegbasis, aan de rand van het dorp, tegen het blijvend groene gebied, woningbouw wordt gepleegd, het van belang is dat er naar de totale volkshuisvestelijke differentiatie van het dorp wordt gekeken. Dan is het van belang dat wij ons realiseren dat het dorp Soesterberg een vrij stevige sociale woningbouw kent en eigenlijk nauwelijks een andere woningbouw. In dat kader wil Soesterberg best eens nadenken over de differentiatie die ook op de vliegbasis moet plaatsvinden. Dus ook dat blijft een 'knop', waarbij ik mij op voorhand nog niet wil vastleggen op sociale differentiatie, zoals dat hier vanavond heel hard werd geformuleerd.

De fractie van de SP kwam met vier moties. Die moties zeggen eigenlijk vandaag al: wij mogen geen gemotoriseerd vliegverkeer, wij mogen zeker geen golfbaan, wij gaan de westelijke shelters niet gebruiken en er mag geen tunnel komen naar het museumkwartier, want dan kun je het zweefvliegen beter beleven. Op een aantal punten zijn die moties wel sympathiek, omdat er goede dan wel minder goede dingen in staan als het gaat om dit concept ruimtelijk plan vliegbasis Soesterberg. De vraag is echter – een aantal collega's van de heer Duquesnoy heeft dat al gezegd – of dit het goede moment is om je bij een concept ruimtelijk plan, dat elke dag nog beweegt, vandaag vast te leggen en te zeggen: dit mag in elk geval wel en dit mag in elk geval niet. Ik noem een voorbeeld van dat bewegen: er wordt elke dag gesproken met het ministerie van Defensie over de invulling van het museumkwartier.

De heer DUQUESNOY (SP): Mijnheer de Voorzitter! Wij gaan er eigenlijk vanuit dat wij, met de nog niet aanwezig zijnde Wro, met het pro-actieve en het provinciale belang op tijd moeten zijn. Proactief dus. Vandaar dat wij op deze manier onze moties hebben ingebracht.

De heer KROL (gedeputeerde): Mijnheer de Voorzitter! Dat begrijp ik niet helemaal, want als er één plan is waarbij het provinciaal belang in het geding is, dan is dat wel de herontwikkeling van de vliegbasis Soesterberg. Daar kunnen wij allemaal categorie 1-uitspraken bij doen en daar mogen wij een hele waslijst aan instrumentaria op inzetten als dat echt nodig zou zijn. Wat is er nu aardiger dan dat wij samen met de gemeenten gewoon een ruimtelijk plan maken dat net zo goed door die gemeenten wordt gedragen als door de provincie? Dan is het onverstandig zes maanden voordat je het plan definitief gaat maken, te zeggen dat wat er ook gebeurt, er in elk geval geen tunnel komt. Laat helder zijn dat het ministerie van Defensie momenteel met ons spreekt over de ontwikkeling van het museumkwartier, zich kritisch heeft uitgelaten over de gedachte van een tunnel en omdat het ministerie van Defensie zelf eigenaar blijft van het centrale museumkwartier, een belangrijke rol speelt bij de vraag hoe dat museumkwartier eruit komt te zien. Alle moties op dat punt in relatie met het museum zijn interessant, maar op het verkeerde moment ingediend en morgen al weer achterhaald.

De heer DE VRIES (D66): Mijnheer de Voorzitter! Stel nu dat in de gemeenteraden van Zeist en Soest dergelijke moties worden aangenomen, heeft de gedeputeerde zijn collega-wethouders daar dan gevraagd te zeggen wat hij zo-even aan ons heeft doorgegeven?

De heer DUQUESNOY (SP): Mijnheer de Voorzitter! Onze moties zijn in de eerste plaats niet dwingend; zij geven een verzoek aan. In de tweede plaats is het misschien wel zo eerlijk om duidelijk te maken hoe Provinciale Staten over een bepaald onderwerp denken. Anders zou je in december misschien ineens moeten horen dat er valse verwachtingen gewekt zijn. Dat punt zou de gedeputeerde ook nog mee kunnen nemen.

De heer KROL (gedeputeerde): Mijnheer de Voorzitter! Laat ik beginnen met de opmerking van de heer Duquesnoy. Het is volstrekt helder dat alle aanbevelingen die vandaag gedaan worden, heel goed worden verstaan door dit college en deze portefeuillehouder en de organisatie die hier aanwezig is. Dat is ook de bedoeling van de behandeling vanavond.

Als de Staten verbeterpunten en aandachtspunten aandragen, dan snappen wij heel goed wat de politieke realiteit van die opmerkingen is. Een motie is echter heel iets anders. Nogmaals, ik vind dat het verkeerde moment.

De heer De Vries vraagt of ik mijn collega's heb geïnstrueerd iets te vinden van eventueel in te dienen moties. Uiteraard niet. Het is aan het democratisch proces in de gemeenteraad van Zeist en van Soest om daarmee op een goede manier om te gaan. Daar heb ik alle vertrouwen in. Ik sluit dus niet uit dat daar wel een individuele motie wordt ingediend, zoals dat hier ook is gebeurd vanavond. In de commissie RGW is door de Staten tegen mij gezegd: "Wij, als Staten, vinden het op dit moment ongewenst om moties in te dienen, omdat wij ons daarmee in het traject te prematuur al vastleggen." Dat vond ik een heel verstandige opmerking van de totale commissie RGW.

De heer DE VRIES (D66): Mijnheer de Voorzitter! Mijn vraag is dan wat volgens de gedeputeerde de consequentie zou kunnen zijn, wanneer in die gemeenteraden moties worden aangenomen zoals de fractie van de SP die vanavond heeft ingediend. Dat betekent dat de zaak niet meer helemaal synchroon loopt en dat er in die gemeenteraden verdergaande stappen worden gezet en dat daar verdergaande uitspraken worden gedaan dan in deze Staten. Hoe moet je daarmee omgaan in het vervolg?

De heer KROL (gedeputeerde): Mijnheer de Voorzitter! De verbeterpunten die door de Staten zijn geformuleerd en die door de gemeenteraden zijn geformuleerd, komen in de stuurgroep, waarbij Zeist, Soest en de provincie aan tafel zitten, aan de orde en daar zal worden gewogen welke van die verbeterpunten worden meegenomen op weg naar het definitieve ruimtelijke plan. Dat wil zeggen, als de gemeenteraad van Soest vanavond uitsprekt dat er in elk geval geen golfbaan komt – ik noem een volkomen willekeurig voorbeeld –, dan komt de wethouder van Soest daarmee naar het overleg en dan zegt hij: "Wat Soest betreft, liever geen golfbaan." Dat is de consequentie van een motie, zoals die door de gemeenteraad van Soest zou kunnen worden ingediend, dus als die motie al wordt ingediend.

De heer DUQUESNOY (SP): Mijnheer de Voorzitter! In de commissie RGW is in eerste instantie alleen maar gesproken over de denkrichtingen. De totale Staten hebben toen, door voortschrijdend inzicht en waarschijnlijk ook kijkend naar de beantwoording in de gemeenteraden, gezegd dat anders te doen. Vandaar dat deze moties ook 'anders' kunnen zijn.

De VOORZITTER: Ik denk dat de situatie vrij helder bediscussieerd is. Gedeputeerde Krol, wilt u uw betoog vervolgen?

De heer KROL (gedeputeerde): Mijnheer de Voorzitter! Laat helder zijn: het staat de Staten altijd vrij om moties in te dienen. Als zij echter de opvatting van het college vragen, dan zeg ik dat wij de moties ontraden gezien de inhoud en het tijdstip.

Er zijn nog meer uitspraken gedaan, waarvan de Staten het van belang vinden dat wij die meenemen. Daarvan heb ik goed kennis genomen.

De fractie van GroenLinks maakt een aantal belangrijke opmerkingen, maar het belangrijkste is wel dat zij zegt dat zij er wel publiek geld voor over heeft. Die mening staat de fractie van GroenLinks uiteraard vrij en er zijn ook wel collega-fracties die haar daarin steunen. Ik ben echter met een andere opdracht op pad gestuurd.

De fractie van GroenLinks maakt zich vooral zorgen over de EHS, de rust en ook de donkerste – een prachtig woord wat dat betreft – op de vliegbasis.

De fractie van de ChristenUnie spreekt over een gedenkwaardig moment – dat heb ik al bevestigd – en zegt dat zij eigenlijk geen voorstander is van de rood-voor-groenconstructie die hier bedacht wordt, maar dat zij zich schikt in het feit dat dit democratisch is afgesproken. Dat wil ik toch even als een zuiver standpunt formuleren. De fractie van de ChristenUnie zegt daarmee dat dit punt niet is zoals zij het ziet, maar dat zij constateert dat er een afspraak is gemaakt en dat zij zich daarnaar richt. Ik mag wel zeggen dat ik dat een verstandig standpunt vind. Verder heeft zij gezegd dat wel publiek geld aangewend kan worden voor het plan Soesterberg en dat zij bij de woningbouw heel kritisch wil zijn over de manier waarop

die woningbouw grenst aan het open en groene gebied. De fractie van de ChristenUnie had daar zelfs een motie voor over gehad, maar als ik het maar goed genoeg in mijn oren knoop, dan laat zij het daarbij. Zij zegt: "Let heel goed op dat de woningbouw, tegen de vliegbasis aan, een goede afhechting krijgt in de richting van het waardevolle, groene gebied, dus zonder schuttingen en zovoort." Dat vind ik absoluut een aandachtspunt. Ik werd namelijk ook zelf al een beetje ongelukkig van plaatjes met grote gebouwen, waarbij mensen zo de vliegbasis oplopen, zoals staat in het concept ruimtelijk plan. Die woningbouwopgave en de manier waarop de woningen daar worden neergezet, is nog een punt dat wij heel kritisch moeten benaderen, ook in relatie tot die saldobenadering. De scheiding tussen groen en rood moet dus eigenlijk mee-ontworpen worden gerealiseerd. De fractie van de ChristenUnie was kritisch over de golfbaan en de tunnel. Daarvan heb ik kennis genomen.

Daarnaast zegt mevrouw Dik dat de marges van de saldobenadering opgezocht zijn. Daarover heb ik enige twijfel. Wij willen maar drie dingen: het moet financieel kloppen, de EHS-saldobenadering moet kloppen en het plan moet kwaliteit hebben. Wij doen geen poging om de marges van de saldobenadering op te zoeken. Ik heb dat enkele insprekers vanuit natuur- en milieuorganisaties ook horen zeggen en zij vroegen of ik mijn uiterste best daarvoor wel had gedaan. Het is echter een dusdanig dwingend gegeven dat moet kloppen, met die ruimtelijke kwaliteit en die financiën, dat mevrouw Dik zich wat mij betreft geen zorgen hoeft te maken over het voldoen van het definitieve plan aan de EHS-saldobenadering. Als ons dat niet lukt, dan falen wij bij de ontwikkeling van het ruimtelijk plan.

De fractie van D66 zegt ook dat er wel publiek geld aangewend kan worden en dat zij het advies van ULI eigenlijk beter vond. Zij maakt zich zorgen over de uitkomst van de saldobenadering. Volgens mij heb ik daarover voldoende gezegd. Daarnaast maakt de fractie van D66 zich zorgen over de auto's. Wij doen ons uiterste best de ontwikkeling in het museumkwartier te laten passen bij wat wij in het ruimtelijk plan hebben staan. Het is echter volstrekt helder dat de grond van iemand anders is. Het ministerie van Defensie, ik formu-

ler het voorzichtig, is niet de meest eenvoudige partner geweest in de loop van dit traject om daarmee tot een vorm van gezamenlijkheid te komen. Ik herinner mij, toen wij het concept ruimtelijk plan net publiceerden, dat er wat telefoontjes kwamen met: hebben jullie op óns grondgebied getekend? Dat klonk een beetje alsof het ministerie dat niet erg aardig vond. Men kan zich voorstellen dat wij ons daarvan niet zo heel veel hebben aange trokken, maar het maakt wel de gevoeligheid duidelijk als gepraat wordt over andermans grond.

De fractie van de SGP heeft een groot compliment gemaakt. Daarvoor onze dank, mijnheer Bisschop. De fracties van de PvdD en Mooi Utrecht hebben een aantal opmerkingen gemaakt over: het is een kwestie van willen, niet van kunnen. Volgens mij heb ik voldoende duidelijk gemaakt dat wij van plan zijn een mooi plan voor de vliegbasis Soesterberg te maken en het dorp Soesterberg een impuls te geven. Daarbij wordt niet het kind met het badwater weggegooid. Wij hebben de overtuiging dat dat kind gaat opgroeien tot een heel gezonde jongen of een heel gezond meisje.

De heer SNYDERS (Mooi Utrecht): Mijnheer de Voorzitter! De gedeputeerde noemt steeds de lijn rood-voor-groen en zegt dat het college al die zaken optimaal dient. Toch kunnen wij tegelijkertijd vaststellen dat rood - voor - groen in feite inhoudt dat je bestaande bebouwing afbreekt en elders zo gunstig mogelijk terugbouwt. Dat is op dit moment echter niet aan de orde. De gedeputeerde heeft natuurlijk een onderhandelingspositie met het ministerie van Defensie, maar tegelijkertijd hebben wij als Staten een nadrukkelijke lijn voor dit soort gebieden. Is dat niet steviger in te zetten, ook gezien 'gelijke monniken gelijke kappen' als ik kijk naar de recreatieve druk in het buitengebied waar niet eens de EHS is? De gedeputeerde zegt zelf dat de druk groter wordt.

De heer KROL (gedeputeerde): Mijnheer de Voorzitter! De druk wordt groter, maar ik noem even de feiten. Van een vliegbasis waar tot voor kort Amerikaanse, en later Nederlandse straaljagers vlogen, en duizenden mensen werkten en waar nu helikopters vliegen met alle bodemvervuiling en herrie die daarbij hoorden, gaan wij naar een gebied waar 380 hectare gewoon natuur wordt, waar

mensen en dieren vrij kunnen bewegen en waar twee belangrijke vitale corridors overheen gaan lopen. Om die twee ecologische corridors mogelijk te maken, de westelijke en de oostelijke corridor, kopen wij en passant nog even landgoed De Paltz aan. Om dat financieel mogelijk te maken wordt er misschien vijftien, misschien achttien hectare rood toegevoegd aan een gebied van 380 hectare EHS. Dat is in een klap meer toegankelijke EHS en meer ecologische verbindingzones in de provincie Utrecht dan wij ooit eerder voor elkaar hebben gekregen. In die zin kan de heer Snyders niet zeggen dat wij het kind met het badwater weggoien.

De heer SNYDERS (Mooi Utrecht): Mijnheer de Voorzitter! Het kan anders. Als de ambitie wel vrij was geweest, dan had de gedeputeerde het toch anders gedaan?

De VOORZITTER: Een kort antwoord: nee.

De heer KROL (gedeputeerde): Mijnheer de Voorzitter! Een laatste zin. Ik ben er nog steeds van overtuigd dat wij de ambitie hebben om een mooi ruimtelijk plan te maken. Ik heb wel de behoefte op deze plek, bij een operatie zoals die de afgelopen jaren heeft plaatsgevonden, de mensen van de organisatie te bedanken. Eigenlijk zijn dat maar een paar mensen. Men moet zich eens voorstellen dat het hele traject met ongeveer vijf mensen getrokken is de afgelopen jaren. Zij hebben zich uit de naad gewerkt. Het past ook een gedeputeerde zijn dankbaarheid daarover uit te spreken.

De VOORZITTER: Dank u wel, mijnheer Krol. Kunnen de Staten leven met de gedachte dat wij hier één termijn voor gebruiken? Het is een ruimtelijk plan, het betreft ruimtelijk denken. Er komt nog heel veel aan bod. De Staten wensen een tweede termijn, zie ik.

De heer DUQUESNOY (SP): Mijnheer de Voorzitter! Deze termijn kan heel kort zijn. Ik hoorde de gedeputeerde aan het eind van zijn betoog zeggen: "Als ik de dingen die jullie mij vertellen maar goed in de oren knoop." Alleen, over de moties zei hij dat het college die ontraadt vanwege het tijdstip en de inhoud. Dan lijkt het er bijna op dat deze punten niet door Gedeputeerde Staten worden meegenomen. Daarop wil ik graag een antwoord.

De heer KLOPPENBORG (GL): Mijnheer de Voorzitter! Een element waarop de gedeputeerde niet is ingegaan, is dat van het voorziene tekort van € 7.000.000, € 5.000.000 het gevolg is van het toerekenen van de 'operatie Tammer' aan dit ruimtelijk plan. Feitelijk is het tekort dus slechts € 2.000.000. Dan is het toch wat gemakkelijker opereren om dat op nul te laten uitkomen, als dat zijn doelstelling is. Is het niet veel zuiverder om die € 5.000.000-operatie op een andere manier te boeken of anderszids te kijken of die woningbouw noodzakelijk is en of hier niet een ander soort optimalisatie mogelijk is?

De heer SNYDERS (Mooi Utrecht): Mijnheer de Voorzitter! Ik heb nog een vraag. In hoeverre kan ondergronds bouwen van het museum globaal meegenomen worden en bekeken worden qua kosten?

De heer KROL (gedeputeerde): Mijnheer de Voorzitter! Volgens mij heb ik voldoende gezegd over de moties van de SP.

Tammer is enerzijds nodig om een aantal ruimtelijke ontwikkelingen op de vliegbasis mogelijk te maken. Die doorrekening van een deel van die kosten naar de vliegbasis is dan ook enigszins verdedigbaar. Als je ze vandaag weglaat, moet je je realiseren dat wij kunnen zeggen dat het geen € 7.000.000 is, maar dat het € 2.000.000 is. Echter, andere elementen kunnen tegenvallen, waardoor er ineens weer € 2.000.000 bij komt. Dat is een proces waarmee wij bezig zijn vanuit de opdracht dat wij aan het eind van de rit de zaak sluitend willen hebben.

Wat betreft de opmerking van de fractie van Mooi Utrecht over het museum: het ministerie van Defensie bepaalt zijn eigen museum. Dat betekent dat het ministerie van Defensie ook bepaalt of het ondergronds gerealiseerd wordt. Als ik echter de budgetten van dat ministerie serieus bekijk, verwacht ik niet dat het een serieuze optie zal worden.

De heer DUQUESNOY (SP): Mijnheer de Voorzitter! Neemt de gedeputeerde de intentie van onze moties mee, ja of nee?

De heer KROL (gedeputeerde): Mijnheer de Voorzitter! In dit vak is het een grote kunst datgene wat door de Staten is ingebracht serieus mee te nemen in het verdere verloop van het traject. Dan

weten wij namelijk waar wij tegenaan lopen. Alle opmerkingen die door een grote meerderheid van de Staten gemaakt zijn, zal ik zeker meewegen, maar de opmerking die slechts door een enkeling is ingebracht, zal ik niet meewegen.

De heer DUQUESNOY (SP): Mijnheer de Voorzitter! Dan heb ik dat goed geturfd en wil ik zeggen dat ik alle moties aanhoudt tot het definitieve plan.

De VOORZITTER: Daarmee zijn de moties van tafel. Ik sluit de beraadslagingen. Kunnen de Staten instemmen met de vaststellen van dit concept ruimtelijk plan?

De heer SNYDERS (Mooi Utrecht): Mijnheer de Voorzitter! De fractie van Mooi Utrecht kan daarmee niet instemmen.

Zonder hoofdelijke stemming besluiten Provinciale Staten hierna overeenkomstig het voorstel, met de aantekening dat de fractie van Mooi Utrecht geacht wordt tegengestemd te hebben.

Plan van Aanpak Vrede van Utrecht

Mevrouw STADHOUDERS (CDA): Mijnheer de Voorzitter! Ik zag ons net in gedachten al in 2013 op een stille donkere vliegbasis tegen de achtergrond van die ruïneuze shelters naar een heel bijzonder theater over oorlog en vrede kijken. Wie weet wat er allemaal mogelijk is tegen die tijd, misschien wel in het kader van de Vrede van Utrecht.

Wat ons betreft, biedt een programma als de Vrede van Utrecht fantastische kansen, niet alleen om Utrecht als stad en als regio nationaal en internationaal op de kaart te zetten, wat een mooie ambitie is, maar ook om een impuls te geven aan de culturele infrastructuur en aan de cultuurdeelname in de stad en in de regio. Als wij dat goed doen, gaat het vliegwiel van de Vrede van Utrecht heel veel in beweging zetten. Dan kan het gaan om cultuur met een grote C en dan kan het ook gaan om allerlei vormen van cultuur met, laat ik het maar zo zeggen, een kleinere c. Wat ons betreft staan daarbij breedte en diversiteit voorop, maar moet er ook ruimte zijn voor heel bijzondere dingen. Ik heb nadrukkelijk al twee keer gezegd: stad en regio. Zoals Gedeputeerde Staten het in het stuk

zetten, een beetje besmuikt lijkt het wel, komt de regio nogal karig aan bod in het plan van aanpak dat voorligt. Het is nog niet erg concreet; de intentie om de regio, gemeenten en organisaties uit de provincie te betrekken, zit er wel in, maar wat ons betreft, zou dat nog wel een slag verder mogen worden uitgewerkt. Wij willen de gedeputeerde dan ook vragen het plan van aanpak op dat onderdeel, dus het betrekken van gemeenten, steden en dorpen in de regio en culturele organisaties die daar actief zijn en een rol zouden kunnen spelen in de Vrede van Utrecht, nader te laten uitwerken. Wij zouden graag kennis nemen van de resultaten van zo'n exercitie. Wij vinden die verbreding in de richting van niet alleen de stad, maar ook de omlandenden namelijk erg belangrijk, zeker als het gaat om de provinciale betrokkenheid.

Dan de waterscheiding die Gedeputeerde Staten in 2013 voorstellen en die zij wat onze fractie betreft heel terecht aanbrengen. In 2013 weten wij namelijk hoe het gelopen is met de nominatie Culturele Hoofdstad en in 2013 kunnen wij zicht hebben op het rendement, het maatschappelijk rendement en het economische rendement, van al die grote investeringen die wij de komende jaren op dit gebied van plan zijn. De fractie van het CDA zal daarnaar heel kritisch kijken, niet alleen in 2013, maar ook in de jaren daarvoor als wij graag willen monitoren wat er gebeurt. In 2013 zullen wij moeten zeggen of wij hiermee verdergaan en of dit in de toekomst nog leidt tot een grotere inzet bij cultuur en cultuurparticipatie in onze provincie. Dan zal het wat ons betreft dus gaan om die spreiding over de provincie, om de culturele diversiteit en om de duurzaamheid van de investeringen. Dus niet allemaal activiteiten die op enig moment leuk en interessant zijn, maar ook investeren in iets wat blijft.

Wij hebben over het rendement de afgelopen week een effectrapportage thuis gekregen. Het heeft wat ons betreft wel de juiste parameters, maar is nog erg vaag. Dat kan misschien op dit moment ook niet anders. Ik wil namens onze fractie het college daarom vragen met name die effectrapportage te gebruiken als een soort nulmeting om van daaruit de komende jaren bij de monitoring te kijken naar wat er gebeurt bij de uitvoering van dit programma en of het het economisch rendement krijgt dat wij hiermee beogen.

Wat ons betreft, is dat rendement niet alleen economisch, maar zeker ook maatschappelijk. Dat investeren in cultuur brengt natuurlijk heel andere voordelen met zich mee dan alleen het economisch rendement dat je daarvan hoopt te krijgen.

Eén kritische kantekening. Die heeft te maken met het plan van aanpak dat richting de toekomst, als je goed leest, uitgaat van heel grote investeringen, ook van provinciale zijde, in de culturele voorzieningen van de stad Utrecht. Wat ons betreft is dat een stap te ver. Wij zouden, als het gaat om het management van verwachtingen, willen aangeven dat wij op dit moment niet op het standpunt staan dat de provincie verantwoordelijk zou moeten zijn voor investeringen in materiële en culturele voorzieningen en de exploitatie daarvan in de stad.

Het plan van aanpak ziet er heel goed uit. Wij kunnen daarmee instemmen als kader voor nadere uitwerking. Dat wil zeggen: ook met de investeringen die het college voor de komende jaren voorstelt. Wij willen de gedeputeerde nog vragen in haar beantwoording duidelijk te maken hoe zij de Staten de komende jaren bij de uitwerking van het programma wil betrekken. Dat moet wat onze fractie iets meer zijn dan het monitoren achteraf.

De heer BARNEVELD BINKHUYSEN (VVD): Mijnheer de Voorzitter! Voor de financiële wereld zijn het geen gemakkelijke tijden. Er zijn veel onzekerheden, want waar kun je als financieel belegger tegenwoordig nog een fatsoenlijk rendement behalen? Sedert twee weken weten wij het antwoord: in Utrecht. Wij mochten namelijk eindelijk de economische effectrapportage in ontvangst nemen. Daarin wordt een unieke kans op een hoog rendement geboden. Tegenover een investering van € 100.000.000 staat in een aantal jaren een opbrengst van € 390.000.000. Daar het een bedrag is van boven de € 50.000, betreft het geen goedkeuring van de AFM. Wij weten echter allemaal dat zo'n hoog rendement in het vooruitzicht rode lampen doet branden; voorzichtigheid is geboden, zo ook in dit geval.

Waarin wordt nu geïnvesteerd bij de Vrede van Utrecht? Dat zal de komende jaren nog duidelijk worden. Dat mag ook duidelijk worden. Daarvoor worden aannames gedaan. In de rapportage

wordt wel gesproken van opbrengsten. Dat blijken afgeleide opbrengsten te zijn, voortkomend uit het aantrekken van meer horecapersoneel en de waardeinstijging van onroerend goed. Tijdens de bijeenkomst van de commissie WMC heeft de fractie van de VVD op dit onderwerp al een financieel voorbehoud gemaakt. Onduidelijk was en is hoe de geïnvesteerde gelden worden verdeeld over enerzijds projectkosten en anderzijds proceskosten, lees: culturele infrastructuur. Met andere woorden: welke kosten kunnen wij als vaste kosten dan wel als variabele kosten classificeren? Duidelijkheid hierover is namelijk van groot belang om de financiële risico's in kaart te brengen.

Het plan van aanpak bevat nog vele, niet te vermijden aannames; ik meldde het al. De fractie van de VVD is zich ervan bewust dat een dergelijk ambitieus plan in deze fase dit soort aannames nu eenmaal impliceert. Juist daarom hechten wij grote waarde aan een goede monitoring, een jaarlijkse evaluatie en mogelijke bijsturing door de Staten. Weliswaar wordt in het plan van aanpak, op pagina 35, gesproken van een jaarlijkse evaluatie en zo nodig een bijsturing, maar er wordt niet vermeld hoe dat geëffectueerd gaat worden. Mede omdat er meerdere partijen bij zijn betrokken – ik denk aan de gemeenten, de stichting Vrede van Utrecht en de provincie – willen wij graag helder hebben wat de controlerende rol van de Staten hierin concreet de komende jaren nog zal zijn. Wij hebben daarom met betrekking tot dit plan van aanpak twee vragen. De fractie van de VVD vraagt Gedeputeerde Staten concreet aan te geven hoe een mogelijke controle en bijsturing door de Staten de komende jaren mogelijk zal zijn. De fractie van de VVD vraagt Gedeputeerde Staten of de Staten de toezegging kunnen krijgen dat er met enige regelmaat genoeg informatie over activiteiten enerzijds en de investeringen door de stichting Vrede van Utrecht anderzijds verkregen kan worden om zich hierover een oordeel te kunnen vormen. Hierbij denk ik ten minste aan een jaarlijkse periodieke actualisatie van de economische effectrapportage.

De heer LUTFULA (SP): Mijnheer de Voorzitter! De Vrede van Utrecht is een enorm project waarvoor heel veel nodig is. Waarom zullen wij zoveel geld aan de Vrede van Utrecht uitgeven om de

titel van culturele hoofdstad te winnen? Wij weten dat er in Nederland een aantal steden is, zoals Eindhoven, Tilburg, Breda, 's-Hertogenbosch en Almere, die concurrenten zullen worden. Ook zij gaan veel geld van de Nederlandse belastingbetaler uitgeven om de eer binnen te halen. Wij lopen het risico veel geld te verliezen, maar als wij de culturele hoofdstad worden, winnen wij ook veel. Bij de Tour de France zien we ook zoiets: veel geld uitgeven om een prestigieus project binnen te halen, zonder enige zekerheid.

Wat gaan we winnen? Daarop hebben we nog geen goed zicht, omdat we enkel op basis van de stand van zaken van nu moeten besluiten; de effectrapportage komt pas in september.

Als wij kijken welke winst er te halen valt, zit die vooral in de economie. Natuurlijk is het economisch belang belangrijk, maar het lijkt erop dat de balans tussen cultuur en economie bij de Vrede van Utrecht volledig zoek is. Wat de SP betreft kan het project van de Vrede van Utrecht behandeld worden in de commissie MME. Dit project heeft weinig te maken met cultuur voor alle inwoners van de provincie Utrecht.

Wat gaat er gebeuren als wij de titel niet binnenhalen? Wat gaan we doen als tijdens de rit blijkt dat wij veel meer geld nodig hebben? Wij lijken tientallen miljoenen uit te geven voor een onzeker project. Er wordt in het rapport een aantal aannames gedaan betreffende werkgelegenheid en ondernemingszin. Er komen zogenaamde creatieve wijken. Wat wordt hiermee bedoeld? Wat zijn de creatieve wijken? Hoe komen zij daarvoor in aanmerking en wie profiteert ervan? Voor de SP is de belangrijkste vraag: waar gaat dit project eigenlijk over? Hebben wij het bij dit project over de vergroting van de werkgelegenheid en de economie of over de verspreiding van cultureel erfgoed? De SP zal tegen dit voorstel stemmen. Wij zouden het bedrag van € 2.100.000 per jaar graag besteden aan cultuur voor de hele provincie en niet speculeren met onzekerheden; laat dat de private sector maar doen, maar niet het provinciebestuur.

De heer FASTL (GL): Mijnheer de Voorzitter! Ik feliciteer de heer Lutfula met zijn maidenspeech. Of het onderwerp in de commissie MME of WMC wordt behandeld, ik ben sowieso woordvoerder. Zoals bekend ligt cultuur GroenLinks altijd na aan het hart. Het zal dan ook niet veel verbazing wek-

ken als ik zeg dat wij volmondig kunnen instemmen met het plan van aanpak. Ik zal niet specifiek ingaan op de financiële gevolgen die er kunnen zijn en op de haken en ogen die genoemd werden door de fractie van het CDA. Wij kunnen dit plan volledig volgen. Het plan van aanpak bouwt vol rust voort op onze hoge culturele en cultuurhistorische basis, om dit uiteindelijk te vieren in zowel 2013 als 2018. Daar ga ik althans van uit.

Tien jaar wordt er nu doordacht gewerkt aan het versterken van Utrechts culturele positie. Tien jaar verder bouwen in een nog hogere versnelling kan niet anders dan leiden tot een blijvend – dus geen gokje – cultureel klimaat van ongekend niveau. Er zit echter een addertje onder het gras. Dat blijkt uit de noodkreet die het Utrechts Model, een informeel samenwerkingsverband van Utrechtse podia, festivals en groepen, onlangs heeft gemaild naar alle statenleden. Ik neem aan dat de woordvoerders het gelezen hebben. Mocht de Tweede Kamer a.s. donderdag de nog benodigde € 26.000.000 voor de culturele sector niet weten te vinden, dan dreigt Utrecht € 2.300.000 mis te lopen. Dit zou wel eens funest kunnen zijn voor onze ambities. Ik dien dan ook de volgende motie in.

Motie M21 (GroenLinks): zorgen om culturele basis

Provinciale Staten van Utrecht, in vergadering bijeen op 23 juni 2008 ter bespreking van het plan van aanpak Vrede van Utrecht (PS2008WMC14);

gezien de belangen die er kleven aan het vinden van de nog benodigde € 26.000.000 voor het culturele aanbod in Utrecht, namelijk:

- *het voortbestaan van een brede culturele basis;*
- *het waarborgen van een stevig kader voor de Vrede van Utrecht en daarmee de Culturele Hoofdstad van Europa;*

spreken als hun mening uit:

de oproep van het Utrechts Model te onderschrijven.

verzoeken het college:

dit kenbaar te maken aan de Tweede Kamer.

En gaan over tot de orde van de dag.

Dan heb ik nog een ander punt. Vanmiddag in een heel lange zitting hebben wij de voorjaarsnota behandeld. Amendement A4 is toen aangenomen. Wij hebben toen in eerste instantie de € 2.100.000 reservering uit de voorjaarsnota geschrapt. Ik wil graag weten van de collegepartijen wat het directe gevolg hiervan is. Vloeit het geld op de een of andere manier weer terug in de reservering of dekken wij dit op een andere manier?

De VOORZITTER: De motie is voldoende ondertekend en maakt deel uit van de beraadslagingen. De motie kan worden vermenigvuldigd en rondgedeeld.

Mevrouw DE HEER (ChristenUnie): Mijnheer de Voorzitter! Voor ons ligt een indrukwekkend en ambitieus plan. Het gaat wat ons betreft om een duurzame culturele ontwikkeling van stad en van, met name, de regio. Hiervoor moet worden gebouwd aan netwerken en infrastructures. Dit moet tevens leiden tot een nationale en internationale waardering. De doelstelling is de nominatie "Utrecht, Culturele Hoofdstad 2008" binnen te halen. Ook als die nominatie niet wordt gehaald, hebben wij toch gebouwd aan een culturele infrastructuur.

De Vrede van Utrecht is het herdenken en het vieren zeer waard. De Vrede heeft grote betekenis gehad voor de wereldgeschiedenis. Voorbeelden uit verre landen maken duidelijk dat buiten Utrecht hiervoor nog meer aandacht is dan in ons land. Hier liggen dus wereldwijd, en zeker in Europa, kansen om de onderlinge betrekkingen aan te halen in cultureel, maar ook in economisch opzicht. Tijdens de commissiebehandeling heb ik aandacht gevraagd voor duurzame investeringen met een goede balans tussen stad en regio. De beschreven principes, processen en visioenen geven ons aanleiding in grote lijnen positief te zijn. Het moet geen eenmalig feestje worden voor bobo's, maar het moet gaan om een groot en divers bereik. De internationalisering van het project mag niet leiden tot het vergeten van de Utrechtse burger. Daarom is bijvoorbeeld een programma als 'Kunst in mijn buurt' zo waardevol. Zo zijn er veel voorbeelden te noemen. Tijdens de commissiebehandeling heb ik de duurzame wens van onze fractie gememoreerd om

het middenschip van de Dom te herbouwen. In het plan van aanpak Vrede van Utrecht kunnen wij leven met de tijdelijke herbouw van het middenschip. Dit is een mooie kans, zo vinden wij, om eens goed te bestuderen of wij die tijdelijkheid niet duurzaam kunnen maken. Tijdens de commissievergadering dacht ik een non-verbale welwillende reactie van de gedeputeerde te bespeuren. Wij hebben daarover toen niet verder gesproken en daarom stel ik de vraag hier expliciet: bent u bereid te onderzoeken of een permanente herbouw mogelijk is en wat daarvan de kosten zijn? Ik teken hierbij aan dat andere vormen, naast een mogelijke herbouw, ook bespreekbaar zijn voor onze fractie. Hiermee bedoel ik dat in plaats van de oorspronkelijke gestalte van het middenschip er ook andere vormen denkbaar zijn, die permanent kerk en toren kunnen verbinden en die ook recht doen aan deze Schatkamer voor de Toekomst. Ik heb een motie voorbereid op dit punt, maar ik wacht in eerste instantie de reactie van de gedeputeerde af.

Het plan van aanpak stemt ons in grote lijnen positief. Wij zien wel dat er elementen zijn, die moeilijk te matchen zijn met sommige van onze partijbeginselen. Een voorbeeld is het respecteren van de zondag als rustdag. Wij willen het college oproepen hiermee rekening te houden, zeker als het gaat om grote publieke evenementen. Wij gaan ervan uit dat het college deze opmerking meeneemt.

Ten slotte de financiën. Het is allemaal heel mooi, maar het kost ook heel veel geld. Over de financiën hebben wij een aantal vragen:

- Hoe staat het met het cultuurconvenant met het Rijk? Zijn hier voor de provincie negatieve ontwikkelingen te verwachten? Het cultuurconvenant werd immers genoemd als belangrijk onderdeel van de drietrapsraket in het voorstel.
- Hoe staat het met de effectrapportage? Wij hebben deze eigenlijk niet echt ontvangen; wij kregen slechts de samenvatting, die volgens mij in hoofdlijnen al tijdens de commissievergadering voorhanden was. De nadere informatie waar wij om hebben gevraagd, heeft de gedeputeerde ons niet kunnen aanleveren. Die informatie komt in september, maar wij moeten nu wel besluiten nemen over grote bedragen. Is er al iets meer over te zeggen?

- Verder wil ik mij aansluiten bij de bijdragen van de fracties van het CDA en de VVD op dit punt: hoe worden de Provinciale Staten betrokken bij de verdere invulling en financiële controle? Dat is voor ons een belangrijk punt.

De heer BISSCHOP (SGP): Mijnheer de Voorzitter! In de vorige Statenperiode ben ik zo vrij geweest dit programma Vrede van Utrecht af en toe een 'opgetuigde kerstboom' te noemen of een 'coalitiegrabelton'. Ik moet zeggen: ik zou dat nu niet meer doen. Het is nog veel erger geworden. Er zit nu, dat valt niet te ontkennen, lijn en ambitie in. Eigenlijk is de filosofie: gooi er een enorme bak geld tegenaan en dan moet het lukken culturele hoofdstad van Europa te worden in 2018. Daar wordt de Vrede van Utrecht als vlag gebruikt om die lading te dekken. Overigens meen ik mij te herinneren dat die Vrede van Utrecht, waarvan wij allemaal zo hoog opgeven – en ik ontken niet de politieke betekenis daarvan – tegelijk de vrede was die een eind maakte aan de redelijk toonaangevende positie die de republiek tot dat moment in Europa had ingenomen. Maar dat is voer voor historici.

Ik moet zeggen dat bij wat ik gezien heb van de economische effectrapportage, er mij ontzettend veel vragen bekropen. Daarin zat volgens mij wel een fors stuk creatieve rekenkunde. Van de zijde van de fractie van de VVD is dat prachtig gedemonstreerd. Wij zullen dan ook niet instemmen met dit voorstel, niet omdat wij anti cultuur zijn of wat dan ook – ik heb al eens verwezen naar wat voor ons het vertrekpunt is – maar omdat wij ons vanuit onze uitgangspunten volstrekt onvoldoende herkennen in datgene wat nu voorligt.

Rest ons nog een vraag. Ik neem aan dat de kosten van de mobiele leerstoel van de Vrede van Utrecht, zoals door de fractie van de ChristenUnie is voorgesteld en waarover een motie is aangenomen, gedekt worden uit dat programma van de € 50.300.000 of komt dat er nog boven op?

Mevrouw RAVEN (gedeputeerde): Mijnheer de Voorzitter! Het is inderdaad een ambitieus project en daarvoor is een groot draagvlak van belang. Ik ben blij dat de meeste politieke partijen positief zijn over dit ambitieuze project. Even ter herinnering: de Vrede van Utrecht is een initiatief

dat al in de voorvorige periode is genomen en de afgelopen vier jaar een Agenda 2010-programma was.

Als het gaat om de uitvoering van het programma is het heel essentieel dat het duurzaam is. Dat is in tegenstelling tot wat de fractie van de SP zegt. Het is heel nadrukkelijk de bedoeling dat het duurzaam is en daarmee bedoelen wij dat de Vrede van Utrecht als uitgangspunt heeft dat wij moeten investeren in de provincie. Dat betekent: eigen mensen, eigen opleiders, eigen theatermakers, eigen regisseurs, mensen die in de provincie hun opleiding hebben genoten. Het moet niet worden ingekocht, al zal dat een enkele keer wel gebeuren. Dat is niet het uitgangspunt, omdat je dan na een mooie voorstelling eigenlijk alleen blijde mensen overhoudt en niet iets duurzaam. Nee, het is duurzaam investeren in de samenleving: dat is het uitgangspunt.

Ik ben blij dat veel partijen hebben benadrukt dat er een goede spreiding moet zijn tussen stad en regio. Dat is logisch. Dat is een absolute voorwaarde voor het welslagen van de Vrede van Utrecht en overigens ook voor culturele hoofdstad. Duidelijk is dat er een knip is aangebracht in de besluitvorming, omdat wij twee momenten moeten hebben om duidelijk te kunnen evalueren. Omdat over de Vrede van Utrecht pas in 2014 wordt besloten, moet in 2012 het bidbook worden ingediend. Ik heb in de commissie al gezegd dat wij in 2012 goed moeten evalueren.

Hoe betrekken wij de regio daarbij? Welnu, dat gebeurt op verschillende manieren. De regio komt overigens ook al naar ons toe. Amersfoort, Woerden, Rhenen en Wijk bij Duurstede zijn hiervan voorbeelden en hebben duidelijke contacten met de Vrede van Utrecht. Ook bestuurlijk willen wij de mensen in de provincie erbij betrekken. Na de zomer is er met de bestuurders en de ambtenaren een bijeenkomst belegd om ook hen te informeren en te betrekken bij de Vrede van Utrecht. Uiteraard zal er met het veld gecommuniceerd moeten worden. Denk daarbij bijvoorbeeld aan de cultuurmakelaars, die verbonden zijn aan de bibliotheken en die het culturele veld in de regio heel goed kennen. Het plan van aanpak heet niet voor niets "Investeren met cultuur in stad en provincie".

De effectrapportage. Gedeputeerde Staten en het college van burgemeester en wethouders hebben gezamenlijk een plan van aanpak gevraagd voor de Vrede van Utrecht. Dat ligt nu voor ons. Een van de onderdelen was om een economische effectrapportage te maken. Dat onderzoek ligt er in concept en daarom hebben de Staten dat nog niet; zij hebben alleen een korte samenvatting gekregen. Ik begrijp dat de Staten dit wat kort door de bocht vinden. Daarom wordt in de brief voorgesteld gezamenlijk met de commissie uit de gemeenteraad en de commissie hier uit de Staten een vergadering te hebben en om samen met de Kamer van Koophandel en VNO-NCW te praten over die uitkomst. Ik denk namelijk dat het heel goed is om te kijken naar de economische effecten. Ik wil erbij zeggen – mevrouw Stadhouders sprak daarover – dat het niet alleen gaat om het economisch effect. Als wij kijken naar de Nieuwe Hollandse Waterlinie, dan is het aardig om te zien dat het ministerie van VROM een maatschappelijke kosten-/batenanalyse heeft gemaakt. Daaruit is heel nadrukkelijk naar voren gekomen dat de maatschappelijke baten hoger zijn dan de maatschappelijke kosten. Dat is de reden dat het Rijk wil investeren in de Nieuwe Hollandse Waterlinie. Maatschappelijke opbrengsten tellen daarom wel degelijk mee en spelen voor de overheid een rol om vervolgens daarin te investeren.

Belangrijk is natuurlijk de rol van Provinciale Staten. Het is belangrijk dat Provinciale Staten nadrukkelijk bij de Vrede van Utrecht betrokken blijven. Dat kan op verschillende manieren. De Vrede van Utrecht komt elk jaar met een werkplan. Dat werkplan wordt uiteraard naar Provinciale Staten gestuurd en kan besproken worden in de statencommissie. De Vrede van Utrecht komt naast een werkplan, zodat je aan de voorkant kunt sturen, ook met een verantwoording over het jaar dat geweest is. Het gaat over een aanzienlijk bedrag, namelijk € 2.100.000. Dat is een fors bedrag en daarom zal de Vrede van Utrecht natuurlijk verantwoording moeten afleggen over het gevoerde beleid. Wat dat betreft kunnen de Staten ervan op aan dat hier regelmatig gerapporteerd wordt. Dat zal op de officiële wijze gedaan worden, maar de Staten zullen ook betrokken worden bij activiteiten en zullen daar waar nodig geïnformeerd worden.

Er is een paar vragen gesteld over de fysieke culturele infrastructuur. Om misverstanden te voorkomen is heel nadrukkelijk in de besluitvorming een uitzondering gemaakt voor de fifty-fifty regeling bij de culturele basisinfrastructuur in de stad. Wij zijn niet van plan 50% mee te betalen aan een nieuwe stadsschouwburg. Wij hebben als provincie geen accommodatiebeleid; laat dat heel duidelijk zijn. Dat is ook niet de bedoeling. Wat wij bijvoorbeeld met het muziekcentrum twee perioden geleden hebben gedaan, is € 3.000.000 beschikbaar te stellen als investeringssubsidie. Daarover kun je het hebben en dat is iets om later over te praten. Het is echter nadrukkelijk geen onderdeel van de fifty-fifty regeling. Zoals men weet, is alles met de gemeente en de provincie afgestemd op de investering van 50/50, maar niet als het gaat om de fysieke culturele infrastructuur.

De waterscheiding tussen 2013 en 2018 is heel duidelijk. Die scheiding is er ook financieel gemaakt. Daarom staat dit in de voorjaarsnota in de risicoparagraaf, simpelweg omdat wij niet weten of Utrecht culturele hoofdstad wordt in 2018. Wat wij wel weten is, als het niet doorgaat, dat het culturele klimaat in de provincie op een hoger niveau zal zijn, dat er veel meer te doen is en dat er een stevige culturele infrastructuur staat. Daarom is het ook zo belangrijk dat die infrastructuur duurzaam is, dat wij niet inkopen en dat het daadwerkelijk in de provincie gevestigd is. Dan is het jammer als de stad uiteindelijk niet culturele hoofdstad wordt, maar dan staat er wel wat in de provincie.

Het cultuurconvenant, waarover mevrouw De Heer en de heer Fastl hebben gesproken is een politiek probleem op dit moment. Daarom kan ik er nog niet zoveel over vertellen. De Raad voor Cultuur heeft een advies gegeven rondom de podiumkunsten. Daar gaat het dan met name over. Afgelopen week kwam het bericht dat uitgegaan wordt van de begroting van 2006. Vandaag zijn de eerste lobbyactiviteiten van start gegaan en morgen gaan die verder. Het zou inderdaad erg slecht zijn voor de provincie Utrecht als de begroting 2006 wordt aangehouden, met name omdat oorspronkelijk aangegeven is dat de stad Utrecht een stadsgezelschap moet krijgen – dat zouden de Paardenkathedraal en het jeugdtheater zijn – en dan zullen daar de grootste klappen vallen. Verder

is er nog heel weinig bekend over dat cultuurconvenant, omdat het gaat om fondsen en het is nog niet duidelijk wie daarin komen. Dat komt allemaal later. Eigenlijk is Prinsjesdag de datum waarop wij goed inzicht krijgen in wat er vanuit het Rijk te verwachten valt.

Ik heb de motie nog niet gelezen, maar gehoord hebbend de strekking lijkt het mij heel goed deze te ondersteunen en daarmee om vanuit de provincie een signaal richting het Rijk te geven.

De fractie van de SGP noemt het een kerstboom. Dat heeft zij in de vorige periode gezegd. Ik heb in de commissievergadering gezegd dat ik in de vorige periode ook zelf regelmatig heb gezegd dat het een kerstboom was, omdat alles onder de Vrede van Utrecht werd gehangen, zelfs het WK-jeugdvoetbal. Die discussie is achter de rug. Er is nu een duidelijke lijn en een duidelijke ambitie. Het is niet de bedoeling dat het een kerstboom is.

Wat betreft de leerstoel is het uiteraard logisch dat die binnen het budget van de Vrede van Utrecht moet vallen.

Dan het andere voorstel over het middenschip van de Dom. Ik heb niet meteen volmondig ja gezegd, want dat heeft volgens mij ontzettend veel financiële consequenties. Die kan ik niet overzien. Ik heb ook wel eens een plan gezien waarbij het middenschip herbouwd zal worden en dat daar appartementen in zouden komen. Ik weet niet of dat het plan van mevrouw De Heer is. Er lopen echter momenteel allerlei activiteiten rondom Domplein 2013. Een van die activiteiten is om het hele Domplein opnieuw in te richten en, volgens mij, zonder dat de Dom echt als middenschip wordt herbouwd. Wij moeten dus oppassen dat wij andere activiteiten dwarsbomen en bovendien dat wij op de stoel van de gemeente gaan zitten.

Mevrouw DE HEER (ChristenUnie): Mijnheer de Voorzitter! In het plan van aanpak staat de tijdelijke herbouw van het middenschip van de Dom benoemd. Dat betekent dat dat het moment zal zijn om allerlei infrastructurele maatregelen en tal van andere maatregelen die daarvoor nodig zijn, duurzaam ingezet kunnen worden voor een permanente herbouw of een andere kunstzinnige toepassing. Ik denk niet aan appartementen in het middenschip. Wij moeten oppassen dat wij niet te laat zijn; nu zijn er allerlei initiatieven.

Mevrouw RAVEN (gedeputeerde): Mijnheer de Voorzitter! Het is duidelijk. Ik wil dat onderzoeken, maar ik beloof mevrouw De Heer niet dat ik met een uitvoerig voorstel kom. Dat lijkt mij iets te veel van het goede, omdat daarin heel veel energie gestoken zou worden. Een paar jaar geleden is er een steigersituatie geweest. De steigers zijn opgebouwd en dat is toen een heel groot succes geweest, waar heel veel toeristen op af zijn gekomen. Volgens mij moeten wij aan zoiets denken. Ik zal echter ook met Domplein 2013 en met de gemeente overleggen om te kijken wat hun toekomstplannen zijn en wat er met dat middenschip gaat gebeuren. Dat wil ik wel toezeggen.

Wat gaat er nu gebeuren met de € 2.100.000? Ik stel voor om wat er staat onder punt 4, "kennis te nemen van de financiële consequenties ...", te betrekken bij de begroting. Hier staat 'voorjaarsnota', maar dat wordt gewoon opgenomen in de begroting en dan valt de beslissing op dat moment. Het lijkt mij goed dat woord bij beslispunt 4 te vervangen.

De VOORZITTER: Dat laatste is conform het amendement A4 dat bij de voorjaarsnota is aangenomen, dus het te betrekken bij de begroting. Wenst iemand het woord te voeren in tweede termijn? Dat is het geval. Ik wil u verzoeken kort te zijn, willen wij vandaag de agenda nog afronden.

De heer BARNEVELD BINKHUYSEN (VVD): Mijnheer de Voorzitter! Ik dank de gedeputeerde voor haar antwoord. Ik begrijp dat de economische effectrapportage nog nader toegelicht gaat worden. Ik begrijp inmiddels ook dat wij elk jaar een werkplan krijgen, met daarbij de verantwoording van het gevoerde beleid. Tevens zullen daarin de financiën duidelijk gemaakt worden.

Ik heb geen antwoord gekregen op de vraag over de variabele en de vaste kosten en de daarmee gepaard gaande financiële risico's. Evenmin is duidelijk geworden hoe wij gedurende de rit kunnen blijven controleren. Daarom dient de fractie van de VVD de volgende motie in.

Motie M22 (VVD): monitoring en evaluatie Plan van Aanpak Vrede van Utrecht

Provinciale Staten van Utrecht, in vergadering bijeen op 23 juni 2008 handelende inzake het Plan van Aanpak Vrede van Utrecht (PS2008WMC14);

overwegende:

- *dat er met de organisatie van de Vrede van Utrecht tientallen miljoenen euro's aan gemeenschapsgeld gemoeid zijn;*
- *dat er vooralsnog onduidelijkheid bestaat hoe deze gelden exact aangewend zullen worden;*
- *dat de Stichting Vrede van Utrecht, gemeente Utrecht en provincie verantwoordelijk zijn voor de verdeling van deze gelden over zowel project als proceskosten;*

constaterende:

- *dat de economische effectrapportage nog geen duidelijkheid verschaft over de financiële risico's;*
- *dat niet duidelijk is hoe de evaluatie van het Plan van Aanpak zal plaatsvinden en hoe de Staten dit proces kunnen controleren en zonodig bijsturen;*

besluiten:

- *het college van Gedeputeerde Staten op te dragen duidelijk aan te geven hoe de Staten het proces van de Vrede van Utrecht de komende jaren kunnen controleren en bijsturen;*
- *het college van Gedeputeerde Staten op te dragen meer duidelijkheid te verschaffen over de omvang van de vaste en variabele kosten en de daarmee gepaard gaande financiële risico's.*

En gaan over tot de orde van de dag.

De VOORZITTER: De motie is voldoende onderkend en maakt deel uit van de beraadslagingen. De motie kan worden vermenigvuldigd en rondgedeeld.

Mevrouw DE HEER (ChristenUnie): Mijnheer de Voorzitter! Graag maak ik van de gelegenheid gebruik om de gedeputeerde te bedanken voor de beantwoording van onze vragen. Fijn dat zij met de mensen van het Domplein de herbouw van het middenschip van de Dom aan de orde wil stellen en een eerste begin van het onderzoek wil starten. Hartelijk dank en wij zien de resultaten tegemoet.

De heer FASTL (GL): Mijnheer de Voorzitter! Ik dank de gedeputeerde voor de duidelijke beant-

woording, ook op de vraag waar het geld in de begroting gezocht moet worden. Ik begrijp dat het voor de volgende jaren in de voorjaarsnota terug zal komen en alsnog gereserveerd wordt. Dat is een wat omslachtige methode, maar zo begrijp ik het. De inhoud c.q. de oproep van de motie wordt door de gedeputeerde gesteund. Toch wil ik de motie handhaven, omdat de boodschap die het Utrechts Model heeft en die wij als provincie ook hebben, zwaarder weegt als de motie statenbreed wordt gesteund.

Mevrouw RAVEN (gedeputeerde): Mijnheer de Voorzitter! Als het gaat om de motie van de fractie van GroenLinks, zou ik die inderdaad ook indienen; dat is publicitair beter.

De motie van de fractie van de VVD zou ik afraden, omdat in het werkplan nadrukkelijk komt te staan wat de proceskosten zijn, wat de personeelslasten zijn, enzovoort. Dat krijgen de Staten. De motie vind ik volstrekt overbodig.

De VOORZITTER: De moties zijn nog niet rondgedeeld. Stelt u er prijs op dat u de tekst voor u heeft voordat ik deze in stemming breng? Dat is het geval.

Dan gaan wij eerst naar agendapunt 18 en komen straks terug bij het agendapunt over de Vrede van Utrecht voor de afhandeling en de besluitvorming. Ik wil de Statenleden verzoeken hun betogen kort te houden, willen wij vandaag de agenda nog afronden.

Uitvoering "Utrecht in beweging"

De heer KLEIN KRANENBURG (CDA): Mijnheer de Voorzitter! Ter wille van de tijd en de duidelijkheid: het voorstel over de breedtesport wordt door de fractie van het CDA voluit gesteund. Belangrijke punten daarbij zijn de infrastructuur en de mogelijkheden om allerlei doelgroepen bij het sportgebied te betrekken. De motie die door de fracties van D66 en GroenLinks zal worden ingediend, kan op onze steun rekenen.

Een slotopmerking: wij geven de gedeputeerde graag mee dat zij in alle contacten met de besturen van de sportverenigingen onze zorgen en haar bezorgdheid kan uiten over het enorme drankgebruik in sportkantines. Dat kan wat ons betreft wel minder.

De heer LUTFULA (SP): Mijnheer de Voorzitter! Voor ons ligt de notitie 'Utrecht in beweging'. Een goede notitie, waar de fractie van de SP blij mee is. Toch wil de fractie van de SP in deze Statenzaal nog graag een punt onder de aandacht brengen. De mensen in onze provincie die het moeilijkst te bereiken zijn, hebben het minst toegang tot sportfaciliteiten; allochtone meisjes en vrouwen. Allochtone meisjes zitten vaker in een isolement en het stimuleren van sport onder deze doelgroep kan betekenen dat het aangaan van sociale contacten en het doorbreken van dit isolement worden gestimuleerd. Allochtone meisjes en vrouwen kampen relatief vaker met gezondheidsproblemen als diabetes en depressie en het stimuleren van sport kan een middel zijn om verbetering te brengen in hun situatie. Bovendien zitten allochtone meisjes en vrouwen relatief vaker in een lager sociaal-economisch perspectief en is sport daarom vaak niet betaalbaar voor deze doelgroep. De genoemde subsidie is onvoldoende om sport onder allochtone meisjes en vrouwen in het bijzonder te stimuleren, gezien de diversiteit aan de doelgroepen waarbinnen de sportstimuleringsregeling nu zou gelden. Een extra impuls is nodig en effectief. Vandaar dat ik graag een amendement wil indienen om het budget voor deze doelgroep op te hogen tot de bedragen die gelden voor de andere doelgroepen, namelijk € 60.000.

Amendement A12 (SP): uitvoeringsnotitie 'Utrecht in beweging'

Provinciale Staten van Utrecht, in vergadering bijeen op 23 juni 2008;

besluiten:

- op pagina 12 van de Uitvoeringsnotitie in de tabel bij allochtonen € 30.000 te vervangen door € 60.000 in respectievelijk de jaren 2008 en 2011;
- en daarvoor de middelen vrij te maken uit de algemene middelen.

De VOORZITTER: Het amendement is voldoende ondertekend en maakt deel uit van de beraadslagingen. Het amendement kan worden vermenigvuldigd en rondgedeeld.

Mevrouw PENNARTS (GL): Mijnheer de Voorzitter! Toen wij in de commissie dit voorstel bespra-

ken, wees ik de gedeputeerde erop dat de doelstellingen van dit beleid in heel algemene termen zijn geformuleerd en dat er het onvoldoende concreet en kwantitatief staat wat wij met dit budget voor sportstimulering in vier jaar willen bereiken. De gedeputeerde antwoordde daarop dat je wel kunt opschrijven dat je 40% meer inwoners van je provincie wilt laten sporten in 2011, maar hoe meet je dat en hoe weet je of het provinciale sportbeleid daaraan een bijdrage heeft geleverd. Toch blijf ik bij mijn standpunt: de doelstellingen van het provinciale sportbeleid zijn onvoldoende scherp en concreet. Mijn fractie is verder content met deze sportnotitie, omdat wij geloven dat er op het gebied van sport voldoende ruimte is voor aanvullend provinciaal beleid.

Deze notitie heeft vijf thema's en per thema moet er een gewenst maatschappelijk effect geformuleerd kunnen worden. Om twee redenen:

- om nog scherper neer te zetten wat wij met deze stimuleringsregeling willen bereiken;
- bij de jaarlijkse rapportage en de eindevaluatie scherper te kunnen beoordelen of wij geslaagd zijn in onze opzet.

Wat de fractie van GroenLinks betreft moet het dus scherper en pro-actiever. Die pro-actieve insteek missen wij met name bij de verdeling van de subsidiegelden. De notitie spreekt van het uitdagen van sportinstellingen om met sportprojecten een antwoord te geven op maatschappelijke ontwikkelingen. Wij lezen "het uitnodigen van sportinstellingen" en vrezen dat het dan met name zal gaan om de sterke verenigingen, die de weg toch wel weten te vinden naar dit soort subsidiebronnen. Dat, terwijl Sportservice Midden-Nederland ons laat zien dat bij de door hem ondersteunde gemeentelijke breedtesportprojecten er nog heel wat witte vlekken zijn in de provincie. Hier moeten de zaken pro-actiever worden aangepakt. Niet alleen uitdagen c.q. uitnodigen, maar ook zelf, via Sportservice Midden-Nederland, een aantal sportverenigingen benaderen die op dit moment nog geen gebruik maken van de beschikbare subsidies. Het bijkomend voordeel is dat monitoring van verenigingen die voor het eerst aan de slag kunnen met subsidies en begeleiding, ons veel meer inzicht kan geven in de effectiviteit van ons sportbeleid. Daarom dienen wij samen met de fractie van D66 een motie in, die mijn collega van D66 nog

zal toelichten. Ik hoop dat wij met de motie bereiken dat nog meer Utrechtse sportverenigingen kunnen profiteren van het provinciale sportbeleid.

De VOORZITTER: Mevrouw Versteeg, is het mogelijk dat u aan het begin van uw woordvoering de motie indient?

Mevrouw VERSTEEG (D66): Mijnheer de Voorzitter! Dat kan; de motie is al onderweg.

Ik begin met een citaat uit het D66-verkiezingsprogramma voor deze Statenperiode en u zult begrijpen dat wij zeer positief staan tegenover de uitvoeringsnotitie 'Utrecht in beweging'. Ik citeer: "Sport draagt bij aan een gezonde samenleving en D66 wil dat de provincie in samenwerking met Sportservice Midden-Nederland en NOC*NSF het actief breedtesportbeleid verder uitbreidt. In de te verschijnen sportnota, die deze periode gemaakt zal moeten worden, moet een passage opgenomen worden over het ondersteunen van talenten bij de verenigingen en zal het initiatief genomen moeten worden om vrijwillige bestuurders binnen verenigingen te ondersteunen op personele, financiële juridische en arbeidsrechtelijke terreinen. Sport is in de ogen van D66 niet slechts een middel, maar een doel op zich. Sport om de sport met de bijkomende voordelen: sociale aspecten, integratie en gezondheid. Dat moet blijvend gestimuleerd worden en daarvoor moeten financiële kaders gesteld worden." U begrijpt dat wij ons op onze wenken bediend voelen.

De fractie van D66 is positief dat voor het eerst een vierjarig sportkader voorligt, waarin Sportservice Midden-Nederland ook voor vier jaar een plaats heeft en daarmee een partner in sport is geworden voor de provincie. Daarover zijn wij zeer tevreden.

Wij hebben twee kritische kantekeningen over de meetbare doelstellingen, die eigenlijk ontbreken in deze notitie. De notitie blijft min of steken in het benoemen van instrumenten. Daarover is al veel gezegd, dus ik zal er niet te veel over uitweiden. Kwantificering is echter noodzakelijk om de voortgang te kunnen toetsen, maar wij vertrouwen erop dat de Staten met de beleidsevaluatie hierin een beter inzicht krijgen. Wat die beleidsevaluatie betreft: met het oog op de indicatorediscussie, waarop wij nog terugkomen, hebben wij min of

meer begrepen dat het wel eens zo zou kunnen zijn dat voor het meten van maatschappelijke effecten gewezen zal worden op de beleidsevaluatie. Wij zijn dan ook benieuwd of wij inderdaad meer inzicht krijgen in de maatschappelijke effecten van deze notitie. Maar goed, die discussie zal volgen.

Dan het punt van het maatschappelijk ondernemerschap, waar de fractie van D66 zwaar ingezet heeft op het belang daarvan tijdens de behandeling in de commissie. Naar aanleiding van het indrukwekkende werkbezoek aan Zwaluwen Vooruit, een sportvereniging die excelleert in het maatschappelijk ondernemerschap, waren wij wel teleurgesteld in de voorliggende notitie. Wij hadden verwacht dat veel zwaarder ingezet zou zijn op het maatschappelijk ondernemerschap. Er wordt nu alleen uitgedaagd en wij hadden verwacht dat er gestimuleerd zou worden. De Utrechtse burger zou daarvan ons inziens veel kunnen profiteren. Waarom? In direct opzicht natuurlijk omdat sporten gezond is, plezier geeft, talenten kan ontwikkelen et cetera. Echter ook indirect, want je houdt daarmee kinderen van de straat. Als je functioneert in een sportvereniging waar het technisch en bestuurlijk kader oog heeft voor omgangsvormen, omdat zij een hoge kwaliteit heeft, dan is ook dat een indirect voordeel voor mensen die niet sporten. Denk aan kinderen die je van de straat houdt en het leren functioneren in een groep. Maatschappelijk ondernemerschap vraagt om deskundigheid en professionaliteit, ofwel: bestuurskwaliteit. Het feit dat hier een afwachtende insteek wordt gekozen, maakt volgens ons dat de kloof tussen de sportverenigingen die wel een hoge bestuurskwaliteit hebben en sportverenigingen die een minder hoge bestuurskwaliteit hebben, vergroot wordt. Met name sportverenigingen in kleinere gemeenten en sportverenigingen met net onvoldoende bestuurskwaliteit lukt het bovendien ook niet om gebruik te maken van de huidige financieringsstromen om daarvoor bijvoorbeeld een verenigingsmanager, een professional, in de vereniging aan te stellen, die uitstekend op dat maatschappelijk ondernemerschap zou kunnen sturen. De financieringsstromen komen nu bij de koplopers terecht. Zoals mijn collega van de fractie van GroenLinks al zei: de rapportages van Sportservice Midden-Nederland geven dat duidelijk aan; er is een aantal witte vlekken. Daarom heeft de fractie

van D66, samen met de fractie van GroenLinks, een motie voorbereid. De motie is mede-ondertekend door de fracties van de VVD, de PvdA, het CDA, de SP, de ChristenUnie en Mooi Utrecht.

Motie M23 (D66, GroenLinks, PvdA, VVD, CDA, SP, Mooi Utrecht): investeren in bestuurskwaliteit sportverenigingen

Provinciale Staten van Utrecht, in vergadering bijeen op 23 juni 2008 handelende inzake de Uitvoeringsnotitie 'Utrecht in beweging' (PS2008WMC08);

overwegende:

- *dat Gedeputeerde Staten maatschappelijk ondernemerschap – het op creatieve wijze vinden van antwoorden op maatschappelijke vragen – bij sportverenigingen willen stimuleren;*
- *dat dit om maatwerk vraagt en dus om deskundigheid en professionaliteit oftewel bestuurskwaliteit;*
- *dat de uitvoeringsnota 'Utrecht in beweging' hiertoe een afwachtende insteek heeft;*
- *dat sportverenigingen worden uitgenodigd om subsidies aan te vragen;*
- *dat hierdoor het risico ontstaat dat de kloof groter wordt tussen verenigingen met hoge bestuurskwaliteit versus verenigingen met onvoldoende bestuurskwaliteit;*

constaterende:

- *dat met name sportverenigingen in kleinere gemeenten en/of sportverenigingen met (net) onvoldoende bestuurskwaliteit het niet tot nauwelijks lukt gebruik te maken van de huidige financieringsstromen, bijvoorbeeld voor het aanstellen van een combinatiefunctionaris/verenigingsmanager (professional);*
- *dat deze financieringsstromen nu bij de koplopers terecht komen: sportverenigingen met voldoende bestuurskwaliteit;*
- *dat dit wordt onderschreven door de rapportages van Sportservice Midden-Nederland, waar getoond wordt dat er in de provincie een aantal witte vlekken is, waar nog geen gebruik wordt gemaakt van subsidiemogelijkheden hiertoe;*

besluiten:

het college van Gedeputeerde Staten opdracht te geven om, in samenspraak met Sportservice Midden-Nederland, binnen de bestaande subsidiemogelijkheden pro-actief tien sportverenigingen te benaderen die tot op heden geen gebruik hebben gemaakt van de beschikbare budgetten. Deze verenigingen te ondersteunen in het ontwikkelen van hun bestuurskwaliteit ter bevordering van maatschappelijk ondernemerschap en deze verenigingen te monitoren als onderdeel van de evaluatie van de notie 'Utrecht in beweging'. Afhankelijk van de behaalde resultaten kan worden besloten of deze aanpak een structureel vervolg krijgt.

En gaan over tot de orde van de dag.

De VOORZITTER: De motie is voldoende ondertekend en maakt deel uit van de beraadslagingen. De motie kan worden vermenigvuldigd en rondgedeeld. Het amendement dat de fractie van de SP heeft ingediend gaat over een besluit dat niet vastgesteld wordt. Wij stellen het besluit vast plus de bijlage; niet het stuk. Als de fractie van de SP van de € 30.000 € 60.000 wil maken, dan doet zij dat binnen het programma. Dat zal echter niet worden bedoeld, want er wordt ook gevraagd een beroep te doen op de algemene middelen en dan moeten de 8.30 en 8.60 worden gewijzigd. Ik vraag de fractie van de SP hiernaar te kijken. Een amendement kan alleen over een besluit gaan en niet over het stuk zelve.

Mevrouw RAVEN (gedeputeerde): Mijnheer de Voorzitter! Op een dag als deze hebben sport en politiek veel overeenkomsten: je moet vaak een grote inspanning leveren zonder te weten of het beoogde resultaat wordt behaald. Dat geeft meteen aan hoe moeilijk het is om daadwerkelijk de maatschappelijke effecten te meten. Laten wij eens naar onszelf kijken: wat is het maatschappelijke effect van het feit dat wij hier de hele dag aanwezig zijn geweest? Ik heb bewust in de nota geen doelen gesteld, want hoe meet je, wie meet je, en ...

De heer DE VRIES (D66): Mijnheer de Voorzitter! Had de gedeputeerde dat niet aan het begin van deze vergadering kunnen meedelen? Dan hadden wij nog een gezellige middag in de zon kunnen doorbrengen.

Mevrouw RAVEN (gedeputeerde): Mijnheer de Voorzitter! Het is voor de zelfreflectie soms niet erg om dat aan het eind van de dag te doen, denk ik. Als het gaat om maatschappelijk verantwoord ondernemen, dan wijs ik op de nota waarin letterlijk staat dat maatschappelijk ondernemen betekent: op een creatieve manier antwoorden te vinden op maatschappelijke vragen. Het stimuleren van bewegen voor niet-sportieve actieve ouderen vraagt een andere methodische benadering dan het bereiken van bijvoorbeeld allochtone meisjes. In de notitie is het maatschappelijk ondernemen vanuit twee perspectieven bedoeld:

- vanuit de sportvereniging: het voorbeeld is al genoemd van de Zwaluwen, waar verantwoord wordt ondernomen vanuit de sportvereniging;
- vanuit het bedrijfsleven. Ik verwijs kortheids-halve naar de Stichting Sport en Zaken – via Google - waar is te zien dat het bedrijfsleven heel veel investeert in sportverenigingen, bijvoorbeeld door administraties van sportverenigingen over te nemen.

Er wordt dus op twee manieren maatschappelijk verantwoord ondernomen.

Dan de vraag van de fractie van de SP. Ik heb in een memorandum die vraag al beantwoord: waarom is er in 2008 minder budget voor alloctonen dan voor andere doelgroepen? Hier, voor dit deel, is een offertetraject gestart. Daarom is het bedrag nu lager, maar dat wordt later bijgetrokken. Uiteindelijk is het hele bedrag wel goed, maar door een offertetraject duurt het langer voordat dat uitgevoerd kan worden. Wat dat betreft hoop ik dat de fractie van de SP een antwoord heeft gekregen op de vraag.

Het alcoholgebruik is door de fractie van de ChristenUnie ook al in de commissie genoemd. Ik heb daarover navraag gedaan bij Sportservice Midden-Nederland. Men is er al op ingesprongen, omdat er ook al een vraag is geweest van de sportverenigingen. Er worden echter instructies gegeven en er wordt ondersteuning gegeven aan verenigingen die dat nodig hebben; er zijn ongeveer 50 verzoeken per jaar van sportverenigingen op dit gebied.

Ik zal de motie overnemen. Ik wil nog wel zeggen dat wij eveneens voorstellen, zoals staat op de bladzijden 6 en 7 van de uitvoeringsnotitie,

dat wij eerst een analyse van het sportbeleid van gemeenten en provincie willen zien. Geadviseerd wordt dan ook de resultaten van die analyse af te wachten, zodat wij de keuze van de verenigingen hierop kunnen baseren. Als het zo geïnterpreteerd mag worden, dan neem ik de motie over.

Mevrouw VERSTEEG (D66): Mijnheer de Voorzitter! De gedeputeerde vroeg of het goed was dat zij eerste de evaluatie kon afwachten. Dat is uitstekend, maar het verzoek daarbij is om dat samen met Sportservice Midden-Nederland verder te bekijken en vervolgens te bekijken waar aan de slag gegaan wordt.

Mevrouw RAVEN (gedeputeerde): Mijnheer de Voorzitter! Zeker. Het lijkt mij echter goed dat wij dingen niet dubbel doen. Wij hebben afgesproken dat wij dit sowieso zullen doen en met die resultaten kunnen wij de verenigingen het best selecteren.

De VOORZITTER: Wenste iemand woordvoering in tweede termijn?

De heer LUTFULA (SP): Mijnheer de Voorzitter! Wij trekken het amendement in.

De VOORZITTER: Amendement A12 is ingetrokken. Dan kunnen wij overgaan tot de afhandeling van het stuk.

De heer BISSCHOP (SGP): Mijnheer de Voorzitter! Ik heb al gezegd dat ik op dit punt graag een stemverklaring wil afleggen. Ik stem niet in met dit voorstel. In z'n algemeenheid steunen wij de beleidslijnen die de provincie uitzet in het kader van de open huishouding. Dat kan een meerwaarde hebben. Die meerwaarde zien wij op dit punt niet. Het gaat niet zozeer om projecten die in een reguliere inbedding een plaats krijgen, maar het wekt bij ons sterk de indruk dat het gaat om subsidiëren van achterblijvend gemeentelijk sportbeleid. De al te positieve waardering voor de topsport, waarin wij ons absoluut niet kunnen vinden, leidt ons ertoe dat wij tegen dit voorstel stemmen.

Zonder hoofdelijke stemming besluiten Provinciale Staten hierna overeenkomstig het voorstel, met de aantekening dat de fractie van de SGP geacht wordt tegengestemd te hebben.

De VOORZITTER: Dan is aan de orde motie M23.

Mevrouw DOORNENBAL (CDA): Mijnheer de Voorzitter! Omdat de gedeputeerde heeft gezegd de motie over te nemen, trekken wij de motie in.

De VOORZITTER: Dank u wel. De motie is van tafel.

Plan van Aanpak Vrede van Utrecht (vervolg)

De VOORZITTER: Wij hadden de tweede termijn afgerond, inclusief de beantwoording van het college. Er zijn geen amendementen ingediend. Kunt u instemmen met dit voorstel?

De heer LUTFULA (SP): Mijnheer de Voorzitter! Wij zijn tegen het voorstel.

Zonder hoofdelijke stemming besluiten Provinciale Staten overeenkomstig het voorstel, met de aantekening dat de fracties van de SP en de SGP tegenstemd hebben.

De VOORZITTER: Er zijn twee moties ingediend. Als eerste motie M21, de oproep om het Utrechts Model te onderschrijven.

Zonder hoofdelijke stemming aanvaarden Provinciale Staten motie M21. Tegen de motie heeft gestemd de fractie van de SGP.

De VOORZITTER: Aan de orde motie M22, de monitoring en evaluatie.

Mevrouw STADHOUDERS (CDA): Mijnheer de Voorzitter! Hoewel wij de strekking van de motie ondersteunen, vinden wij dat de gedeputeerde daaraan al voldoende tegemoet is gekomen. Wij zijn tegen.

De heer FASTL (GL): Mijnheer de Voorzitter! Wij volgende de lijn van de gedeputeerde. Tegen.

De heer BISSCHOP (SGP): Mijnheer de Voorzitter! De gedeputeerde heeft een perfect verhaal gehouden. De motie is overbodig. Tegen.

Zonder hoofdelijke stemming aanvaarden Provinciale Staten motie M22. Tegen de motie hebben gestemd de fracties van het CDA, GroenLinks en de SGP.

Beleidskader Fonds Uitplaatsing hinderlijke bedrijven

De heer VAN LUNTEREN (VVD): Mijnheer de Voorzitter! De discussie in de commissie zorgde voor enige onduidelijkheid met betrekking tot dit voorstel. De vraag was of er sec op het belemmeren van ruimtelijke ontwikkelingen ook grond was voor uitkering uit het fonds. Na de commissievergadering is de oplegnotitie aangepast, maar in het beleidskader blijft er nog steeds wat onduidelijkheid staan. Het gaat om het punt bij de criteria op pagina 3 in het stuk, waar nog steeds wordt gesproken over een provinciaal belang en significante hinder. Om tegemoet te komen aan de wens van de fractie van de VVD, zou dit of - of moeten zijn. Wat wij op dit punt daarom aan het college vragen, is kort en krachtig: kan het stuk op dit onderdeel nog worden gewijzigd en kan het dan ter kennisname aan de commissie worden toegestuurd? Indien het college daarmee kan instemmen, kan onze fractie instemmen met het voorstel.

De VOORZITTER: De gedeputeerde heeft geantwoord met ja. Geen woordvoeringen in de tweede termijn? Dat is niet het geval.

Zonder hoofdelijke stemming besluiten Provinciale Staten hierna overeenkomstig het voorstel.

Voortzetting TFI

De heer KONIJNENBELT (CDA): Mijnheer de Voorzitter! De TFI (Task Force Innovatie) heeft in onze provincie in de eerste levensfase van zijn bestaan gezorgd voor een aantal belangrijke stappen in het zijn van een innovatieregio en heeft een basis gelegd voor het stimuleren van innovatie in de regio. In algemene zin heerst bij betrokkenen een tevredenheidsgevoel over de reorganisatie van aangepakte projecten en, heel belangrijk, de platformfunctie heeft vorm gekregen, zodat het bedrijfsleven, kennisinstituut en de overheden meer samenwerken op innovatiegebied in plaats van langs elkaar heen te werken. Maar, de vanaf het begin met veel elan uitgedragen hoge ambities zijn nog lang niet bereikt en het ontnuchterende inzicht is geaccepteerd dat er weliswaar successen zijn gescoord, maar dat er nog veel, heel veel

moet gebeuren wil Utrecht ooit de meest innovatieve regio van Nederland zijn en tot de top 5 van Europa behoren. Wij staan dus weer met beide benen op de grond. De ambitie wordt realistischer en de overtuiging van de noodzaak om de focus te houden op innovatie, is eerder meer dan minder geworden.

In de toelichting bij het voorstel schrijft het college: "Er is in de afgelopen drie jaar vooral gezaaid. De komende jaren kan er geoogst worden." Zo'n beeldspraak doet mij denken aan een bekende gelijkenis uit de Bijbel: de gelijkenis van de zaaier. Voor de liefhebber is het te vinden in Bijbelboek Mattheüs, hoofdstuk 13. Toen werd ook al de les geleerd dat zaaieren alleen niet tot het gewenste resultaat leidt. Er is veel meer nodig: kennis en kunde, competenties zoals goede kennis van de grond waarin je zaait, van zaaigoed, planning en monitoring, het stellen van ambitieuze dan wel realistische doelen, professionaliteit, enzovoort. Die zaken zijn onontbeerlijk, wil je tot de gewenste resultaten komen. In Utrecht weet men dat nu ook weer, zeker als het gaat om breedgedragen innovatie en die op een hoger plan te krijgen.

1. Wij weten dat er mogelijkheden zijn.
2. Wij weten dat er een noodzaak is met het oog op de toekomst.
3. Wij weten dat er ook een wil aanwezig is bij de diverse spelers om meer aan en met innovatie te doen.

Dit tezamen geeft ons reden om door te gaan.

Er is op het gebied van samenwerken aan innovatie nog een wereld te winnen, ook in Utrecht. Met name in het Midden- en Kleinbedrijf (MKB), dat ongeveer 98% van de Utrechtse ondernemers telt, moet een initiatief als TFI veel meer kunnen betekenen dan de magere score in de eerste levensjaren. Terecht wordt in het voorstel dan ook bij voorbaat al aangegeven dat er in de komende jaren spraakmakende successen behaald kunnen en moeten worden bij het MKB.

Enkele jaren geleden heb ik bij de behandeling van de TFI in deze Staten al gezegd, dat er voor wat betreft het CDA bij dit onderwerp sprake is van een hoog gehalte aan GHJ: Geloof, Hoop en Liefde. Ook nu wordt dat opnieuw van ons gevraagd. Zeker gelet op de bedragen die ermee gemoeid zijn. Immers, de concretisering van doelen, be-

leidskaders, strategie en programma is nogal vaag. Dat hindert ons en zit ons niet helemaal lekker. Dat komt verder tot uitdrukking in de motie die de fractie van de VVD mede namens ons zal indienen en toelichten.

De fractie van het CDA zal akkoord gaan met het voorliggende voorstel. Wij doen dat omdat:

- a. wij er geloof in hebben dat de voorgestelde aanpak beter en succesvol zal kunnen werken;
- b. wij de hoop niet willen opgeven op de kracht en stimulansen die innovatie kan betekenen voor economie en samenleving;
- c. wij veel liefde hebben voor het onderwerp innovatie op zichzelf, immers: goed rentmeesterschap gedijt niet echt zonder creativiteit en voortdurende innovatie.

De heer VAN LUNTEREN (VVD): Mijnheer de Voorzitter. Om te beginnen wil ik een beeld rechtzetten. De indruk mocht zijn ontstaan dat de VVD niets ziet in de TFI. Welnu, dit is niet het geval. De gedachte achter de TFI steunen wij; de gedachte van ontvlechten, stimuleren en bij elkaar brengen van bedrijfsleven en kennisinstellingen. De evaluatie concludeert dat dit echter niet vertaald is naar concrete doelen en derhalve ook niet goed uit de verf is gekomen, zeker als je moet concluderen dat vanuit de gebruikers als het belangrijkste verbeterpunt wordt genoemd de onduidelijkheid van de rol van de TFI en wat bedrijven van de TFI kunnen verwachten.

Als je nu zo'n scherpe evaluatie als deze, direct koppelt aan een besluit tot voortzetting, kun je bij elke partij die streeft naar doelmatigheid van beleid wachten op kritiek. Zo ook vanuit de VVD. Naar aanleiding van de kritische houding bij de commissiebehandeling heeft gedeputeerde Ekkers in een brief aangegeven hoe hij wenst om te gaan met een aantal van onze punten. Wat ons daarin echter opvalt, is dat de gedeputeerde aandringt op snel duidelijkheid van de Staten over de positie van de taskforce, maar dat het dan nog een half jaar moet duren voordat de kwartiermaker kan komen met een strategie en programma. De fractie van de VVD is van mening dat als er snel duidelijkheid wordt verwacht vanuit Provinciale Staten, wij op onze beurt ook snel duidelijkheid mogen verwachten over de ontbrekende doelstellingen en resultaatverplichtingen naar ons toe. Om dit te bespoedigen zal de fractie van de VVD middels een

motie, ondertekend door alle fracties, het college manen tot versnelling.

Tevens willen wij dat de Staten, middels de commissie MME, maar ook het bedrijfsleven nauw betrokken worden bij de totstandkoming van de strategie en het programma. Dat het bedrijfsleven, met name het MKB, wordt aangehaakt bij de TFI, is in de ogen van de fractie van de VVD de kritische succesfactor. Wij zijn dan ook blij dat gedeputeerde Ekkers in zijn brief aan de commissie deze mening deelt. Waarvoor dank. Echter, met alleen plaatsing in een plukje van mensen dat als klankbord gaat fungeren ben je er nog niet. Daarom het verzoek hier specifiek met het bedrijfsleven over te praten en het onderdeel uit te laten maken van de strategie. Om aan de wens van snelle duidelijkheid over de toekomst van de TFI tegemoet te komen, hebben wij geen voorbehoud gemaakt aangaande de financiën die gemoeid gaan met dit statenvoorstel. Echter, wanneer het niet komt tot de uitvoering, passend bij de zorgen zoals wij die hebben geuit, maken wij bij dezen wel het voorbehoud om in een later stadium alsnog te vragen om nadere kaderstelling aan Provinciale Staten voor te leggen.

Dan de doelstelling van ontvlechting en de daarmee samenhangende integraliteit van beleid. Bij de commissiebehandeling van dit voorstel is door de fractie van het CDA o.a. gevraagd naar de samenhang van TFI in relatie met het programma Cultuur en economie. Het antwoord was dat deze samenhang er zeker is. Tevens heeft de fractie van de VVD dezelfde vraag gesteld bij de commissiebehandeling van het statenvoorstel Acquisitie buitenlandse bedrijven. Ook hier was het antwoord dat de samenhang er is, maar dat men ook kan denken aan programma's als duurzaamheid en welzijn, waarbij die samenhang er ook zou kunnen zijn. Ik vraag de gedeputeerde daarom te komen tot een overzicht van mogelijke programma's die kunnen bijdragen aan de doelstellingen van de TFI en deze te betrekken bij de strategievorming en het programma, om zo bij te dragen aan de hoofddoelstelling van de TFI: de ontvlechting.

Ik rond af. Er zijn genoeg kansen tot innovatie in onze regio. Met een goed georganiseerd TFI moet het mogelijk zijn deze kansen beter te benutten.

Laten wij daarom snel komen tot een nadere invulling van de strategie en het programma, om vervolgens samen met de kennisinstellingen, het bedrijfsleven en de Staten deze kansen te grijpen.

Motie M24 (alle fracties): voorzetting Taskforce Innovatie

Provinciale Staten van Utrecht, in vergadering bijeen op 23 juni 2008;

constaterende:

- *het voorliggende Statenvoorstel evaluatie en voortzetting Taskforce Innovatie (TFI);*
- *het evaluatierapport TFI van PriceWaterhouseCoopers (PWC);*
- *de brief van gedeputeerde Ekkers van 16 juni 2008 aan de commissie MME;*

overwegende:

- *het op dit moment nog ontbreken van concrete invulling m.b.t. de aanbevelingen uit het rapport van PWC;*
- *het belang dat het college hecht aan snelle duidelijkheid over de status van de TFI;*
- *het belang om het bedrijfsleven en in het bijzonder het MKB beter aan te haken bij de TFI;*
- *de belangrijke bijdrage die de TFI zou kunnen leveren aan de economische ontwikkelingen in de provincie Utrecht;*

dragen het college van Gedeputeerde Staten op:

- *uiterlijk in september 2008 te voorzien in de brainstormsessie als genoemd in de brief aan de commissie MME van 16 juni 2008;*
- *uiterlijk in de commissie vergadering van november 2008 de strategie en het programma ter bespreking voor te leggen aan de commissie MME;*
- *met de belangenbehartigers uit het bedrijfsleven in contact te treden over hoe zij beter aangehaakt kunnen worden en de uitkomsten hiervan te betrekken bij de brainstormsessie.*

En gaan over tot de orde van de dag.

De VOORZITTER: De motie is voldoende ondertekend en maakt deel uit van de beraadslagingen. De motie kan worden vermenigvuldigd en rondgedeeld.

Mevrouw VAN 'T HOOFT (PvdA): Mijnheer de Voorzitter! De TFI is nu drie jaar bezig. Er is veel gebeurd en er is helaas ook veel niet gebeurd. Dat is jammer, omdat innovatie voor ons de manier is om economisch onderscheiden te zijn; nationaal en, nog meer, internationaal. Daar zit onze toegevoegde waarde, daarop kunnen wij concurreren met de lage lonenlanden waar vaak weinig ruimte is voor innovatie en creativiteit.

Innovatie vraagt om een 'trial and error mentaliteit'. Soms moet je een aantal uitproberen om raak te schieten. Dat is echter niet hetzelfde als vrijblijvendheid. Dat gevoel bekreep de fractie van de PvdA bij het voorstel dat nu voorligt. In de commissie zijn daarover kritische noten gekraakt, wat ik hier niet opnieuw zal doen. De kern is dat het voorstel niet scherp en concreet genoeg is en dat de verbinding met het MKB onvoldoende tot stand komt. De fractie van de PvdA gelooft in de innovatiekracht van onze provincie en wil verder met de taskforce, om zo onze regionale economie een duurzame impuls te geven die leidt tot het behoud en creëren van werkgelegenheid.

De aanvullende brief van de gedeputeerde naar aanleiding van de behandeling in de commissie biedt aanknopingspunten om op korte termijn tot een strategie en programma te komen die zullen leiden tot een beter resultaat van het platform dan dat van de afgelopen drie jaar. Ook de evaluatie geeft daarvoor handvatten. Omdat wij het ons niet kunnen veroorloven dat dit niet gaat lukken, ondersteunt de fractie van de PvdA de eerdergenoemde motie van harte en sluit zij zich aan bij het voorbehoud ten aanzien van de financiën, zoals verwoord is door de fractie van de VVD.

Wij gaan ervan uit dat er in november een strategie en programma voorligt in de commissie, die de doelstellingen SMART formuleren, die inzicht geven hoe de activiteiten zullen leiden tot innovatie in producten en processen en uiteindelijk in het versterken van onze economie en dus de werkgelegenheid in onze provincie, die aangeven hoe de aandachtspunten uit de afgelopen drie jaar worden aangepakt, in het bijzonder de relatie met het MKB, die zo mogelijk een verbinding leggen met het programma Cultuur en economie en die er tot slot voor zorgen dat de innovatie verankerd wordt in de bedrijven, zodat het niet iets eenmaligs is, maar onderdeel wordt van een 'going concern'.

De heer FASTL (GL): Mijnheer de Voorzitter! De Task Force Innovatie: een verwachtingwekkende naam, maar met een zorgwekkende start. Een te beperkte toegevoegde waarde, een nog te beperkte meerwaarde en onduidelijkheid of er in de juiste projecten wordt geïnvesteerd. Voorlopig ziet het er nog niet heel fraai uit.

En dan de wijze waarop het voorstel ons heeft bereikt vanwege het moment. Ik mag namelijk immers aannemen dat er al eerder bekendheid bestond over de personele gevolgen. En dan ons zo voor het blok zetten. Nu, het zij zo.

Terug naar de inhoud. Innovatie is hetgeen wat ons immer voortstuwt. Hoe innovatiever hoe beter, zo vindt GroenLinks. Dat innovatie in het geval van TFI in grote mate bij het MKB terecht komt, moge duidelijk zijn. De vraag is echter hoe het komt dat de TFI het MKB niet weet te bereiken, hoe het komt dat het MKB de TFI maar niet wil vinden en hoe het komt dat de TFI blijkbaar te weinig te bieden heeft. Dat komt door gebrek aan daadkracht, zoals in mindere mate ook door andere fracties al naar voren is gebracht. Volgens de fractie van GroenLinks is het echter vooral te wijten aan gebrek aan capaciteit, gebrek aan geld. Kortom: gebrek aan grandeur. Onze hoop is dan ook dat alles per september vlotter gaat lopen, om wellicht per november de boel niet uit maar aan te kleden, ook financieel. Daarover in november dus meer.

Mevrouw VERSTEEG (D66): Mijnheer de Voorzitter! In de commissie hebben wij al gezegd dat wij heel verbaasd waren dat het glas half leeg leek. Ik dacht toen even: "Het lijkt erop alsof wij met z'n allen gaan constateren dat het glas halfvol is." Om maar gelijk met de deur in huis te vallen, begrijp ik echter dat de fracties van de VVD en de PvdA een voorbehoud maken wat betreft de financiën. Dan stel ik maar gelijk een vraag aan de gedeputeerde: wat zijn dan de financiële consequenties hiervan voor de TFI? Ik zal er nog iets meer over zeggen.

De heer VAN LUNTEREN (VVD): Mijnheer de Voorzitter! Wat de fractie van de VVD betreft, was het alleen een voorbehoud ten aanzien van de kaders. Omdat wij hebben gezegd door te willen gaan, geven wij de financiën nu vrij. Worden de kaders echter niet ingevuld zoals wij dat zouden

willen, dan maken wij het voorbehoud dat wij die kaders alsnog aan de orde stellen in de Staten om er invloed op uit te kunnen oefenen. Dat is wat wij daarmee bedoelden.

Mevrouw VERSTEEG (D66): Mijnheer de Voorzitter! Dan kan ik toch constateren dat de soep die werd opgediend in de commissie, iets meer heet wordt gegeten in deze Staten. Dat stemt de fractie van D66 tevreden, want wij waren destijds een sterk voorstander van de oprichting van de TFI, en sinds het moment dat de discussie speelt over de voortzetting hiervan, ook voor een continuering van de TFI. Daar geeft de evaluatie van PWC genoeg aanleiding toe. Dat wil overigens niet zeggen dat wij niet kritisch zijn over de voorwaarden voor een doorstart. Ik kom daar zo op terug.

Op het onvoldoende bereiken en betrekken van het MKB door de TFI is veel kritiek geuit. Ik hoorde dat vanavond weer terugkomen. De fractie van D66 is en blijft echter van mening dat dit de TFI niet alleen kan worden aangerekend, zeker ook als je kijkt naar de organisatiegraad van het MKB Midden-Nederland. Wij zijn van mening dat het deels een kwestie van tijd is en dat, in de tijd van oogsten, waar wij nu aan toe gaan, het komen met een doorstart wellicht meer kansen biedt. Interessant is ook de rol die het MKB zelf zou kunnen verbeteren. Dan verwijzen wij wederom naar het rapport van PWC, waarin wordt gesteld: "Ook het bedrijfsleven zelf heeft hierbij een rol en samen met de TFI zouden de stakeholders meer concreet moeten uitwerken hoe en waar innovatie nog verder gestimuleerd kan worden." De passage uit de brief van gedeputeerde Ekkers, die 16 juni jl. is nagestuurd, speelt hier volgens ons prima op in. Daarin wordt gesteld dat de TFI niet het hele MKB kan bedienen en dat een gerichte benadering van het MKB door de TFI daarom wenselijk is en dat daarbij gefocust moet worden op een beperkt aantal innovatieve sectoren.

De heer VAN LUNTEREN (VVD): Mijnheer de Voorzitter! Daarom vragen wij in de motie, die mede-ondertekend is door de fractie van D66, of het bedrijfsleven betrokken wordt bij het totstandkomen van die strategie. Als je ze aan de voorkant binnenhaalt, kun je ze tijdens het uitvoeren van je strategie beter aangehaakt houden.

Mevrouw VERSTEEG (D66): Mijnheer de Voorzitter! Zo hadden wij dat inderdaad geïnterpreteerd en daarbij doe ik maar gelijk de mededeling: dat is duidelijk, omdat wij de motie mede-ondertekend hebben. Ik zal daarover zo nog wat zeggen.

Wij denken dat hier een mooie rol voor die kwartiermaker is weggelegd om hieraan verder invulling en uitwerking aan te geven. Wij zien nog meer rollen voor de kwartiermaker. Wij zijn ook kritisch wat betreft de voortgang. Stilstand is achteruitgang. Er moet ook uitgebouwd worden en wij zijn van mening dat dit ook een opdracht is die de kwartiermaker moet meekrijgen. Naast deze twee genoemde punten hebben wij er nog drie.

De VOORZITTER: Mag ik u vragen af te ronden? U bent door uw totale spreektijd heen.

Mevrouw VERSTEEG (D66): Mijnheer de Voorzitter! Ik zal afronden.

Over de manier waarop het vervolg van de TFI vormgegeven moet worden, is er verdeeldheid in het bestuur en het zou mooi zijn als de kwartiermaker daarin helderheid zou scheppen. De discussies over de resultaten van behaalde doelstellingen, zoals die volop zijn gevoerd, kunnen worden voorkomen als een kwartiermaker erop gaat sturen dat doelstellingen beter worden geformuleerd. Wat de rol van de TFI zal zijn wat betreft de acquisitie van buitenlandse bedrijven? Vanwege het enorme netwerk zouden wij dat ook graag aan de kwartiermaker meegeven om dat te onderzoeken. Wij willen het plan graag terugzien in de commissie. De gedeputeerde heeft dat toegezegd, zowel in de brief als in de commissie.

De motie, ingediend door de fractie van de VVD, versnelt dit proces en dat zullen wij zeker ondersteunen, want een beetje groei na het zaaiproces kan geen kwaad.

De heer EKKERS (gedeputeerde): Mijnheer de Voorzitter! Alle sprekers hebben eigenlijk gezegd dat de TFI een instelling is die wij zeker zouden moeten houden. Zij heeft de basis gelegd voor een aantal ontwikkelingen, maar niet alles is goed gegaan. Dat wordt door iedereen, ook door de TFI zelf, erkend. De heer Konijnenbelt zegt dat er een basis is gelegd voor een verdere ontwikkeling, er zijn successen geboekt, maar er is ook het nodige blijven liggen. Dat is inderdaad zo en niemand ontkent dat.

Het gaat er veel meer om dat je nu op een punt bent aangekomen, waarin je kunt zeggen dat er wat successen zijn geboekt, dat er een aantal dingen niet is gelukt en dat het tijd wordt om door te gaan en die dingen beter te doen. Er is voldoende gezaaid om inderdaad te gaan oogsten in de toekomst. Dan hoop ik inderdaad, zeg ik tegen de heer Konijnenbelt, dat zijn leus van Geloof, Hoop en Liefde dan zal worden: Geloof, Vertrouwen en Liefde. Dat is nog veel mooier dan alleen maar hopen.

Het gaat er met name om dat de TFI de partijen bij elkaar brengt. Waarop ik in de brief al heb aangedrongen, is snelheid. De heer Van Lunteren doelde daar ook op. Als je kijkt naar het verleden, dan kun je vaststellen dat de TFI een wat afzonderlijke positie had. Ik denk dat het verstandig is dat wij als provincie wat meer sturen in de richting van de TFI met betrekking tot de doelen die bereikt moeten worden. Dat wil ik graag zelf doen, samen met de commissie. Dat betekent dat ik de commissie nauw wil betrekken bij de opstelling van de plannen die wij gaan maken.

Ik heb gekeken naar de termijnen die in de motie zijn genoemd. Ik had de termijn van september al eerder genoemd en daarbij gezegd dat er in januari het nodige zou kunnen gaan gebeuren. De heer Van Lunteren en anderen zeggen nu dat het in november maar moet gebeuren. Die snelheid past mij; dat kan. Wij zullen op grond van de discussie van zo-even de kwartiermaker al per 1 juli kunnen aanstellen. Dat is volgende week. Dat betekent dat deze snel aan de slag kan. Dan moet het mogelijk zijn in november met de commissie daarover te praten. Wij zullen dan al veel eerder met de commissie gesproken hebben over de vraag hoe wij dat met elkaar gaan oppakken.

Waar het ook om gaat, is dat er wat dwarsverbanden gelegd moeten worden. Sommige sprekers hebben dat ook gezegd. Wij hebben te maken met cultuur en economie, wij hebben te maken met acquisitie van buitenlandse bedrijven en dat heeft alles te maken met de TFI. De kwartiermaker moet inzichtelijk maken hoe die dwarsverbanden tot stand gaan komen en moet daarover spreken met de commissie. Dit is wat ook mevrouw Versteeg zo-even heeft gezegd.

Waar het dus om gaat, is dat de doelstellingen helder moeten worden geformuleerd, dat wij snel met de kwartiermaker bij de commissie langskomen, dat wij in een goede dialoog met de commissie komen tot een goed plan van aanpak. Dat moet allemaal kunnen binnen de termijnen, zoals die staan in de motie. Dus is de motie voor ons geen enkel probleem en zullen wij die overnemen.

De VOORZITTER: Wenst iemand woordvoering in tweede termijn? Dat is niet het geval?

Zonder hoofdelijke stemming besluiten Provinciale Staten hierna overeenkomstig het voorstel.

De VOORZITTER: Motie M24 is door alle fracties ondertekend. Ik neem aan dat de fracties bij hun standpunt blijven.

Zonder hoofdelijke stemming aanvaarden Provinciale Staten motie M24.

Stimuleringsprogramma Duurzaamheid, Energie en Klimaat

De heer VAN EE (CDA): Mijnheer de Voorzitter! De Stimuleringsregeling Duurzaamheid, Energie en Klimaat wordt in een korte zin al door DEK vervangen. Wij hebben een aantal punten in de commissie besproken, met name betreffende de subsidiabele activiteiten van duurzaamheid. Uiteindelijk kwam het neer op een discussie over de vraag: wat is duurzaamheid? In een nadere notitie is dat voor ons nog een keer verduidelijkt. Wij zijn tot de conclusie gekomen dat wij ons daarin kunnen vinden, zij het dat duurzaamheid even goed vervangen had kunnen worden door rentmeesterschap, een titel die al heel lang bestaat, het al jaren goed doet en nog lang zal blijven. De fractie van het CDA kan instemmen met het stuk.

Mevrouw DIJK (VVD): Mijnheer de Voorzitter! Bij ons zijn er naar aanleiding van de notitie die de gedeputeerde achteraf heeft gestuurd, toch nog wat vragen blijven liggen. Dat betreft de invulling van duurzaamheid zelf, maar daarover zal ik straks nog wat vragen stellen, maar ook over het bedrag dat wij hebben gereserveerd. Daarover leek wat onduidelijkheid te bestaan, tenminste bij mij. Ik zie in het statenvoorstel staan dat er

€ 11.000.000 beschikbaar is gesteld voor het complete plan van aanpak voor duurzaamheid. Dat klopt. Vervolgens zie ik nergens in een kader dat wij hier eigenlijk stellen dat het gaat om € 5.000.000 van die € 11.000.000. Voor de buitenwereld zou het duidelijk zijn dat dat erbij gezet wordt. Het was voor mij in elk geval niet duidelijk toen ik het stuk las. Misschien had ik wat beter moeten teruglezen wat wij hebben vastgesteld. Het lijkt mij echter heel zinvol dat voor de buitenwereld heel duidelijk wordt gemaakt hoeveel wij voor welk onderdeel reserveren.

Als wij dat dan hebben gedaan en de bedragen zijn duidelijk, dan zou ik nog steeds graag willen zien hoe wij die € 5.000.000 voor duurzaamheid toebedelen aan bepaalde sectoren of aan bepaalde projecten of wat dan ook. Dat hoeft niet volledig ingevuld te worden en ik begrijp wel dat Gedeputeerde Staten in principe gemachtigd zijn om allerlei nadere eisen te stellen. Ik mis echter, juist voor het onderdeel duurzaamheid, sowieso enige kaders. Dat vind ik toch wel problematisch voor een bedrag van € 5.000.000. Dat hoeft niet eens zozeer voor onszelf. In het stuk staat dat het gaat om vergaande delegatie van bevoegdheden, dus dat zou op zich geen probleem hoeven te zijn, ware het niet dat het gaat om een aanzienlijk bedrag. Ik snap dan ook niet dat wij bij de andere twee onderdelen in grote lijnen kunnen aangeven voor welke sectoren wij het geld beschikbaar stellen. Als het echter om duurzaamheid gaat en ik zou dit als buitenstaander lezen, dan zou ik kunnen denken dat het misschien wel gaat om een particulier die een initiatief heeft en zegt: "Ik ga duurzaam iets bouwen, misschien wel in mijn eigen achtertuin." Hier staat dus nergens of het voor particulieren bedoeld is of dat er een maximum bedrag is wat men kan aanvragen. Ik weet niet of het gebruikelijk is, maar voor € 5.000.000 kan ik mij voorstellen dat er meer duidelijke kaders worden gesteld, omdat er drie gemeenschappelijke regelingen worden samengevoegd. Ook wat betreft de delegatie aan Gedeputeerde Staten is de vraag of er ergens nog een moment komt dat wij als Provinciale Staten duidelijkheid krijgen over wat die kaders zijn. Volgens mij waren Provinciale Staten er voor de kaders. Dus mijn vraag is eigenlijk of er nog een moment komt waarop wij die nadere eisen kunnen bespreken of

dat het vaststellen van deze conceptverordening betekent dat er in feite voor een heel behoorlijk bedrag een heel algemene verordening wordt vastgesteld en dat wij er zelf niet meer aan te pas komen.

De heer STREEFLAND (ChristenUnie): Mijnheer de Voorzitter! Wij hadden naar aanleiding van de commissiebehandeling onze vraagtekens wat betreft de rafelranden aan de kaders van deze verordening. Wij hebben een nader stuk gehad van de gedeputeerde afgelopen week en daar kunnen wij mee verder.

Mevrouw BLOM (PvdA): Mijnheer de Voorzitter! Duurzaamheid, energie en klimaat vinden wij als PvdA erg belangrijk. Dat is dan ook een van de redenen, ook al is het bijna elf uur, om het woord te voeren.

De keuze om de drie terreinen onder te brengen in één verordening heeft onze instemming. Er zijn praktische voordelen en de terreinen liggen inhoudelijk dicht bij elkaar. Apart houden van de drie terreinen zou tot discussies over definities kunnen leiden die je niet moet willen. Tot zover zijn wij positief. Wij signaleren echter een probleem. Twee van de drie thema's, klimaat en energie, zijn relatief concreet. Duurzaamheid is nog steeds vaag en vooral ook erg breed. De gedeputeerde heeft een extra notitie toegestuurd, waarin invulling wordt gegeven aan duurzaamheid, maar ook daar zie je terug dat het zowel vaag als erg breed is. Dus daarmee blijft het voor ons nog onduidelijk waarmee wij nu precies akkoord gaan en hoe die nadere regels die aangekondigd worden, zullen worden opgesteld. Het is iets wat wij moeten vertrouwen. Dat vertrouwen hebben wij op zich wel, maar wellicht kan de gedeputeerde meer invulling geven aan welke soort initiatieven wij moeten denken en wat de rol van Provinciale Staten dan wordt verderop in het traject bij het invullen van die regels. Moeten wij het echt alleen maar vergeven en vertrouwen of komt het nog een keer terug in Provinciale Staten en kunnen wij dan zeggen: "Ja, dit is wel ongeveer waaraan wij onze steun willen verlenen."

Daarnaast vraag ik de gedeputeerde of hij wil ingaan op die breedte van het begrip duurzaamheid. Het gaat over meerdere sectoren en niet alleen over het terrein van milieu. De fractie van het

CDA sprak zo-even al over rentmeesterschap. Dat is weer een ander begrip, maar dat is blijkbaar, volgens de fractie van het CDA, hetzelfde. Ik denk zelf dat het net iets anders is. Bij de bespreking van de Vrede van Utrecht hoorde ik ook regelmatig het begrip duurzaamheid voorbij komen. Iets verduidelijking zouden wij dus graag willen horen.

De heer DE WILDE (gedeputeerde): Mijnheer de Voorzitter! Er is gesproken over nadere eisen: wat gaan wij precies doen en geven wij niet juist uit handen waarover de Staten gaan, namelijk het kaderstellen? En dan gaat het college ook nog eens nadere eisen daaroverheen stellen en dan hebben de Staten het nakijken. Zo vertaal ik wat de woordvoerders hebben gezegd. Dat is geenszins de bedoeling. Nadere eisen zijn heel nadrukkelijk bedoeld om binnen de kaders die door Provinciale Staten gesteld zijn randvoorwaarden vast te stellen bij het subsidiebesluit. Dan moet men bijvoorbeeld denken aan het subsidiëren van koude-/warmteopslag in het kader van energiebesparing, waarbij wij dan zeggen dat het een gesloten systeem moet zijn. Dat is maatwerk voor die heel specifieke locatie. Als wij bijvoorbeeld biomassa-vergassing toestaan, dan doen wij dat met materiaal dat niet op een andere manier discutabel is of dat uit de Derde Wereld geïmporteerd wordt terwijl er voedsel verbouwd zou kunnen worden. Dus het zijn nadere eisen, die heel specifiek gesteld worden aan subsidies die verleend worden. Het klopt dat de kaders ten aanzien van klimaat en energie concreter zijn dan de kaders die in het actieplan Duurzaamheid staan. Het actieplan Duurzaamheid is echter het kader waarbinnen wij nu bewegen. Dat zal de komende tijd nog best wat concreter worden. Met de rapportage die wij iedere drie maanden bij de Staten neerleggen, zullen zij die vorderingen zien en dat zijn dan ook de kaders waarbinnen wij blijven. Ik kan er op dit moment niet concreter in worden. Het is niet concreter dan dat het nu is. Ik wil wel met de Staten afspreken dat wij wat dat betreft de vinger aan de pols houden. Op het moment dat wij merken dat wij qua concreetheid meer kunnen bieden, zullen wij met de Staten het overleg aangaan om daaraan aanvulling te geven.

Mevrouw DIJK (VVD): Mijnheer de Voorzitter! Het klinkt bijna alsof wij moeten zoeken naar een

concrete invulling vanuit het beschikbaar stellen van de € 5.000.000. Ik kan mij voorstellen dat het steeds lastiger wordt om de grens te zetten: wat is het verschil tussen de begrippen duurzaamheid en het onderdeel klimaat daarin en wellicht het onderdeel energie. Daarom worden die samengepakt. In hoeverre moeten wij dan afwachten of er in de buitenwereld behoefte aan is? Zijn er al geluiden of hebben mensen al verwachtingen?

De heer DE WILDE (gedeputeerde): Mijnheer de Voorzitter! Wij zullen de drie beleidskaders meer in elkaar gaan schuiven. Dat heb ik al een paar keer toegezegd. Wij zullen daarbij meer de lijn adaptatie en mitigatie volgen en zullen de kaders van duurzaamheid, klimaat en energie meer bij elkaar gebruiken.

Mevrouw DIJK (VVD): Mijnheer de Voorzitter! Misschien maak ik mij vooral zorgen om de communicatie naar buiten. Als wij het namelijk hier in dit huis al niet concreet kunnen maken, dan kan ik mij niet voorstellen dat je als eventuele aanvrager weet wat wij hiermee bedoelen.

De heer DE WILDE (gedeputeerde): Mijnheer de Voorzitter! Ten aanzien van de programma's, zoals die nu binnen het programma klimaat en energie gevoerd worden, is het hartstikke duidelijk. Dat is geen enkel probleem. Ten aanzien van duurzaamheid zal daaraan nog een duidelijker vervolg worden gegeven. Dat zal wel een vervolg zijn dat in het kader van het klimaatbeleid en het energiebeleid in de toekomst een structureler karakter heeft. Wij hebben voor energie en duurzaamheid incidenteel geld, eigenlijk maar voor een jaar. Wij hebben gezegd dat wij niet bij de Staten terugkomen om voor diezelfde beleidsterreinen dat geld meerjarig op te halen. Dat zal voor een belangrijk deel moeten komen uit de middelen die voor duurzaamheid beschikbaar zijn. Dat betekent dat wij dat opnieuw moeten afkaderen. Dat zullen wij in het kader van het PMP in september bij de Staten neerleggen. Dit is een subsidiekader dat niet buiten de beleidskaders mag komen. Wij zullen dus nu niet ineens geld gaan uitgeven omdat er een subsidiekader is. Wij zullen heel nadrukkelijk binnen de beleidskaders blijven die Provinciale Staten eerder al gesteld hebben.

De VOORZITTER: Wenst iemand het woord te voeren in tweede termijn? Dat is niet het geval? Kunt u met het voorstel instemmen?

De heer BERSCH (SP): Mijnheer de Voorzitter! Ik wil graag een stemverklaring geven. De gedeputeerde heeft de neiging plannen voor te leggen die nog niet helemaal af zijn of waarvan de kaders nog niet helder zijn. Ik zou willen zeggen dat hij daar eens mee op moet houden.

Ook wij vonden bij dit voorstel de kaders, zeker voor het onderdeel duurzaamheid, aan de magere kant. Met de onderbouwing die in de memo is gegeven, kunnen wij ermee leven. Wij stemmen dus wel voor het voorstel.

Mevrouw DIJK (VVD): Mijnheer de Voorzitter! Wij hebben nog steeds een probleem met de vaagheid van het begrip. Wij kunnen daarover eindeloos met elkaar praten. Dat heeft echter niet veel nut. Wij zouden wel graag de belofte van de twee P's in de notitie van de gedeputeerde en waar men minimaal aan moet voldoen, terug zien komen. Het moet niet betekenen dat wij aan het einde van het verhaal alleen aan de kant van het plannen bezig zijn geweest.

De VOORZITTER: Een stemverklaring graag. Bent u voor of tegen het voorstel?

Mevrouw DIJK (VVD): Mijnheer de Voorzitter! Wij zijn voor het voorstel.

Zonder hoofdelijke stemming besluiten Provinciale Staten hierna overeenkomstig het voorstel.

Stimuleringsprogramma Waterketen

De heer SELDENRIJK (CDA): Mijnheer de Voorzitter! Het doel van het stimuleringsprogramma Waterketen is helder: meer transparantie en doelmatigheid binnen de waterketen, zodat uiteindelijk de burger verzekerd is van acceptabele en inzichtelijke kosten, met daarnaast een goede kwaliteit binnen de waterketen. Wie kan hier tegen zijn? De rol van de provincie binnen de waterketen is met name het stimuleren en het aanjagen om initiatieven op gang te brengen. Hierbij is een goede samenwerking met de gemeenten, waterschappen en de drinkwaterbedrijven cruciaal om te komen

tot het bereiken van de gestelde doelen. Daarom is het goed dat de provincie komt met een stimuleringsprogramma om deze samenwerking te bevorderen, ondanks dat de provincie geen uitvoerende taak heeft in de waterketen. Wel is het zaak niet te verzanden in organisaties, processtructuren en discussies, maar concrete doelen te stellen binnen de onderliggende projecten. Hieraan zal bij het opstellen van de subsidieverordening de nodige aandacht moeten worden besteed.

Daarnaast gaan wij ervan uit dat binnen de nog op te stellen randvoorwaarden, de projecten die een meerwaarde bieden binnen de doelen en ambities van de provincie, zoals het gebied van de KRW (Kaderrichtlijn Water), prioriteit krijgen. Door Gedeputeerde Staten is gekozen geen bestuursakkoord of convenant op te stellen met de betrokken partners. Het is wel een goede zaak tijdig een evaluatie te houden over de stimuleringsregeling aan de hand van de gestelde doelen en deze aan Provinciale Staten ter beschikking te stellen. Als eerste komt daarvoor in aanmerking de benchmarking rioleringszorg. Graag horen wij van Gedeputeerde Staten een toezegging hierover.

De heer BALEMANS (VVD): Mijnheer de Voorzitter! Dat water een belangrijk onderwerp in deze Staten is, behoeft geen betoog. Toch heb je als statenlid af en toe de behoefte dat zelf eens te ondervinden. In dat opzicht hebben de heren Seldenrijk en Martens en ik recentelijk onderzoek ter plekke gedaan. Wij kunnen u garanderen dat er nog heel veel werk te doen is als het gaat om de KRW en de kwaliteit van het water zelf hier heel dicht bij huis.

De gedeputeerde heeft gevraagd om een aanpassing van het kasritme. De fractie van de VVD kan dat ondersteunen. Als schot voor de boeg zeg ik: de heer Kloppenborg van de fractie van Groen-Links komt nog met een voorstel, waarin wij ons kunnen vinden en dat wij zullen ondersteunen. Ik vind het echter chique hem de eer te gunnen daarover nader uit te wijden.

De VOORZITTER: Betekent dat dat de heer Kloppenborg met een motie komt? Ja. Dan wil ik de heer Kloppenborg graag eerst het woord geven, als mevrouw Fokker dat goed vindt. Mijnheer Kloppenborg, u heeft één minuut en dertien seconden de tijd.

De heer KLOPPENBORG (GL): Mijnheer de Voorzitter! € 5.000.000 is een heel bedrag, maar het waterdossier is heel belangrijk en cruciaal. Het moet dan ook helder zijn wat wij met het bedrag beogen en wat wij daarmee doen en dat wij dit bedrag optimaal benutten. In dit kader is ook genoemd de koppeling die wij kunnen en moeten maken met de KRW, naast de doelen die specifiek in dit voorstel zijn genoemd. Daarom komen wij met een motie, mede-ondertekend door de fractie van D66 en in overleg met enige andere fracties.

Motie M25 (GroenLinks, D66): subsidieregeling waterketen

Provinciale staten van Utrecht, in vergadering bijeen op 23 juni 2008;

kennis genomen hebbende van het Statenvoorstel PS2008RGWIO en de daarbij behorende bijlagen;

constaterende:

- *dat een bedrag ad € 5.000.000 beschikbaar is voor een stimuleringsregeling Waterketen;*
- *dat de Staten in december 2007 een motie hebben aangenomen met de strekking dat samenwerking in de waterketen aan de doelen van de Kaderrichtlijn Water moet bijdragen;*

overwegende:

- *dat een stimuleringsregeling een meerwaarde moet hebben ten aanzien van de normale taken van de betrokken partijen;*
- *dat de meerwaarde met name gericht moet zijn op de waterkwaliteitsverbetering, het sneller behalen van de doelen van de KRW en de verbetering van de kosteneffectiviteit;*
- *dat eventuele achterstanden die gemeenten hebben opgelopen bij hun rioleringstaak niet via deze regeling door de provincie kunnen worden opgelost;*
- *dat in de projectomschrijving geen randvoorwaarden zijn geformuleerd om bovengenoemde overwegingen te effectueren;*
- *dat de verbetering van kosteneffectiviteit een positieve invloed zal hebben op de beheersing van de tarieven op lange termijn;*

van mening zijnde:

- *dat randvoorwaarden dienen te worden geformuleerd om voor de subsidieregeling in aanmerking te komen;*
- *dat deze randvoorwaarden gericht dienen te zijn op meer kosteneffectiviteit en innovatie, alsmede het behalen van de doelen van de KRW;*
- *dat de verbetering van de kosteneffectiviteit door samenwerkingsprojecten moet worden ingezet voor verdergaande waterkwaliteitsverbetering (met dezelfde euro meer resultaat);*
- *dat de uitvoering van de normale riolerings- en zuiveringstaak van deze stimuleringsregeling wordt uitgesloten;*

dragen het college van Gedeputeerde Staten op:

- *randvoorwaarden voor de komende subsidieregeling vast te stellen in bovenstaande zin;*
- *te komen met een voorstel tot tijdige evaluatie op basis van de gestelde doelen;*
- *deze randvoorwaarden en dit evaluatievoorstel voor te leggen aan de statencommissie RGW.*

En gaan over tot de orde van de dag.

De VOORZITTER: De motie is voldoende ondertekend en maakt deel uit van de beraadslagingen. De motie kan worden vermenigvuldigd en rondgedeeld.

Mevrouw Fokker, ik dank u dat u zo vriendelijk wilde zijn de heer Kloppenborg eerst het woord te laten voeren.

Mevrouw FOKKER (PvdA): Mijnheer de Voorzitter! Twee zinnen. Wij hebben vanuit de fractie van de PvdA keer op keer gepleit voor meer waterkwaliteit, onder andere door samen te werken in de waterketen. Het is een prima zaak dat daarvoor nu initiatieven worden genomen. Waterkwaliteit blijft bij ons echter voorop staan, boven kosteneffectiviteit. In die zin steunen wij de motie.

De heer BINNEKAMP (gedeputeerde): Mijnheer de Voorzitter! Ook ik zal het kort houden. Het doel van het stimuleringsprogramma is dat wij met elkaar – waterschappen, gemeenten, provincies: neergelegd in het Bestuursakkoord Waterketen van juli 2007 – proberen meer efficiëntie, meer effectiviteit en transparantie voor de burger te bereiken.

Dat is hard en hard nodig. Ik vind dan ook dat er nu keihard een aanzet moet worden gegeven om de samenwerking bij de waterketen een echte impuls te geven. Daar zijn wij het zeer over eens. Ik dank degenen die daar volledig achter staan. Vanzelfsprekend is het zo dat als je een stimuleringsprogramma hebt er een kadersubsidieregeling komt. In de stukken is dat te lezen. Daarbij zullen wij opnemen dat ten aanzien van een project de kwaliteitverbetering moet worden aangegeven en uiteraard ook de kosten en effectiviteit. Met kwaliteitverbetering bedoelen Gedeputeerde Staten dat er echt een overzicht wordt gegeven van de winst voor het oppervlaktewater. Daar ligt de link met de KRW. Ik vind echter ook dat wij moeten vragen wat de verbetering is van de transparantie in de kosten voor de burger bij investeringen van onze kant.

De Staten hoeven zich geen zorgen te maken. Wij komen niet aan de normale taak die de gemeente heeft op het gebied van riolering. Dat vind ik een basisinspanning van de gemeente. Dat is vastgelegd in het Nationaal Bestuursakkoord Water. Daar hebben wij het nu niet over. Wij hebben het juist over die samenwerking. Tegen deze achtergrond zie ik de motie als een absolute aanvulling op hetgeen ik zelf al in de kadersubsidie wil neerleggen. Uiteraard kom ik in het najaar – september of oktober is de planning – bij de Staten terug met de volledige kaderstelling en de randvoorwaarden die de Staten stellen. Ik omarm de motie daarom en kan deze positief adviseren.

De VOORZITTER: Ik kijk naar de indiener van de motie.

De heer KLOPPENBORG (GL): Mijnheer de Voorzitter! Wij kunnen de motie intrekken.

De VOORZITTER: Wenst iemand woordvoering in tweede termijn? Dat is niet het geval.

Zonder hoofdelijke stemming besluiten Provinciale Staten hierna overeenkomstig het voorstel.

De VOORZITTER: Ik schors de vergadering tot 4 juli 2008 om 09.00 uur.

(Einde van de vergadering om 23.13 uur.)

Aldus vastgesteld in de openbare vergadering van Provinciale Staten van Utrecht van 22 september 2008.

De voorzitter,

De griffier,